

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ ЈАВНОГ ДРУШТВА ЗА 2016. ГОДИНУ

Београд, април 2017. године

САДРЖАЈ

---

1. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Биланс стања
Биланс успеха
Извештај о осталом резултату
Извештај о променама на капиталу
Извештај о токовима готовине
Напомене уз финансијске извештаје

---

2. ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

---

3. ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ

Основни показатељи пословања
Макроекономски услови пословања
Банкарски сектор Републике Србије и финансијски положај Банке
Органи Банке и организациона структура
Огранци Банке
Финансијски положај и резултати пословања Банке у 2016. години
Улагања у циљу заштите животне средине
Значајни догађаји по завршетку пословне године
План будућег развоја Банке
Истраживање и развој
Откуп сопствених акција и удела
Финансијски инструменти значајни за процену финансијског положаја
Управљање ризицима
Друштвено одговорно пословање
Реализација бизнис плана Банке за 2016. годину

ПРИЛОГ:

1. ОДЛУКА О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД И РЕДОВНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2016. ГОДИНУ СА МИШЉЕЊЕМ СПОЉНОГ РЕВИЗОРА.
2. ОДЛУКА О ПОКРИЋУ ГУБИТКА БАНКЕ ИЗ 2016. ГОДИНЕ.
3. ОДЛУКА О РАСПОРЕЂИВАЊУ ДЕЛА НЕРАСПОРЕЂЕНОГ ДОБИТКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА ЗА ДИВИДЕНДЕ ЗА ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНЕ АКЦИЈЕ БАНКЕ.
4. ИЗЈАВА ЛИЦА ОДГОВОРНИХ ЗА САСТАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА.

Попуњава банка					
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419	ПИБ:	100001931
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД				
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14				

БИЛАНС СТАЊА
на дан 31.12.2016.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године	
								Крајње стање	Почетно стање
1	2	3				4	5	6	7
00 без 002, 010, 025, 05 (осим 050, 052 и дела 059), 060, 07, 085, 196, 296 и делови рачуна 009, 019, 029, 069, 089, 199 и 299	АКТИВА Готовина и средства код централне банке	0	0	0	1	Зк; 19	55.153.209	63.523.715	68.547.389
	Заложена финансијска средства	0	0	0	2		-	-	-
120, 220, 125 и 225	Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	0	0	0	3	Зп; 20	242.920	851.056	121.634
121 и 221	Финансијска средства која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	0	0	0	4		-	-	-
122, 222, одговарајући део рачуна 129, 229	Финансијска средства расположива за продају	0	0	0	5	Зн; 21	136.123.853	128.756.408	95.481.249
124, 224, део 129 и део 229	Финансијска средства која се држе до доспећа	0	0	0	6	Зн; 22	-	-	51.442
002, 01 (осим 010 и дела 019), део 020, 028, 050, 052, 06 (осим 060 и дела 069), 080, 088, 10, 11, 16, 20, 21, 26, 190, 191, 290, 291, део 493 и део 593 као одбитне ставке (ССКР-СС шифра 1 (без шифре 17), шифра 70 и делови шифара 71 и 74) и делови рачуна 009, 029, 059, 089, 199 и 299	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0	0	0	7	Зм; 23	40.601.413	16.844.000	34.737.605
01 (осим 010 и дела 019), део 020, 028, 06 (осим 060 и дела 069), 080, 088, 10, 11, 16, 20, 21, 26, 190, 191, 290, 291, део 493 и део 593 као одбитне ставке (ССКР - СС шифра 17 и све остале шифре осим шифре 70 и делови шифара 71 и 74) и делови рачуна 029, 069, 089, 199 и 299	Кредити и потраживања од комитената	0	0	0	8	Зм; 24	150.411.409	162.742.565	185.377.035
123 и 223	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0	0	0	9		-	-	-
126 и 226	Потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	0	0	1	0		-	-	-
130, 131, 230, 231, део 139 и део 239	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0	0	1	1		-	-	-
132, 232, део 139 и део 239	Инвестиције у зависна друштва	0	0	1	2	Зн; 25	2.611.859	5.480.888	5.480.888
33	Нематеријална улагања	0	0	1	3	Зп; 26	362.507	216.830	405.774
34	Некретнине, постројења и опрема	0	0	1	4	Зо; 27	5.856.458	6.139.572	6.329.077
35	Инвестиционе некретнине	0	0	1	5	Зљ; 28	2.217.816	2.744.026	2.581.144
034 и део 039	Текућа пореска средства	0	0	1	6	18.4	-	37.017	73.835
37	Одложена пореска средства	0	0	1	7		-	-	-
36	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0	0	1	8	29	183.170	63.314	84.227
021, 022, 024, 027, 03 (осим 034 и дела 039), 081, 082, 084, 087, 09, 134, 192, 194, 195, 234, 292, 294, 295, 30, 38 и делови рачуна 029, 089, 139, 199, 239 и 299	Остала средства	0	0	1	9	Зн; 30	6.252.855	6.040.483	6.990.225
	УКУПНО АКТИВА (од 0001 до 0019)	0	0	2	0		400.017.469	393.439.874	406.261.524

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године	
								Крајње стање	Почетно стање
1	2	3				4	5	6	7
411, 416, 511 и 516	ПАСИВА ОБАВЕЗЕ Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	0	4	0	1		-	-	-
415 и 515	Финансијске обавезе које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	0	4	0	2		-	-	-
417 и 517	Обавезе по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	0	4	0	3		-	-	-
део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР-СС шифра 1 (без шифре 17) и шифра 70 и делови шифара 71 и 74)	Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0	4	0	4	Зг, 31	7.834.962	17.159.317	23.743.018
део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР- СС шифра 17 и све остале шифре, осим шифре 70 и делова шифара 71 и 74)	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	0	4	0	5	Зг, 32	322.621.360	300.005.903	301.954.911
418 и 518	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0	4	0	6		-	-	-
410, 412, 423, 496, 510, 512, 523, 596 и 127 као одбитна ставка	Издате сопствене хартије од вредности и друга позајмљена средства	0	4	0	7		-	-	-
424, 425, 482, 497, 524, 525, 582, 597 и део 193 и део 293 као одбитне ставке	Субординиране обавезе	0	4	0	8	Зг, 33	6.178.390	6.077.962	6.036.680
450, 451, 452, 453 и 454	Резервисања	0	4	0	9	Зг, 34	1.787.294	2.109.020	1.640.595
46	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуштавају	0	4	1	0		-	-	-
455	Текуће пореске обавезе	0	4	1	1		-	-	-
47	Одложене пореске обавезе	0	4	1	2	18.3; 18.5	23.592	329.258	150.407
426, 427, 43, 44, 456, 457, 491, 492, 494, 495, 526, 527, 53, 591, 592, 594 и 595	Остале обавезе	0	4	1	3	35	6.147.569	4.920.368	3.189.109
	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0413)	0	4	1	4		344.593.167	330.601.828	336.714.720
80	КАПИТАЛ Акцијски капитал	0	4	1	5	Зг; 36.1	40.034.550	40.034.550	40.034.550
128	Сопствене акције	0	4	1	6		-	-	-
83	Добитак	0	4	1	7	36.1	349.698	179.550	6.755.855
84	Губитак	0	4	1	8	36.1	8.063.183	6.061.358	-
81, 82 - потражни салдо	Резерве	0	4	1	9	Зг; 36.1	23.103.237	28.685.304	22.756.399
81, 82 - дуговни салдо	Нереализовани губици	0	4	2	0		-	-	-
	Учешћа без права контроле	0	4	2	1		-	-	-
	УКУПНО КАПИТАЛ (0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) ≥ 0	0	4	2	2		55.424.302	62.838.046	69.546.804
	УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) < 0	0	4	2	3		-	-	-
	УКУПНО ПАСИВА (0414 + 0422 - 0423)	0	4	2	4		400.017.469	393.439.874	406.261.524

У Београду,
дана 22.03.2017.

Свој

Попуњава банка					
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419	ПИБ:	100001931
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД				
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14				

БИЛАНС УСПЕХА
У периоду од 01.01. до 31.12.2016.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
		1	0	0	1			
1	2	3				4	5	6
70	Приходи од камата	1	0	0	1	Зц; 8	16.689.075	19.094.582
60	Расходи од камата	1	0	0	2	Зц; 8	3.226.341	5.326.500
	Нето приход по основу камата (1001-1002)	1	0	0	3		13.462.734	13.768.082
	Нето расход по основу камата (1002-1001)	1	0	0	4		-	-
71	Приходи од накнада и провизија	1	0	0	5	Зд; 9	6.252.370	6.004.106
61	Расходи накнада и провизија	1	0	0	6	Зд; 9	1.435.056	1.104.159
	Нето приход по основу накнада и провизија (1005 - 1006)	1	0	0	7		4.817.314	4.899.947
	Нето расход по основу накнада и провизија (1006 - 1005)	1	0	0	8		-	-
720-620+771-671+774-674	Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	1	0	0	9	Зе; 10	70.478	3.186
620-720+671-771+674-774	Нето губитак по основу финансијских средстава намењених трговању	1	0	1	0		-	-
775-675+770-670	Нето добитак по основу заштите од ризика	1	0	1	1		-	-
675-775+670-770	Нето губитак по основу заштите од ризика	1	0	1	2		-	-
725-625+776-676	Нето добитак по основу финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	1	0	1	3		-	-
625-725+676-776	Нето губитак по основу финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	1	0	1	4		-	-
721-621	Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	1	0	1	5	11	69.062	-
621-721	Нето губитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	1	0	1	6	11	-	8.664
78-68	Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1	0	1	7		-	-
68-78	Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1	0	1	8	36; 12	9.282	13.439
723-623	Нето добитак по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1	0	1	9	13	5.143	-
623-723	Нето губитак по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1	0	2	0		-	-
724, 74, 752, 753, 76 (осим 760, 769), 772, 773	Остали пословни приходи	1	0	2	1	Зг; 3у; 13	573.235	460.419
750-650+751-651+760-660	Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	1	0	2	2		-	-

650-750+651-751+660-760	Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	1	0	2	3	5; 14	14.907.539	13.008.526
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (1003 - 1004 + 1007 - 1008 + 1009 - 1010 + 1011 - 1012 + 1013 - 1014 + 1015 - 1016 + 1017 - 1018 + 1019 - 1020 + 1021 + 1022 - 1023) ≥ 0		1	0	2	4		4.081.145	6.101.005
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД (1003 - 1004 + 1007 - 1008 + 1009 - 1010 + 1011 - 1012 + 1013 - 1014 + 1015 - 1016 + 1017 - 1018 + 1019 - 1020 + 1021 + 1022 - 1023) < 0		1	0	2	5		-	-
63, 655, 755	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	1	0	2	6	3в; 15	4.498.212	4.121.590
642	Трошкови амортизације	1	0	2	7	3о; 16	666.025	797.401
64 (осим 642), 624, 652, 653, 66 (осим 660, 669), 672, 673	Остали расходи	1	0	2	8	17	7.294.544	7.357.899
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1024 - 1025 - 1026 - 1027 - 1028) ≥ 0		1	0	2	9		-	-
ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1024 - 1025 - 1026 - 1027 - 1028) < 0		1	0	3	0		8.377.636	6.175.885
850	Порез на добитак	1	0	3	1		-	-
861	Добитак по основу одложених пореза	1	0	3	2	3и; 18.1	314.453	114.554
860	Губитак по основу одложених пореза	1	0	3	3	3и; 18.1	-	27
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1029 - 1030 - 1031 + 1032 - 1033) ≥ 0		1	0	3	4		-	-
ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1029 - 1030 - 1031 + 1032 - 1033) < 0		1	0	3	5		8.063.183	6.061.358
769-669	Нето добитак пословања које се обуставља	1	0	3	6		-	-
669-769	Нето губитак пословања које се обуставља	1	0	3	7		-	-
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК (1034 - 1035 + 1036 - 1037) ≥ 0		1	0	3	8		-	-
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1034 - 1035 + 1036 - 1037) < 0		1	0	3	9		8.063.183	6.061.358
	Добитак који припада матичном ентитету	1	0	4	0		-	-
	Добитак који припада власницима без права контроле	1	0	4	1		-	-
	Губитак који припада матичном ентитету	1	0	4	2		-	-
	Губитак који припада власницима без права контроле	1	0	4	3		-	-
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ								
	Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	1	0	4	4		-	-
	Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	1	0	4	5		-	-

У Београду,
дана 22.03.2017.

Законски заступник банке

Beit *Monu*

Попуњава банка		
Матични број: 07737068	Шифра делатности: 6419	ПИБ: 100001931
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште: Београд, Светог Саве 14		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ
у периоду од 01.01.2016. до 31.12.2016.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, Рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
		3	4	5	6			
	ДОБИТАК ПЕРИОДА	2	0	0	1		-	-
	ГУБИТАК ПЕРИОДА	2	0	0	2		8.063.183	6.061.358
820	Остали резултат периода Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак: Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалних улагања и основних средстава	2	0	0	3	18.6.	58.580	-
820	Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалних улагања и основних средстава	2	0	0	4	18.6.	-	234
822	Актуарски добици	2	0	0	5		-	-
822	Актуарски губици	2	0	0	6	34; 18.6.	3.626	34.552
825	Позитивни ефекти промена вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	0	7		-	-
825	Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	0	8		-	-
821	Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак: Позитивни ефекти промене фер вредности по основу финансијских средстава расположивих за продају	2	0	0	9	18.6.	626.803	1.990.515
823	Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	2	0	1	0		-	-
824	Добици по основу инструмената заштите од ризика новчаног тока (хеџинг токова готовине)	2	0	1	1		-	-
824	Губици по основу инструмената заштите од ризика новчаног тока (хеџинг токова готовине)	2	0	1	2		-	-
826	Позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	2	0	1	3		-	-
826	Негативне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	2	0	1	4		-	-
826	Позитивни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	1	5		-	-
826	Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	1	6		-	-
82	Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2	0	1	7	18.6.	544	5.183
82	Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2	0	1	8	18.6.	97.093	298.561
	Укупан позитиван остали резултат периода (2003 - 2004 + 2005 - 2006 + 2007 - 2008 + 2009 - 2010 + 2011 - 2012 + 2013 - 2014 + 2015 - 2016 + 2017 - 2018) ≥ 0	2	0	1	9		585.208	1.662.351
	Укупан негативан остали резултат периода (2003 - 2004 + 2005 - 2006 + 2007 - 2008 + 2009 - 2010 + 2011 - 2012 + 2013 - 2014 + 2015 - 2016 + 2017 - 2018) < 0	2	0	2	0		-	-
	УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001 - 2002 + 2019 - 2020) ≥ 0	2	0	2	1		-	-
	УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001 - 2002 + 2019 - 2020) < 0	2	0	2	2		7.477.975	4.399.007
	Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2	0	2	3		-	-
	Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2	0	2	4		-	-
	Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2	0	2	5		-	-
	Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2	0	2	6		-	-

У Београду,
дана 22.03.2017.

Законски заступник банке

Jelena Jovanovic

Devi   *Ljiljana*

Попуљава банка		
Матични број: 0 7 7 3 7 0 6 8	Шифра делатности: 6 4 1 9	ПИБ: 1 0 0 0 1 9 3 1
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште: Београд, Светог Саве 14		

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
у периоду од 01.01. до 31.12.2016. године

(у хиљадама динара)

Редн и број	ОПИС	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП		
		Амортизни и остали капитал (рачуни 800,801,803)	Сопствене акције (рачуни 128)	Емисиона премија (рачуни 802)	Резерве из добити и остале резерве (група рачуна 81)	Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 потражних салдо)	Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 другог салдо)	Добитак (група рачуна 83)	Губитак (рачуни 840,841,842)	Укупно (кол. 2-3+4+5+6-7+8-9)+0	Укупно (кол. 2-3+4+5+6-7+8-9)+0									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11										
1.	Почетно стање на дан 1. Јануара претходне године	4001	17.191.466	4029	4057	22.843.084	4085	20.635.440	4113	2.351.085	4127	230.126	4141	6.755.855	4175	0	4209	69.546.804	4215	-
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – повећање	4002		4030	4058		4086		4114		4128		4142		4176		x	x	x	x
3.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – смањење	4003		4031	4059		4087		4115		4129		4143		4177		x	x	x	x
4.	Кориговано почетно стање на дан 1. Јануара претходне године (редни бр. 1+2-3)	4004	17.191.466	4032	4060	22.843.084	4088	20.635.440	4116	2.351.085	4130	230.126	4144	6.755.855	4178	0	4210	69.546.804	4216	-
5.	Укупан позитиван остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	4117	1.626.723	4131	2.182	x	x	x	x	x	x	x	x
6.	Укупан негативан остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	4118		4132		x	x	x	x	x	x	x	x
7.	Добитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4145		x	x	x	x	x	x
8.	Губитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4179		6.061.358	x	x	x	x	x
9.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - повећање	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4146		4180		x	x	x	x
10.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - смањење	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4147		4181		x	x	x	x
11.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – повећање	4005		4033	4061		4089		x	x	x	x	4148		4182		x	x	x	x
12.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – смањење	4006		4034	4062		4090		x	x	x	x	4149		4183		x	x	x	x
13.	Расподела добити – повећање	4007		4035	4063		4091	4.300.000	x	x	x	x	4150		4184		x	x	x	x
14.	Расподела добити, односно покриће губитка – смањење	4008		4036	4064		4092		x	x	x	x	4151	4.300.000	4185		x	x	x	x
15.	Исплата дивиденди	4009		4037	4065		4093		x	x	x	x	4152	1.962.751	4186		x	x	x	x
16.	Остало – повећање	4010		4038	4066		4094		x	x	x	x	4153	33.446	4187		x	x	x	x
17.	Остало – смањење	4011		4039	4067		4095		x	x	x	x	4154	347.000	4188		x	x	x	x
18.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 11-12+13-14-15+16-17) ≥ 0	4012	0	4040	4068	0	4096	4.300.000	x	x	x	x	4155		4189	0	x	x	x	x
19.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 11-12+13-14-15+16-17) < 0	4013	0	4041	4069	0	4097		x	x	x	x	4156	6.576.305	4190	0	x	x	x	x
20.	Стање на дан 31. децембра претходне године (редни бр. 4+5-6+7+8+9-10+16-19 за колоне од 2,3,4,5,6,8,9), за колону 7 (редни бр. 4+6-5)	4014	17.191.466	4042	4070	22.843.084	4098	24.935.440	4119	3.977.808	4133	227.944	4157	179.550	4191	6.061.358	4211	62.838.046	4217	-

Редн и број	ОПИС	АОП	Акцијски и остали капитал (рачуни 800,801,803)	АОП	Сопствене акције (рачуни 128)	АОП	Емисиона премија (рачуни 802)	АОП	Резерве из добити и остале резерве (група рачуна 81)	АОП	Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 потразни салдо)	АОП	Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 дугови салдо)	АОП	Добитак (група рачуна 83)	АОП	Губитак (рачуни 840,841,842)	АОП	Укупно (кол. 2- 3+4+5+6+7+8- 9)=0	АОП	Укупно (кол. 2- 3+4+5+6+7+8- 9)=0
			2		3		4		5		6		7		8		9		10		11
21.	Почетно стање на дан 1. јануара текуће године	4015	17.191.466	4043		4071	22.843.084	4099	24.935.440	4120	3.977.808	4134	227.944	4158	179.550	4192	6.061.358	4212	62.838.046	4218	-
22.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – повећање	4016		4044		4072		4100		4121		4135		4159		4193		x	x	x	x
23.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – смањење	4017		4045		4073		4101		4122		4136		4160		4194		x	x	x	x
24.	Кориговано почетно стање на дан 1. јануара текуће године (редни бр. 21+22-23)	4018	17.191.466	4046	0	4074	22.843.084	4102	24.935.440	4123	3.977.808	4137	227.944	4161	179.550	4195	6.061.358	4213	62.838.046	4219	-
25.	Укупан позитиван остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	x	4124	338.688	4138	222.857	x	x	x	x	x	x	x	x
26.	Укупан негативан остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	x	4125		4139		x	x	x	x	x	x	x	x
27.	Добитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4162		x	x	x	x	x	x
28.	Губитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4196	8.063.183	x	x	x	x	x	x
29.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - повећање	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4163		4197		x	x	x	x
30.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - смањење	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4164		4198		x	x	x	x
31.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – повећање	4019		4047		4075		4103		x	x	x	x	4165		4199		x	x	x	x
32.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – смањење	4020		4048		4076		4104		x	x	x	x	4166		4200		x	x	x	x
33.	Расподела добити – повећање	4021		4049		4077		4105		x	x	x	x	4167		4201		x	x	x	x
34.	Расподела добити, односно покриће губитка – смањење	4022		4050		4078		4106	6.143.612	x	x	x	x	4168	156.019	4202	6.299.631	x	x	x	x
35.	Исплата дивиденди	4023		4051		4079		4107		x	x	x	x	4169	23.531	4203		x	x	x	x
36.	Остало – повећање	4024		4052		4080		4108		x	x	x	x	4170	349.698	4204	238.273	x	x	x	x
37.	Остало – смањење	4025		4053		4081		4109		x	x	x	x	4171		4205		x	x	x	x
38.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 31-32+33-34-35+36- 37) ≥ 0	4026	0	4054	0	4082	0	4110	0	x	x	x	x	4172	170.148	4206	0	x	x	x	x
39.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 31-32+33-34-35+36- 37) < 0	4027	0	4055	0	4083	0	4111	6.143.612	x	x	x	x	4173	0	4207	6.061.358	x	x	x	x
40.	Стање на дан 31. децембра текуће године (редни бр. 24+25-26+27+28+29-30+38-39 за колоне од 2,3,4,5,6,8,9), за колону 7 (редни бр. 24+26-25)	4028	17.191.466	4056	0	4084	22.843.084	4112	18.791.828	4126	4.316.496	4140	5.087	4174	349.698	4208	8.063.183	4214	55.424.302	4220	-

У Београду,
дана 22.03.2017. године

Вед *Мвод*

Законски заступник Банке
Јелица Стефановић
Б.Б.

Попуњава банка			
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419
		ПИБ:	100001931
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14		

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
у периоду од 1.01. до 31.12.2016. године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Износ	
					Текућа година	Претходна година
1	2				3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ						
I. Приливи готовине из пословних активности (од 3002 до 3005)	3	0	0	1	24.168.618	24.993.470
1. Приливи од камата	3	0	0	2	17.682.430	18.907.936
2. Приливи од накнада	3	0	0	3	6.248.817	5.905.480
3. Приливи по основу осталих пословних активности	3	0	0	4	221.659	176.478
4. Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3	0	0	5	15.712	3.576
II. Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)	3	0	0	6	16.181.571	17.173.857
5. Одливи по основу камата	3	0	0	7	4.299.376	5.916.977
6. Одливи по основу накнада	3	0	0	8	1.434.203	1.107.769
7. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3	0	0	9	4.399.017	4.091.120
8. Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	3	0	1	0	805.896	786.499
9. Одливи по основу других трошкова пословања	3	0	1	1	5.243.079	5.271.492
III. Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима (3001 - 3006)	3	0	1	2	7.987.047	7.819.613
IV. Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима (3006 - 3001)	3	0	1	3	-	-
V. Смањење пласмана и повећање депозита и осталих обавеза (од 3015 до 3020)	3	0	1	4	35.586.694	25.553.710
10. Смањење кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	3	0	1	5	-	25.553.710
11. Смањење финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	3	0	1	6	12.275.923	-
12. Смањење потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	1	7	-	-
13. Повећање депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	3	0	1	8	23.310.771	-
14. Повећање финансијских обавеза које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха и финансијских обавеза намењених трговању	3	0	1	9	-	-
15. Повећање обавеза по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	0	-	-
VI. Повећање пласмана и смањење узетих депозита и осталих обавеза (од 3022 до 3027)	3	0	2	1	15.390.102	10.334.942
16. Повећање кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	3	0	2	2	15.390.102	-
17. Повећање финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	3	0	2	3	-	3.027.338
18. Повећање потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	4	-	-
19. Смањење депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3	0	2	5	-	7.307.604
20. Смањење финансијских обавеза које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха и финансијских обавеза намењених трговању	3	0	2	6	-	-
21. Смањење обавеза по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	7	-	-
VII. Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3012 - 3013 + 3014 - 3021)	3	0	2	8	28.183.639	23.038.381
VIII. Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013 - 3012 + 3021 - 3014)	3	0	2	9	-	-
22. Плаћени порез на добит	3	0	3	0	-	-
23. Исплаћене дивиденде	3	0	3	1	119.477	403
IX. Нето прилив готовине из пословних активности (3028 - 3029 - 3030 - 3031)	3	0	3	2	28.064.162	23.037.978
X. Нето одлив готовине из пословних активности (3029 - 3028 + 3030 + 3031)	3	0	3	3	-	-

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Износ	
					Текућа година	Претходна година
1	2				3	4
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА						
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 3035 до 3039)	3	0	3	4	38.321.634	28.572.615
1. Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	3	0	3	5	38.321.128	28.543.487
2. Приливи од продаје инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3	0	3	6	-	-
3. Приливи од продаје нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	3	0	3	7	506	27.522
4. Прилив од продаје инвестиционих некретнина	3	0	3	8	-	1.606
5. Остали приливи из активности инвестирања	3	0	3	9	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)	3	0	4	0	55.450.645	56.331.077
6. Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	3	0	4	1	54.924.710	55.963.431
7. Одливи за куповину инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3	0	4	2	-	-
8. Одливи за куповину нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	3	0	4	3	525.935	367.646
9. Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	3	0	4	4	-	-
10. Остали одливи из активности инвестирања	3	0	4	5	-	-
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (3034 - 3040)	3	0	4	6	-	-
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (3040 - 3034)	3	0	4	7	17.129.011	27.758.462
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА						
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 3049 до 3054)	3	0	4	8	122.944.052	120.246.775
1. Приливи по основу увећања капитала	3	0	4	9	-	-
2. Приливи готовине по основу субординираних обавеза	3	0	5	0	-	-
3. Приливи по основу узетих кредита	3	0	5	1	122.944.052	120.246.775
4. Приливи по основу издатих сопствених хартија од вредности	3	0	5	2	-	-
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	3	0	5	3	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	3	0	5	4	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 3056 до 3060)	3	0	5	5	135.370.304	124.556.276
7. Одливи по основу откупа сопствених акција	3	0	5	6	-	-
8. Одливи готовине по основу субординираних обавеза	3	0	5	7	-	-
9. Одливи готовине по основу узетих кредита	3	0	5	8	135.370.304	124.556.276
10. Одливи по основу издатих сопствених хартија од вредности	3	0	5	9	-	-
11. Остали одливи из активности финансирања	3	0	6	0	-	-
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (3048 - 3055)	3	0	6	1	-	-
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (3055 - 3048)	3	0	6	2	12.426.252	4.309.501
Г. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001 + 3014 + 3034 + 3048)	3	0	6	3	221.020.998	199.366.570
Д. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006 + 3021 + 3030 + 3031 + 3040 + 3055)	3	0	6	4	222.512.099	208.396.555
Ђ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063 - 3064)	3	0	6	5	-	-
Е. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064 - 3063)	3	0	6	6	1.491.101	9.029.985
Ж. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	3	0	6	7	36.227.664	45.160.177
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3	0	6	8	209.047	97.472
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3	0	6	9	-	-
Ј. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3065 - 3066 + 3067+ 3068 - 3069)	3	0	7	0	34.945.610	36.227.664

У Београду,
 дана 22.03.2017.

Законски заступник банке

З. Ј. Ј. Ј.

В. Ј. Ј.   *М. Ј. Ј.*

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ
УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
ЗА 2016. ГОДИНУ

Март 2017

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке имају:

Република Србија	41.74%
EBRD, Лондон	24.43%

Банка је регистрована за обављање кредитних, депозитних и гаранцијских послова, као и за обављање послова платног промета, у земљи и иностранству.

На дан 31. децембра 2016. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 23 филијале и 208 експозитура на територији Србије (31. децембра 2015. године: 24 филијале и 209 експозитура на територији Србије).

На дан 31. децембра 2016. године Банка је имала 2,858 запослених (31. децембра 2015. године: 2,877 запослених). Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Појединачни финансијски извештаји Банке (у даљем тексту "финансијски извештаји") за 2016. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје. Банка посебно саставља и приказује консолидоване финансијске извештаје у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Објављени стандарди и тумачења који су ступили на снагу у текућем периоду обелодањени су у напмени 2.2., а Објављени стандарди и тумачења који још увек нису постали ефективни, обелодањени су у напмени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС" бр. 71/2014 и 135/2014).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Финансијски извештаји Банке су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ која су усвојена од стране Банке од 1. јануара 2016. године:

- **МРС 27: Појединачни финансијски извештаји (измена)**

Измене и допуне ступају на снагу за годишње периоде од 1. јануара 2016. године. Изменама и допунама је дозвољено ентитетима да користе метод капитала за признавање улагања у зависна друштва, заједничке подухвате и придружена друштва у њиховим појединачним финансијским извештајима, што ће помоћи одређеним законодавствима прелаз на МСФИ за појединачне финансијске извештаје, смањујући трошкове усаглашавања, при том не умањујући обим информација доступних инвеститорима. Менаџмент Банке је применио промене овог стандарда на финансијско извештавање.

- **МРС 1: Презентација финансијских извештаја**

Измене МРС 1 Презентација финансијских извештаја охрабрују компаније у примени професионалне процене у одлучивању које информације ће обелоданити и како да их структурирају у својим финансијским извештајима. Измене ступају на снагу за годишње периоде од 1. јануара 2016. године. Уже фокусиране изменама се више појашњава МРС 1 него што се мењају постојећи захтеви. Измене се односе на материјалност, редослед напомена уз финансијске извештаје, збирове и њихово рашчлањавање, рачуноводствене политике и презентацију ставки осталог укупног резултата (ОЦИ) који произилази из улагања по методи учешћа. Менаџмент Банке је применио промене овог стандарда на финансијско извештавање.

- **МРС 16 Некретнине, постројења и опрема, МРС 38 Нематеријална улагања (измена): Појашњење прихватљивих метода обрачуна амортизације**

Измена ступа на снагу за периоде који почињу 1. јануара 2016. године. Измена даје додатне смернице о томе како треба да се обрачунава амортизација некретнина, постројења и опреме и нематеријалних улагања. Измена појашњава принципе МРС 16 и МРС 38 према којима приходи одражавају економске користи које се генеришу пословањем (чији је имовина део), а не економске користи који се уживају коришћењем имовине. Као резултат, однос генерисаних прихода и укупних прихода за које се очекује да ће бити генерисани не може се користити при амортизацији некретнина, постројења и опреме те се може користити само у врло ограниченим околностима при амортизацији нематеријалних улагања. Менаџмент Банке је применио промене овог стандарда на финансијско извештавање.

- **Измене и допуне МСФИ 11: Улагање у заједничке аранжмане (измена):**

Ове измене и допуне ступају на снагу за годишње периоде који почињу 1. јануара 2016. године или након тога. МСФИ 11 се односи на рачуноводствени третман учешћа у заједничким подухватима и заједничким операцијама. Измене дају нове смернице о томе како рачуноводствено третирати стицање учешћа у заједничкој операцији која чини пословање у складу са МСФИ, и утврђује адекватан рачуноводствени третман таквих стицања. Банка нема трансакције које су у обухвату ових измена.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години (наставак)

• **Измене и допуне МРС-а 19: Дефинисани планови накнада: доприноси запослених**

Измене су ступиле на снагу за периоде који су почели 1. фебруара 2015. године. Измене се односе на доприносе од запослених или трећих лица приликом признавања дефинисаних планова накнада. Сврха измена је поједностављење признавања ових доприноса који су независни од броја година службе запосленог, на пример, доприноси запослених се обрачунавају као фиксни проценат зараде. Банка нема дефинисане планова накнада који су у обухвату ових измена.

- Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2010 – 2012**, који је скуп допуна МСФИ. Допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. фебруара 2015. године. Ниједна од ових допуна нема утицаја на финансијске извештаје Банке:

- **МСФИ 2 Плаћање акцијама:** Ово побољшање мења дефиницију 'услова стицања' и 'тржишних услова' и додаје дефиниције за 'стање учинка' и 'услов услуга' (који су претходно били део дефиниције 'услова стицања').
- **МСФИ 3 Пословне комбинације:** Ово побољшање појашњава да се контингент разматрања у пословима стицања који није класификован као капитал накнадно вреднује по фер вредности кроз биланс успеха без обзира да ли спада у оквир МСФИ 9 Финансијски инструменти.
- **МСФИ 8 Сегменти пословања:** Ово побољшање захтева да ентитет обелодани процене руководства у примени критеријума за обједињавање у сегментима пословања и појашњава да ће ентитет обезбедити само усаглашавање укупних средстава по сегментима са средствима ентитета ако се о средствима сегмента редовно извештава.
- **МСФИ 13 Мерење фер вредности:** Ово побољшање у Основама за закључивање МСФИ 13 појашњава да издавање МСФИ13 и допуна МСФИ 9 и МРС 39 није укинуло могућност мерења краткорочних потраживања и обавеза без наведене каматне стопе по њиховим фактурним вредностима без дисконтовања ако је ефекат дисконтовања нематеријалан.
- **МРС 16 Постројења некретнине и опрема:** Допуна појашњава да када је ставка некретнина, постројења и опреме ревалоризирана, бруто набавна вредност се прилагођава на начин који је конзистентан са ревалоризацијом садашње вредности.
- **МРС 24 Обелодањивање повезаних страна:** Допуна појашњава да је ентитет који пружа услуге кључног руковођења извештајном ентитету или матичном друштву извештајног ентитета је, у том случају, повезана страна извештајног ентитета.
- **МРС 38 Нематеријална имовина:** Допуна појашњава да када је нематеријална имовина ревалоризирана бруто садашња вредност је прилагођена на начин који је конзистентан са ревалоризацијом садашње вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години (наставак)

- Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2012 – 2014**, који је скуп допуна МСФИ. Допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2016. године. Ниједна од ових допуна нема утицаја на финансијске извештаје Банке.
  - **МСФИ 5 Стална имовина која се држи за продају и престанак пословања:** Промена појашњава да промена једног метода располагања другима (путем продаје или дистрибуције власницима) не треба да се сматра новим планом отуђења, већ наставаком оригиналног плана. Стога, не постоји прекид у примени захтева МСФИ 5. Промена такође појашњава да промена метода отуђења не мења датум класификације.
  - **МСФИ 7 Финансијски Инструменти: Обелодањивања:** Промена појашњава да уговор о сервисирању који укључује накнаду може представљати наставак учешћа у финансијском средству. Такође, промена појашњава да МСФИ 7 обелодањивања која се односе на пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза нису обавезна у сажетом периодичном финансијском извештају.
  - **МРС 19 Примања запослених:** Промена појашњава да се дубина тржишта висококвалитетних корпоративних обвезница одређује на основу валуте у којој су обавезе деноминирани, пре него на основу земље у којој су обавезе лоциране. Када не постоји дубоко тржиште за висококвалитетне корпоративне обвезнице у тој валути, морају се користити државне обвезнице.
  - **МРС 34 Периодично финансијско извештавање:** Промена појашњава да захтевана периодична обелодањивања морају бити или у периодичним финансијским извештајима или инкорпорирана повезивањем између периодичних финансијских извештаја и где год су укључена у оквиру ширих периодичних финансијских извештаја (нпр., у коментару руководства или извештају о ризицима). Одбор специфицира да остале информације у оквиру периодичних финансијских извештаја морају бити доступне корисницима под истим условима као периодични финансијски извештаји и у исто време. Уколико корисници немају приступ осталим информацијама на овај начин, онда периодични финансијски извештај није комплетан.

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

На дан објављивања ових финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу за пословну годину која се завршава 31. децембра 2016. године:

- **Међународни стандард финансијског извештавања 9 Финансијски Инструменти: Класификација и Мерење**

Стандард је примењив за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године, са дозвољеном ранијом применом. Финална верзија МСФИ 9 Финансијски Инструменти одражава све фазе пројекта финансијских инструмената и замењује МРС 39 Финансијски Инструменти: Признавање и одмеравање и све претходне верзије МСФИ 9. Стандард уводи нове захтеве за класификацију и мерење, обезвређење, и рачуноводство хеџинга.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

- **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2018. године. МСФИ 15 успоставља модел од пет корака који ће се примењивати на приходе из уговора са купцима (уз ограничен број изузетака), независно од врсте прихода или индустрије. Захтеви стандарда ће се такође примењивати на признавање и мерење добитака и губитака од продаје неке нефинансијске имовине, која није последица уобичајених активности Банке (нпр. продаја сталне материјалне или нематеријалне имовине). Стандард захтева детаљна обелодањивања, укључујући разврставање укупних прихода, информације о чинидбеним обавезама из уговора, промене у стању имовине и обавеза по основу уговора између периода, као и кључне процене. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима (појашњења)**

Појашњења стандарда ће се примењивати почев од или после 1. јануара 2018. године, уз дозвољену ранију примену. Циљ је појашњење намере коју је Одбор за међународне рачуноводствене стандарде имао при дефинисању захтева МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима, посебно у делу који се односи на рачуноводствено обухватање идентификованих чинидбених обавеза, појашњавајући принцип „појединачне идентификације“, принципал-агент проблем (процена да ли је Друштво принципал или агент), као и примену контролног приступа и лиценцирања, обезбеђујући додатне смернице за рачуноводствени третман интелектуалне својине и ауторских права. Појашњења такође обезбеђују додатне практичне савете за Банке која ће примењивати МСФИ 15 потпуно ретроспективно, или која ће изабрати примену модификованог ретроспективног приступа. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 16 Лизинг**

Стандард је применљив почев од или после 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише почетно признавање, одмеравање и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмодавци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

- **МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете: Продаја активе између инвеститора и зависног предузећа (Измена)**

Измене и допуне указује на познато неслагање између захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних предузећа и заједничких подухвата. Резултат допуна односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира бизнис, без обзира да ли је реч о зависном друштву или не. Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која није кључна за обављање бизниса, чак и када је ова актива део зависног предузећа. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда чекајући исход истраживања везано за метод учешћа. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 12 Порез на добит (Измена): Признавање одложених пореских средстава за нереализоване губитке**

Измене су применљиве почев од или после 1. јануара 2017. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Циљ ових измена и допуна је да појасни обрачун за одложена пореска средства за нереализоване губитке, како би се одговорило на различиту примену МРС 12 у пракси. Конкретни проблеми за које постоје различита решења у пракси се односе на случајеве када се јавља одбитна привремена разлика након пада фер вредности, затим на надокнаду средства вишој од његове књиговодствене вредности, на вероватну будућу опорезиву добит и на комбиновану процену наспрам појединачне процене. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 7 Извештај о новчаним токовима (Измена): Обелодањивање**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2017. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Циљ ове измене и допуне је да омогући корисницима финансијских извештаја да процене промене у обавезама произашлим из активности финансирања, укључујући промене које произилазе како из новчаних, тако и из неновчаних промена. Допуна дефинише да је једини начин да се испуни захтев за обелодањивањем табеларни приказ почетног и крајњег стања у билансу стања за обавезе које проистичу из активности финансирања, укључујући промене у новчаним токовима из активности финансирања, промене које произилазе из стицања контроле и продаје удела или учешћа, ефекат промене девизног курса, промена фер вредности и друге промена. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

• **МСФИ 2: Класификација и вредновање трансакција плаћања акцијама (Измена)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда се односе на захтеве рачуноводственог приказивања ефеката испуњавања и неиспуњавања услова стицања код вредновања трансакција акцијама засноване на готовини, код трансакција плаћања акцијама са карактеристикама нето поравнања приликом обрачуна обавезе пореза по одбитку и код измене одредби и услова плаћања акцијама, које мењају класификацију трансакције од засноване на готовини то трансакција плаћања акцијама засноване на капиталу. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

• **МРС 40: Трансфер на инвестиционе некретнине (Измене)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда указују када ентитет треба да уради трансфер имовине, укључујући и имовину у припреми или развоју у, или из инвестиционих некретнина. Измене и допуне наводе да промена употребе настаје када имовине испуни, или престане да испуњава, дефиницију инвестиционе некретнине и постоје докази промене употребе исте. Промена намере руководства у вези са начином коришћења имовине не пружа доказе о промени употребе исте. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

• **ИФРИЦ тумачење 22: Трансакције у иностраној валути и авансно разматрање**

Тумачење је примењиво за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Дата интерпретација тумачи рачуноводство трансакција које обухватају авансни пријем или наплату у иностраној валути. Тумачење обухвата трансакције у иностраној валути у ситуацији када ентитет признаје немонетарна средства или обавезе, настале због авансног пријема или плаћања, а пре него што ентитет призна релевантну имовину, трошак или приход. Интерпретација наводи да датум трансакције, за сврху одређивања одговарајућег девизног курса, је датум иницијалног признавања немонетарног унапред плаћеног средства или обавезе за одложене приходе. Уколико постоји више трансакција авансног пријема или плаћања, у тим ситуацијама ентитет мора да одреди датум трансакције за сваку трансакцију авансног пријема или плаћања. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 – 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Измене стандарда су примењиве за периоде почев од или после 1. јануара 2017. године, за МСФИ 12 Обелодањивање интереса у другим ентитетима и за периоде почев од или после 1. јануара 2018. године за МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања и за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Могућност раније примене је дозвољена за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања:** Дато побољшање брише краткорочна изузећа у вези са обелодањивањима о финансијским инструментима, примања запослених И инвестиционих ентитета, применљивих код прве примене стандарда.
- **МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете:** Измене појашњавају да примена фер вредновања кроз биланс успеха инвестиције у придружене ентитете од стране организација улагачког капитала, или другог квалификованог ентитета, је доступна за сваку инвестицију у придружене ентитете на појединачног инвестиционој основи, након иницијалног признавања.
- **МСФИ 12 Обелодањивање интереса у другим ентитетима:** Измене појашњавају да захтеви МСФИ 12 код обелодањивања, осим оних који су приказани у сумарним финансијским информацијама код придруженог ентитета, учешћа у другом ентитету или заједничком подухвату, примењују за придружене ентитете, учешћа у другим ентитетима или заједничким подухватима који су класификовани као намењени за продају, намењени дистрибуцији или за отуђење у складу са МСФИ 5.

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“

У јулу 2014. године, IASB је издао финални текст стандарда МСФИ 9 Финансијски инструменти, стандард који ће заменити почевши од 01.01.2018. године постојеће стандарде МРС 39. У 2016. години Банка је успоставила мултисекторски тим за имплементацију којег чине чланови из ризика, финансија и других пословних организационих делова у циљу имплементације МСФИ 9 пројекта. Пројекат је вођен од стране заменика председника Извршног одбора надлежног за ризике. Банка је ангажовала консултанте у циљу успешне имплементације МСФИ 9 стандарда. Као резултат анализе пословног модела утврђено је да не постоје чињенице које указују да циљ пословног модела Банке није "држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата". Тренутно, Банка завршава анализе у фази класификације и мерења и анализира елементе за унапређење методологије за обезвређење финансијских средстава и захтева за обелодањивање.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевају да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената. Категорије могуће процене у складу са МРС 39 биће замењене: амортизациона вредност, фер вредности кроз Биланс успеха (FVPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). У складу са МСФИ 9 и даље ће бити омогућено да се настави процена вредности финансијских инструмената на основу амортизоване вредности по фер вредности кроз остали финансијски резултат кроз Биланс успеха, ако се на тај начин елиминишу или значајно умањују недоследности приликом мерења и признавања. Власнички инструменти који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накандог рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Рачуноводство финансијских обавеза ће бити у великој мери исто као и у складу са захтевима МРС 39.

Током иницијалне процене, Банка очекује да се:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама да се и у складу са МСФИ 9 процењују и даље као и у складу са МРС 39 по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, настави процена на исти начин;
- Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39, процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, по амортизованој вредности или по фер вредности кроз остали резултат. Као што је наведено изнад, Банка је у раној фази имплементације МСФИ 9. Банка ради са консултантима на утврђивању вредности по којој ће дужничке хартије расположиве за продају бити мерене.
- Дужнички инструменти који се држе до доспећа и даље процењују у складу са амортизованом вредношћу.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења. Стандард ће заменити приступ реализованог губитка, у складу са МРС 39, са принципом будућег очекиваног губитка (ECL). Банка ће бити у обавези да обрачуна трошкове обезвређења за очекиване губитке за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Исправке вредности базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају да постоји значајно погоршање кредитног ризика од тренутка иницијалног признавања, када се ниво исправки вредности базира на вероватноћи неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Банка анализира у ком делу портфолија је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на првобитно признавање у циљу укључивања у вероватноће неизмирења обавеза за цео животни век финансијског инструмента у обрачун трошкова обезвређења. Процес успостављања наведеног на регуларној основи је у поступку.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Трошкови обезвређења се базирају на садашњој вредности новчаних токова до очекиваног рока трајања финансијске активе, и представљају разлику:

- уговорних новчаних токова, и
- новчаних токови које Банка очекује да прими, дисконтованих ефективном каматном стопом кредита.

У поређењу са МРС 39, Банка очекује да ће трошкови обезвређења бити више волатилни и да ће бити на вишем нивоу.

Укупни портфолио кредита биће класификован у сегмента 1, сегмент 2 и сегмент 3:

- **Сегмент 1** - Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка ће обрачунавати исправке вредности базиране на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- **Сегмент 2** -Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка ће обрачунавати исправке вредности базиране на очекиваним кредитним губицима за цео животни век инструмента;
- **Сегмент 3** - Обезвређени кредити. Банка признаје очекиване кредитне губитке за животни век кредита. Поред наведеног, у сегменту 3, Банка укључује приход од камате у складу са амортизованим трошком нето исправки вредности кредита.

Банка ће обрачунати трошкове обезвређења дружничких хартија од вредности које се признају по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), у зависности од тога да ли су класификоване у Сегмент 1, 2 или 3, као што је већ наведено. Међутим, очекивани кредитни губици неће умањити износ финансијске активе у билансу стања за хартије од вредности које се и даље буду процењивале по фер вредности. Уместо тога, износ једнак исправкама вредности, уколико се наведена актива буде процењивала по амортизованој вредности, биће признати кроз остали резултат (OCI) као акумулирани износ обезвређења, и утицаће на Биланс успеха.

Сегмент 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, биће обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9, али се очекује да буду на вишем нивоу услед немогућности умањења основице за обрачун исправке вредности за процењену вредност колатерала.

Сегмент 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика биће класификовани у сегмент 2 и трошкови обезвређења биће обрачунате на основу очекиваних губитака за цео животни век инструмента, што представља нови концепт у односу на МРС 39. Резултат наведеног биће повећање трошкова обезвређења у односу на ниво на крају 2016. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем лифе-тима вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Процена је базирана на будућим догађајима који узимају у обзир различита економска сценарија како би се узела у обзир вероватноћа већих губитака повезаних са негативном економским дешавањима. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на систему интерног рејтинга. Методологијом Банке ће се предвидети и узимање у обзир и других расположивих будућих информација.

Сегмент 3

Као и у складу са MPC 39, финансијски инструменти ће бити укључени у сегмента 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и не очекује се да ће се обухват кредита класификованих у наведени сегмент променити. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Очекује се да ће инструменти у сегменту 3 бити исти као у складу са MPC 39. У случају када су реструктурирани пласмани резултат погоршања првобитног пласмана, нов пласман ће бити класификован као обезвређен.

Информације о очекивањима

Банка ће укључити информације о очекиваним трендовима у процену значајног погоршања кредитног ризика, као и у процену очекиваних губитака (ECL). Информацијама о очекиваних трендовима Банка ће сматрати макроекономске факторе (као што су незапосленост, стопа раста БДП-а, каматне стопе и цене некретнина) и процене економских кретања.

Ограничења техника процене

Моделу које ће Банка примењивати не могу увек укључити све карактеристике тржишта у тренутку када не осликавају на исти начин трендове тржишних услова. Очекују се интерна прилагођавања док се модели не унапреде. Банка ће користити тренутно расположиве информације и прилагођавање ће се вршити за значајне догађаје који се реализују до извештајног периода. Прилагођавања су још увек у поступку развоја.

Управљање капиталом

Банка је у процесу процене утицаја ефеката нових трошкова обезвређења на регулаторни капитал и о чему ће детаљи бити познати после финализације пројекта. Ниво ефекта зависиће, између осталог, и од тога да ли ће се одредбе за обрачун капитала мењати у складу са применом МСФИ 9 или ће се укључити прелазне одредбе везане за ефекте примене МСФИ 9.

2.4. Начело сталности пословања

Финансијски извештаји су припремљени у складу са начелом сталности пословања, што подразумева да ће Банка наставити да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Рачуноводствене политике дате у наставку Банка конзистентно примењује у свим периодима презентираним у овим финансијским извештајима.

(а) Консолидација

Банка има контролу над следећим правним лицима, чија консолидација није извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд	100%

Консолидовани финансијски извештаји се посебно припремају и обелодањују.

У појединачним финансијским извештајима улагања у повезана лица се вреднују по набавној вредности.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у иностраној валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у иностраној валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2016.	У динарима 2015.
USD	117.1353	111.2468
EUR	123.4723	121.6261
CHF	114.8473	112.5230
JPY	1.00441	0.92400

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Банка процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Приходи и расходи од камата исказани у оквиру извештаја о укупном резултату укључују:

- Камате обрачунате за финансијска средства и финансијске обавезе вредноване по амортизованој вредности уз коришћење ефективне каматне стопе и
- Камате по основу инвестиционих хартија од вредности расположивих за продају.

Приходи и расходи од камата за сва средства и обавезе којима се тргује сматрају се споредним за послове трговања Банке и приказују се заједно са свим осталим променама у фер вредности средстава и обавеза којима се тргује у оквиру нето прихода од трговања.

(д) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) Нето приходи од трговања

Нето приходи од трговања обухватају добитке умањене за губитке проистекле из трговања средствима и обавезама, укључујући и све реализоване и нереализоване промене фер вредности и курсне разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) *Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха*

Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха се односе на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и укључују све реализоване и нереализоване промене у њиховој фер вредности.

(г) *Дивиденде*

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали приходи.

(х) *Оперативни и финансијски лизинг*

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(и) *Порески расходи*

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) *Текући порез на добит*

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(и) *Одложени порези*

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Порески расходи (наставак)

(иии) Остали порези и доприноси

У складу са важећом регулативом у Републици Србији, Банка плаћа различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у “Остале пословне расходе”.

(ј) Финансијска средства и обавезе

(и) Признавање

Банка врши почетно признавање пласмана, депозита, зајмова и субординираних обавеза онда када су пласирана или примљена. Сва остала финансијска средства и обавезе се почетно признају на датум када Банка ступа у уговорни однос у складу са условима датог финансијског инструмента.

Почетно вредновање финансијских средстава или финансијских обавеза се врши по фер вредности увећаној за ставке које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха, за трошкове трансакције који се могу директно приписати њиховој куповини или издавању.

(ии) Класификација

Банка класификује финансијска средства у следеће категорије: финансијска средства намењена трговини, кредите и потраживања и инвестиционе хартије од вредности. Видети рачуноводствене политике З(л), З(м) и З(н).

Банка вреднује своје финансијске обавезе по амортизованој вредности или их класификује као обавезе које се држе ради трговине. Погледати рачуноводствене политике.

(иии) Престанак признавања

Банка престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Банка трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Банка нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Банка створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет), и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Банка обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом извештају о финансијској позицији, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Банка, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Банка наставља да признаје средство у мери у којој њена повезаност са средством се наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(ue) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које Банка има по основу трговања.

(в) Вредновање по амортизованој вредности

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

(ви) Вредновање по фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измирити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Кад год је могуће, Банка мери фер вредност употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције под тржишним условима.

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, Банка одређује фер вредност употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализа дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, и у складу је са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и фактора ризика-приноса који су садржани у финансијском инструменту. Банка подешава методе процене и тестира њихову исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основи других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији, тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (тј. без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабиле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказује у билансу успеха, у зависности од појединих чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) *Финансијска средства и обавезе (наставак)*

(vi) *Вредновање по фер вредности (наставак)*

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је то релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Банка сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

(vii) *Идентификација и вредновање обезвређења*

На датум биланса стања Банка процењује да ли постоје објективни докази о обезвређењу финансијских средстава која нису евидентирана по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијско средство или група финансијских средстава се сматрају обезвређеним када докази указују на настанак догађаја губитка, након почетног признавања средства, као и да догађај губитка утиче на будуће токове готовине везане за средство који се могу поуздано проценити.

Објективни докази да су финансијска средства (укључујући и власничке хартије од вредности) обезвређена могу се састојати од значајних финансијских тешкоћа дужника или издаваоца, неиспуњавања или кршења уговорних обавеза дужника, рефинансирања кредита од стране Банке на начин који Банка иначе не би узела у разматрање, индикација да се против дужника или издаваоца покреће стечајни поступак, нестанак активног тржишта за хартију од вредности, или других уочљивих података који се односе на групу средстава, као што су неповољне промене у кредитном статусу дужника или издаваоца у оквиру групе, или економски услови који се подударају са кршењима обавеза у оквиру групе. Надаље, за инвестиције у власничке хартије од вредности, значајно или континуирано смањење њихове фер вредности испод њихове набавне вредности представља објективан доказ обезвређења.

Банка разматра доказе о обезвређењу пласмана, као и хартија од вредности које се држе до доспећа, како на нивоу појединачног средства, тако и на групном нивоу. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа се процењују појединачно на обезвређење. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа за које се установи да нису појединачно обезвређени се групно процењују на обезвређење које је настало, али није идентификовано. Кредити и хартија од вредности које се држе до доспећа који нису појединачно значајни се групно процењују на обезвређење груписањем кредита и хартија од вредности које се држе до доспећа по сличним карактеристикама.

У процењивању групног обезвређења Банка користи статистичке моделе историјских кретања у вероватноћи да ће доћи до кршења обавеза, времена потребног за повраћај и износа насталог губитка, коригованих за процену руководства о томе да ли су текући економски и кредитни услови такви да постоји вероватноћа да стварни губици могу бити већи или мањи од оних на које указују историјски модели. Стопа кршења обавеза, стопа губитка и очекивано време будућег повраћаја редовно се пореде са стварним резултатима да би се установило да ли су одговарајући.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ј) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(виш) Идентификација и вредновање обезвређења (наставак)

Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој набавној вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и рефлектовани су на конту резервисања за губитке по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на износ смањења износа губитка због обезвређења, такво смањење губитка због обезвређења се сторнира кроз биланс успеха. Губици због обезвређења хартија од вредности расположивих за продају се признају преносом збирног износа признатог губитка на остали укупни резултат у билансу успеха. Збирни губитак који се преноси са осталог укупног резултата на биланс успеха представља разлику између набавне цене умањене за износ враћене главнице и амортизације, и садашње фер вредности умањене за губитке због обезвређења претходно признате у билансу успеха. Промене у резервисањима за губитке због обезвређења које се приписују временској вредности су укључене као компонента каматне стопе.

Ако се у будућем периоду фер вредност обезвређених дужничких хартија од вредности расположивих за продају повећа и повећање може да се објективно припише догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења у билансу успеха, онда се губитак због обезвређења сторнира, а сторнирани износ се признаје у билансу успеха. Међутим, накнадни повраћај фер вредности обезвређених власничких хартија од вредности расположивих за продају се признаје у оквиру осталог укупног резултата.

Банка врши отпис одређених кредита, пласмана и хартија од вредности за које је утврђено да неће бити наплаћени (видети напомену 4.1.1).

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

(л) Средства и обавезе намењене трговини

Средства и обавезе намењене трговини представљају средства и обавезе које Банка набавља или која су настала преваходно у циљу продаје или поновног откупа у блиској будућности, или које Банка држи у оквиру портфолија којим се јединствено управља у циљу краткорочне добити или регистрација позиције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) Средства и обавезе намењене трговини (наставак)

Средства и обавезе намењене трговини се почетно признају и накнадно мере по фер вредности у извештају о финансијској позицији, са трошковима трансакције директно признатим у билансу успеха. Све измене у фер вредности се признају у оквиру нето прихода од трговања у билансу успеха. Средства и обавезе намењене трговини се не рекласификују након њиховог почетног признавања, осим што се недериватна средства намењена трговању, изузев оних која су означена по фер вредности кроз биланс успеха приликом почетног признавања, могу рекласификовати из категорије намењене трговању, уколико се више не држе са циљем продаје или поновног откупа у блиској будућности, и ако су следећи услови испуњени:

- Ако финансијско средство испуњава дефиницију пласмана и потраживања (ако финансијско средство није морало да се класификује као намењено трговању приликом почетног признавања), онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, само уколико правно лице има намеру и могућност да држи финансијско средство у догледној будућности или до његовог доспећа.
- Ако финансијско средство не испуњава дефиницију пласмана и потраживања онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, али само у ретким случајевима.

Деривати

Финансијски деривати обухватају *forward* и *swap* трансакције. Финансијски деривати иницијално се признају по набавној вредности и накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Финансијски деривати се рачуноводствено приказују у оквиру активе уколико је њихова тржишна вредност позитивна, односно у оквиру пасиве уколико је њихова тржишна вредност негативна. Промене у тржишној вредности финансијских деривата исказују се у извештају о укупном резултату, у оквиру нето прихода од трговања.

(м) Кредити и потраживања

Кредити и потраживања су недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која Банка не намерава да прода у кратком року. Кредити и потраживања настају када Банка пласира новац или услуге дужнику без намере да даље тргује овим пласманима. Кредити и потраживања обухватају пласмане банкама и пласмане клијентима. Кредити и потраживања се иницијално вреднују по набавној вредности увећаној за директне трансакционе трошкове. Након иницијалног признавања, кредити и потраживања се вреднују по амортизованим вредностима применом метода ефективне каматне стопе.

Кредити одобрени у динарима, за које је уговорена заштита од ризика путем везивања за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или раст индекса цена на мало прерачунати су у динаре на дан биланса у складу са одредбама конкретног уговора за кредит. Ефекти извршеног прерачуна су исказани у оквиру прихода и расхода од трговања. Кредити се приказују у износу умањеном за појединачна и групна резервисања по основу обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. Ако у будућем периоду дође до смањења обезвређења због губитка, а смањење се може објективно приписати догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења (као што је побољшање у кредитном рејтингу дужника), онда се за претходно признат губитак због обезвређења сторнира резервисање за обезвређење. Сторнирани износ се признаје у извештају о укупном резултату у оквиру прихода од укидања трошкова обезвређења за кредитне губитке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) *Инвестиционе хартије од вредности*

Инвестиционе хартије од вредности се иницијално вреднују по фер вредности, укључујући и све директне трансакционе трошкове, за све хартије од вредности које се не исказују по фер вредности кроз биланс успеха, док се њихово накнадно вредновање врши у зависности од њихове класификације као хартија које се држе до доспећа, као хартија по фер вредности кроз биланс успеха или као хартија расположивих за продају.

(ии) *Финансијска средства која се држе до доспећа*

Финансијска средства која се држе до доспећа су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања и фиксним роковима доспећа, за које Банка има намеру и могућност да држи до рока доспећа и која нису исказана као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха или као средства расположива за продају.

Финансијска средства које се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе. У случају да дође до продаје значајног дела финансијских средстава која се држе до доспећа, цела категорија ће бити рекласификована као расположива за продају, односно Банка неће бити у могућности да изврши поновну класификацију финансијских средстава која се држе до доспећа, ни у текућем, ни у наредна два извештајна периода. Међутим, продаја и рекласификација у неком од наведених случајева неће угрозити рекласификацију:

- Продаја или рекласификација који су извршени непосредно пре рока доспећа, тако промене у тржишним каматним стопама не би имале значајан утицај на фер вредност финансијског средства,
- Продаја или рекласификација који су извршени након што је Банка наплатила највећи део главнице финансијског средства и
- Продаја или рекласификација који се односе на појединачне случајеве, за које се не очекује да ће се поновно догодити, односно који нису под контролом Банке и као такви се не могу предвидети у разумној мери.

(иии) *Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха*

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су финансијска средства класификована као средства које се држи ради трговања или која су после почетног признавања назначена од стране Банке као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су средства која су стечена или настала првенствено ради продаје или куповине у блиској будућности, која су део портфолија финансијских инструмената којима се заједно управља и за која постоји доказ о недавном остварењу добити у кратком року или деривати.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) *Инвестиционе хартије од вредности (наставак)*

(иии) *Финсијска средства расположива за продају и учешћа у капиталу*

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају или која нису класификована ни у једну другу категорију финансијских средстава. Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.

Уколико за финансијска средства расположива за продају не постоји активно тржиште, њихово вредновање се врши по набавној вредности. Сва остала финансијска средства расположива за продају се вреднују по фер вредности.

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Приходе од дивиденди Банка признаје у моменту прилива економске користи. Приходи и расходи по основу курсних разлика који настају по основу хартија од вредности расположивих за продају признају се у оквиру извештаја о укупном резултату.

Остале промене у фер вредности се признају у оквиру осталог укупног резултата до тренутка продаје или обезвређења хартије од вредности, када се кумулирани приходи и расходи, претходно признати у оквиру осталог укупног резултата, рекласификују и исказују у оквиру прихода и расхода, као корекција по основу рекласификације.

У случају када финансијска средства расположива за продају забележе пад фер вредности, уз постојање објективних доказа умањења вредности средстава (дуготрајан и континуиран пад вредности у периоду дужем од дванаест месеци, као и пад вредности изнад 30% набавне вредности средстава), акумулирани губитак који је признат директно у капитал искњижава се из капитала и признаје као расход обезвређења, иако признавање финансијског средства није престало (МРС 39.59, МРС 39.67 и МРС 39.68).

Недеривативна финансијска средства се могу рекласификовати из категорије средстава расположивих за продају у категорију кредита и потраживања у случају када задовоље критеријуме дефинисане за ту категорију и уколико Банка има намеру и могућност да та средства држи у предвидивом временском периоду у будућности или до њиховог доспећа.

У 2016. години Банка је изменила Методологију вредновања ових хартија од вредности због исправке грешке од прошле године (Напомена 3.1).

(о) *Некретнине и опрема*

(и) *Признавање и вредновање*

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(o) *Некретнине и опрема (наставак)*

(u) *Признавање и вредновање (наставак)*

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(uu) *Накнадни трошкови*

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у Банку и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(uuu) *Амортизација*

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2.50%
Компјутерска опрема	4	25%
Намештај и остала опрема	5 – 15	6.7%-50%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 23	4.25%-86.2%

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(п) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 7 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 14.29% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(љ) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Банка користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(р) Лизинг

По основу уговора о лизингу Банка се појављује као корисник лизинга. Банка класификује лизинг као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи по основу власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре Банке, углавном се односе на оперативни лизинг. Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у извештају о укупном резултату равномерно праволинијски током периода трајања лизинга.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства Банке по њиховој фер вредности или, ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(с) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средстава превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средстава се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средстава и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средстава се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средстава већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средстава. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средстава не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средстава, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(т) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Банке.

Банка класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(у) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Банка, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Банку. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(в) Бенефиције запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, Банка је у обавези да исплати накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2016. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напомени 34(б).

(ђ) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(х) Капитал и резерве

Капитал Банке обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном и неновчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

(ж) Зарада по акцијама

Банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(з) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Банке који се бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим деловима Банке, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Банке су доступне засебне финансијске информације.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Банка обелодањује и информације о пословању сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности.

Приликом утврђивања сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1.) Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешака

Као резултат корекције грешке, Банка је променила почетна стања и резултат за 2015. годину и направила корекције као у табели испод:

Преглед корекција на позицијама Биланса стања	У РСД '000		
	Пре корекције	Корекција у 2015	Кориговано стање
Хартије од вредности расположиве за продају	127.173.383	1.583.025	128.756.408
УКУПНА АКТИВА	127.173.383	1.583.025	128.756.408
Одложене пореске обавезе	23.592	201.713	225.305
Резерве-порески ефекти		(201.713)	(201.713)
Губитак	(6.299.631)	238.273	(6.061.358)
Резерве-ефекат преноса премије и дисконта	27.542.265	(238.273)	27.303.992
Резерве-измена методологије		1.583.025	1.583.025
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ	21.242.634	1.583.025	22.825.659

Преглед корекција на позицијама Биланса успеха	У РСД '000		
	Пре корекције	Корекције у 2015.	Кориговано
Приходи од камата	18.856.309	238.273	19.094.582
Нето губитак	(6.299.631)	238.273	(6.061.358)

На основу захтева МРС 39 Финансијски инструменти: признавање и одмеравање, МСФИ 13 Мерење фер вредности и МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке, Банка је изменила методологију калкулације фер вредности хартија од вредности расположивих за продају, првенствено обвезница издатих од Републике Србије.

Претходна методологија вредновања хартија од вредности расположивих за продају

За трезорсе записе Републике Србије емитованих у валути ЕУР крива приноса се конструисала на основу извршних стопа са последње доступних аукција примарног трговања док се за купонске обвезнице емитоване у валути ЕУР крива приноса конструисала на основу еурибор каматних стопа рочности од 1д до 12м и на основу своп каматних стопа за валуту ЕУР рочности преко једне године уз додавање ризико премије која је једнака разлици купонске стопе и безризичне каматн стопе чији тенор кореспондира дурацији обвезнице.

У случају трезорских записа Републике Србије емитованих у валути РСД крива приноса се конструисала на основу Белибор каматних стопа рочности од 1д до 6м и извршних стопа са последње доступних аукција примарног трговања за рочности дуже од 6 месеци док у случају купонских обвезница Републике Србије емитованих у валути РСД наведена крива је транслирана за ризико премију која је једнака:

- Фиксној маргини у случају обвезница чији купони зависе од референтне стопе Народне банке Србије увећане за непроменљиви спред (фиксна маргина),
- Разлици купонске стопе и безризичне каматне стопе чији тенор кореспондира дурацији обвезнице у случају обвезница са фиксним купоном.

Фер вредност хартија је одређивана дисконтовањем сваког појединачног тока готовине различитим дисконтним факторима кореспондирајућих тенора из криве приноса.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1.) Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешака (наставак)

Разлози за измену методологије и главне претпоставке нове методологије

Претходна методологија за фер вредновање хартија није узимала у обзир околности на локалном тржишту хартија од вредности нити захтеве преовлађујућих рачуноводствених стандарда:

- Банка је користила различите дисконтне стопе за различите токове готовине генерисане на једној хартији од вредности док, по стандардима, једна дисконтна стопа треба да се користи за дисконтовање свих будућих токова готовине једна хартије од вредности с обзиром да једна каматна стопа (која кореспондира доспећу хартије) одражава све ризике те хартије;
- За трезорске записе Банка је користила дисконтну стопу од нула с обзиром да примарно тржиште није било развијено за ове хартије што је довело до ситуације да је њихова фер вредност једнака њиховој номиналној вредности;
- За купонске обвезнице у еврима, безризична каматна стопа је била заснована на еурибор/ своп стопама док би требало користити стопе које су инхерентне домаћем тржишту (стопе које су применљиве за еурске обвезнице издате од стране државе на домаћем тржишту).

Основне претпоставке нове методологије су (1) заснованост модела на стварним условима на домаћем тржишту и (2) измењени параметри за утврђивање јединствене дисконтне стопе свих будућих новчаних токова за појединачне хартије.

Нова методологија вредновања хартија од вредности расположивих за продају

Према измењеној методологији приликом одређивања фер вредности трезорских записа и купонских обвезница Републике Србије емитованих у валути ЕУР крива приноса се конструираше од последње доступних (у односу на датум вредновања) извршних стопа хартија од вредности Републике Србије емитованих у валути ЕУР са примарног трговања за теноре који су већи или једнаки од годину дана и последње доступних извршних стопа са секундарног трговања хартија од вредности Републике Србије чија је преостала рочност мања од годину дана.

Такође у случају хартија од вредности издатих од стране Републике Србије у валути РСД унапређена методологија за обрачун фер вредности се базира на криви приноса конструисаној на основу Белибор каматних стопа за рочности од 1д до 6м (каматне стопе се узимају са датума вредновања) и извршних стопа са последње доступних аукција са примарног трговања за теноре преко 6 месеци.

Фер вредност хартија се одређује дисконтовањем сваког новчаног тока дисконтом стопом чији тенор одговара преосталом доспећу хартије.

Ефекте промене методологије обрачуна фер вредности Банка је књижила и у текућој години и примењена је ретроспективна измена, а ефекте претходне године приказала на позицији ХОВ расположивих за продају (напомена 21) и у оквиру капитала: добитак претходног периода и ревалоризационе резерве (напомена 36).

Корекцијом података претходног извештајног периода Банка је применила захтев МРС 8 који се односи на ретроспективно преправљање података приликом корекције грешака из претходних периода и обелодањивање за сваку линијску ставку финансијских извештаја на коју се то односи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произилази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је изложена, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и усклађивање профила ризичности са склоношћу Банке за преузимање ризика, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2016. године извршила организационе и процесне промене у оквиру функције управљања ризицима (са посебним акцентом на процес превенције и управљања потенцијално ризичним пласманима и лошом активом), као и измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима. Изменом Стратегије и Политике управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање и основна начела управљања лошом активом, као и највиши прихватљив ниво ненаплативих кредита за Банку.

Банка тренутно примењује Базел II стандарде и перманентно прати све најаве и измене у законској регулативи, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, а у складу са прихватљивим нивоом ризика за Банку. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових производа Банка анализира утицај свих нових услуга и производа на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Банка је утврдила основне принципе управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

У 2016. години Банка је извршила усклађивање интерних аката (процедуре и методологије) са изменама регулативе Народне банке Србије, које се односе на управљање кредитним ризицима у делу свеобухватности дефиниције ризичних пласмана, укидања репрограма и промене дефиниције и начина класификације реструктурираних пласмана, као и имплементације одредби којима се омогућава релаксација обрачунатог нивоа потребне резерве за процењене губитке, на основу проактивног управљања и смањења нивоа проблематичних пласмана. Поред наведеног, ближе су дефинисани критеријуми за материјалну значајност пласмана који се појединачно процењују, процењене вредности колатерала, проценитеља, haircut-а, промену динамике процене вредности пословних непокретности код НПЛ-а и годишњу анализу кретања тржишних вредности, као услов за адекватност наведеног колатерала.

Такође, усвојена је Процедура превенције ризичних пласмана правних лица у циљу идентификовања потенцијално ризичних (Watch List-а) клијената, ублажавања кредитног ризика код потенцијално ризичних клијената и предузимања мера и акција у циљу заштите интереса Банке и спречавања негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом усвајањем процедура за управљање ризицима, односно идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивањем њихове примене и извештавањем Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање једном тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаним са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произилазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Одбор за наплату потраживања надлежан и одговоран за управљање ризичним пласманима, доноси одлуке о отпису ризичних пласмана до дефинисаног лимита одлучивања и предлаже отпис пласмана Извршном одбору и Управном одбору преко свог лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за управљање ризицима и извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и у управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматном ризику и девизном ризику.

Сектор унутрашње ревизије је одговоран за континуиран надзор спровођења политика и процедура управљања ризицима, испитује адекватност процедура и усаглашености пословања са њима. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Сектор контроле усклађености пословања дужан је да најмање једном годишње идентификује и процени ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења које омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем и склоношћу ка ризицима.

Праћење и контрола ризика се заснива и на лимитима које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Процес управљања ризицима (наставак)

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима Банке.

Врсте ризика

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирање потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима. Одобравање кредита врши се у зависности од циљаног тржишта, карактеристика дужника, као и намене кредита.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежни одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености: за пласмане у оквиру дефинисаног лимита, одлуке доносе кредитни одбори филијала, а у одређеним случајевима неопходна је сагласност организационог дела за управљање ризицима. У надлежности централних кредитних одбора (у зависности од врсте клијената) су пласмани изнад дефинисаних лимита, који одлуке доносе уз претходно мишљење организационог дела за управљање ризицима. Извршни одбор и Управни одбор доносе одлуке у складу са дефинисаним лимитима изложености.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у иностраној валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

У анализи кредитног ризика поред Интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. Примена ових критеријума омогућава Банци да покрије неочекиване губитке који могу настати услед немогућности и неспособности клијента да своје обавезе измирује о року доспећа према уговором дефинисаним условима. У том смислу Банка врши класификацију потраживања и обрачун потребног нивоа резерви за процењене губитке, редовном анализом портфолија. Анализа обухвата мерење адекватности резерви за процењене губитке по клијентима, категоријама ризика, деловима портфолија и укупном портфолију.

У 2016. години Банка је у складу са изменама регулативе Народне банке Србије, ускладила начин класификације реструктурираних пласмана, изменила начин обрачуна резерве за процењене губитке за новоодобрене пласмане након 30.09.2016. године, класификоване у Б категорију, као и начин обрачуна потребне резерве која представља одбитну ставку од капитала, у складу са смањењем процента НПЛ-а у нефинансијском и недржавном сектору у односу на стање на дан 30.06.2016. године.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, ризик земље, инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, редовно и врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редефинисање истих у случају промене фактора ризика.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног усклађивања пословања са дефинисаним системом лимита, као и у условима када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, односно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу којих има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

Идентификовање проблематичних и реструктуританих потраживања

Банка прати квалитет портфолиа на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се прате на регуларној временској основи и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и НПЛ клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Сврха праћења квалитета портфолиа је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи, као и потенцијалне обавезе по основу издатих гаранција (ако постоји вероватноћа да ће бити активирани) и преузетих неопозивих обавеза (уколико би њиховим повлачењем дошло до настанка потраживања за које Банка сматра да не би било наплаћено у целости без реализације средстава обезбеђења). Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиривања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Полугодишњи мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиривању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4 и 5).

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања одавеза – defaulta (ризичан пласман, категорија ризика 4 према интерном систему рејтинга који има статус defaulta и категорија ризика 5) и том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолиа по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на индивидуалној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматрају се:

- финансијско стање, односно кредитна способност дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању и Банка је проценила да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости.
- неиспуњавање уговорних обавеза, учестало кашњење у отплати камата/главнице и других уговорених одредби (докази о пропустима или кашњењу у плаћању),
- информација о блокади рачуна дужника,
- уступци које Банка пружа дужнику услед економских и правних разлога (докази о одобреном одлагању наплате, реструктурирању потраживања и други одобрени уступци услед финансијских тешкоћа у пословању дужника),
- значајне потешкоће у пословању дужника (докази о банкротству, ликвидацији, стечају, финансијској реорганизацији дужника, смањењу рејтинга дужника, значајаном паду прихода, значајном смањењу капитала, штети коју је дужник претрпео услед дејства више силе, губитку лиценце, промени менаџмента и др.),
- унутрашњи и спољни фактори који могу утицати на наплативост потраживања (докази о неповољним променама услова пословања у неким привредним гранама који се одражавају на платежну способност дужника, докази о макроекономским кретањима: пад тражње, пад цена, дефицит буџета, пословање у условима кризе или рецесије и сл.),
- локални економски фактори који узрокују проблеме у наплати.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Појединачно процењивање (наставак)

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, тада се износ обезвређења процењује дисконтовањем будућих новчаних токова из пословања. У обрачун очекиваних будућих новчаних токова улазе и средства од реализације колатерала (секундарни извори), уколико се процени да не постоје објективни докази да кредит може да буде намирен из очекиваних будућих токова из редовног пословања и да ће реално бити намирен из средстава обезбеђења.

Групно процењивање

Исправке вредности се процењују групно по пласманима који нису појединачно значајни, за појединачно значајне пласмане који немају статус defaulta, за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ исправки вредности, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Израчунавање групних процената обезвређења се врши на основу вероватноће настанка статуса неизмиривања обавеза дужника (PD) која се добија на основу миграција категорија ризичности у статус неизмиривања обавеза по врстама клијената или производа.

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, банке и предузетнике.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (ЦЦФ) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

Приликом процене резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансним ставкама признају се средства од реализације колатерала, уколико је потпуно извесно да ће одлив средстава по основу потенцијалних обавеза бити намирен из колатерала.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Количина и тип потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретносима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита и друго.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигурани од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (ПЕ), хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (НПЕ), хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолиа Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нерелевентне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2016. и 2015. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

	31.12.2016		31.12.2015	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	442,110,850	400,017,469	438,107,185	393,439,874
Готовина и средства код централне банке	55,153,209	55,153,209	63,523,715	63,523,715
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	40,911,287	40,601,413	17,243,760	16,844,000
Кредити и потраживања од комитената	180,056,414	150,411,409	199,026,572	162,742,565
Финансијска средства	136,532,653	136,366,773	129,705,503	129,607,464
Остала средства	8,901,845	6,252,855	7,981,150	6,040,483
Немонетарна имовина	20,555,442	11,231,810	20,626,485	14,681,646
II. Ванбилансне ставке	31,819,175	31,388,234	28,081,278	27,541,155
Плативе гаранције	3,635,706	3,572,933	4,702,206	4,548,918
Чинидбене гаранције	6,728,901	6,695,266	6,503,652	6,392,930
Преузете неопозиве обавезе	20,862,103	20,811,873	16,303,173	16,303,173
Остало	592,465	308,162	572,247	296,133
Укупно (I+II)	473,930,025	431,405,703	466,188,463	420,981,029

Највећи кредитни ризик за Банку настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Банка изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2016	У хиљадама динара								
	Недоспели необезвређени	Доспели, а необезвређени	Групно обезвређени	Појединачно обезвређени	Укупно	Група исправка вредности	Појединачна исправка вредности	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	-	-	37,886,559	1,377,239	39,263,798	227,609	798,117	1,025,726	38,238,072
Готовински	-	-	19,158,862	733,472	19,892,334	251,092	731,087	982,179	18,910,155
Пољопривреда	-	-	6,133,843	415,510	6,549,353	70,421	362,217	432,638	6,116,715
Остало	-	-	5,252,237	650,232	5,902,469	72,444	650,240	722,684	5,179,785
Микро бизнис	-	-	6,647,544	1,049,660	7,697,204	120,475	663,981	784,457	6,912,748
Становништво	-	-	75,079,045	4,226,113	79,305,159	742,041	3,205,643	3,947,684	75,357,475
Велика предузећа	-	-	32,748,652	24,027,084	56,775,736	319,008	19,521,746	19,840,754	36,934,982
Средња предузећа	-	-	16,393,603	3,048,236	19,441,839	191,212	2,173,057	2,364,269	17,077,570
Мала предузећа	-	-	6,661,894	1,856,370	8,518,264	108,851	1,130,266	1,239,117	7,279,146
Држава	775,175	-	7,912,023	1,674,358	10,361,556	64,686	562,870	627,556	9,734,000
Остало	-	-	4,028,278	1,625,583	5,653,861	42	1,625,583	1,625,625	4,028,236
Привредни клијенти	775,175	-	67,744,450	32,231,631	100,751,255	683,800	25,013,521	25,697,321	75,053,934
Укупно	775,175	-	142,823,495	36,457,744	180,056,414	1,425,841	28,219,164	29,645,005	150,411,409
Потраживања од банака	40,601,413	-	-	309,874	40,911,287	-	309,874	309,874	40,601,413

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2015	У хиљадама динара								
	Недоспели необезвређени	Доспели, а необезвређени	Групо обезвређени	Појединачно обезвређени	Укупно	Група исправка вредности	Појединачна исправка вредности	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	-	-	37,037,879	1,286,423	38,324,302	300,803	588,041	888,843	37,435,459
Готовински	-	-	16,598,429	698,664	17,297,093	285,996	698,664	984,660	16,312,433
Пољопривреда	-	-	5,261,149	411,036	5,672,185	62,177	346,831	409,008	5,263,177
Остало	-	-	5,776,215	630,915	6,407,131	90,747	630,914	721,661	5,685,470
Микро бизнис	-	-	5,381,398	1,771,644	7,153,042	126,332	923,537	1,049,869	6,103,173
Становништво	-	-	70,055,071	4,798,682	74,853,753	866,054	3,187,987	4,054,041	70,799,712
Велика предузећа	-	-	29,888,613	33,235,310	63,123,923	239,080	19,462,909	19,701,989	43,421,934
Средња предузећа	-	-	18,952,872	6,194,571	25,147,444	103,343	3,914,854	4,018,197	21,129,247
Мала предузећа	-	-	6,154,894	5,051,099	11,205,994	37,082	3,717,555	3,754,637	7,451,357
Држава	2,296,663	136,129	15,781,903	3,229,726	21,444,421	17,841	2,796,528	2,814,369	18,630,052
Остало	-	-	1,263,852	1,987,185	3,251,038	454	1,940,320	1,940,775	1,310,263
Привредни клијенти	2,296,663	136,129	72,042,135	49,697,892	124,172,819	397,800	31,832,166	32,229,966	91,942,853
Укупно	2,296,663	136,129	142,097,206	54,496,574	199,026,572	1,263,854	35,020,153	36,284,007	162,742,565
Потраживања од банака	15,620,284	1,223,716	-	399,760	17,243,760	-	399,760	399,760	16,844,000

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.1. Кредитни ризик (наставак)****4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)**
Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

	У хиљадама динара				
	31.12.2015.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене*	31.12.2016.
Становништво	4,054,041	2,005,367	(1,859,729)	(251,995)	3,947,684
Привредни клијенти	32,229,966	19,375,522	(8,327,007)	(17,581,160)	25,697,321
Укупно	36,284,007	21,380,889	(10,186,736)	(17,833,155)	29,645,005
Потраживања од банака	399,760	-	-	(89,886)	309,874

*Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

Обезвређени кредити и потраживања

Обезвређени кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које Банка утврди да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату укупне доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту. Обезвређење се врши на појединачној и групној основи. Кредити и потраживања који су 100% обезвређени налазе се у појединачно обезвређеним кредитима и потраживањима.

Значајно повећање исправки вредности пласмана у 2016. години у највећем делу последица је погоршања квалитета кредитног портфолиа, нових ризичних пласмана, нижих процена вредности хипотека и покретања стечајних поступака.

Пласмани који касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Доспели, а неисправљени кредити и потраживања представљају оне кредите и потраживања код којих се јавља кашњење у измирењу обавеза по основу уговорене камате или главнице (извештај приказује као доспело, укупно потраживање које има било коју доспелу обавезу по основу главнице или камате). За наведена потраживања Банка верује да није адекватно формирати обезвређење имајући у виду да се односе на потраживања за која постоји извесност у наплати дуга (потраживања од Републике Србије). У 2016. години, Банка није имала доспеле, а неисправљене пласмане.

Пласмани који не касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Недоспели неисправљени кредити и потраживања односе на пласмане за које је утврђено да није адекватно формирати обезвређење имајући у виду вероватноћу настанка статуса неизмиривања обавеза и извесност у наплати потраживања од стране Банке (кредити и потраживања од Републике Србије).

Банка је пратила Смернице за објављивање података и информација банке који се односе на квалитет активе у припреми табела кредитног ризика. Форма и садржај табела су условљени поменутих смерницама.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње

31.12.2016	У хиљадама динара					Укупно
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	
По врсти кредита						
Стамбени	-	-	-	-	-	-
Готовински	-	-	-	-	-	-
Пољопривреда	-	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	-	-	-
Микро бизнис	-	-	-	-	-	-
Становништво	-	-	-	-	-	-
Велика предузећа	-	-	-	-	-	-
Средња предузећа	-	-	-	-	-	-
Мала предузећа	-	-	-	-	-	-
Држава	775,175	-	-	-	-	775,175
Остало	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	775,175	-	-	-	-	775,175
Према категоријама потраживања						
Непроблематична потраживања	535,531	-	-	-	-	535,531
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-
Проблематична потраживања	239,644	-	-	-	-	239,644
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-
Укупно	775,175	-	-	-	-	775,175
Потраживања од банака	40,601,413	-	-	-	-	40,601,413

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње

31.12.2015	У хиљадама динара					Укупно
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	
По врсти кредита						
Стамбени	-	-	-	-	-	-
Готовински	-	-	-	-	-	-
Пољопривреда	-	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	-	-	-
Микро бизнис	-	-	-	-	-	-
Становништво	-	-	-	-	-	-
Велика предузећа	-	-	-	-	-	-
Средња предузећа	-	-	-	-	-	-
Мала предузећа	-	-	-	-	-	-
Држава	2,296,663	-	-	-	136,128	2,432,791
Остало	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	2,296,663	-	-	-	136,128	2,432,791
Према категоријама потраживања						
Непроблематична потраживања	1,934,651	-	-	-	-	1,934,651
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-
Проблематична потраживања	362,012	-	-	-	136,128	498,140
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-
Укупно	2,296,663	-	-	-	136,128	2,432,791
Потраживања од банака	15,627,732	1,216,268	-	-	-	16,844,000

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње

31.12.2016	У хиљадама динара					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
По врсти кредита						
Стамбени	36,669,540	459,350	144,202	293,472	1,697,234	39,263,798
Готовински	17,691,368	1,178,012	118,689	58,529	845,736	19,892,334
Пољопривреда	5,845,278	188,304	49,179	18,329	448,263	6,549,353
Остало	4,928,681	287,545	23,343	13,204	649,696	5,902,469
Микро бизнис	5,716,370	870,835	28,826	15,573	1,065,600	7,697,204
Становништво	70,851,237	2,984,047	364,239	399,106	4,706,529	79,305,158
Велика предузећа	35,161,014	3,575,993	49,512	-	17,989,216	56,775,736
Средња предузећа	15,216,062	1,534,555	-	13,254	2,677,968	19,441,839
Мала предузећа	6,388,799	740,738	7,518	26,523	1,354,687	8,518,264
Држава	8,754,250	234,309	-	-	597,822	9,586,381
Остало	5,563,821	1,239	-	-	88,801	5,653,861
Привредни клијенти	71,083,946	6,086,834	57,030	39,777	22,708,494	99,976,081
Према категоријама потраживања						
Непроблематична потраживања	135,841,998	5,403,288	311,907	315,777	3	141,872,973
од чега: реструктурирана	2,014,929	176,746	10,745	9,734	-	2,212,153
Проблематична потраживања	6,093,185	3,667,593	109,362	123,106	27,415,020	37,408,266
од чега: реструктурирана	2,841,737	3,579,359	60,187	7,057	20,125,424	26,613,763
Укупно	141,935,183	9,070,881	421,269	438,883	27,415,023	179,281,239
Потраживања од банака	309,874	-	-	-	-	309,874

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње

31.12.2015	У хиљадама динара					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
По врсти кредита						
Стамбени	35,666,670	441,598	211,258	300,381	1,704,395	38,324,302
Готовински	15,363,373	943,022	104,969	80,396	805,333	17,297,093
Пољопривреда	4,907,278	231,435	58,294	26,503	448,675	5,672,185
Остало	5,458,262	276,732	27,077	14,034	631,026	6,407,131
Микро бизнис	4,711,624	616,266	52,076	22,906	1,750,170	7,153,042
Становништво	66,107,207	2,509,053	453,674	444,220	5,339,599	74,853,753
Велика предузећа	34,710,493	4,374,258	-	-	24,039,172	63,123,923
Средња предузећа	17,537,600	858,503	95,966	656,781	5,998,594	25,147,444
Мала предузећа	5,677,657	462,908	20,295	-	5,045,133	11,205,993
Држава	15,546,999	273,911	7,613	-	3,183,107	19,011,630
Остало	2,766,301	-	-	-	484,737	3,251,038
Привредни клијенти	76,239,050	5,969,580	123,874	656,781	38,750,743	121,740,028
Према категоријама потраживања						
Непроблематична потраживања	140,416,983	8,335,991	530,920	1,030,988	508	150,315,390
од чега: реструктурирана	4,278,373	4,250,230	6,158	653,587	-	9,188,348
Проблематична потраживања	1,929,274	142,642	46,628	70,013	44,089,834	46,278,391
од чега: реструктурирана	292,652	82,678	6,636	3,555	17,947,547	18,333,069
Укупно	142,346,257	8,478,633	577,548	1,101,001	44,090,342	196,593,781
Потраживања од банака	294,297	-	-	-	105,463	399,760

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене обезвређених потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016	Бруто 31.12.2015.	Обезвређена у току године	Престала да буду обезвређена у току године	Утицај курса	Друге промене	Бруто 31.12.2016.	Нето 31.12.2016.
Стамбени	38,324,302	3,715,858	(866,533)	607,843	(2,517,671)	39,263,798	38,238,071
Готовински	17,297,093	12,489,635	(7,559,188)	7,943	(2,343,148)	19,892,335	18,910,155
Пољопривреда	5,672,185	3,616,561	(1,818,958)	64,752	(985,188)	6,549,353	6,116,715
Остало	6,407,131	1,018,658	(1,373,918)	3,404	(152,806)	5,902,469	5,179,786
Микро бизнис	7,153,042	5,544,236	(3,620,560)	77,885	(1,457,399)	7,697,204	6,912,748
Становништво	74,853,753	26,384,948	(15,239,157)	761,827	(7,456,212)	79,305,158	75,357,475
Велика предузећа	63,123,923	4,230,794	(11,285,694)	748,943	(42,230)	56,775,736	36,934,982
Средња предузећа	25,147,444	2,384,813	(5,961,302)	303,486	(2,432,602)	19,441,839	17,077,570
Мала предузећа	11,205,994	1,735,841	(4,450,900)	120,347	(93,018)	8,518,264	7,279,146
Држава	19,011,630	1,112,715	(6,871,069)	258,199	(3,925,094)	9,586,381	8,958,825
Остало	3,251,037	1,787	(395,510)	41,298	2,755,249	5,653,861	4,028,236
Привредни клијенти	121,740,028	9,465,950	(28,964,475)	1,472,273	(3,737,695)	99,976,081	74,278,759
Укупно	196,593,781	35,850,898	(44,203,632)	2,234,100	(11,193,907)	179,281,239	149,636,234
Потраживања од банака	399,760	-	(105,463)	-	15,578	309,874	-

*Друге промене се односе на редовна измирења потраживања у току 2016. године која су проузруковала смањење изложености.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

31.12.2016	У хиљадама динара						
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	79,305,158	3,947,684	5,167,534	977,774	3,511,877	6,52%	2,996,972
Стамбени	39,263,798	1,025,727	1,992,031	443,673	938,529	5,07%	1,650,185
Готовински	19,892,334	982,179	924,303	38,240	846,686	4,65%	149,499
Пољопривреда	6,549,353	432,638	467,403	39,015	383,758	7,14%	267,251
Остало	5,902,469	722,683	662,682	130	650,164	11,23%	17,631
Микро бизнис	7,697,204	784,457	1,121,115	456,716	692,740	14,57%	912,406
Привредни клијенти	100,751,256	25,697,321	32,480,376	25,635,989	25,014,126	32,24%	25,106,244
Пољопривреда	6,762,592	286,096	345,824	41,950	223,879	5,11%	342,194
Прерађивачка индустрија	34,794,713	10,138,902	14,174,435	12,737,641	9,907,593	40,74%	12,748,120
Електрична енергија	83,227	41,674	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	3,137,703	1,393,284	1,351,493	1,122,734	1,276,404	43,07%	1,296,338
Трговина на велико и мало	28,424,037	4,290,343	5,149,413	3,981,786	4,153,320	18,12%	4,527,842
Услугне делатности	10,983,232	2,502,551	2,884,345	2,876,445	2,435,674	26,26%	2,240,244
Активности у вези са некретнинама	1,716,719	688,574	1,409,119	954,401	683,881	82,08%	1,332,954
Остало	14,849,033	6,355,897	7,165,745	3,921,032	6,333,375	48,26%	2,618,552
Укупно	180,056,414	29,645,005	37,647,910	26,613,763	28,526,003	20,91%	28,103,216
Потраживања од банака	40,911,287	309,874	309,874	-	309,874	0,76%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

31.12.2015	У хиљадама динара						
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	74,853,753	4,054,041	5,639,921	646,783	3,551,316	7,53%	3,218,821
Стамбени	38,324,302	888,843	1,855,829	175,907	800,944	4,84%	1,558,377
Готовински	17,297,093	984,660	868,355	21,191	808,220	5,02%	86,189
Пољопривреда	5,672,185	409,008	468,476	18,943	363,409	8,26%	247,216
Остало	6,407,131	721,661	646,710	343	631,257	10,09%	18,956
Микро бизнис	7,153,042	1,049,869	1,800,551	430,399	947,488	25,17%	1,308,083
Привредни клијенти	124,172,819	32,229,966	41,137,236	17,686,286	30,680,436	33,13%	31,060,241
Пољопривреда	5,265,631	142,875	408,726	-	120,641	7,76%	324,299
Прерађивачка индустрија	42,484,186	7,804,853	7,821,625	6,513,072	6,357,455	18,41%	6,635,533
Електрична енергија	3,581,804	129	12	-	12	0,00%	-
Грађевинарство	3,266,142	706,920	1,417,299	247,809	646,679	43,39%	1,433,650
Трговина на велико и мало	29,679,297	4,653,353	6,079,969	1,009,499	4,297,644	20,49%	4,914,681
Услугне делатности	10,242,259	1,270,914	2,946,890	2,738,471	1,257,165	28,77%	2,493,221
Активности у вези са некретнинама	2,038,985	559,444	1,122,121	734,457	553,172	55,03%	967,141
Остало	27,614,515	17,091,478	21,340,593	6,442,978	17,447,668	77,28%	14,291,716
Укупно	199,026,572	36,284,007	46,777,157	18,333,069	34,231,752	23,50%	34,279,062
Потраживања од банака	17,243,760	399,760	399,760	-	399,760	2,32%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

	У хиљадама динара						
	Бруто 31.12.2015.	Нова проблематична потраживања	Смањење проблематичних потраживања	Утицај курса	Друге промене*	Бруто 31.12.2016.	Нето 31.12.2016.
Стамбени	1,855,829	568,280	(360,711)	25,352	(96,720)	1,992,030	1,053,503
Готовински	868,355	174,529	(88,401)	968	(31,148)	924,303	77,617
Пољопривреда	468,476	70,482	(48,627)	2,579	(25,506)	467,404	83,645
Остало	646,710	86,091	(58,300)	162	(11,981)	662,682	12,518
Микро бизнис	1,800,551	125,007	(797,076)	20,003	(27,370)	1,121,115	428,375
Становништво	5,639,921	1,024,389	(1,353,115)	49,064	(192,725)	5,167,534	1,655,658
Велика предузећа	24,408,453	7,388,272	(8,179,517)	221,903	187,974	24,027,084	4,505,337
Средња предузећа	6,004,311	978,043	(3,693,111)	53,308	(294,315)	3,048,236	875,179
Мала предузећа	5,056,234	551,665	(3,578,501)	45,039	(208,967)	1,865,471	734,600
Држава	3,681,053	1,076,536	(2,752,808)	42,094	(132,873)	1,914,002	1,351,133
Остало	1,987,185	-	(380,987)	22,129	(2,744)	1,625,583	-
Привредни клијенти	41,137,236	9,994,516	(18,584,924)	384,473	(450,925)	32,480,376	7,466,249
Укупно	46,777,157	11,018,905	(19,938,039)	433,537	(643,650)	37,647,910	9,121,907
Потраживања од банака	399,760	-	(105,463)	-	15,578	309,874	-

*Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Непроблематична потраживања

	31.12.2016					31.12.2015					У хиљадама динара
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	
Стамбени	36.697,560	568,687	5,520	37.271,767	36,280,871	36,117,378	340,010	11,085	36,468,473	34,986,221	
Готовински	18,905,257	61,140	1,635	18,968,032	13,486,892	16,340,028	87,416	1,294	16,428,738	8,872,077	
Пољопривреда	6,054,901	24,463	2,586	6,081,950	5,549,102	5,176,534	27,175	-	5,203,709	4,750,326	
Остало	5,194,917	40,824	4,046	5,239,787	160,510	5,725,121	33,819	1,480	5,760,420	207,293	
Микро бизнис	6,095,662	288,095	192,331	6,576,088	7,684,003	4,912,072	376,055	64,364	5,352,491	6,412,908	
Становништво	72,948,297	983,209	206,119	74,137,624	63,161,378	68,271,133	864,475	78,223	69,213,831	55,228,825	
Велика предузећа	28,720,712	4,027,940	-	32,748,652	40,339,321	28,244,306	10,471,255	-	38,715,561	47,239,513	
Средња предузећа	16,034,901	358,702	-	16,393,603	22,435,244	17,169,861	1,946,232	27,084	19,143,177	24,247,260	
Мала предузећа	6,190,681	431,993	30,119	6,652,793	9,185,646	5,495,680	114,321	539,761	6,149,762	8,259,782	
Држава	6,638,454	500,825	1,308,275	8,447,554	6,226,630	5,163,952	10,506,909	2,092,951	17,763,812	12,041,513	
Остало	216	4,027,641	421	4,028,278	4,872,186	1,613	1,261,248	411	1,263,272	1,811,054	
Привредни клијенти	57,584,964	9,347,101	1,338,815	68,270,880	83,059,027	56,075,412	24,299,965	2,660,207	83,035,584	93,599,122	
Укупно	130,533,261	10,330,310	1,544,934	142,408,504	146,220,405	124,346,545	25,164,440	2,738,430	152,249,415	148,827,947	
Потраживања од банака	40,601,413	-	-	40,601,413	223,425	16,844,000	-	-	16,844,000	53,267	

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Становништво	79,305,159	3,947,684	1,287,124	977,774	407,116	1,62%	1,197,996
Стамбени	39,263,799	1,025,726	738,398	443,672	193,064	1,88%	686,215
Готовински	19,892,334	982,179	47,301	38,240	23,734	0,24%	28,450
Пољопривреда	6,549,353	432,638	39,016	39,016	22,796	0,60%	35,917
Остало	5,902,469	722,684	130	130	130	0,00%	130
Микро бизнис	7,697,204	784,457	462,279	456,716	167,392	6,01%	447,284
Привредни клијенти	100,751,256	25,697,321	27,538,792	25,635,989	20,608,449	27,33%	23,084,897
Пољопривреда	6,762,592	286,096	41,950	41,950	553	0,62%	41,950
Прерађивачка индустрија	34,794,713	10,138,901	12,891,752	12,737,641	9,552,934	37,05%	11,559,544
Електрична енергија	83,227	41,674	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	3,137,703	1,393,284	1,122,734	1,122,734	1,072,398	35,78%	1,122,734
Трговина на велико и мало	28,424,037	4,290,343	5,629,395	3,981,786	3,286,892	19,81%	5,589,845
Услугне делатности	10,983,232	2,502,551	2,977,528	2,876,445	2,427,775	27,11%	2,337,301
Активности у вези са некретнинама	1,716,719	688,574	954,401	954,401	644,009	55,59%	889,803
Остало	14,849,032	6,355,898	3,921,032	3,921,032	3,623,888	26,41%	1,543,720
Укупно	180,056,414	29,645,005	28,825,916	26,613,763	21,015,565	16,01%	24,282,893
Потраживања од банака	40,911,287	309,874	-	-	-	0,00%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

31.12.2015	У хиљадама динара						
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Становништво	74,853,753	4,054,041	903,281	646,783	183,755	1,21%	822,698
Стамбени	38,324,302	888,843	402,533	175,908	89,711	1,05%	365,485
Готовински	17,297,093	984,660	40,604	21,191	17,275	0,23%	20,264
Пољопривреда	5,672,185	409,008	28,824	18,943	3,550	0,51%	28,347
Остало	6,407,131	721,661	343	343	343	0,01%	343
Микро бизнис	7,153,042	1,049,869	430,977	430,398	72,876	6,03%	408,259
Привредни клијенти	124,172,819	32,229,966	26,618,137	17,686,286	13,276,122	21,44%	23,505,308
Пољопривреда	5,265,631	142,875	-	-	-	0,00%	-
Прерађивачка индустрија	42,484,186	7,804,853	13,649,514	6,513,072	6,645,530	32,13%	12,587,599
Електрична енергија	3,581,804	129	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	3,266,142	706,920	247,809	247,809	199,036	7,59%	247,809
Трговина на велико и мало	29,679,297	4,653,353	2,804,908	1,009,499	235,050	9,45%	2,782,776
Услугне делатности	10,242,259	1,270,914	2,738,471	2,738,471	1,051,677	26,74%	2,452,008
Активности у вези са некретнинама	2,038,985	559,444	734,457	734,457	366,723	36,02%	734,457
Остало	27,614,515	17,091,478	6,442,978	6,442,978	4,778,106	23,33%	4,700,659
Укупно	199,026,572	36,284,007	27,521,418	18,333,069	13,459,877	13,83%	24,328,006
Потраживања од банака	17,243,760	399,760	-	-	-	0,00%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

	У хиљадама динара						Бруто 31.12.2016.	Нето 31.12.2016.
	Бруто 31.12.2015.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	Друге промене		
Стамбени	402,532	404,140	(57,049)	7,796	(19,021)	738,399	545,334	
Готовински	40,604	15,252	(3,931)	329	(4,952)	47,301	23,567	
Пољопривреда	28,824	17,602	(4,936)	324	(2,798)	39,016	16,220	
Остало	343	-	(213)	3	(3)	130	-	
Микро бизнис	430,977	109,938	(80,072)	6,014	(4,578)	462,279	294,888	
Становништво	903,280	546,932	(146,201)	14,466	(31,352)	1,287,125	880,009	
Велика предузећа	22,101,853	4,685,250	(2,256,377)	271,206	38,383	24,840,314	5,948,685	
Средња предузећа	1,505,441	805,395	(610,452)	18,794	(26,819)	1,692,358	618,801	
Мала предузећа	367,568	462,454	(144,634)	2,356	(164,027)	523,718	270,358	
Држава	2,643,276	276,218	(2,452,568)	36,217	(20,742)	482,401	92,498	
Остало	-	-	-	-	-	-	-	
Привредни клијенти	26,618,138	6,229,317	(5,464,031)	328,573	(173,205)	27,538,791	6,930,342	
Укупно	27,521,418	6,776,249	(5,610,232)	343,039	(204,557)	28,825,916	7,810,351	
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	

**Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење граце периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинансирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, али у наредном периоду Банка ће пажљиво размотрити оправданост и ове мере у поступку реструктурирања уколико је основана, у циљу свођења обавеза дужника на реални ниво који је могуће отплатити из новчаног тока, при чему ће се свакако сагледавати компаративно и колатерална позиција Банке уз пројекцију могућности наплате, како би Банка наплатила своје потраживање у максималном могућем износу.
- конвертовање дуга у капитал - такође није вршено у протеклом периоду, а у наредном периоду вршиће се појединачна процена оправданости реализације ове мере уколико је то једина могућност спровођења реструктурирања тј наплате потраживања Банке.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија.

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

31.12.2016	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
	У хиљадама динара									
Становништво	74,137,624	-	-	-	-	5,167,534	-	-	-	-
Стамбени	37,271,766	-	-	-	-	1,992,031	-	-	-	-
Готовински	18,968,032	-	-	-	-	924,303	-	-	-	-
Пољопривреда	6,081,950	-	-	-	-	467,403	-	-	-	-
Остало	5,239,787	-	-	-	-	662,682	-	-	-	-
Микро бизнис	6,576,089	-	-	-	-	1,121,115	-	-	-	-
Привредни клијенти	64,243,239	4,027,641	-	-	-	32,412,891	-	-	-	67,485
Пољопривреда	6,416,768	-	-	-	-	345,825	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	20,620,278	-	-	-	-	14,174,435	-	-	-	-
Електрична енергија	83,227	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Грађевинарство	1,786,210	-	-	-	-	1,351,493	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	23,274,624	-	-	-	-	5,149,413	-	-	-	-
Услугне делатности	8,098,887	-	-	-	-	2,884,345	-	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	307,600	-	-	-	-	1,409,119	-	-	-	-
Остало	3,655,645	4,027,641	-	-	-	7,098,261	-	-	-	67,485
Укупно	138,380,863	4,027,641	-	-	-	37,580,425	-	-	-	67,485
Потраживања од банака	9,000,010	8,934	187,594	8,248,451	23,156,425	-	-	-	-	309,874

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

31.12.2015	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања					У хиљадама динара
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	
Становништво	69,213,833	-	-	-	-	5,639,922	-	-	-	-	
Стамбени	36,468,473	-	-	-	-	1,855,830	-	-	-	-	
Готовински	16,428,738	-	-	-	-	868,355	-	-	-	-	
Пољопривреда	5,203,709	-	-	-	-	468,476	-	-	-	-	
Остало	5,760,421	-	-	-	-	646,710	-	-	-	-	
Микро бизнис	5,352,492	-	-	-	-	1,800,551	-	-	-	-	
Привредни клијенти	81,786,283	1,249,299	-	-	-	41,054,988	-	-	-	82,247	
Пољопривреда	4,856,905	-	-	-	-	408,726	-	-	-	-	
Прерађивачка индустрија	34,662,561	-	-	-	-	7,821,625	-	-	-	-	
Електрична енергија	3,581,791	-	-	-	-	12	-	-	-	-	
Грађевинарство	1,848,843	-	-	-	-	1,417,299	-	-	-	-	
Трговина на велико и мало	23,599,328	-	-	-	-	6,079,969	-	-	-	-	
Услугне делатности	7,295,369	-	-	-	-	2,946,890	-	-	-	-	
Активности у вези са некретношћу	916,863	-	-	-	-	1,122,121	-	-	-	-	
Остало	5,024,623	1,249,299	-	-	-	21,258,346	-	-	-	82,247	
Укупно	151,000,116	1,249,299	-	-	-	46,694,910	-	-	-	82,247	
Потраживања од банака	2,841,536	8,705	602,028	9,403,690	3,988,041	105,463	-	-	-	294,297	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.1. Кредитни ризик (наставак)****4.1.6. Финансијска средства**

	31.12.2016		У хиљадама динара 31.12.2015	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	242,920	242,920	851,056	851,056
- расположива за продају	136,205,563	136,123,853	128,756,778	128,756,408
- која се држе до доспећа	84,169	-	97,669	-
Укупно	136,532,652	136,366,773	129,705,503	129,607,464

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market). Свап трансакције и обвезнице Републике Србије које се такође воде по фер вредности кроз биланс успеха вреднују се методологијом интерно развијених модела (mark to model).

Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од трезорских записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака. Хартије од вредности расположиве за продају иницијално се процењују по набавној вредности, а на кварталном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа. У току 2016. године Банка је унапредила интерну методологију за вредновање хартија од вредности (mark to model) расположивих за продају. Унапређење методологије се састоји у њеном поједностављивању у погледу дисконтних фактора и измене дисконтне криве.

Финансијска средства која се држе до доспећа у целости се односе на есконтоване менице, које су 31.12.2015. године у целости исправљене.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У следећим прегледима вредност коллатерала је приказана према фер вредности коллатерала, тако да је вредност коллатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност коллатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност коллатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност коллатерала.

Вредност коллатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

31.12.2016	Обезвређена потраживања				Укупно
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	
По врсти кредита					
Стамбени	36,574,200	-	-	1,356,856	37,931,056
Готовински	111,094	394,843	-	13,130,454	13,636,391
Пољопривреда	3,288,779	4,251	45,025	2,478,299	5,816,354
Остало	10,918	79,205	-	88,018	178,141
Микро бизнис	2,279,301	646,958	3,477	5,666,673	8,596,407
Становништво	42,264,292	1,125,256	48,502	22,720,300	66,158,350
Велика предузећа	35,580,913	77,499	2,327,661	22,133,666	60,119,739
Средња предузећа	11,146,400	633,427	195,042	12,869,558	24,844,427
Мала предузећа	3,982,500	487,924	10,050	6,338,013	10,818,486
Држава	529,607	18,859	2,274,486	4,685,422	7,508,373
Остало	3,298	-	-	4,870,947	4,874,246
Привредни клијенти	51,242,718	1,217,709	4,807,238	50,897,606	108,165,271
Према категоријама потраживања					
Непроблематична потраживања	75,589,848	2,336,165	2,013,691	66,280,701	146,220,405
од чега: реструктурирана	2,176,611	5,563	-	5,993	2,188,167
Проблематична потраживања	17,917,162	6,800	2,842,049	7,337,205	28,103,216
од чега: реструктурирана	14,157,312	4,337	1,892,942	6,040,136	22,094,726
Укупно	93,507,010	2,342,965	4,855,740	73,617,906	174,323,621
Потраживања од банака	-	-	223,425	-	223,425

*Остали коллатерали се односе на злоге на роби, злоге на потраживањима, залога на опреми, јемства.

Необезвређена потраживања Банке на дан 31. децембар 2016. године односе се на кредити и потраживања од Републике Србије, која нису покривена средствима обезбеђења.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

31.12.2015	Обезвређена потраживања				У хиљадама динара
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
По врсти кредита					
Стамбени	35,134,055	12,377	-	1,398,167	36,544,599
Готовински	84,645	309,672	-	8,563,949	8,958,266
Пољопривреда	3,206,414	18,503	59,870	1,712,754	4,997,541
Остало	13,007	51,640	-	161,602	226,249
Микро бизнис	2,495,833	536,818	-	4,688,339	7,720,990
Становништво	40,933,954	929,010	59,870	16,524,811	58,447,645
Велика предузећа	40,520,986	75,407	2,375,203	26,330,220	69,301,816
Средња предузећа	12,920,787	1,000,651	199,585	14,660,636	28,781,660
Мала предузећа	5,449,448	250,335	10,408	5,386,296	11,096,487
Држава	1,987,767	4,059	5,200,602	6,333,197	13,525,624
Остало	130,334	1,788	-	1,821,655	1,953,777
Привредни клијенти	61,009,322	1,332,240	7,785,798	54,532,004	124,659,364
Према категоријама потраживања					
Непроблематична потраживања	82,328,417	2,236,793	6,552,375	57,710,364	148,827,948
од чега: реструктурирана	8,627,405	126	-	92,509	8,720,040
Проблематична потраживања	19,614,859	24,457	1,293,293	13,346,452	34,279,061
од чега: реструктурирана	9,217,734	11,438	-	6,378,793	15,607,966
Укупно	101,943,276	2,261,250	7,845,668	71,056,815	183,107,009
Потраживања од банака	-	53,267	-	-	53,267

* Остали коллатерали се односе на зопеге на роби, зопеге на потраживањима, зопеге на опреми, јемства.

Необезвређена потраживања Банке на дан 31. децембар 2015. године односе се на кредити и потраживања од Републике Србије, која нису покривена средствима обезбеђења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.1. Кредитни ризик (наставак)****4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)****Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима (наставак)**

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као коллатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед кредита и потраживања обезбеђени хипотекама према распону LTV рација

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Мање од 50%	28,108,827	27,427,847
50% - 70%	20,622,962	21,223,457
71% - 100%	22,710,195	21,908,453
101% - 150%	8,938,248	10,720,320
Већи од 150%	24,810,723	35,543,409
Укупна изложеност	105,190,955	116,823,486
Просечни ЛТВ	66,60%	53,58%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране Банке у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

	У хиљадама динара				
	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишт а и шуме	Укупно
31.12.2015.	81,622	2,608,385	107,018	160,021	2,957,046
Стицање	-	402,372	4,786	6,323	413,481
Продаја	-	(363,998)	(180)	(3,455)	(367,633)
31.12.2016.	81,622	2,646,759	111,624	162,889	3,002,894
Исправке вредности	23,208	897,867	72,424	25,219	1,018,719
Нето	58,414	1,748,892	39,200	137,670	1,984,175

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Банке, услед немогућности Банке да измирује доспеле обавеза, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Банка у свом пословању поштује основне принципе управљања ликвидношћу, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру обавеза одговарајуће рочности и цене, и потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежано или немогуће прибављање ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију валутне и рочне структуре извора средстава;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање фактора ризика који могу довести до настанка ризика ликвидности, а подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за ублажавање. Контрола ризика ликвидности се спроводи на свим нивоима управљања ризиком ликвидности, укључујући и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности	
	2016.	2015.	2016.	2015.
На дан 31. децембар	2.86	2.73	2.54	2.51
Просек за период	3.00	3.11	2.59	2.82
Максималан за период	3.62	3.97	3.16	3.62
Минималан за период	1.88	1.85	1.67	1.65

Током 2016. године показатељ ликвидности и ужи показатељ ликвидности су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2016.	2015.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	7.00%	5.54%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	10.02%	6.84%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне банке	55,153,209	-	-	-	-	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	36,219,153	3,388,184	-	994,076	-	40,601,413
Кредити и потраживања од Комитената	9,113,791	10,092,590	36,823,101	57,483,448	36,898,479	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	4,850,950	13,068,035	47,072,509	69,558,081	1,817,198	136,366,773
Остала средства	2,067,974	-	-	1,124,843	-	3,192,817
Укупно	107,405,077	26,548,809	83,895,610	129,160,448	38,715,677	385,725,621
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,425,106	1,086,006	1,532,903	2,767,720	23,227	7,834,962
Депозити и остале обавезе према Депонентима	216,058,611	16,265,810	63,184,786	25,278,902	1,833,251	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390
Остале обавезе	4,556,539	-	1,047,493	-	-	5,604,032
Укупно	223,040,256	17,351,816	71,943,572	28,046,622	1,856,478	342,238,744
Нето рочна неусклађеност	(115,635,179)	9,196,993	11,952,038	101,113,826	36,859,199	43,486,877
На дан 31.12.2016. године						
На дан 31.12.2015. године	(71,477,632)	(2,982,662)	(8,306,378)	96,443,642	33,765,604	47,439,769

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2015. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	63,523,715	-	-	-	-	63,523,715
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	14,615,376	1,126,873	3,652	1,098,099	-	16,844,000
Кредити и потраживања од Комитената	15,807,775	8,391,445	36,648,636	66,823,364	35,071,345	162,742,565
Финансијска средства (ХоВ)	4,925,002	10,249,631	40,165,116	71,671,154	2,596,561	129,607,464
Остала средства	2,168,378	-	-	393,589	-	2,561,967
Укупно	101,040,246	19,767,949	76,817,404	139,986,206	37,667,906	375,279,710
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,711,643	1,104,174	3,931,734	7,731,135	1,680,631	17,159,317
Депозити и остале обавезе према депонентима	166,106,632	21,646,437	80,294,892	29,733,467	2,224,475	300,005,903
Субординиране обавезе	-	-	-	6,077,962	-	6,077,962
Остале обавезе	3,699,603	-	897,156	-	-	4,596,759
Укупно	172,517,878	22,750,611	85,123,782	43,542,564	3,905,106	327,839,941
Нето рочна неусклађеност	(71,477,632)	(2,982,662)	(8,306,378)	96,443,642	33,762,800	47,439,769
На дан 31.12.2015. године						
На дан 31.12.2014. године	(3,769,819)	(6,065,212)	(17,450,353)	41,594,475	38,237,797	52,546,888

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, уз конзервативну претпоставку да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.2. Ризик ликвидности (наставак)**

Недисконттовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне Банке	55,153,209					55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	36,237,653	3,390,001	7,248	1,002,018	-	40,636,920
Кредити и потраживања од комитената	9,845,162	11,486,494	41,909,912	70,955,160	49,915,395	184,112,123
Финансијска средства (НОВ)	4,945,855	13,525,370	48,495,096	71,540,868	1,990,445	140,497,634
Остала средства	2,067,974	-	-	1,124,843	-	3,192,817
Укупно	108,249,853	28,401,865	90,412,256	144,622,889	51,905,840	423,592,703
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,427,393	1,127,564	1,589,883	2,831,253	23,445	7,999,538
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,507,660	16,449,411	64,273,297	26,275,487	2,295,137	325,800,992
Субординиране обавезе	-	-	6,463,613	-	-	6,463,613
Остале обавезе	4,556,539	-	1,047,493	-	-	5,604,032
Укупно	223,491,592	17,576,975	73,374,286	29,106,740	2,318,582	345,868,175
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2016. године	<u>(115,241,739)</u>	<u>10,824,890</u>	<u>17,037,970</u>	<u>115,516,149</u>	<u>49,587,258</u>	<u>77,724,528</u>
На дан 31.12.2015. године	<u>(71,327,156)</u>	<u>(802,003)</u>	<u>(2,473,971)</u>	<u>116,292,731</u>	<u>43,632,913</u>	<u>85,322,515</u>

Недисконттовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2015. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне Банке	63,523,715	-	-	-	-	63,523,715
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	14,616,485	1,126,973	12,907	1,116,435	-	16,872,800
Кредити и потраживања од комитената	16,697,658	10,016,816	42,658,427	85,902,240	45,084,636	200,359,777
Финансијска средства (НОВ)	5,113,448	11,204,504	42,564,165	75,717,394	2,749,372	137,348,884
Остала средства	2,168,378	-	-	393,589	-	2,561,967
Укупно	102,119,684	22,348,293	85,235,499	163,129,658	47,834,008	420,667,143
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,716,226	1,191,392	4,250,655	8,386,021	1,822,993	18,367,287
Депозити и остале обавезе према депонентима	167,031,011	21,958,904	82,561,659	31,786,929	2,378,102	305,716,605
Субординиране обавезе	-	-	-	6,663,977	-	6,663,977
Остале обавезе	3,699,603	-	897,156	-	-	4,596,759
Укупно	173,446,840	23,150,296	87,709,470	46,836,927	4,201,095	335,344,628
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2015. године	<u>(71,327,156)</u>	<u>(802,003)</u>	<u>(2,473,971)</u>	<u>116,292,731</u>	<u>43,632,913</u>	<u>85,322,515</u>
На дан 31.12.2014. године	<u>3,644,125</u>	<u>(3,836,777)</u>	<u>(11,891,739)</u>	<u>55,623,843</u>	<u>52,081,954</u>	<u>95,621,406</u>

Недисконттовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата. У случају трансакционих и депозита по виђењу који су у складу са конзервативним приступом распоређени на рочност до једног месеца недисконттовани новчани токови обухватају само токове по основу главнице дуга.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, Инвестициони одбор као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

4.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено препознавање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	<u>Лимити</u>	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Релативни GAP	Max 15%	1.33%	1.38%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.02	1.02

Током 2016. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значајним валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
На дан 31. децембар	4.61%	5.23%
Просек за период	4.58%	8.68%
Максималан за период	5.03%	10.70%
Минималан за период	3.96%	5.23%
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2016. године

	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	У хиљадама динара	
							Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	20,295,058	-	-	-	-	20,295,058	34,858,151	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	35,907,789	3,388,185	-	193,259	13,333	39,502,566	1,098,848	40,601,414
Кредити и потраживања од комитената финансијска средства (ХоВ)	56,317,055	12,953,807	36,168,045	31,319,055	13,560,096	150,318,058	93,351	150,411,409
Остала средства	12,387,360	11,818,310	40,638,128	69,418,074	1,861,982	136,123,854	242,919	136,366,773
Укупно	<u>124,907,262</u>	<u>28,160,302</u>	<u>76,806,173</u>	<u>100,930,388</u>	<u>15,435,411</u>	<u>346,239,536</u>	<u>39,486,086</u>	<u>385,725,622</u>
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,481,677	4,048,224	1,265,781	16,051	23,227	7,834,962	-	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	219,997,555	18,179,102	60,479,981	21,300,253	1,244,250	321,201,141	1,420,219	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390	-	6,178,390
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	5,604,032	5,604,032
Укупно	<u>222,479,232</u>	<u>22,227,326</u>	<u>67,924,152</u>	<u>21,316,304</u>	<u>1,267,477</u>	<u>335,214,493</u>	<u>7,024,251</u>	<u>342,238,744</u>
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембра 2016. године	<u>(97,571,970)</u>	<u>5,932,976</u>	<u>8,882,021</u>	<u>79,614,084</u>	<u>14,167,934</u>	<u>11,025,043</u>	<u>32,461,835</u>	<u>43,486,878</u>
31. децембра 2015. године	<u>(55,855,531)</u>	<u>18,627,271</u>	<u>(24,339,430)</u>	<u>57,696,895</u>	<u>13,686,001</u>	<u>9,815,107</u>	<u>37,624,664</u>	<u>47,439,771</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2015. године

У хиљадама динара

	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	25,890,773	-	-	-	-	25,890,773	37,632,942	63,523,715
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	14,507,978	1,126,871	3,651	155,331	11,554	15,805,385	1,038,615	16,844,000
Кредити и потраживања од комитената	77,872,503	12,871,354	37,449,509	20,425,020	12,239,018	160,857,404	1,885,161	162,742,565
Финансијска средства (ХоВ)	4,236,527	28,895,691	28,273,260	63,933,906	2,599,364	127,938,748	1,669,216	129,607,964
Остала средства	-	-	-	-	-	-	2,561,967	2,561,967
Укупно	122,507,781	42,893,916	65,726,420	84,514,257	14,849,936	330,492,310	44,787,902	375,280,211
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,610,050	5,203,165	8,322,180	-	23,922	17,159,317	-	17,159,317
Депозити и остале обавезе према депонентима	174,753,361	19,063,480	75,665,708	26,816,862	1,140,013	297,439,424	2,566,479	300,005,903
Субординиране обавезе	-	-	6,077,962	-	-	6,077,962	-	6,077,962
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	4,596,759	4,596,759
Укупно	178,363,411	24,266,645	90,065,850	26,816,662	1,163,935	320,676,703	7,163,238	327,839,941
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембра 2015. године	(55,855,531)	18,627,271	(24,339,430)	57,696,895	13,686,001	9,815,607	37,624,664	47,440,270

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.3. Тржишни ризик (наставак)****4.3.1. Каматни ризик (наставак)**

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног гета, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Банке.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Банка процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Банка је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедне становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.). Анализа осетљивости Банке, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	У хиљадама динара	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2016.		
На дан 31. децембра	543,200	(292,709)
Просек за период	417,955	(417,955)
Максималан за период	543,200	(543,200)
Минималан за период	292,709	(292,709)
2015.		
На дан 31. децембра	762,372	(114,096)
Просек за период	562,665	(238,527)
Максималан за период	762,372	(362,957)
Минималан за период	362,957	(114,096)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у иностраној валути и злату, као и динарске позиције индексираних валутних клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања девизним ризиком врше надлежни одбори у оквиру својих надлежности, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test ;
- backtesting.

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године**4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)****4.3. Тржишни ризик (наставак)****4.3.2. Девизни ризик (наставак)**

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Укупна ризична девизна позиција	1,366,855	4,072,802
Показатељ девизног ризика	<u>2.96%</u>	<u>10.60%</u>
Регулаторно прописан лимити	<u>20%</u>	<u>20%</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне aktive и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	30,320,285	148,391	641,510	421,985	31,532,171	-	-	-	23,621,038	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	9,277,053	2,539,540	2,770,321	1,977,720	16,564,634	-	-	-	24,036,779	40,601,413
Кредити и потраживања од комитената	9,151,906	28	-	-	9,151,934	100,525,385	-	4,983,042	35,751,048	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	81,213,474	9,346,992	1,818,930	-	92,379,396	431,303	-	-	43,556,074	136,366,773
Остала средства	829,122	210,115	320	35	1,039,592	6	-	-	2,153,219	3,192,817
Укупно	130,791,840	12,245,066	5,231,080	2,399,741	150,667,727	100,956,694	-	4,983,042	129,118,158	385,725,621
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	6,807,932	198,158	108,161	12,672	7,126,923	7,646	-	-	700,393	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,383,033	10,870,036	10,135,682	2,266,886	239,655,637	319,995	22,325	-	82,623,404	322,621,360
Субординиране обавезе	6,186,827	-	-	-	6,186,827	-	-	-	(8,437)	6,178,390
Остале обавезе	1,161,729	545,298	47,482	13,996	1,768,505	-	-	-	3,835,527	5,604,032
Укупно	230,539,521	11,613,492	10,291,325	2,293,553	254,737,891	327,641	22,325	-	87,150,886	342,238,744
Нето девизна позиција 31.12.2016.	(99,747,681)	631,574	(5,060,245)	106,188	(104,070,164)	100,629,053	(22,325)	4,983,042	41,967,272	43,486,877

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне aktive и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2015. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,713,773	188,162	1,630,087	199,194	34,731,216	-	-	-	28,792,499	63,523,715
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	8,525,684	3,184,027	1,833,686	1,582,495	15,125,892	-	-	-	1,718,108	16,844,000
Кредити и потраживања од комитената	10,120,993	31,452	-	-	10,152,445	106,711,689	129	5,393,075	40,485,227	162,742,565
Финансијска средства (ХоВ)	76,833,947	7,478,087	1,665,663	343,861	86,321,558	446,242	-	-	42,839,664	129,607,464
Остала средства	352,502	90,285	592	34	443,413	14	-	-	2,118,540	2,561,967
Укупно	128,546,899	10,972,013	5,130,028	2,125,584	146,774,524	107,240,389	129	5,393,075	115,954,038	375,297,710
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	16,189,225	132,585	90,466	9,610	16,421,886	13,740	-	-	723,691	17,159,317
Депозити и остале обавезе према депонентима	213,522,048	10,120,278	10,272,417	1,996,867	235,911,610	1,955,483	5,844	-	62,132,966	300,005,903
Субординиране обавезе	6,077,962	-	-	-	6,077,962	-	-	-	-	6,077,962
Остале обавезе	889,733	22,539	71,276	87,092	1,070,640	-	-	-	3,526,119	4,596,759
Укупно	236,678,968	10,275,402	10,434,159	2,093,569	259,482,098	1,969,223	5,844	-	66,382,776	327,839,941
Нето девизна позиција 31.12.2015.	<u>(109,418,896)</u>	<u>696,611</u>	<u>(5,304,131)</u>	<u>32,015</u>	<u>(114,085,221)</u>	<u>105,274,246</u>	<u>(5,715)</u>	<u>5,393,075</u>	<u>48,775,095</u>	<u>45,856,745</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године**4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)****4.3. Тржишни ризик (наставак)****4.3.2. Девизни ризик (наставак)****Преглед десетодневног VaR-а**

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Банка израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на динарским позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2016. и 2015. годину је приказан као што следи:

	У хиљадама динара			
	На дан 31. децембра	Просек	Максималан	Минималан
2016				
Девизни ризик	15,565	28,025	78,636	9,782
2015				
Девизни ризик	52,582	32,312	179,472	5,924

4.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, агенцијске услуге и управљање имовином.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Оперативни ризик (наставак)

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на изложеност оперативном ризику Банке.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијским сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

4.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком кретала се у оквиру прописаних лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земаљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8 Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.1. Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске активе и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31.12.2016					У хиљадама динара 31.12.2015	
	Рачуноводствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Рачуноводствена вредност	Фер вредност
Финансијска актива							
Дати кредити и пласмани клијентима	150,411,409	147,655,809	-	-	147,655,809	162,742,565	161,561,904
Финансијска пасива							
Средства доспела за плаћање клијентима	322,621,360	322,502,251			322,502,251	300,005,903	299,849,674

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопама се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у CHF), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе са фиксном каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер Банка не би одобравала кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком Банке.

Фер вредност инвестиционих ХоВ које се држе до доспећа процењује се коришћењем тржишних цена или коришћењем есконтованих модела готовинских токова на основу тренутних тржишних каматних стопа које се нуде за инструменте сличног производа. Инвестиционе ХоВ које се држе до доспећа су доспеле и књиговодствене вредности су једнаке фер вредности.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8. Фер вредност финансијске aktive и пасиве

4.8.2. Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

31.12.2016	У хиљадама динара Укупна актива / пасива по фер вредности			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	
Актива				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	242,920	-	-	242,920
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	-	43,313,154	-	43,313,154
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)	-	92,379,396	431,303	92,810,699
Укупно	242,920	135,692,550	431,303	136,366,773

31.12.2015	У хиљадама динара Укупна актива / пасива по фер вредности			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	
Актива				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	851,056	-	-	851,056
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	-	42,487,488	-	42,487,488
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)	-	85,816,599	452,691	86,269,290
Укупно	851,056	128,304,087	452,691	129,607,834

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција на секундарном тржишту хартија од вредности (аукције).

Фер вредност aktive одређена ценом на банкарском тржишту се распоређује у ниво 3.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности тог капитала усклађен је са Базел II стандардима.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- поштовање минималног регулаторног показатеља адекватности капитала (12%);
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељ адекватности капитала представља однос капитала банке и збира активе пондерисане кредитним ризиком, отворене девизне позиције и изложености оперативном ризику. Актива пондерисана кредитним ризиком утврђује се у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Изложеност оперативном ризику добија се множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељ адекватности капитала

	У хиљадама динара	
	2016.	2015.
Основни капитал	44,667,035	40,078,298
Допунски капитал	4,175,529	3,909,144
Одбитне ставке од капитала	(2,611,859)	(5,555,355)
Капитал	46,230,705	38,432,087
Актива пондерисана кредитним ризиком	147,355,392	144,531,657
Изложеност оперативном ризику	21,710,322	20,679,815
Изложеност тржишном ризику	2,338,631	4,072,901
Показатељ адекватности капитала (мин. 12%)	26.97%	22.70%

Током 2016. године показатељ адекватности капитала је био изнад прописаног регулаторног лимита од 12%.

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуре интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, политику дивиденди као и промене у регулаторним захтевима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- начин организације процеса управљања расположивим интерним капиталом;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке,
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
  - капитала и расположивог интерног капитала;
  - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
  - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Средства која се обрачунавају методом амортизованог трошка се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(j) (ви).

Део укупног резервисања за обезвређење који се односи на ризик друге уговорне стране односи се на финансијска средства која се индивидуално процењују и базира се на најбољој процени руководства о садашњој вредности будућих токова готовине чији прилив је очекиван. Приликом процене ових токова готовине, руководство прави процене о финансијском стању друге уговорне стране и о нето продајној вредности присутног колатерала. За свако обезвређено средство се процењује његова вредност, као и излазна стратегија, где функција кредитног ризика независно одобрава процену готовинских токова који се сматрају надокнадивим.

Групно процењена резервисања покривају кредитне губитке који су садржани у портфолију кредита и хартија од вредности која се држе до доспећа, а који садрже сличне карактеристике кредитног ризика услед објективних доказа о постојању обезвређења, али који још увек не могу да се идентификују. Приликом процене потребе за групним резервисањем за губитке, руководство узима у обзир факторе као што су квалитет кредита, величина портфолија, концентрација ризика и економске факторе. Да би се проценило потребно резервисање, праве се претпоставке којима се дефинише начин за моделирање губитака садржаних у портфолију, и одређују се неопходни улазни параметри, засновани на историјском искуству и тренутним привредним околностима. Тачност резервисања зависи од процене будућих токова готовине за појединачне уговорне стране, као и од претпоставки и параметара модела који се користи приликом одређивања групног резервисања.

Одређивање фер вредности

Одређивање фер вредности финансијских средстава и обавеза за које не постоји тржишна цена захтева коришћење техника процене описаних у рачуноводственој политици 3(j)(ви). За финансијске инструменте којима се ретко тргује и чија цена није врло транспарентна, фер вредност је мање објективна и захтева различите степене процене, у зависности од ликвидности, концентрације, неизвесности тржишних фактора, ценовних претпоставки и других ризика везаних за појединачне инструменте.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Кључне рачуноводствене процене за примену рачуноводствених политика Банке

Кључне рачуноводствене процене у примени рачуноводствених политика Банке укључују:

Обезвређење улагања у власничке хартије од вредности

Улагања у власничке хартије од вредности се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственим политикама 3(j) (*виу*) и 3(н).

Процена финансијских инструмената

Рачуноводствена политика Банке у погледу мерења фер вредности је обелодањена у рачуноводственој политици 3(j) (*ви*).

Банка мери фер вредност финансијске имовине користећи следећу хијерархију у погледу квалитета улазних података који се користе приликом вредновања:

- Ниво 1: Званичне тржишне цене (некориговане) на активном тржишту за идентичне инструменте.
- Ниво 2: Процењивачке технике засноване на улазним подацима који нису тржишне цене за идентичне инструменте али су информације доступне и уочљиве било директно (на пример цене) или индиректно (на пример изведени из цене). Ова категорија обухвата инструменте који се мере путем: званичних тржишних цена на активном тржишту за сличне инструменте, званичних тржишних цена за исте или сличне инструменте на тржишту које се сматра мање од активног или других техника процене у којима су сви значајнији улази директно или индиректно доступни на тржишту.
- Ниво 3: Процењивачке технике које користе улазне податке који нису доступни и уочљиви. Ова категорија обухвата све инструменте чија се процена врши на бази улаза који нису доступни и уочљиви и као такви имају значајан ефекат на процену вредности инструмента. Ова категорија обухвата инструменте који се вреднују на основу званичне цене за сличне инструменте, где су значајне корекције или претпоставке потребне да би одразиле разлике између инструмената.

Фер вредности финансијских средстава и финансијских обавеза којима се тргује на активном тржишту је заснована на тржишним ценама или на ценама које нуде дилери. За све остале финансијске инструменте Банка одређује фер вредност коришћењем процењивачких метода.

Процењивачке методе укључују нето садашњу вредност и дисконтоване готовинске токове, поређење са сличним инструментима за које постоје уочљиве тржишне цене, као и друге методе процене. Претпоставке и улазни подаци који се користе за методе процене укључују неризичне и „benchmark“ каматне стопе, кредитне распоне и друге факторе који се користе приликом процене дисконтних стопа, цене обвезница и капитала, девизне курсеве, капитал и индексе цена капитала и очекивана нестабилност цена и корелације. Циљ метода процене је да се установи фер вредност која одражава цену финансијског инструмента на дан билансирања, која би била установљена од учесника на тржишту у трансакцији ван дохвата руке.

Банка користи опште прихваћене моделе процењивања за одређивање фер вредности обичних и једноставнијих финансијских инструмената, као што су свопови камата и валута за које се искључиво користе уочљиви тржишни подаци и који захтевају низак степен процењивања и претпоставки од руководства. Уочљиви и улазни подаци модела су углавном доступни на тржишту котираних дужничких и власничких хартија од вредности, деривата којима се тргује и једноставних деривата као што су каматни свопови.

Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података модела смањује потребу за проценама и претпоставкама руководства и такође смањује неизвесност која се повезује са одређивањем фер вредности. Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података се углавном разликује, у зависности од производа и тржишта, и склона је променама условљеним различитим догађајима и општим условима на будућим тржиштима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

Банка има три оперативна сегмента – профитна центра, који представљају стратешке организационе делове Банке и њихово пословање је предмет извештавања по сегментима.

У наставку је приказан преглед оперативних сегмената са активностима сваког од оперативних сегмената:

Послови са правним лицима	Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака
Послови са становништвом	Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микроклијентима, предузетницима и пољопривредницима
Инвестиционо банкарство и	Укључује пословање са хартијама од вредности и другим међу-банкарско пословање финансијским инструментима, као и трансакције са банкама

При сагледавању профитабилности / резултата сваког сегмента, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују се и приходи и расходи из интерних односа обрачунати помоћу трансферних цена које се утврђују на основу одговарајућих тржишних цена (нето приходи/расходи из интерних односа).

Пресудан утицај на резултат у 2016. години имали су расходи индиректних отписа који су износили 14,907,539 хиљада динара (од чега се на сегмент послова са привредом односило 11,021,735 хиљада динара, а на исправку вредности удела у зависним банкама 2,869,029 хиљада динара).

На висину резултата пре индиректних оперативних расхода у 2016. години значајан утицај су имали и нето расходи по основу промене вредности основних средстава и инвестиционих некретнина, тако да је Банка за пословну 2016. годину остварила губитак по основу осталих прихода и расхода у износу од 654,005 хиљада динара.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошkových центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Банке износе 7,385,702 хиљада динара и чине 66.6% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом односи се износ од 5,250,911 хиљада динара директних трошкова (71.1% укупних директних трошкова), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У пословној 2016. години Банка је и поред стабилног нивоа нето прихода од камата и накнада, као резултата већ наведеног високог износа нето расхода индиректних отписа, забележила негативан резултат пре пореза у износу од 8,377,636 хиљада динара.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2016. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,622,978	3,806,948	6,259,149	-	16,689,075
Расходи од камата	(1,680,595)	(409,129)	(1,136,617)	-	(3,226,341)
Нето приход по основу камата	4,942,383	3,397,819	5,122,532	-	13,462,734
Нето приходи/расходи из интерних односа	(434,154)	(1,166,544)	1,600,698	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,040,383	1,335,521	441,410	-	4,817,314
Резултат пре исправки вредности	7,548,612	3,566,796	7,164,640	-	18,280,048
Нето приходи/расходи исправке вредности	(858,376)	(11,021,735)	(3,027,428)	-	(14,907,539)
Резултат пре оперативних трошкова	6,690,236	(7,454,939)	4,137,212	-	3,372,509
Директни оперативни трошкови	(5,250,911)	(1,841,981)	(292,810)	-	(7,385,702)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(9,282)	-	(9,282)
Нето остали приходи и расходи	(18,075)	(555,513)	(80,417)	-	(654,005)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,421,250	(9,852,433)	3,754,703	-	(4,676,480)
Индиректни оперативни трошкови	(2,020,778)	(1,340,184)	(340,194)	-	(3,701,156)
Резултат пре пореза	(599,528)	(11,192,617)	(3,414,509)	-	(8,377,636)
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	55,153,209	-	55,153,209
Пласмани Банкама	-	-	40,601,413	-	40,601,413
Пласмани комитентима	75,323,551	75,087,858	-	-	150,411,409
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	136,366,773	-	136,366,773
Остало	-	-	2,611,859	14,872,806	17,484,665
	75,323,551	75,087,858	234,733,254	14,872,806	400,017,469
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	7,834,962	-	7,834,962
Обавезе према комитентима	232,633,347	78,399,262	11,588,751	-	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	6,178,390
Остало	-	-	-	7,958,455	7,958,455
	232,633,347	78,399,262	25,602,103	7,958,455	344,593,167

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2015. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	7,139,614	5,629,550	6,325,418	-	19,094,582
Расходи од камата	(2,888,157)	(792,233)	(1,646,110)	-	(5,326,500)
Нето приход по основу камата	4,251,457	4,837,317	4,679,308	-	13,768,082
Нето приходи/расходи од камата из интерних односа	418,841	(2,990,460)	2,571,619	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	2,856,272	1,337,960	705,715	-	4,899,947
Резултат пре исправке вредности	7,526,570	3,184,817	7,956,642	-	18,668,029
Нето приходи / расходи исправке вредности	(369,263)	(12,631,988)	(7,275)	-	(13,008,526)
Резултат пре оперативних трошкова	7,157,307	(9,447,171)	7,949,367	-	5,659,503
Директни оперативни трошкови	(5,633,246)	(1,717,832)	(294,841)	-	(7,645,919)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(13,439)	-	(13,439)
Нето остали приходи и расходи	(153,080)	(872,718)	3,358	-	(1,022,440)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,370,981	(12,037,721)	7,644,445	-	(3,022,295)
Индиректни оперативни трошкови	(1,726,360)	(1,107,322)	(319,908)	-	(3,153,590)
Резултат пре пореза	(355,379)	(13,145,043)	7,324,537	-	(6,175,885)
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	63,523,715	-	63,523,715
Пласмани Банкама	-	-	16,844,000	-	16,844,000
Пласмани комитентима	70,750,545	91,992,020	-	-	162,742,565
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	129,607,464	-	129,607,464
Остало	-	-	5,480,888	15,241,242	20,722,130
	70,750,545	91,992,020	215,456,067	15,241,242	393,439,874
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	17,159,317	-	17,159,317
Обавезе према комитентима	221,167,282	55,719,125	23,119,496	-	300,005,903
Субординиране обавезе	-	-	6,077,962	-	6,077,962
Остало	-	-	-	7,358,646	7,358,646
	221,167,282	55,719,125	46,356,775	7,358,646	330,601,828

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Банка нема материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи од камата се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Пласмани банкама	379,351	162,882
Пласмани комитентима	10,430,418	12,769,151
Централна банка	475,643	667,426
Инвестиционе хартије од вредности	5,403,663	5,495,123
Приходи од камата	16,689,075	19,094,582
Обавезе према банкама	266,437	186,963
Обавезе према комитентима	2,206,177	4,060,560
Примљени кредити	753,727	1,078,977
Расходи од камата	3,226,341	5,326,500
Нето приходи од камата	13,462,734	13,768,082

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

У складу са захтевом МРС 8 у делу обелодањивања података претходне године, кориговани су упоредни износи презентовани претходне године на позицији прихода од камата по основу инвестиционих хартија од вредности у износу од 238,273 хиљаде динара. У истом износу коригован је и укупан нето пословни приход као и губитак пре и након опорезивања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

9. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи/расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,050,088	2,880,097
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-становништво	27,006	21,407
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	183,068	205,396
Накнаде по основу купопродаје девиза	453,082	617,338
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	63,605	78,838
Накнаде по пословима са картицама	1,540,404	1,348,534
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	88,011	88,021
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	603,584	599,104
	6,008,848	5,838,735
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	102,541	96,130
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	4,884	2,458
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	9,011	7,353
Накнаде по пословима са картицама	127,036	59,233
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	50	197
	243,522	165,371
	6,252,370	6,004,106
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	121,816	162,025
Накнаде по основу купопродаје девиза	33,396	66,890
Накнаде по пословима са картицама	520,990	334,689
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	72,978	73,013
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	149,251	132,337
	898,431	768,954
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	63,302	50,749
Накнаде по пословима са картицама	290,972	255,592
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	182,351	28,864
	536,625	335,205
	1,435,056	1,104,159
Нето приходи од накнада и провизија	4,817,314	4,899,947

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

10. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ТРГОВАЊУ

Нето добитак од трговања се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – обвезнице	-	2,055
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	2,920	9,640
Приходи од промене вредности хартија од вредности - акције	-	952
Добици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	70,138	4,661
	73,058	17,308
Расходи од промене вредности хартија од вредности - акције	-	(52)
Расходи од промене вредности хартија од вредности – Обвезнице	-	(11,217)
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности инвестиционе јединице	-	-
Губици по основу продаје хартија од вредности и осталих финансијских средстава који су намењени трговању	(2,580)	(2,853)
	(2,580)	(14,122)
Нето добитак од трговања	70,478	3,186

11. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА РАСПОЛОЖИВИХ ЗА ПРОДАЈУ

Нето добитак/губитак од продаје се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	69,927	44,155
Губици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	(865)	(52,819)
Нето добитак/губитак од продаје	69,062	(8,664)

Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају у износу од 69,927 хиљада динара односе се на добитке од продаје обвезница старе девизне штедне (серија 2016. године) у износу од 13,925 хиљада динара, записе Републике Србије у износу од 18,490 хиљада динара и обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 4,193 хиљаде динара и иностраној валути у износу од 2,603 хиљаде динара као и обвезнице страних банака у износу од 30,716 хиљада динара.

Губици по основу хартија од вредности расположивих за продају у износу од 865 хиљада динара односе се на губитке од продаје обвезница Републике Србије у износу од 860 хиљада динара и обвезница банака у износу од 5 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

12. НЕТО РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	2,510,561	3,911,977
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	13,227	40,516
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	13,173	184,665
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	1,281,370	2,935,203
Приходи по основу позитивних курсних разлика	2,343,797	1,864,243
	6,162,128	8,936,604
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	(1,437,016)	(3,403,198)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(5,290)	(37,868)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(37,809)	(228,029)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	(616,606)	(2,041,942)
Расходи по основу негативних курсних разлика	(4,074,689)	(3,239,006)
	(6,171,410)	(8,950,043)
Нето расход	(9,282)	(13,439)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

13. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

а) Остали оперативни приходи се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Остали приходи оперативног пословања	156,919	165,385
Остали приходи	383,901	295,034
Приходи од промене вредности основних средстава	32,415	-
Укупно	573,235	460,419

У оквиру позиције прихода оперативног пословања највећи износи се односе на: накнаде по основу давања у закуп непокретности у износу од 90,459 хиљада динара, а од тога 66,534 хиљаде динара је приход по основу давања у закуп непокретности за пословне намене, приход од наплате судских трошкова у износу од 27,928 хиљада динара, рефундације – наплате комуналних трошкова у износу од 19,515 хиљада динара, наплаћене трошкове службених мобилних телефона у износу 9,028 хиљада динара и накнадну штету од осигуравајућих друштава у износу од 6,387 хиљада динара.

У току 2016. године Банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 15,712 хиљада динара (2015: 4,927 хиљада динара) и чине део позиције осталих прихода.

У оквиру позиције осталих прихода у 2016. години, најзначајније ставке чине приходи од:

- укидања обавеза у износу од 127,012 хиљада динара по основу приходовања материјално безначајних средстава на рачунима клијената банке који на дан 31.12.2016. године испуњавају услове прописане одлуком Извршног одбора Банке,
- укидање обавеза по извршеним преплатама, од укупног износа 75,845 хиљада динара износ од око 70,649 хиљада динара се односи на приходовање по основу плаћених пореза по основу уговора и испостављених фактура са Visa i MasterCard за 2014. и 2015. годину, а за које према мишљењу Министарства финансија РС није постојала обавеза плаћања,
- Приходи од закупа из ранијих година по основу приходовања уплата из 2014. и 2015. године од стране клијента Политика новине и магацини у износу од 62,480 хиљада динара,
- продаје средстава стечених наплатом потраживања 4,320 хиљада динара,
- продаје непокретности и опреме за вршење делатности у износу од 506 хиљада динара.

б) Нето добитак по основу инвестиција

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Приходи по основу продаје акција АИК банке Ниш	5,143	-
Укупно	5,143	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

14. НЕТО РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО РИЗИЧНИХ ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ

Нето расходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција	25,447,320	22,921,869
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	522,126	599,089
Приходи од укидања индиректних отписа пласмана	(10,372,904)	(9,884,868)
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	(631,308)	(627,390)
Приход од наплате отписаних потраживања	(57,695)	(174)
Укупно	14,907,539	13,008,526

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Банка је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 427,099 хиљада динара (напомена 32) на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћеног проценитеља.

До краја јануара 2017. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности сходно захтевима из MPC 10.

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 23.2)	Пласмани комитентима (напомена 24.2)	Инвестиционе хартције од вредности (напомена 21 и 22)	Инвестиц. зависна друштва (напомена 25)	Остала актива (напомена 32)	Ванбил. обавезе (напомена 36)	Укупно
Стање 1. јануара 2016. године	399,760	36,284,007	98,039	-	1,808,525	540,123	39,130,454
Нова исправка Вредности	-	21,380,889	82,166	2,869,029	1,115,236	522,126	25,969,446
Смањење исправке Вредности	-	(10,186,735)	(941)	-	(185,228)	(631,308)	(11,004,212)
Курсне разлике	15,577	453,211	115	-	3,140	-	472,043
Трајни отписи	(105,463)	(18,912,206)	(13,500)	-	(114,838)	-	(19,146,007)
Остале промене	-	625,839*	-	-	(94,147)	-	531,692
Стање 31. децембра 2016. године	309,874	29,645,005	165,879	2,869,029	2,532,688	430,941	35,953,416

*примена алтернативног концепта ИРЦ метод односи се на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Банка је у 2016. години, извршила повећање нето расхода исправке вредности и резервисања у укупном износу од 14,965,234 хиљаде динара. Приход од наплаћених отписаних потраживања у износу од 57,695 хиљада динара највећим делом се односи на клијенте ХИ Жупа Крушевац, Југотехника Нови Сад и Нитекс Ниш.

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 19,146,007 хиљада динара односи се на смањење по основу трајног отписа преносом у ванбиланс.

У 2016. години извршена је процена фер вредности трајних удела (инвестиција) у зависна друштва и признат расход по основу умањења вредности удела (исправки вредности) у износу од 2,869,029 хиљада динара.

На основу извештаја ангажованог проценитеља, извршена је исправка улога у зависне банке: Будву у износу од 1,269,120 хиљада динара и Бања Луку у износу од 1,599,909 хиљада динара што чини укупно 2,869,029 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

15. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Трошкови зарада	2,703,672	2,491,119
Трошкови накнада зарада	444,472	404,518
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	395,782	364,452
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	800,724	761,840
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	13,934	11,201
Резервисања за отпремнине – нето (напомена 36)	64,866	33,856
Остали лични расходи	74,762	54,604
Укупно	4,498,212	4,121,590

16. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Трошкови амортизације – нематеријална улагања (напомена 26.2)	203,330	248,615
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 27.2)	409,824	495,442
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	52,871	53,344
Укупно	666,025	797,401

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

17. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Трошкови материјала	348,681	434,084
Трошкови производних услуга	2,067,603	2,179,222
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,690,370	2,442,010
Трошкови пореза	125,828	134,656
Трошкови доприноса	729,322	693,494
Остали трошкови	25,683	30,910
Остали расходи	305,835	964,020
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји (напомене 28 и 31)	632,721	43,607
Расходи по основу резервисања по судским обавезама (напомена 36)	368,501	435,896
Укупно	7,294,544	7,357,899

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 305,835 хиљада динара између осталих евидентирани су:

- расходи по основу одлива средстава по изгубљеном судском спору са клијентом „Република Србија Министарство финансија у вези предмета Интерекспорт у стечају “у износу од 125,567 хиљада динара (напомена 34а),
- расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 85,500 хиљада динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима и
- трошкови по основу стицања материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 19,972 хиљаде динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 368,501 хиљада динара (напомена 34) односе се на :

- Повећање расхода за нове судске спорове – нове тужбене захтеве (за тридесетак појединачних предмета) у току 2016. године од којих је само по основу тужбе једног физичког лица, за тужбу по основу неоснованог богаћења и задржавања износа нето дивиденди, на терет расхода формирано резервисање у износу од 163,756 хиљада динара и
- повећања расхода за активне предмете из ранијих година од којих се износ од 24,739 хиљада динара односи на повећања резервисања за спор за Агенцијом за приватизацију по основу активирања гаранције за добро извршење посла (од 14. јануара 2005. године по налогу Вектра М д.о.о., Београд), а расход од 36,221 хиљаду динара на повећање резервисања за спор са Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) по основу свођења обавезе на садашњу вредност, и то по основу: раста курса динара у односу на USD као и обрачунате камате за протеклу годину по законској затезној каматној стопи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез

18.1 Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Добитак по основу одложених пореза	314,453	114,554
Губитак по основу одложених пореза	-	(27)
Укупно	314,453	114,527

У 2015. и 2016. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

18.2 Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара			
	2016.	2016.	2015.	2015.
(Губитак) / Добитак пре опорезивања		(8,377,636)		(6,175,885)
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	-15%	(1,256,645)	-15.00%	(926,383)
Расходи који се не признају у пореске Сврхе	7.82%	655,221	22.77%	1,406,244
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.07%	(6,169)	-0.09%	(5,773)
Порески ефекат усклађивања прихода	-0.12%	(9,686)	-0.06%	(3,749)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	0.07%	6,169	0.09%	5,773
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-10.11%	(846,851)	-12.54%	(774,755)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-3.75%	(314,453)	-1.85%	(114,527)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		314,453		114,527

Расходи који се не признају у пореске сврхе у износу од 655,221 хиљаде динара, највећим делом се односе на расходе по основу обезвређења имовине у износу од 589,327 хиљада динара (15% на износ од 3,928,849 хиљада динара).

18.3 Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Стање на дан 1. јануара	(329,258)	(150,407)
Настанак и укидање привремених разлика	305,666	(178,851)
Стање на дан 31. децембра	(23,592)	(329,258)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

18.4 Текућа пореска средства

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Текућа пореска средства (уплаћене месечне аконтације пореза на добит за 2016. годину прописане законом о порезу на добит правних лица)	-	37,017

У току 2016. године Банка није плаћала порез на добит, јер је у 2015. исказала порески губитак.

Преплату из прошлих периода користила је у компензацији приликом плаћања пореза на додату вредност. Текућа пореска средства су до краја 2016. искоришћена у целости.

18.5 Одложена пореска средства и обавезе

18.5.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2016.			У хиљадама динара 2015.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	77,473	-	77,473	-	(30,336)	(30,336)
Ефекат повећања одложених пореских обавеза по основу ХОВ расположивих за продају и учешћа у капиталу	899	(566,448)	(565,549)	40,225	(511,754)	(471,529)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	41,978	-	41,978	36,180	-	36,180
Обезвређење имовине	284,297	-	284,297	136,427	-	136,427
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а не плаћена у пор.периоду	1,134	-	1,134	-	-	-
Средства по резервисањима за судске спорове	137,075	-	137,075	-	-	-
Укупно	542,856	(566,448)	(23,592)	212,832	(542,090)	(329,258)

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 20,492,211 хиљада динара и односе се на порески губитак остварен у 2014.-2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 15,692 хиљада динара ни по основу пореских кредита за међукомпанијске дивиденди у износу од 13,154 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

18.5 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

18.5.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	Износ на дан 31.12.2015	Износ на дан 31.12.2016	У хиљадама динара	
				Година истека коришћења	
Пренети порески губици	2014	388,385	388,385		2019
	2015	10,384,084	10,384,084		2020
	2016	-	9,719,742		2021
Укупно порески губици			20,492,211		
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (20,492,210 * 15%)			3,073,832		од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	15,692	15,692		2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	19,323	13,154		2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит			3,102,678		

18.5.3 Кретања у оквиру привремених разлика током 2016. и 2015. године су приказана као што следи:

2016	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоређ ену добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	(30,336)	104,920	(3,073)	5,962	77,473
Хартије од вредности	(471,529)	-	(94,020)	-	(565,549)
Дугорочна резервисања за отпремнине	36,180	5,254	544	-	41,978
Запослених	136,427	147,870	-	-	284,297
Обезвређење имовине	-	1,134	-	-	1,134
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗГДПЛ	-	55,275	-	81,800	137,075
Средства по резервисањима за судске спорове	-				
Укупно	(329,258)	314,453	(96,549)	87,762	(23,592)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

18.5.3 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

2015	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	У хиљадама динара	
			Исказано у оквиру осталог резултата	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	(64,287)	34,022	(71)	(30,336)
Хартије од вредности	(173,039)	-	(298,490)	(471,529)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	26,750	4,247	5,183	36,180
Обезвређење имовине	60,142	76,285	-	136,427
Средства по основу обрачуна јавних дажбина	27	(27)	-	-
Укупно	(150,407)	114,527	(293,378)	(329,258)

18.6 Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	2016			У хиљадама динара 2015		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	364,619	(54,693)	309,926	1,987,947	(298,105)	1,689,842
Нето смањење по основу актуарских губитака	(3,626)	544	(3,082)	(34,552)	5,183	(29,369)
Промене вредности некретнина	58,580	(3,073)	55,507	(234)	(71)	(305)
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	262,184	(39,327)	222,857	2,568	(385)	2,183
Укупно	681,757	(96,549)	585,208	1,955,729	(293,378)	1,662,351

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
У динарима		
Готовина у благајни	3,325,905	2,907,703
Жиро рачун	20,295,034	20,884,697
Депоновани вишак ликвидних средстава	-	5,000,000
Остала динарска новчана средства	100	100
	23,621,039	28,792,500
У иностраној валути		
Готовина у благајни	3,092,751	3,972,283
Девизна обавезна резерва	28,439,396	30,752,857
Остала новчана средства	23	6,075
	31,532,170	34,731,215
Укупно	55,153,209	63,523,715
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 23.1)	8,231,797	8,456,806
Девизна обавезна резерва	(28,439,396)	(30,752,857)
Депоновани вишак ликвидних средстава	-	(5,000,000)
	(20,207,599)	(27,296,051)
Готовина из извештаја о токовима готовине	34,945,610	36,227,664

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана (Сл.Глас. 135/2014).

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у висини од 1.75% годишње.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године (Сл.Глас. 102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20% (била 22%);
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13% (била 15%);
- на динарске депозите индексираних валутном клаузулом стопа је 100% (била 50%) без обзира на рочност

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну.

Остала новчана средства у иностраној валути у износу од 23 хиљаде динара (2015: 6,075 хиљада динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

20. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНА ТРГОВАЊУ

Финансијска средства намењена трговању се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Хартије од вредности намењене трговању (у динарима)	242,920	798,788
Хартије од вредности намењене трговању (у иностраној валути)	-	52,268
Укупно (напомена 4.1.6)	242,920	851,056

Структура финансијских средства намењених трговању је приказана у табели испод:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Обвезнице Републике Србије	-	183,121
Акције предузећа	-	4,520
Акције банака	-	275
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови	242,920	663,140
Укупно	242,920	851,056

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2016. године у укупном износу од 242,920 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

21. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ

Финансијска средства расположива за продају се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	43,826,167	42,487,488
Хартије од вредности расположива за продају (у страниј валути)	92,379,396	86,269,290
Укупно (напомена 4.1.6 и 3.1)	136,205,563	128,756,778
Исправка вредности	(81,710)	(370)
Укупно	136,123,853	128,756,408

Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима) на дан 31. децембра 2016. године се односе на записе Републике Србије у износу од 9,407,495 хиљада динара (2015: 11,669,519 хиљада динара), обвезнице Републике Србије у износу од 33,905,659 хиљада динара (2015: 29,948,565 хиљада динара), обвезнице – буџет града Панчева и општина Стара Пазова и Шабац у износу од 431,302 хиљаде динара (2015: 443,283 хиљаде динара), обвезнице компаније Тигар а.д., Пирот у износу од 81,710 хиљада динара (2015: 79,442 хиљаде динара).

Од укупног износа исправке вредности на Компанију Тигар а.д., Пирот односи се 81,710 хиљада динара (2015: 366 хиљада динара).

Хартије од вредности расположиве за продају (у страниј валути) на дан 31. децембра 2016. године се односе на записе Републике Србије у износу од 4,786,597 хиљада динара (2015: 11,854,135 хиљада динара), дугорочне обвезнице Владе Републике Србије у износу од 85,773,869 хиљада динара (2015: 72,238,381 хиљаду динара) обвезнице страних банака Raiffeisen Banka International у износу од 1,818,930 хиљада динара (2015: од 2,017,859 хиљада динара).

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ расположиве за продају

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	370	494
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	81,230	618
Ефекти промене курса (напомена 14)	115	6
Ослобођено у току године (напомена 14)	(5)	(748)
Укупно појединачна исправка	81,710	370

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

22. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ДРЖЕ ДО ДОСПЕЋА

Финансијска средства која се држе до доспећа се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Хартије од вредности које се држе до доспећа (есконтване менице) (напомена 4.1.6)	84,169	97,669
Исправка вредности	(84,169)	(97,669)
Укупно	-	-

Исправка вредности ХОВ која се држе до доспећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	(2,715)	18,213
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	-	672
Рекласификовано из појединачне у групну	-	-
Ослобођено у току године (напомена 14)	-	(21,600)
Трајни отпис	(5,500)	-
Укупно појединачна исправка	(8,215)	(2,715)

Исправка вредности ХОВ која се држе до доспећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	100,384	101,514
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	936	7,350
Рекласификовано са појединачне на групну	-	-
Ослобођено у току године (напомена 14)	(936)	(7,350)
Трајни отпис	(8,000)	(1,130)
Укупно групна исправка	92,384	100,384
Укупно исправка појединачна и групна	84,169	97,669

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

23.1 Пласмани банкама укључују

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	20,000,000	1,200,000
Кредити за обртна средства	3,000,000	100,000
Овернигхт кредити	1,000,000	500,000
Остали пласмани	14,580	8,686
Активна временска разграничења	22,199	14,885
Исправка вредности	-	(105,463)
	24,036,779	1,718,108
Кредити дати у иностраној валути		
Девизни рачун код страних банака (напомена 19)	8,231,797	8,456,806
Овернигхт кредити	585,677	1,279,338
Остали пласмани у страним банкама	641,235	600,328
Дати депозити у иностраној валути	6,177,432	3,494,424
Активна временска разграничења	2,290	2,611
Остала потраживања	8,824	15,265
Кредити страним банкама (зависне банке)	176,389	573,380
Покривена јемства у иностраној валути	1,050,864	998,037
Исправка вредности	(309,874)	(294,297)
	16,564,634	15,125,892
	40,601,413	16,844,000

На дан 31. децембра 2016. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од 20,000,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 2.54% до 3.09%.

Краткорочно орочени депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 2.55 % до 3.30% годишње. Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.10% до 0.30% годишње за EUR, од 0.15% до 0.50% за USD и 0.02% до 0.80% за CHF.

Каматне стопе на пласиране кредите на дугорочни револвинг кредит страним зависним банкама кретале су се у распону од 2.568% до 2.738% што је представљало 3М EURIBOR плус фиксни део 2.87%. Дугорочни кредити зависним банкама пласирани су по стопи од 2.559% до 2.710% што је представљало 3М EURIBOR плус фиксни део 2.75%.

23.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели

Појединачна исправка вредности	2016.	2015.
Стање на дан 1. јануара	399,760	368,589
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	-	1
Ефекти промене курса (напомена 14)	15,577	31,171
Трајни отпис	(105,463)	-
Ослобођено у току године (напомена 14)	-	(1)
Стање на дан 31. децембра	309,874	399,760

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

24.1 Пласмани комитентима

	2016.		Књиговодствена вредност	2015.		Књиговодствен а вредност
	Бруто износ	Исправка вредности		Бруто износ	Исправка вредности	
У хиљадама динара						
Привредна друштва						
Кредити по трансакционим рачунима	599,731	(77,830)	521,901	587,564	(187,201)	400,363
Кредити за обртна средства	43,540,645	(8,036,684)	35,503,961	42,334,657	(10,195,536)	32,139,121
Извозни кредити	2,171,791	(2,039,330)	132,461	2,275,456	(1,525,569)	749,887
Инвестициони кредити	27,338,065	(3,676,973)	23,661,092	25,708,395	(3,002,823)	22,705,572
Купљени пласмани– факторинг	298,788	(807)	297,981	217,372	(12,412)	204,960
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,306,016	(2,097,996)	208,020	5,372,720	(4,365,328)	1,007,392
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	479,893	(297,408)	182,485	2,107,567	(1,451,712)	655,855
Остали кредити и пласмани	38,179,610	(10,567,868)	27,611,742	57,995,185	(12,954,715)	45,040,470
Активна временска разграничења	223,015	(127,098)	95,917	575,670	(205)	575,465
Пасивна временска разграничења	(190,394)	-	(190,394)	(222,964)	-	(222,964)
	114,947,160	(26,921,994)	88,025,166	136,951,622	(33,695,501)	103,256,121
Становништво						
Кредити по трансакционим рачунима	3,922,335	(649,424)	3,272,911	4,049,323	(644,649)	3,404,674
Стамбени кредити	39,297,529	(963,039)	38,334,490	38,360,446	(839,267)	37,521,179
Готовински кредити	19,954,272	(904,510)	19,049,762	17,245,192	(911,791)	16,333,401
Потрошачки кредити	160,580	(42,266)	118,314	285,596	(44,912)	240,684
Остали кредити и пласмани	2,113,275	(160,734)	1,952,541	2,344,367	(144,053)	2,200,314
Активна временска разграничења	207,135	(3,038)	204,097	203,027	(3,834)	199,193
Пасивна временска разграничења	(545,872)	-	(545,872)	(413,001)	-	(413,001)
	65,109,254	(2,723,011)	62,386,243	62,074,950	(2,588,506)	59,486,444
Стање на дан 31. децембра	180,056,414	(29,645,005)	150,411,409	199,026,572	(36,284,007)	162,742,565

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	35,020,153	10,989,768
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	11,070,613	13,905,073
Рекласификовано из групне исправке вредности	(3,253,505)	13,382,109
Ефекти промене курса (напомена 14)	104,278	(12,069)
Ослобођено у току године (напомена 14)	(2,944,495)	(3,244,827)
Трајни отпис	(11,816,533)	-
Остало (напомена 14)	38,653	99
Укупно појединачна исправка	28,219,164	35,020,153
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,263,854	12,095,209
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	10,310,276	8,276,559
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	3,253,505	(13,382,109)
Ефекти промене курса (напомена 14)	348,933	138,272
Ослобођено у току године (напомена 14)	(7,242,240)	(6,401,996)
Трајни отпис (напомена 14)	(7,095,673)	(3,383)
Остало (напомена 14)	587,186	541,302
Укупно групна исправка	1,425,841	1,263,854
Стање на дан 31. децембра	29,645,005	36,284,007

Кредити становнишву

Током 2016. краткорочни кредити становништву одобарени су на рок од 30 дана до дванаест месеци у динарима са номиналним каматним стопама у распону од 2.5% до 17.5% годишње.

Дугорочни кредити становништву одобравани су на рок од тринаест месеци до тристотинешездесет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 2.5% до 13.95% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 0.3% до 1.0% на месечном нивоу. У иностранству краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 0.125% до 0.65% на месечном нивоу. Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од осамнаест месеци до двадесетчетири месеца уз каматну стопу од 1.5 до 6.25% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у иностранству су одобравани на период до деведесетшест месеци уз каматну стопу за EUR од 1.5% до 6.25% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)**Ризици и неизвесности**

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке на основу свих познатих и предвидљивих ризика на датум састављања финансијских извештаја. Класификација потраживања из кредитног портфолија извршена је на основу последњих релевантних расположивих финансијских информација, као и на основу очекиваних ефеката процеса реструктурирања. Уколико ови ефекти не резултирају у могућностима измиривања обавеза према Банци, потраживања Банке су највећим делом обезбеђена хипотекама на непокретностима дужника, као и залогом на покретној имовини. У случају да ове активности предузете од стране руководства Банке не дају очекиване резултате, у наредним извештајним периодима ће бити неопходно да се издвоје додатна резервисања за могуће губитке по основу процене ненаплативости.

25. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банке а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банке а.д., Будва	2,366,273	2,366,273
Исправка вредности	(2,869,029)	-
Укупно	2,611,859	5,480,888

Ефекти извршених процена удела у зависна друштва Банке

На основу процене фер вредности трајних удела (инвестиција) у зависна друштва Банке и примљених извештаја назависног проценитеља укупни негативни ефекти процене у износу од 2,869,029 хиљада динара признати су као расходи обезвређења (исправке вредности) у билансу успеха 2016. године, и то по следећим основама:

Опис	Вредност у пословним књигама у динарима (у 000)	Процена у ЕУР (у 000)	Процена у динарима (у 000)	Исправка вредности 31.12.2016. (2-4) (у 000)
1.	2.	3.	4.	5.
Удео у КБ Будва	2,366,273	8,886	1,097,153	1,269,120
Удео у КБ Б. Лука	2,974,615	11,134	1,374,706	1,599,909
Удели у капиталу зависних банака	5,340,888	20,020	2,471,859	2,869,029

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
26. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА**26.1 Нематеријална улагања се састоје из**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Нематеријална улагања	361,442	209,807
Нематеријална улагања у припреми	1,065	7,023
Укупно	362,507	216,830

26.2 Промене на нематеријалним улагањима у току 2016. и 2015. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријалн а улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2015. године	1,542,943	16,999	1,559,942
Набавке у току године	-	59,670	59,670
Пренос	69,646	(69,646)	-
Стање на дан 31. децембра 2015. године	1,612,589	7,023	1,619,612
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,612,589	7,023	1,619,612
Набавке у току године	-	349,007	349,007
Пренос	354,965	(354,965)	-
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,967,554	1,065	1,968,619
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2015. године	1,154,167	-	1,154,167
Амортизација (напомена 16)	248,615	-	248,615
Стање на дан 31. децембра 2015. године	1,402,782	-	1,402,782
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,402,782	-	1,402,782
Амортизација (напомена 16)	203,330	-	203,330
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,606,112	-	1,606,112
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2015. године	209,807	7,023	216,830
Стање на дан 31. децембра 2016. године	361,442	1,065	362,507

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА**27.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Некретнине	5,221,254	5,393,184
Опрема	586,365	702,923
Инвестиције у току	48,839	43,465
Укупно	5,856,458	6,139,572

Банка је ангажовала независне проценитеље који су извршили процене и сачинили Извештај о процени вредности 82 некретнине у власништву Банке, од тога 69 некретнина за употребу у пословне сврхе и 13 инвестиционих некретнина.

Предмет процене нису биле некретнине расположиве за продају и некретнине стечене наплатом потраживања, с обзиром да се оне вреднују у складу са МСФИ 5 и интерним упутством Банке, најмање једном годишње на основу обезвређења процене њихове фер вредности од стране независног реномираног проценитеља.

Ефекти извршених процена некретнина у власништву Банке

На основу Извештаја независних проценитеља укупан негативан ефекат процене износи 538,690 хиљада динара (већа смањења вредности од повећања) који је признат као:

- нето расход у билансу успеха за 2016 у износу од 597,270 хиљада динара и
- нето повећање ревалоризационих резерви у оквиру капитала 58,580 хиљада динара и то по следећим основама:

Збирни ефекти процене непокретности у власништву Банке			
Процена	Смањење/Повећање	Ефекти	
		Биланс успеха	Биланс стања
Смањење вредности	(746,955)	(629,685)	(117,270)
- основна средства	(509,838)	(392,568)	(117,270)
- инвестиционе некретнине	(237,117)	(237,117)	-
Повећање вредности	208,265	32,415	175,850
- основна средства	208,265	32,415	175,850
УКУПНО:	(538,690)	(597,270)	58,580

У поступку усклађивања књиговодствене вредности некретнина за употребу у пословне сврхе са њиховом фер вредности, повећања се врше у корист ревалоризационих резерви у оквиру капитала, а смањује на терет биланса успеха, односно на терет ревалоризационих резерви ако су у претходним годинама формирана за то средство.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

27.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2016. и 2015. године приказане су у наредној табели

	Некретнине	Опрема	У хиљадама динара	
			Инвестиције у току	Укупно
Набавна вредност				
Стање на дан 1. јануара 2015. године	7,012,069	3,195,750	24,084	10,231,903
Набавке у току године	-	-	321,347	321,347
Преноси са средстава стечених наплатом потраживања	-	-	259,752	259,752
Преноси са основних средстава у припреми (напомена 28.1)	109,451	192,515	(561,718)	(259,752)
Отуђење и расходовање	(19,368)	(95,771)	-	(115,139)
Продаја	(12,278)	(24,874)	-	(37,152)
Остало	(306)	-	-	(306)
Стање на дан 31. децембра 2015. године	7,089,568	3,267,620	43,465	10,400,653
Стање на дан 1. јануара 2016. године	7,089,568	3,267,620	43,465	10,400,653
Набавке у току године	-	-	366,518	366,518
Пренос са основних средстава у припреми	64,470	118,654	(183,124)	-
Пренос на инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	-	-	(79,470)	(79,470)
Пренос са инвестиционих некретнина	339,823	-	-	339,823
Преноси на средства намењена продаји	(77,669)	-	(98,550)	(176,219)
Расходовање	(10,182)	(16,933)	-	(27,115)
Продаја	-	(2,446)	-	(2,446)
Процена повећање	295,623	-	-	295,623
Процена смањење	(643,585)	-	-	(643,585)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	7,058,048	3,366,895	48,839	10,473,782
Исправка вредности				
Стање на дан 1. јануара 2015. године	1,545,214	2,357,612	-	3,902,826
Амортизација (напомена 16)	169,658	325,784	-	495,442
Отуђење и расходовање	(16,213)	(94,590)	-	(110,803)
Продаја	(2,204)	(24,109)	-	(26,313)
Остало	(71)	-	-	(71)
Стање на дан 31. децембра 2015. године	1,696,384	2,564,697	-	4,261,081
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,696,384	2,564,697	-	4,261,081
Амортизација (напомена 16)	175,068	234,756	-	409,824
Преноси са инвестиционих некретнина (Напомена 28.1)	68,698	-	-	68,698
Пренос на средства намењена продаји	(48,397)	-	-	(48,397)
Расходовање	(8,570)	(16,667)	-	(25,237)
Продаја	-	(2,256)	-	(2,256)
Процена ревалоризација (повећање)	87,358	-	-	87,358
Процена ревалоризација (смањење)	(133,747)	-	-	(133,747)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,836,794	2,780,530	-	4,617,324
Садашња вредност				
Стање на дан 31. децембра 2015. године	5,393,184	702,923	43,465	6,139,572
Стање на дан 31. децембра 2016. године	5,221,254	586,365	48,839	5,856,458

Банка нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

Услед непотпуних катастарских књига, на дан 31. децембра 2016. године, Банка за 34-грађевинска објекта садашње вредности 555,855 хиљаде динара још увек нема доказе о власништву (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради прибављања власничких листова.

У току 2016. године Банка је искњижила трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности у износу од 1,878 хиљада динара.

Банка је у току 2016. године продала опреме укупне садашње вредности у износу од 190 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ**28.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2016. и 2015. године приказане су у следећој табели**

	У хиљадама динара
	<u>Укупно</u>
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2015. године	2,810,832
Пренос са основних средстава у припреми (напомена 27.2)	259,752
Пренос са основних средстава (напомена 27.2)	-
Продаја	(2,783)
Процена – смањење	(42,798)
Стање на дан 31. децембра 2015. године	<u>3,025,003</u>
Стање на дан 1. јануара 2016. године	3,025,003
Пренос са основних средстава у припреми (напомена 27.2)	79,470
Пренос на основна средства	(339,823)
Продаја	(46,045)
Процена – смањење (напомена 17)	(269,621)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	<u>2,448,984</u>
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2015. године	229,688
Амортизација (напомена 16)	53,344
Продаја	(1,178)
Процена – смањење	(877)
Стање на дан 31. децембра 2015. године	<u>280,977</u>
Стање на дан 1. јануара 2016. године	280,977
Амортизација (напомена 16)	52,871
Пренос на основна средства	(68,698)
Продаја	(1,478)
Процена – смањење (напомена 17)	(32,504)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	<u>231,168</u>
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2015. године	<u>2,744,026</u>
Стање на дан 31. децембра 2016. године	<u>2,217,816</u>

На дан 31. децембра 2016. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 2,217,816 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

На основу закључених уговора о дугорочном закупу Банка је у 2016. години извршила пренос са инвестиционих некретнина на позиције основних средстава за пословне сврхе дела објекта на Тргу Политике број 1 у вредности од 382,811 хиљада динара.

У току 2016. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено смањење вредности инвестиционих непокретности у износу од 237,117 хиљада динара.

Банка је у току 2016. године продала пословни објекат у Ресавској 29 и по том основу извршено је умањење инвестиционих некретнина садашње вредности 44,568 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)**28.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2016. и 2015. године приказане су у следећој табели (наставак)**

Процена вредности инвестиционих непокретности :

Назив објекта	Површина у M ₂	Књигов. вр. пре процене у 000 динара	Процењена вредност		Разлика вредности у 000 динара
			у 000 EUR	у 000 динара	
Београд, Трг политике 1	3,354	809,997	6,560	701,408	(108,589)
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	40,174	326	32,498	(7,676)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,890	163,968	1,328	158,168	(5,800)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	16,930	137	16,714	(216)
Нови Сад, Вардарска 1/Б	291	46,998	381	29,139	(17,859)
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88, 3 локала	367	150,935	1,222	53,958	(96,977)
УКУПНО		1,229,002		991,885	(237,117)

28.2 На дан 31. децембра 2016. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је негативан и износи 25,938 хиљада динара

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(21,456)	8,783	(12,673)
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(2,358)	2,114	(244)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(803)	4,387	3,584
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(15,285)	2,540	(12,745)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,037)	293	(744)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,890	(3,833)	2,462	(1,371)
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(922)	122	(800)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(282)	75	(207)
Београд, Радничка 22	7,190	(16,295)	17,979	1,684
Београд, Београдска 39	460	(3,095)	777	(2,318)
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,849)	1,893	44
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88, 3 локала	367	(2,341)	2,748	407
Котор, половни простор, згр.бр.1 *	207	(555)	-	(555)
Београд, Луке Војводића 77а*	80	-	-	-
		(70,111)	44,173	(25,938)

*пословни простори у Котору и Београду признати су као инвестициона непокретност дана 31.12.2016. године

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

29. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	183,170	63,314
Укупно	183,170	63,314

Стална средства намењена продаји:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књиговодствена вредност</u>
Јасика, пословни простор	75.87	580
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	790.82	30,050
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	24,865
Београд, Тоше Јовановића 7, пословни простор	24.05	2,089
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	3,767
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	98,550
Јастребац, зграда одмаралишта	687.00	21,206
Јастебац, летњиковач	108.00	1,729
Јастребац, кућица за агрегат	65.00	334
Укупно		183,170

У току 2016. године продат је један објекат (стан у Крушевцу) и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 6,004 хиљаде динара.

Укупна продајна цена стана износи 6,237 хиљада динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

У току 2016. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 1,963 хиљаде динара (напомена 17).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
30. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	93,096	131,512
Залихе	131,309	179,683
Средства стечена наплатом потраживања	3,002,894	2,957,046
Унапред плаћени трошкови	100,407	145,919
Учешће у капиталу	1,380,551	1,375,601
Остала потраживања у динарима	2,938,357	2,565,712
	7,646,614	7,355,473
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(44,608)	(68,028)
Средства стечена наплатом потраживања	(1,018,719)	(653,745)
Учешћа у капиталу	(503,761)	(448,581)
Осталих потраживања у динарима	(866,263)	(588,049)
	(2,433,351)	(1,758,403)
У иностраној валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	77	-
Остала потраживања из пословања	384,464	315,279
Потраживања у обрачуну	868,544	289,723
Остала потраживања у иностраној валути	2,146	20,675
	1,255,231	625,677
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(134,418)	(102,261)
Потраживања у обрачуну	(81,221)	(80,003)
	(215,639)	(182,264)
Укупно	6,252,855	6,040,483

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

На основу извршеног годишњег пописа извршен је отпис на терет расхода залиха материјала у укупном износу од 22 хиљаде динара.

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	(104,131)	-
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	374,702	11,326
Ефекти промене курса (напомена 14)	394	(312)
Ослобођено у току године (напомена 14)	(3,925)	(115,145)
Трајни отпис	(62,482)	-
Укупно појединачна исправка	204,558	(104,131)
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,912,656	1,306,301
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	740,534	720,270
Ефекти промене курса (напомена 14)	2,746	3,057
Ослобођено у току године (напомена 14)	(181,303)	(93,201)
Трајни отпис (напомена 14)	(52,356)	(284)
Остало (напомена 14)	(94,147)	(23,487)
Укупно групна исправка	2,328,130	1,912,656
Стање на дан 31. децембра	2,532,688	1,808,525
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	116,302	132,142
Стање на дан 31. децембра	2,648,990	1,940,667

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	2016.	2015.
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	82,536	143,467
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	468,277	455,922
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	829,738	776,212
	1,380,551	1,375,601
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	(81,863)	(26,683)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	(421,898)	(421,898)
	(503,761)	(448,581)

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Јубмес банку а.д. Београд у износу 2,266 хиљада динара, Унион банку ад у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 66,042 хиљаде динара и Политика а.д. Београд 31,246 хиљада динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 683,882 хиљаде динара и MASTER Card International у износу од 145,856 хиљада динара.

Исправка вредности учешћа у капиталу у износу од 503,761 хиљада динара односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износ односи на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,634 хиљаде динара, Политика а.д., Београд у износу од 28,484 хиљаде динара и Компанија Дунав осигурање а.д.о., Београд у износу од 28,828 хиљада динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 864,220 хиљада динара, потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања, потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 18,779 хиљада динара, потраживања по основу закупнине 372,270 хиљада динара, потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 219,069 хиљада динара и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у иностранској валути од укупног износа 868,544 хиљада динара најзначајнији износ од 756,435 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у износу 3,002,894 хиљаде динара, уз прокњижену исправку вредности у износу од 1,018,719 хиљада динара што чини садашњу вредност у износу од 1,984,175 хиљада динара односе се на:

I *Непокретности стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године - које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
И.Ц.П Крушевац, пословни објекат	12,836	47,174	08.06.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,784	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива IV класе	14,452	1,634	10.08.2012.
Младеновац, Неменикуће, њива III класе	16,633	268	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њива	10,017	1,054	11.07.2012.
Гњилица, њива седме класе	2,638	113	15.04.2008.
Хотел Президент, Чачак, ул. Булевар ослобођења бб	2,278.92	104,705	21.01.2009.
Стамбена зграда, Чачак ул. Ратка Митровића 6	195	2,357	12.05.2009.
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,840	27.09.2006.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда, објекат у изградњи и гаража	277	5,202	23.12.2009.
Тутин, Буче шума, IV класе	8,292	331	12.10.2010.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	321	27.09.2012.
Будва шума, IV класе	974	4,023	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,732	27.05.2011.
Стамбена зграда, Галатеа	925.35	244,494	21.11.2011.
Пријеполје, Карошевина, стругара	450	1,063	08.11.2013.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	872	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,298	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,406	04.06.2013.
Вранић, Милијане Матић 2, пословна зграда, помоћне зграде и земљиште	10,584.24	25,790	09.07.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	494	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, складиште-помоћна зграда	2,062	42,088	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, магацин, траф станица, магацин	7,959	23,663	01.10.2013.
Укупно I		525,706	

II *Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године – вредности која улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Котор, пословни простор, зграда бр.1	106	24,891	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	81,014	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	81,014	22.12.2016.
Укупно II		186,919	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

III *Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године – вредности која улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Ваљево, Рађево село, магацин	394	455	11.06.2014.
Вуковац, Милатовац, пољ. земљиште	132,450	573	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, магацин, хала	3,823	61,916	08.05.2014.
Суботица, Магнетна 17, хала и магацин	2,492	48,007	18.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, земљиште-камењар	1,363.20	19,954	22.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, шума	5,638.54	82,528	22.07.2014.
Бајина Башта, Војводе Мишића 72, стамбена зграда	110.25	2,643	01.08.2014.
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,289	31.01.2014.
Копанник, кућа са земљиштем	337	4,235	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	3,122	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,737	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,768	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,660	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	4,199	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	28,152	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	31,485	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	9,013	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	5,106	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,980	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	25,720	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда и земљиште	9,144	36,157	14.08.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објект	434.58	4,692	17.04.2013.
Младеновац, њиве III и IV класе	7,768	254	03.10.2014.
Бела Црква, шума	4,187	84	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	539	03.10.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	11,158	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда и магацин	1,452.73	13,738	14.03.2013.
Ваљево, Војводе Мишића 170, стамбени објект	106	1,777	25.09.2014.
Београд, Ресавска 31, зграда	3,411	370,417	03.06.2014.
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	104,334	16.06.2014.
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,888	28.05.2015.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,879	04.12.2014.
Мионица, Андре Савчић 8, породична кућа	107	1,806	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	291	11.06.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	24,561	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	706	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	9,304	31.07.2012.
Сокобања, пољопривр. земљиште и воћњак IV класе	417,908	15,082	31.07.2012.
Београд, Б.Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	65,233	23.08.2012.
Прокупље, њива III класе	12,347	774	28.08.2015.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,270	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамб. посл. објект	768.42	5,927	27.08.2015.
Лозница, Липница, стамб. посл. зграда са земљ.	146	2,149	15.10.2015.
Врх поље, зграда угоститељства и земљиште	1,334	2,456	16.05.2013.
Крушевац, Ст. село, Бетонска база са земљиштем	100,560	141,143	11.03.2016.
Зрењанин, Багијаш, пашњак II класе	230	49	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, Посл. зграда, хала и земљиште	10,462	33,893	26.02.2016.
Александрово, Метрошина, зграда са земљиштем	8,866.39	15,211	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	12,444	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	232	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	360	19.05.2016.
Укупно III		1,232,350	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

IV *Опрема стечена у периодима пре 30. децембра 2013. године вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	9,643	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	12,816	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	3,822	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	5,135	09.07.2013.
Укупно IV	31,416	

V *Опрема стечена после 30. децембра 2013. године- вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	4,786	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,812	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	799	13.05.2014.
Покретне ствари (сејалица)	18	08.12.2015.
Остало	370	
Укупно V	7,784	

УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV+V

1,984,175

У току 2016. године продат је објекат у Ресавској 29 укупне садашње вредности исказане на материјалним вредностима стеченим наплатом у износу од 288,314 хиљада динара. Део непокретности био је исказан на позицији инвестиционих непокретности у износу од 44,567 хиљада динара. Укупна садашња вредност објекта износила је 332,881 хиљаде динара, а продајна цена наведеног објекта 326,688 хиљада динара.

У току 2016. године продато је осам објеката и по том основу извршено је умањење материјалних вредности стечених наплатом потраживања укупне вредности 139,261 хиљаду динара (три стана на Новом Београду, кућа у Новом Пазару и земљиште у Новом Пазару, Нишу, Тутину и Режевићима). Укупна продајна цена наведених објеката износи 145,294 хиљаде динара.

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

У 000 динара	
Ефекат обезвређења непокретности	377,012
Ефекат обезвређења опреме	50,087
УКУПНО	427,099

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 427,099 хиљада динара (напомена 14) и то:

- за непокретности у износу од 354,760 хиљада динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и 20,237 хиљада динара у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци, и поред чињенице да је процењена вредност виша од књиговодствене и 2,015 хиљада динара на основу интерне одлуке;
- за опрему у 50,040 хиљада динара по основу процењене ниже тржишне вредности и 47 хиљада динара по основу интерне одлуке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)
Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ₂	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Ресавска 31, зграда	3,411	564,467	3,000	370,417	(194,050)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	110,921	848	104,705	(6,216)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	31,258	228	28,152	(3,106)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	39,285	255	31,485	(7,800)
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	206,764	845	104,334	(102,430)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434,58	4,830	38	4,692	(138)
Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1363.33	24,262	162	19,954	(4,308)
Режевићи, Црна Гора, шума 5 класе	5,638.80	85,821	668	82,528	(3,293)
Нови Пазар, Кеј Скопских жртава 44, локал	82,95	3,019	23	2,840	(179)
Вранић, Милијане Матић 2, пословне зграде и земљиште	10,584.24	26,758	209	25,790	(968)
Лебане, Бранка Крсмановића 17, стамбено пословни објект	768,42	6,246	48	5,927	(319)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	9,661	73	9,013	(648)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	7,275	35	4,289	(2,986)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	7,825	41	5,106	(2,719)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	7,632	40	4,980	(2,652)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	44,637	208	25,720	(18,917)
Копаоник, кућа са земљиштем	337	8,212	34	4,235	(3,977)
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	252,316	2,100	244,494	(7,822)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објект	12,836	48,683	420	47,174	(1,509)
Суботица, Магнетна 17, производна хала и магацин	2,492	49,542	482	48,007	(1,535)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278,52	67,320	584	65,233	(2,087)
Бор, Николе Пашића 21, зграде, магацин и хала	3,823	63,896	570	61,916	(1,980)
Зрењанин, Багљаш, Новосадски пут 4, зграде, пумпа, земљиште	9,374	37,364	431	36,207	(1,157)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	20,109	164	19,486	(623)
Сипех, производна хала, земљиште, воћњак	429,419	51,009	749	49,653	(1,356)
Кула, Железничка бб, пословни простор са земљиштем	7,959	24,420	243	23,663	(757)
Ниш, Чајничка, стамбена зграда	825.74	11,515	176	11,158	(357)
Ниш, Сјеничка, пословна зграда, магацин и радионица	1,452.73	14,178	200	13,738	(440)
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,939	70	1,879	(60)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.69	5,468	56	5,298	(170)
Ниш, Триглавска 3, стан	79.8	3,515	36	3,406	(109)
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,981	35	2,888	(93)
Чачак, Ратка Митровића 6, кућа	195	2,433	20	2,357	(76)
Мионица, Андре Савчића 8, кућа	107	1,863	28	1,805	(58)
Мајур, Табановачка, њива 4 класе	14,452	1,656	23	1,634	(22)
Дивчибаре, ливада 5 класе	8,012	4,326	97	4,270	(56)
Обреновац, Мислођин, њиве 3 класе	5,320	1,068	24	1,054	(14)
Прокупље, Облацина, њиве 3 и 4 класе	12,347	784	29	774	(10)
Бела Црква, Кајтасово, шума	4,187	85	1	84	(1)
Остало (70 објеката)	-	71,838	-	69,824	(2,014)
УКУПНО		1,927,181		1,550,169	(377,012)

Г1.2. Процењена вредност опреме стечених наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	1,766	854	(912)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	2,338	1,812	(526)
Остало	80,161	31,512	(48,649)
УКУПНО	84,265	34,178	(50,087)

За два објекта и аутомобил у укупној вредности од 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (објекти евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

31. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Депозити по виђењу	1,676,878	2,441,632
Орочени депозити	1,191,809	1,259,004
Обавезе по основу кредита	4,992,338	13,555,171
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(43,055)	(108,817)
Остало	16,992	12,327
Стање на дан 31. децембра	7,834,962	17,159,317

У току 2016. године, орочени депозити у иностраној валути депоновани су по стопи за CHF 0.01% и EUR 0.00.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
EFSE фонд	-	5,203,165
GGF	406,224	1,199,233
FMO	-	2,027,102
IFC	-	1,824,391
EBRD	4,586,114	3,301,280
Стање на дан 31. децембра	4,992,338	13,555,171

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са, у табели изнад, наведеним иностраним кредиторима, Банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

Банка је током 2016 године вратила кредитну линију EBRD у износу од 17,143 хиљаде EUR и узела нову у износу од 30,000 хиљада EUR под повољнијим условима што је резултирало повећању кредита у износу од 1,284,834 хиљаде динара.

У току 2016. године по основу кредитних линија EFSE, FMO и IFC Банка је извршила превремену отплату главнице у укупном износу од 9,054,658 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Привредна друштва		
Депозити по виђењу	77,425,520	48,595,259
Остали и овернигхт депозити	9,343,359	14,869,789
Обавезе по основу кредита	8,034,834	11,687,719
Наменски депозити	888,281	7,317,913
Депозити по основу датих кредита	651,072	773,109
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	518,268	761,349
Становништво		
Депозити по виђењу	22,047,442	18,688,616
Штедни депозити	196,260,703	190,518,492
Наменски депозити	4,021,364	2,745,406
Депозити по основу датих кредита	1,992,364	1,654,322
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	1,326,108	2,329,681
Остали депозити	112,045	64,248
Стање на дан 31. децембра	<u>322,621,360</u>	<u>300,005,903</u>

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2016. годину ови депозити су каматноснони. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи од 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути су некаматноснони, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2016. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 4 процентна поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 2.05 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.0 % до 0.40% на годишњем нивоу за EUR односно 0.0 % до 1.00% за USD.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 1.85 процентна поена до 1.70 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50% до 0.70% на годишњем.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Депозити становништва

Динарски *a vista* штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу од 0.15% на годишњем нивоу. Девизни *a vista* штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу од 0.00% на годишњем нивоу за EUR односно 0.10% на годишњем нивоу за остале валуте. Од септембра 2016. године ови депозити су бескаматни.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 2.00% до 4.50% на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.05% до 0.45% за EUR, а за остале валуте у распону од 0.10% до 1.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 4.75% до 5.00% на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.75% до 1.00% за EUR, а за остале валуте у распону од 1.00% до 1.50% на годишњем нивоу.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
<i>Дугорочни кредити</i>		
LEDIB 1 и 2 (Кредит Краљевине Данске)	18,660	39,696
Влада Републике Италије	374,774	649,398
Европска инвестициона банка (EIB)	5,426,479	5,852,951
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	194,465	280,630
KfW	-	4,865,044
<i>Краткорочни кредити</i>		
KfW	2,020,456	-
Стање на дан 31. децембра	8,034,834	11,687,719

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2017. до 2028. године.

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW), Банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
33. СУБОРДИНИРАНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Субординиране обавезе у иностраној валути	6,173,615	6,081,305
Остале обавезе (разграничене обавезе за камате)	13,212	13,532
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(8,437)	(16,875)
Стање на дан 31. децембра	6,178,390	6,077,962

У складу са прописима Народне Банке Србије везаним за капиталне захтеве и имплементацију Базел II стандарда, Банка је у 2011. години извршила јачање капиталне базе узимањем субординираног кредита од IFC-а. Износ примљеног субординираног кредита на дан 31. децембра 2016. године износи 6,173,615 хиљада динара односно EUR 50,000 хиљада. Кредит је одобрен од International Finance Corporation са датумом доспећа 15. децембар 2017. године.

34. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	430,941	540,123
Резервисања за судске спорове (напомена 37.4)	913,837	1,194,874
Резервисања за примања запослених МРС 19	442,516	374,023
Стање на дан 31. децембра	1,787,294	2,109,020

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	У хиљадама динара							
	2016.				2015.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	Резервисања за судске спорове (напомена 37.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција	Резервисања за судске спорове	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	540,123	1,194,874	374,023	2,109,020	568,424	766,556	305,615	1,640,595
Повећање	522,126	368,501	64,866	955,493	599,089	435,896	33,856	1,068,841
Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	-	-	3,627	3,627	-	-	34,552	34,552
Коришћење	-	(649,538)	-	(649,538)	-	(7,578)	-	(7,578)
Укидање резервисања	(631,308)	-	-	(631,308)	(627,390)	-	-	(627,390)
Стање на дан 31. децембра	430,941	913,837	442,516	1,787,294	540,123	1,194,874	374,023	2,109,020

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

а) Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 37 спорова на дан 31.12.2016. износи 913,837 хиљада динара.

Најзначајније ставке односе се на:

- Резервисање по основу аранжмана са Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) - по покривеним акредитивима из 1991. године у износу од 368,221 хиљаду динара .

Предмет овог спора је пред судом раздвојен у два одвојена предмета – тужбе због измиривања обавезе Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) од стране државе и то:

А) Република Србија, у износу од: USD 4,773 хиљаде за главницу (и USD 1,132 хиљада за камату до тренутка плаћања предметног спора). Судски спор плаћен 10. октобра 2016. године, и износ резервисања сведен на нулу.

На основу инструкције Министарства финансија Републике Србије 10.10.2016. Банка је извршила плаћање износа од 7,030 хиљада USD и 638 хиљада динара на име трошкова спора (4,773 хиљаде USD за главницу и 2,257 хиљада USD по основу камате). Банка је извршила плаћање на терет резервисања у износу од 649,538 хиљада динара а разлику од 125,567 хиљада динара на терет расхода текућег периода. Укупан износ плаћања по пресуди био је 775,105 хиљада динара.

Б) По извршеном плаћању на резервисању је остао износ за део спора према Интерекспорт а.д. Београд (у стечају) и то Интерекспорт а.д., Београд (у стечају), у износу од USD 1,946 хиљада за основицу и USD 1,047 хиљада за камату. На дан 31.12.2016. године динарска противвредност резервисања по основу спора Интерекспорт износи 368,221 хиљаду динара.

- Агенција за приватизацију (предмет Вектра М д.о.о., Београд) у износу од 226,536 хиљада динара за камату.

На предлог Агенције за приватизацију од 15. маја 2015. године Привредни суд у Београду је дана 20. маја 2015. године донео решење о извршењу Ив 3750/15, којим је Банка обавезна да исплати износ од 196,523 хиљаде динара са каматом од 4. јула 2007. године до дана исплате као и трошкове поступка.

Предмет спора је гаранција за добро извршење посла на износ од EUR 2,471 хиљаду издата по основу Уговора о продаји друштвеног капитала ДП Жупа, закљученог 13. јануара 2004. године између Агенције за приватизацију Републике Србије и Предузећа "Вектра М" д.о.о., Београд.

Банка је решење о извршењу примила 25. маја 2015. године и по извршеном приговору на решење о извршењу предмет је прешао у парницу.

У књигама Банке за износ предметног спора извршена је резервација по гаранцији (резервисање за ванбиланс) у износу од 260,686 хиљада динара. Обрачуната камате из предметног спора закључно са 31. децембром 2016. године у износу од 226,356 хиљада динара призната је у корист резервисања за судске спорове.

- Резервисање по основу тужбе физичког лица за неосновано богаћење и задржавања износа нето дивиденди, извршено је на терет расхода у износу од 163,756 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуноу резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Дисконтна стопа	5.00%	5.25%
Стопа раста зараде Банке	5.00%	2.00%
Флуктуација запослених	4.00%	5.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од владе Републике Србије.

35. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Обавезе према добављачима	268,295	187,831
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	303,250	269,768
Примљени аванси	27,835	30,061
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	94,184	86,234
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	449,353	237,375
Обавезе у обрачуноу	2,027,862	1,306,880
Обавезе из добитка	2,490,770	2,586,716
Обавезе за порезе и доприносе	68,253	66,427
Остале обавезе	417,767	149,076
Стање на дан 31. децембра	6,147,569	4,920,368

Обавезе у обрачуноу у укупном износу од 2,027,862 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 864,306 хиљада динара и обавезе у инострану валути по основу спот трансакција у износу од 752,996 хиљада динара.

Обавезе из добитка у укупном износу од 2,490,770 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 56,467 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 1,934,065 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 500,237 хиљада динара

Одлуком Скупштине Банке 9520/Зд од 24.05.2016. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде за преференцијалне акције у износу од 23,531 хиљаду динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2016. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014. и 2015. годину због наведеног ограничења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

36. КАПИТАЛ

36.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	18,791,828	24,935,440
Ревалоризационе резерве	4,311,409	3,749,864
Акумулирани резултат	349,698	179,550
Губитак текућег периода	(8,063,183)	(6,061,358)
Стање на дан 31. децембра	55,424,302	62,838,046

Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком, као и право учешћа у расподели добити. На дан 31. децембра 2016. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

Структура акција је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2016. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	7,020,346	41.74
EBRD, Лондон	4,109,440	24.43
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	10.15
Deg Deutche Investitions	772,850	4.60
Swedfund International Aktiebo	386,420	2.30
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
East capital (lux)-Balkan fund	245,106	1.46
Инвеј д.о.о., Београд	230,000	1.37
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	171,380	1.02
UniCredit bank, а.д., Србија (custody рачун)	128,604	0.76
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
UniCredit bank, а.д., Србија	100,879	0.60
Европа осигурање а.д., Београд у стечају	86,625	0.52
UniCredit bank, а.д., Србија	83,303	0.50
Остали (1,184 акционара)	1,337,058	7.51
	16,817,956	100.00

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

36.1 Капитал се састоји из (наставак)

Структура акционара Банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2016. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (614 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

Ревалоризационе резерве у износу од 4,311,409 хиљада динара (2015: 3,749,864 хиљаде динара) се односе ефекте по основу повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 1,030,557, хиљада динара, нето добитке од вредновања хартија од вредности расположивих за продају у износу од 3,204,783, хиљаде динара и актуарске добитке у износу од 76,069 хиљада динара.

У току 2016. године исплаћене су дивиденде за преференијалне акције за акционара IFC из 2013. године, у износу од 196,477 хиљада динара.

Одлуком Скупштине Банке број 9520/3ц од 24.05.2016. године извршено је покриће губитка из 2015. године у износу од 6,299,631 хиљаду динара на следећи начин:

- из дела нераспоређеног добитка ранијих година у износу од 156,019 хиљада динара и
- резерви из добити Банке за процењене губитке по билансној активи у износу од 6,143,612 хиљада динара.

Банка у 2016. години није вршила исплату дивиденди из 2014. и 2015. године.

Укупна обавеза по основу дивиденди утврђених расподелом добити за 2014. и 2015. годину и ранијих година износи :

- на преференцијалне акције 56,467 хиљада динара и
- на обичне акције 1,934,065 хиљада динара.

24. новембра 2014. године преференцијалне акције са стопом од 6.29% замењене у обичне акције.

Обрачун за исплату дивиденди на приоритетне акције по Годишњем рачуну за 2016. годину базиран на каматној стопи на штедне улоге у динарима орочених на дванаест месеци износи 16,808 хиљада динара.

Корекција података претходне године - губитак и резерве (веза напомена 3.1)

У складу са захтевом МРС 8 који се односио на алокацију ефеката промене методе признавања прихода од камата, есконта и премија хартија од вредности расположивих за продају, кориговани су упоредни износи презентовани претходне 2015. године на позицији прихода од камата по основу инвестиционих хартија од вредности у износу од 238,273 хиљаде динара. У истом износу коригован је и укупан нето пословни приход као и губитак пре и након опорезивања. Губитак периода након свих корекција износи 6,061,358 хиљада динара. Корекција позиције ревалоризационих резерви за 2015. годину извршена је у износу од 1,143,039 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

36.2. Зарада-губитак по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се губитак (добитак) који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Губитак увећан за приоритетне дивиденде (коригована предколона)	(8,079,990)	(6,084,889)
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>16,817,956</u>	<u>16,817,956</u>
Основна зарада-губитак по акцији - коригована (у динарима без пара)	<u>(480)</u>	<u>(362)</u>

Основни губитак по акцији за 2016. годину износи 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2015. годину коригован губитак по акцији износио 362 динара или 36.18% на номиналну вредност обичне акције. Повећање губитка зараде по акцији у 2016. години у односу на 2015. годину проузрокован је исказаним губитком Банке текућег пословања у износу од 8,377,636 хиљада динара.

Умањени (разводњени) губитак по акцији за 2016. годину износи 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2015. годину губитак износио 362 динара или 36.18% на номиналну вредност обичне акције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,418,079	4,444,445
Преузете будуће обавезе	32,543,235	27,670,176
Друге ванбилансне позиције	483,408,961	548,292,589
Укупно	520,370,275	580,407,210

37.1 Гаранције и акредитиви

Банка издаје гаранције и акредитиве, којим гарантује трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	3,635,706	4,702,206
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	6,728,901	6,503,652
Акредитиви	84,143	54,165
Стање на дан 31. децембра	10,448,750	11,260,023

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би Банка остварила на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената Банке не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

37.2 Структура преузетих обавеза је следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	9,355,501	9,036,547
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	11,368,665	7,036,513
Остале неопозиве обавезе	547,811	337,093
Остале преузете обавезе по уговореној вредности ХОВ	822,508	-
Стање на дан 31. децембра	22,094,485	16,410,153

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,418,079 хиљада динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу од 3,683,170 хиљада динара, док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 483,408,961 хиљаду динара, Банка између осталог евидентира номиналну вредност хартија по *custody* пословима за клијенте Банке у износу од 61,574,024 хиљаде динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Банке у износу од 138,520,987 хиљада динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 20,000,000 хиљада динара и обвезнице старе девизне штедње, као и износ трајног отписа билансних позиција - кредита и пласмана преносом у ванбиланс у износу од 18,879,642 хиљаде динара. Банка сагласно издатом дозволом за обављање кастоди послова чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција. По основу ових послова Банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са новом законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 230,409,673 хиљаде динара.

37.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код спорова који се воде против Банке у току 2016. године руководство Банке је извршило резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 913,837 хиљада динара (2015: 1,194,874 хиљада динара) (напомена 34).

На дан 31. децембра 2016. године, потенцијалне обавезе по основу спорова - основица тужбеног захтева који се воде против Банке, процењена је на износ од 1,635,241 хиљаду динара (за 321 активан предмет).

Поред тога, Банка води спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 166,446,926 хиљада динара (за 560 предмета највеће појединачне вредности – предмети преко појединачне вредности 10,000 хиљада динара). Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.5 Преузете обавезе по основу оперативног лизинга су дате у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Преузете обавезе са доспећем до годину дана	421,135	435,302
Преузете обавезе са доспећем од 1 до 5 година	847,610	905,851
Преузете обавезе са доспећем после 5 година	153,341	132,031
Укупно	1,422,086	1,473,184

37.6 Порески ризици

Порески системи у Републици Србији је у процесу континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководство Банке сматра да су пореске обавезе евидентирани у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2016. године Банка није имала пореских контрола.

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се изванредан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

Трансакције са повезаним лицима обављене су по комерцијалним и тржишним условима.

38.1 Матична и зависна лица

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.74% обичних акција Банке и EBRD, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Будва, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк Инвест а.д., Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**38.1 Матична и зависна лица (наставак)**

Трансакције са зависним лицима су приказане кроз следеће табеле:

А. Стање на дан 31. децембра 2016. године**ПОТРАЖИВАЊА**

Зависна лица	Пласман и и кредити	Кamate и накнаде	Остала средства	Нето	Ванбиланс	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	6,786	937	-	7,723	-	7,723
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	176,389	42	1,580	178,011	370,417	548,428
КомБанк Инвест а.д., Београд	-	163	-	163	200	363
УКУПНО:	183,175	1,142	1,580	185,897	370,617	556,514

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Кamate и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	438,612	-	1,724	440,336
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	139,615	-	-	139,615
КомБанк Инвест а.д., Београд	145,354	1	2	145,357
УКУПНО:	723,581	1	1,726	725,308

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Будва	96	4,213	-	(2,056)	2,253
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	5,109	1,823	-	(781)	6,151
КомБанк Инвест а.д., Београд	-	1,407	(4)	-	1,403
	5,205	7,443	(4)	(2,837)	9,807

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2016. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 20,944 хиљаде динара (2015: нето негативне курсне разлике у износу од 18,622 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**38.1 Матична и зависна лица (наставак)****Б . Стање на дан 31. децембра 2015. године****ПОТРАЖИВАЊА**

Зависна лица	Пласмани и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Нето	Ванбиланс	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	6,582	868		7,450	-	7,450
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	573,380	-	2,599	575,979	-	575,979
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	77	-	77	200	277
УКУПНО:	579,962	945	2,599	583,506	200	583,706

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	875,044	-	1,698	876,742
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	104,350	-	-	104,350
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	8,323	2	-	8,325
УКУПНО:	987,717	2	1,698	989,417

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Приходи од дивид.	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Будва	103	2,227	-	-	(1,770)	560
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	8,956	2,297	-	-	(1,020)	10,233
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	702	-	(12)	-	690
Укупно	9,059	5,226	-	(12)	(2,790)	11,483

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2015. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 18,622 хиљаде динара (2014: нето позитивне курсне разлике у износу од 202 хиљаде динара).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

**НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године**

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.2. Остала повезана лица

Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2016.			2015.			У хиљадама динара
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно	
Ласта д.о.о., Сомбор	347	-	347	1,010	-	1,010	
ВИШ траде д.о.о., Вршац	-	-	-	1,763	919	2,682	
Адвокат Ристић Саша, Крушевац	1	-	1	1	-	1	
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	1	-	1	132	-	132	
МЕНТА д.о.о., Ниш	1	6,000	6,001	1	6,000	6,001	
ЈОУ М&М д.о.о., Београд	-	-	-	1	-	1	
GP Company doo	-	-	-	1	-	1	
НОВА ПЕКАРА доо УЖИЦЕ	1	-	1	1	-	1	
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	1	-	1	-	-	-	
Физичка лица	452,323	66,722	519,045	76,550	15,864	92,414	
Укупно	452,675	72,722	525,397	79,460	22,783	102,243	

Обавезе	Примљени кредити			Примљени кредити			Укупно
	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно	
Ласта д.о.о., Сомбор	2,600	-	2,600	1,618	-	1,618	
ВИШ траде д.о.о., Вршац	13	-	13	6	-	6	
Адвокат Ристић Саша Крушевац	2	-	2	1	-	1	
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	733	-	733	1,240	-	1,240	
МЕНТА д.о.о., Ниш	1,237	-	1,237	516	-	516	
АВД СОМРАНЈ д.о.о., Београд – у ликвидацији	-	-	-	12	-	12	
Анфибија	-	-	-	4	-	4	
ЈОУ М&М д.о.о., Београд	-	-	-	26	-	26	
Нова пекара д.о.о., Ужице	801	-	801	788	-	788	
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	21	-	21	22	-	22	
Горан Дамњановић, МАРВИН+АЗАМИТ КРУШЕВАЦ	7	-	7	12	-	12	
МАТО СЗР УЖИЦЕ	-	-	-	1	-	1	
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	800	-	800	14	-	14	
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	16	-	16	-	-	-	
ЕВРД (напомена 33)	-	4,586,114	4,586,114	-	3,301,280	3,301,280	
International Finance Corporation (напомена 33, 35)	-	6,173,615	6,173,615	-	7,905,696	7,905,696	
Физичка лица	491,541	-	491,541	323,032	-	323,032	
Укупно	497,771	10,759,729	11,257,500	327,292	11,206,976	11,534,268	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**38.2. Кредити и потраживања од повезаних лица (наставак)**

	2016.		
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
ABD COMPANJ д.о.о., Београд – у ликвидацији	-	2	2
Ласта д.о.о., Сомбор	61	188	249
ВИШ траде д.о.о., Вршац	14	10	24
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	6	6
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	2	55	57
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	333	333
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	73	73
Горан Дамњановић МАРВИН+АЗАМИТ, Крушевац	-	25	25
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	28	28
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	6	6
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	56	56
Физичка лица	27,636	9,116	36,752
Укупно приходи	27,713	9,898	37,611
Расходи			
Ласта д.о.о., Сомбор	2	-	2
ЕВБРД	134,645	914	135,559
International Finance Corporation	374,220	35,354	409,574
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	1	-	1
МЕНТА д.о.о., Ниш	1	-	1
Нова пекара д.о.о., Ужице	1	-	1
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	1	-	1
Физичка лица	5,701	6,184	11,885
Укупно расходи	514,572	42,452	557,024
Нето расходи	(486,859)	(32,554)	(519,413)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**38.2. Кредити и потраживања од повезаних лица (наставак)**

	2015.		
	Камате	Накнаде	Укупно
Приходи			
ABD COMPANJ д.о.о., Београд – у ликвидацији	-	1	1
Ласта д.о.о., Сомбор	259	212	471
ВИШ траде д.о.о., Вршац	59	88	147
ДЕСК д.о.о., Београд	-	33	33
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	6	6
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	43	46	89
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	308	308
МАТО СЗР УЖИЦЕ	-	6	6
ЈОЈ М&М д.о.о., Београд	-	11	11
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	150	150
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	3	3
Горан Дамњановић МАРВИН+АЗАМИТ, Крушевац	-	19	19
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	4	4
Универзитет Сингидунум	-	1	1
ЕВРД	-	77	77
Физичка лица	6,210	5,518	11,728
Укупно приходи	6,571	6,483	13,054
Расходи			
Ласта д.о.о., Сомбор	7	37	44
ВИШ траде д.о.о., Вршац	-	63	63
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	5	-	5
МЕНТА д.о.о., Ниш	5	-	5
ЕВРД	136,345	-	136,345
International Finance Corporation	371,601	585	372,186
Физичка лица	6,747	4,636	11,383
Укупно расходи	514,710	5,321	520,031
Нето расходи	(508,139)	1,162	(506,977)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.3 Бруто и нето примања Извршног одбора Банке, Управног одбора и Одбора за ревизију су следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Бруто примања		
Извршни одбор	156,079	110,522
Нето примања		
Извршни одбор	136,966	96,255
Бруто примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	39,414	29,720
Нето примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	24,223	18,783

У току 2016. године дошло је до измене чланова Извршног одбора и по том основу исплаћене су уговорене накнаде за споразумни раскид са третманом зараде, што је директно утицало на пораст исказаних бруто и нето примања.

На дан 31. децембра 2016. године укупно кредита и осталих потраживања од чланова Извршног, Управног и Одбора за ревизију износи 36,251 хиљаду динара (2015: 119,185 хиљада динара).

39. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2016. године, Банка има неусаглашене изводе отворених ставки за 24 клијента са наведеним разлогом оспоравања.

Неусаглашени изводи за седам клијената односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура, потраживања по основу закупнине у укупном износу од 15,186 хиљада динара. Потраживања по овом основу исправљена су у пуном износу.

За четири клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке исказаних неопозивих обавеза за неповучене кредите, оспоравање износа приказаних у писму о намерама, оспоравање салда на појединим партијама гаранција на дан 31.12.2016. у укупном износу од 28,355 хиљада динара. Тринаест клијента оспорава износе: потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, износ доспелог ануитета, начина обрачуна затезне камате у укупном износу од 2,113 хиљада динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

**39. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ
(наставак)**

Нереализоване дивиденде

Нереализоване дивиденде за исплату у 2016. години износе:

- из 2014. године 1,934,065 хиљада динара за преференцијалне акције и 28,686 хиљада динара за приоритетне) (напомена 36.1).
- Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2015. годину износе 23,530 хиљада динара (напомена 36.1).

Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2016. годину износе 16,808 хиљада динара (напомена 36.1).

40. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

У складу са пресудом Врховног касационог суда Прев.бр 275/2015 од 06.10.2016. године којом је усвојена ревизија Комерцијалне банке, а ради исплате Банци свих средстава која су путем принудне наплате скинута са рачуна Банке у корист клијента Интерекспорт-стечајна маса Београд, (по основу Решења о извршењу привредног суда у Београду И-166/15 од 17.09.2015. године), Банка је дана 24.02.2017. године примила уплату у износу од 562,745 хиљада динара. Уплатом на рачун Банке клијент Интерекспорт – стечајна маса извршио је надокнаду претходно примљеног износа од 560,837 хиљада динара увећаног за судске трошкове и таксе у износу од 1,907 хиљада динара.

На редовној седници Скупштине Банке која је одржана дана 25.01.2017. године донета је одлука о продаји акција из портфолиа Банке у следећим правним лицима: Јубмес банка а.д. Београд, Политика а.д. Београд, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд, Београдска берза ад Београд и Тржиште новца а.д. Београд.

Банка је у поступку избора новог члана Извршног одбора задуженог за позицију CFO (Главни финансијски извршилац).

Није било других значајних догађаја после датума извештајног периода који би захтевали корекције или обелодањивање у Напоменама уз приложене Финансијске извештаје Банке на 31. децембар 2016. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

41. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2016. и 2015. године за поједине главне валуте су:

	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
USD	117.1353	111.2468
EUR	123.4723	121.6261
CHF	114.8473	112.5230

У Београду, дана 22. марта 2017 године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора Банке

Alexander Picker
Председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ ЗА ГОДИНУ
КОЈА СЕ ЗАВРШИЛА 31. ДЕЦЕМБРА 2016.
ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ

	Strana
Извештај независног ревизора	1 - 2
Биланс успеха у периоду од 01.01.2016. године до 31.12.2016. године	3
Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01.2016. године до 31.12.2016. године	4
Биланс стања на дан 31.12.2016. године	5
Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01.2016. године до 31.12.2016. године	6 - 7
Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01.2016. године до 31.12.2016. године	8
Напомене уз финансијске извештаје за годину завршену 31.12.2016. године	9 - 146
Годишњи извештај о пословању Банке	

Building a better
working world

Ernst & Young d.o.o. Beograd
Španskih boraca 3
11070 Beograd, Srbija

Tel: +381 11 2095 800
Fax: +381 11 2095 891
ey.com/rs

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA KOMERCIJALNE BANKE A.D. BEOGRAD

Izveštaj o finansijskim izveštajima

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izveštaja Komercijalne banke a.d, Beograd (u daljem tekstu: "Banka") koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2016. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz pojedinačne finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva Banke za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu pojedinačnih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o pojedinačnim finansijskim izveštajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da pojedinačni finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u pojedinačnim finansijskim izveštajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocena rizika da li pojedinačni finansijski izveštaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled prevare ili greške. Vršeci procenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocenu opravdanosti primene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, pojedinačni finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2016. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Building a better
working world

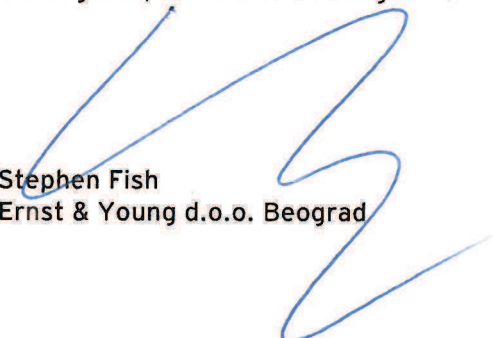
Izveštaj o drugim pravnim i zakonskim zahtevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izveštaja o poslovanju Banke. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremanje godišnjeg izveštaja o poslovanju u skladu sa propisima Republike Srbije. Naša odgovornost je da ocenimo da li je godišnji izveštaj o poslovanju usklađen sa godišnjim pojedinačnim finansijskim izveštajima za istu poslovnu godinu. Naše procedure u vezi godišnjeg izveštaja o poslovanju su bile ograničene na procenjivanje da li su računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju usklađene sa godišnjim pojedinačnim finansijskim izveštajima i nisu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u godišnji izveštaj o poslovanju koje proističu iz nerevidiranih finansijskih ili drugih evidencija. Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju su usklađene, po svim materijalno značajnim aspektima, sa pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2016. godine.

Ostala pitanja

Pojedinačni finansijski izveštaji Banke za godinu završenu 31. decembra 2015.godine su revidirani od strane drugog revizora koji je izrazio nekvalifikovano mišljenje na ove finansijske izveštaje dana 6. aprila 2016. godine.

U Beogradu, 23. marta 2017. godine

Stephen Fish
Ernst & Young d.o.o. Beograd

Jelena Čvorović
Ovlašćeni revizor

Jelena Čvorović
2115099228-3011980715224

Digitally signed by Jelena Čvorović
2115099228-3011980715224
DN: c=RS, l=Beograd, o=17155270 ERNST
& YOUNG DOO BEOGRAD, ou=101824091
Administracija, cn=Jelena Čvorović
2115099228-3011980715224
Date: 2017.03.28 18:37:36 +02'00'

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

БИЛАНС УСПЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2016. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	2016.	2015. Кориговано *
Приходи од камата	8	16,689,075	19,094,582
Расходи од камата	8	(3,226,341)	(5,326,500)
Нето приходи од камата		13,462,734	13,768,082
Приходи од накнада и провизија	9	6,252,370	6,004,106
Расходи од накнада и провизија	9	(1,435,056)	(1,104,159)
Нето приходи од накнада и провизија		4,817,314	4,899,947
Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	10	70,478	3,186
Нето губитак/(добитак) по основу финансијских средстава расположивих за продају	11	69,062	(8,664)
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	12	(9,282)	(13,439)
Нето добитак по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	13	5,143	-
Остали пословни приходи	13	573,235	460,419
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	14	(14,907,539)	(13,008,526)
Укупан пословни приход		4,081,145	6,101,005
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	15	(4,498,212)	(4,121,590)
Трошкови амортизације	16	(666,025)	(797,401)
Остали расходи	17	(7,294,544)	(7,357,899)
(Губитак) / Добитак пре опорезивања	36	(8,377,636)	(6,175,885)
Добитак од креираних одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	18	314,453	114,554
Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	18	-	(27)
(Губитак) / Добитак текуће године		(8,063,183)	(6,061,358)
Зарада по акцији			
Основна зарада по акцији		(0.480)	(0.362)
Умањена (разводњена) зарада по акцији		(0.480)	(0.362)

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

*Одређени износи представљени овде не одговарају износима из финансијских извештаја за 2015. годину и одражавају унете корекције (Напомена 3.1.)

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 22. марта 2017. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора Банке

Alexander Picker
Председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД**ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ**

За годину која се завршава 31. децембра 2016. године
(У хиљадама динара)

	<u>Напомена</u>	<u>2016.</u>	<u>2015.</u> <u>Кориговано *</u>
(Губитак) / Добитак текуће године		<u>(8,063,183)</u>	<u>(6,061,358)</u>
<i>Остали укупан резултат</i>			
Повећање/Смањење ревалоризационих резерви по основу основних средстава	18	58,580	(234)
Актуарски губици	18; 34	(3,626)	(34,552)
Нето повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	18	626,803	1,990,515
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	18	<u>(96,549)</u>	<u>(293,378)</u>
Остали укупан резултат периода, после пореза		<u>585,208</u>	<u>1,662,351</u>
Укупан резултат периода		<u>(7,477,975)</u>	<u>(4,399,007)</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

*Одређени износи представљени овде не одговарају износима из финансијских извештаја за 2015. годину и одражавају унете корекције (Напомена 3.1.)

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 22. марта 2017. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

		
Слађана Јелић		Alexander Picker
Заменик председника Извршног одбора Банке		Председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД
БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2016. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	31.12.2016.	31.12.2015. Кориговано *	01.01.2015.
АКТИВА				
Готовина и средства код централне банке	19	55,153,209	63,523,715	68,547,389
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	20	242,920	851,056	121,634
Финансијска средства расположива за продају	21	136,123,853	128,756,408	95,481,249
Финансијска средства која се држе до доспећа	22	-	-	51,442
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23	40,601,413	16,844,000	34,737,605
Кредити и потраживања од комитената	24	150,411,409	162,742,565	185,377,035
Инвестиције у зависна друштва	25	2,611,859	5,480,888	5,480,888
Нематеријална улагања	26	362,507	216,830	405,774
Некретнине, постројења и опрема	27	5,856,458	6,139,572	6,329,077
Инвестиционе некретнине	28	2,217,816	2,744,026	2,581,144
Текућа пореска средства	18	-	37,017	73,835
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	29	183,170	63,314	84,227
Остала средства	30	6,252,855	6,040,483	6,990,225
Укупна актива		400,017,469	393,439,874	406,261,524
ПАСИВА				
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	31	7,834,962	17,159,317	23,743,018
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	32	322,621,360	300,005,903	301,954,911
Субординиране обавезе	33	6,178,390	6,077,962	6,036,680
Резервисања	34	1,787,294	2,109,020	1,640,595
Одложене пореске обавезе	18	23,592	329,258	150,407
Остале обавезе	35	6,147,569	4,920,368	3,189,109
Укупне обавезе		344,593,167	330,601,828	336,714,720
Капитал	36			
Акцијски капитал и емисиона премија		40,034,550	40,034,550	40,034,550
Добитак		349,698	179,550	6,755,855
Губитак		(8,063,183)	(6,061,358)	-
Резерве		23,103,237	28,685,304	22,756,399
Укупан капитал који припада власницима Банке		55,424,302	62,838,046	69,546,804
Укупне обавезе и капитал		400,017,469	393,439,874	406,261,524

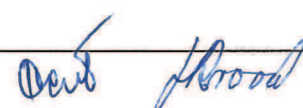
Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

*Одређени износи представљени овде не одговарају износима из финансијских извештаја за 2015. годину и одражавају унете корекције (Напомена 3.1.)

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 22. марта 2017. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

 Слађана Јелић Заменик председника Извршног одбора Банке		 Alexander Picker Председник Извршног одбора
---	---	---

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2016. године
(У хиљадама динара)

	Акцијски капитал (Напомена 36)	Емисиона премија (Напомена 36)	Ревалори- зационе резерве (Напомена 36)	Резерве из добити и остале резерве (Напомена 36)	Акумули- рани резултат (Напомена 36)	Укупно (Напомена 36)
Стање 1. јануара 2016. године	17,191,466	22,843,084	3,749,864	24,935,440	(5,881,808)	62,838,046
Губитак текуће године	-	-	-	-	(8,063,183)	(8,063,183)
Остали укупан резултат, после пореза						
Повећање ревалоризационих резерви по основу основних средстава	-	-	58,580	-	-	58,580
Нето повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	-	-	615,885	-	-	615,885
Актуарски губици	-	-	(3,626)	-	-	(3,626)
Порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	(85,631)	-	-	(85,631)
Остали укупан резултат периода, после пореза	-	-	585,208	-	-	585,208
Укупан резултат периода	-	-	585,208	-	(8,063,183)	(7,477,975)
Покриће губитка из 2015. године из законских резерви и нер.доб.	-	-	-	(6,143,612)	6,143,612	-
Обавезе по основу дивиденди	-	-	-	-	(23,531)	(23,531)
Добици од реализованих резерви (ефекат амортизације)	-	-	(23,663)	-	23,663	-
Остала повећања/смањења	-	-	-	-	87,762	87,762
Стање 31. децембра 2016. године	17,191,466	22,843,084	4,311,409	18,791,828	(7,713,485)	55,424,302
Стање 1. јануара 2015. године	17,191,466	22,843,084	2,120,959	20,635,440	6,755,855	69,546,804
Губитак текуће године	-	-	-	-	(6,299,631)	(6,299,631)
Корекција (напомена 3.1)	-	-	-	-	238,273	238,273
Коригован губитак текуће године	-	-	-	-	(6,061,358)	(6,061,358)
Остали укупан резултат, после пореза						
Смањење ревалоризационих резерви по основу основних средстава	-	-	(234)	-	-	(234)
Нето повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	-	-	645,763	-	-	645,763

DeS

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2016. године
(У хиљадама динара)

	Акцијски капитал	Емисиона премија	Ревалоризационе резерве	Резерве из добити и остале резерве	Акумулрани резултат	Укупно
Корекција (напомена 3.1)	-	-	1,344,752	-	-	1,344,752
Кориговано нето повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	-	-	1,990,515	-	-	1,990,515
Актуарски губици	-	-	(34,552)	-	-	(34,552)
Порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	(91,665)	-	-	(91,665)
Корекција (напомена 3.1)	-	-	(201,713)	-	-	(201,713)
Кориговани порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	(293,378)	-	-	(293,378)
Остали укупан резултат периода, после пореза	-	-	1,662,351	-	-	1,662,351
Укупан резултат периода	-	-	1,662,351	-	(6,061,358)	(4,399,007)
Пренос дела добити за 2014. годину у законске резерве	-	-	-	4,300,000	(4,300,000)	-
Обавезе по основу дивиденди	-	-	-	-	(1,962,751)	(1,962,751)
Обавеза по основу учешћа запослених у добити	-	-	-	-	(347,000)	(347,000)
Добици од реализованих резерви (ефекат амортизације)	-	-	(33,446)	-	33,446	-
Стање 31. децембра 2015. године	17,191,466	22,843,084	3,749,864	24,935,440	(5,881,808)	62,838,046

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 22. марта 2017. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

 Слађана Јелић
 Заменик председника Извршног одбора Банке

 Alexander Picker
 Председник Извршног одбора

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

За годину завршену 31. децембра 2016. године

(У хиљадама динара)

	2016.	2015.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	24,168,618	24,993,470
Приливи од камата	17,682,430	18,907,936
Приливи од накнада	6,248,817	5,905,480
Приливи по основу осталих пословних активности	221,659	176,478
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	15,712	3,576
Одливи готовине из пословних активности	(16,181,571)	(17,173,857)
Одливи по основу камата	(4,299,376)	(5,916,977)
Одливи по основу накнада	(1,434,203)	(1,107,769)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(4,399,017)	(4,091,120)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	(805,896)	(786,499)
Одливи по основу других трошкова пословања	(5,243,079)	(5,271,492)
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима	7,987,047	7,819,613
Смањење пласмана и повећање депозита и осталих обавеза	35,586,694	25,553,710
Смањење кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	-	25,553,710
Смањење финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	12,275,923	-
Повећање депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	23,310,771	-
Повећање пласмана и смањење узетих депозита и осталих обавеза	(15,390,102)	(10,334,942)
Повећање кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	(15,390,102)	-
Повећање финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	-	(3,027,338)
Смањење депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	-	(7,307,604)
Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит	28,183,639	23,038,381
Исплаћене дивиденде	(119,477)	(403)
Нето прилив готовине из пословних активности	28,064,162	23,037,978
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	38,321,634	28,572,615
Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	38,321,128	28,543,487
Приливи од продаје нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	506	27,522
Прилив од продаје инвестиционих некретнина	-	1,606
Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)	(55,450,645)	(56,331,077)
Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	(54,924,710)	(55,963,431)
Одливи за куповину нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	(525,935)	(367,646)
Нето одлив готовине из активности инвестирања	(17,129,011)	(27,758,462)
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	122,944,052	120,246,775
Приливи по основу узетих кредита	122,944,052	120,246,775
Одливи готовине из активности финансирања	(135,370,304)	(124,556,276)
Одливи готовине по основу узетих кредита	(135,370,304)	(124,556,276)
Нето прилив готовине из активности финансирања	-	-
Нето одлив готовине из активности финансирања	(12,426,252)	(4,309,501)
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	221,020,998	199,366,570
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(222,512,099)	(208,396,555)
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ	-	-
НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ	(1,491,101)	(9,029,985)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	36,227,664	45,160,177
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	209,047	97,472
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	-	-
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	34,945,610	36,227,664

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 22. марта 2017. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора Банке

Alexander Picker
Председник Извршног одбора

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке имају:

Република Србија	41.74%
EBRD, Лондон	24.43%

Банка је регистрована за обављање кредитних, депозитних и гаранцијских послова, као и за обављање послова платног промета, у земљи и иностранству.

На дан 31. децембра 2016. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 23 филијале и 208 експозитура на територији Србије (31. децембра 2015. године: 24 филијале и 209 експозитура на територији Србије).

На дан 31. децембра 2016. године Банка је имала 2,858 запослених (31. децембра 2015. године: 2,877 запослених). Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Појединачни финансијски извештаји Банке (у даљем тексту "финансијски извештаји") за 2016. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје. Банка посебно саставља и приказује консолидоване финансијске извештаје у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Објављени стандарди и тумачења који су ступили на снагу у текућем периоду обелодањени су у напмени 2.2., а Објављени стандарди и тумачења који још увек нису постали ефективни, обелодањени су у напмени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС" бр. 71/2014 и 135/2014).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Финансијски извештаји Банке су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ која су усвојена од стране Банке од 1. јануара 2016. године:

- **МРС 27: Појединачни финансијски извештаји (измена)**

Измене и допуне ступају на снагу за годишње периоде од 1. јануара 2016. године. Изменама и допунама је дозвољено ентитетима да користе метод капитала за признавање улагања у зависна друштва, заједничке подухвате и придружена друштва у њиховим појединачним финансијским извештајима, што ће помоћи одређеним законодавствима прелаз на МСФИ за појединачне финансијске извештаје, смањујући трошкове усаглашавања, при том не умањујући обим информација доступних инвеститорима. Менаџмент Банке је применио промене овог стандарда на финансијско извештавање.

- **МРС 1: Презентација финансијских извештаја**

Измене МРС 1 Презентација финансијских извештаја охрабрују компаније у примени професионалне процене у одлучивању које информације ће обелоданити и како да их структурирају у својим финансијским извештајима. Измене ступају на снагу за годишње периоде од 1. јануара 2016. године. Уже фокусиране изменама се више појашњава МРС 1 него што се мењају постојећи захтеви. Измене се односе на материјалност, редослед напомена уз финансијске извештаје, збирове и њихово рашчлањавање, рачуноводствене политике и презентацију ставки осталог укупног резултата (ОЦИ) који произилази из улагања по методи учешћа. Менаџмент Банке је применио промене овог стандарда на финансијско извештавање.

- **МРС 16 Некретнине, постројења и опрема, МРС 38 Нематеријална улагања (измена): Појашњење прихватљивих метода обрачуна амортизације**

Измена ступа на снагу за периоде који почињу 1. јануара 2016. године. Измена даје додатне смернице о томе како треба да се обрачунава амортизација некретнина, постројења и опреме и нематеријалних улагања. Измена појашњава принципе МРС 16 и МРС 38 према којима приходи одражавају економске користи које се генеришу пословањем (чији је имовина део), а не економске користи који се уживају коришћењем имовине. Као резултат, однос генерисаних прихода и укупних прихода за које се очекује да ће бити генерисани не може се користити при амортизацији некретнина, постројења и опреме те се може користити само у врло ограниченим околностима при амортизацији нематеријалних улагања. Менаџмент Банке је применио промене овог стандарда на финансијско извештавање.

- **Измене и допуне МСФИ 11: Улагање у заједничке аранжмане (измена):**

Ове измене и допуне ступају на снагу за годишње периоде који почињу 1. јануара 2016. године или након тога. МСФИ 11 се односи на рачуноводствени третман учешћа у заједничким подухватима и заједничким операцијама. Измене дају нове смернице о томе како рачуноводствено третирати стицање учешћа у заједничкој операцији која чини пословање у складу са МСФИ, и утврђује адекватан рачуноводствени третман таквих стицања. Банка нема трансакције које су у обухвату ових измена.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години
(наставак)

• **Измене и допуне МРС-а 19: Дефинисани планови накнада: доприноси запослених**

Измене су ступиле на снагу за периоде који су почели 1. фебруара 2015. године. Измене се односе на доприносе од запослених или трећих лица приликом признавања дефинисаних планова накнада. Сврха измена је поједностављење признавања ових доприноса који су независни од броја година службе запосленог, на пример, доприноси запослених се обрачунавају као фиксни проценат зараде. Банка нема дефинисане планова накнада који су у обухвату ових измена.

• Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2010 - 2012**, који је скуп допуна МСФИ. Допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. фебруара 2015. године. Ниједна од ових допуна нема утицаја на финансијске извештаје Банке:

➤ **МСФИ 2 Плаћање акцијама:** Ово побољшање мења дефиницију 'услова стицања' и 'тржишних услова' и додаје дефиниције за 'стање учинка' и 'услов услуга' (који су претходно били део дефиниције 'услова стицања').

➤ **МСФИ 3 Пословне комбинације:** Ово побољшање појашњава да се контингент разматрања у пословима стицања који није класификован као капитал накнадно вреднује по фер вредности кроз биланс успеха без обзира да ли спада у оквир МСФИ 9 Финансијски инструменти.

➤ **МСФИ 8 Сегменти пословања:** Ово побољшање захтева да ентитет обелодани процене руководства у примени критеријума за обједињавање у сегментима пословања и појашњава да ће ентитет обезбедити само усаглашавање укупних средстава по сегментима са средствима ентитета ако се о средствима сегмента редовно извештава.

➤ **МСФИ 13 Мерење фер вредности:** Ово побољшање у Основама за закључивање МСФИ 13 појашњава да издавање МСФИ13 и допуна МСФИ 9 и МРС 39 није укинуло могућност мерења краткорочних потраживања и обавеза без наведене каматне стопе по њиховим фактурним вредностима без дисконтовања ако је ефекат дисконтовања нематеријалан.

➤ **МРС 16 Постројења некретнине и опрема:** Допуна појашњава да када је ставка некретнина, постројења и опреме ревалоризована, бруто набавна вредност се прилагођава на начин који је конзистентан са ревалоризацијом садашње вредности.

➤ **МРС 24 Обелодањивање повезаних страна:** Допуна појашњава да је ентитет који пружа услуге кључног руковођења извештајном ентитету или матичном друштву извештајног ентитета је, у том случају, повезана страна извештајног ентитета.

➤ **МРС 38 Нематеријална имовина:** Допуна појашњава да када је нематеријална имовина ревалоризована бруто садашња вредност је прилагођена на начин који је конзистентан са ревалоризацијом садашње вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години
(наставак)

- Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2012 - 2014**, који је скуп допуна МСФИ. Допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2016. године. Ниједна од ових допуна нема утицаја на финансијске извештаје Банке.
  - **МСФИ 5 Стална имовина која се држи за продају и престанак пословања:** Промена појашњава да промена једног метода располагања другима (путем продаје или дистрибуције власницима) не треба да се сматра новим планом отуђења, већ наставком оригиналног плана. Стога, не постоји прекид у примени захтева МСФИ 5. Промена такође појашњава да промена метода отуђења не мења датум класификације.
  - **МСФИ 7 Финансијски Инструменти: Обелодањивања:** Промена појашњава да уговор о сервисирању који укључује накнаду може представљати наставак учешћа у финансијском средству. Такође, промена појашњава да МСФИ 7 обелодањивања која се односе на пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза нису обавезна у сажетом периодичном финансијском извештају.
  - **МРС 19 Примања запослених:** Промена појашњава да се дубина тржишта висококвалитетних корпоративних обвезница одређује на основу валуте у којој су обавезе деноминирани, пре него на основу земље у којој су обавезе лоциране. Када не постоји дубоко тржиште за висококвалитетне корпоративне обвезнице у тој валути, морају се користити државне обвезнице.
  - **МРС 34 Периодично финансијско извештавање:** Промена појашњава да захтевана периодична обелодањивања морају бити или у периодичним финансијским извештајима или инкорпорирана повезивањем између периодичних финансијских извештаја и где год су укључена у оквиру ширих периодичних финансијских извештаја (нпр., у коментару руководства или извештају о ризицима). Одбор специфицира да остале информације у оквиру периодичних финансијских извештаја морају бити доступне корисницима под истим условима као периодични финансијски извештаји и у исто време. Уколико корисници немају приступ осталим информацијама на овај начин, онда периодични финансијски извештај није комплетан.

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

На дан објављивања ових финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу за пословну годину која се завршава 31. децембра 2016. године:

- **Међународни стандард финансијског извештавања 9 Финансијски Инструменти: Класификација и Мерење**

Стандард је примењив за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године, са дозвољеном ранијом применом. Финална верзија МСФИ 9 Финансијски Инструменти одражава све фазе пројекта финансијских инструмената и замењује МРС 39 Финансијски Инструменти: Признавање и одмеравање и све претходне верзије МСФИ 9. Стандард уводи нове захтеве за класификацију и мерење, обезвређење, и рачуноводство хеџинга.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

- **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2018. године. МСФИ 15 успоставља модел од пет корака који ће се примењивати на приходе из уговора са купцима (уз ограничен број изузетака), независно од врсте прихода или индустрије. Захтеви стандарда ће се такође примењивати на признавање и мерење добитака и губитака од продаје неке нефинансијске имовине, која није последица уобичајених активности Банке (нпр. продаја сталне материјалне или нематеријалне имовине). Стандард захтева детаљна обелодањивања, укључујући разврставање укупних прихода, информације о чинидбеним обавезама из уговора, промене у стању имовине и обавеза по основу уговора између периода, као и кључне процене. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима (појашњења)**

Појашњења стандарда ће се примењивати почев од или после 1. јануара 2018. године, уз дозвољену ранију примену. Циљ је појашњење намере коју је Одбор за међународне рачуноводствене стандарде имао при дефинисању захтева МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима, посебно у делу који се односи на рачуноводствено обухватање идентификованих чинидбених обавеза, појашњавајући принцип „појединачне идентификације“, принципал-агент проблем (процена да ли је Друштво принципал или агент), као и примену контролног приступа и лиценцирања, обезбеђујући додатне смернице за рачуноводствени третман интелектуалне својине и ауторских права. Појашњења такође обезбеђују додатне практичне савете за Банке која ће примењивати МСФИ 15 потпуно ретроспективно, или која ће изабрати примену модификованог ретроспективног приступа. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 16 Лизинг**

Стандард је применљив почев од или после 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише почетно признавање, одмеравање и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмодавци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

- **МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете: Продаја активе између инвеститора и зависног предузећа (Измена)**

Измене и допуне указује на познато неслагање између захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних предузећа и заједничких подухвата. Резултат допуна односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира бизнис, без обзира да ли је реч о зависном друштву или не. Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која није кључна за обављање бизниса, чак и када је ова актива део зависног предузећа. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда чекајући исход истраживања везано за метод учешћа. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 12 Порез на добит (Измена): Признавање одложених пореских средстава за нереализоване губитке**

Измене су применљиве почев од или после 1. јануара 2017. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Циљ ових измена и допуна је да појасни обрачун за одложена пореска средства за нереализоване губитке, како би се одговорило на различиту примену МРС 12 у пракси. Конкретни проблеми за које постоје различита решења у пракси се односе на случајеве када се јавља одбитна привремена разлика након пада фер вредности, затим на надокнаду средства вишој од његове књиговодствене вредности, на вероватну будућу опорезиву добит и на комбиновану процену наспрам појединачне процене. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 7 Извештај о новчаним токовима (Измена): Обелодањивање**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2017. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Циљ ове измене и допуне је да омогући корисницима финансијских извештаја да процене промене у обавезама произашлим из активности финансирања, укључујући промене које произилазе како из новчаних, тако и из неновчаних промена. Допуна дефинише да је једини начин да се испуни захтев за обелодањивањем табеларни приказ почетног и крајњег стања у билансу стања за обавезе које проистичу из активности финансирања, укључујући промене у новчаним токовима из активности финансирања, промене које произилазе из стицања контроле и продаје удела или учешћа, ефекат промене девизног курса, промена фер вредности и друге промена. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

• **МСФИ 2: Класификација и вредновање трансакција плаћања акцијама (Измена)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда се односе на захтеве рачуноводственог приказивања ефеката испуњавања и неиспуњавања услова стицања код вредновања трансакција акцијама засноване на готовини, код трансакција плаћања акцијама са карактеристикама нето поравнања приликом обрачуна обавезе пореза по одбитку и код измене одредби и услова плаћања акцијама, које мењају класификацију трансакције од засноване на готовини то трансакција плаћања акцијама засноване на капиталу. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

• **МРС 40: Трансфер на инвестиционе некретнине (Измене)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда указују када ентитет треба да уради трансфер имовине, укључујући и имовину у припреми или развоју у, или из инвестиционих некретнина. Измене и допуне наводе да промена употребе настаје када имовине испуни, или престане да испуњава, дефиницију инвестиционе некретнине и постоје докази промене употребе исте. Промена намере руководства у вези са начином коришћења имовине не пружа доказе о промени употребе исте. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

• **ИФРИЦ тумачење 22: Трансакције у страниј валути и авансно разматрање**

Тумачење је примењиво за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Дата интерпретација тумачи рачуноводство трансакција које обухватају авансни пријем или наплату у страниј валути. Тумачење обухвата трансакције у страниј валути у ситуацији када ентитет признаје немонетарна средства или обавезе, настале због авансног пријема или плаћања, а пре него што ентитет призна релевантну имовину, трошак или приход. Интерпретација наводи да датум трансакције, за сврху одређивања одговарајућег девизног курса, је датум иницијалног признавања немонетарног унапред плаћеног средства или обавезе за одложене приходе. Уколико постоји више трансакција авансног пријема или плаћања, у тим ситуацијама ентитет мора да одреди датум трансакције за сваку трансакцију авансног пријема или плаћања. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 - 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Измене стандарда су примењиве за периоде почев од или после 1. јануара 2017. године, за МСФИ 12 Обелодањивање интереса у другим ентитетима и за периоде почев од или после 1. јануара 2018. године за МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања и за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Могућност раније примене је дозвољена за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања:** Дато побољшање брише краткорочна изузећа у вези са обелодањивањима о финансијским инструментима, примања запослених И инвестиционих ентитета, применљивих код прве примене стандарда.
- **МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете:** Измене појашњавају да примена фер вредновања кроз биланс успеха инвестиције у придружене ентитете од стране организација улагачког капитала, или другог квалификованог ентитета, је доступна за сваку инвестицију у придружене ентитете на појединачног инвестиционој основи, након иницијалног признавања.
- **МСФИ 12 Обелодањивање интереса у другим ентитетима:** Измене појашњавају да захтеви МСФИ 12 код обелодањивања, осим оних који су приказани у сумарним финансијским информацијама код придруженог ентитета, учешћа у другом ентитету или заједничком подухвату, примењују за придружене ентитете, учешћа у другим ентитетима или заједничким подухватима који су класификовани као намењени за продају, намењени дистрибуцији или за отуђење у складу са МСФИ 5.

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“

У јулу 2014. године, IASB је издао финални текст стандарда МСФИ 9 Финансијски инструменти, стандард који ће заменити почевши од 01.01.2018. године постојеће стандарде МРС 39. У 2016. години Банка је успоставила мултисекторски тим за имплементацију којег чине чланови из ризика, финансија и других пословних организационих делова у циљу имплементације МСФИ 9 пројекта. Пројекат је вођен од стране заменика председника Извршног одбора надлежног за ризике. Банка је ангажовала консултанте у циљу успешне имплементације МСФИ 9 стандарда. Као резултат анализе пословног модела утврђено је да не постоје чињенице које указују да циљ пословног модела Банке није "држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата". Тренутно, Банка завршава анализе у фази класификације и мерења и анализира елементе за унапређење методологије за обезвређење финансијских средстава и захтева за обелодањивање.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

**2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)**

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевају да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената. Категорије могуће процене у складу са МРС 39 биће замењене: амортизациона вредност, фер вредности кроз Биланс успеха (FVPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). У складу са МСФИ 9 и даље ће бити омогућено да се настави процена вредности финансијских инструмената на основу амортизоване вредности по фер вредности кроз остали финансијски резултат кроз Биланс успеха, ако се на тај начин елиминишу или значајно умањују недоследности приликом мерења и признавања. Власнички инструменти који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накандог рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Рачуноводство финансијских обавеза ће бити у великој мери исто као и у складу са захтевима МРС 39.

Током иницијалне процене, Банка очекује да се:

- ▶ Кредити и пласмани дати клијентима и банкама да се и у складу са МСФИ 9 процењују и даље као и у складу са МРС 39 по амортизованој вредности;
- ▶ Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, настави процена на исти начин;
- ▶ Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39, процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, по амортизованој вредности или по фер вредности кроз остали резултат. Као што је наведено изнад, Банка је у раној фази имплементације МСФИ 9. Банка ради са консултантима на утврђивању вредности по којој ће дужничке хартије расположиве за продају бити мерене.
- ▶ Дужнички инструменти који се држе до доспећа и даље процењују у складу са амортизованом вредношћу.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења. Стандард ће заменити приступ реализованог губитка, у складу са МРС 39, са принципом будућег очекиваног губитка (ECL). Банка ће бити у обавези да обрачуна трошкове обезвређења за очекиване губитке за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Исправке вредности базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају да постоји значајно погоршање кредитног ризика од тренутка иницијалног признавања, када се ниво исправки вредности базира на вероватноћи неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Банка анализира у ком делу портфолиа је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на првобитно признавање у циљу укључивања у вероватноће неизмирења обавеза за цео животно век финансијског инструмента у обрачун трошкова обезвређења. Процес успостављања наведеног на регуларној основи је у поступку.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Трошкови обезвређења се базирају на садашњој вредности новчаних токова до очекиваног рока трајања финансијске активе, и представљају разлику:

- ▶ уговорних новчаних токова, и
- ▶ новчаних токови које Банка очекује да прими, дисконтованих ефективном каматном стопом кредита.

У поређењу са МРС 39, Банка очекује да ће трошкови обезвређења бити више волатилни и да ће бити на вишем нивоу.

Укупни портфолио кредита биће класификован у сегмента 1, сегмент 2 и сегмент 3:

- **Сегмент 1** - Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања.
Банка ће обрачунавати исправке вредности базиране на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- **Сегмент 2** -Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања.
Банка ће обрачунавати исправке вредности базиране на очекиваним кредитним губицима за цео животни век инструмента;
- **Сегмент 3** - Обезвређени кредити.
Банка признаје очекиване кредитне губитке за животни век кредита. Поред наведеног, у сегменту 3, Банка укључује приход од камате у складу са амортизованим трошком нето исправки вредности кредита.

Банка ће обрачунати трошкове обезвређења друшничких хартија од вредности које се признају по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), у зависности од тога да ли су класификоване у Сегмент 1, 2 или 3, као што је већ наведено. Међутим, очекивани кредитни губици неће умањити износ финансијске активе у билансу стања за хартије од вредности које се и даље буду процењивале по фер вредности. Уместо тога, износ једнак исправкама вредности, уколико се наведена актива буде процењивала по амортизованој вредности, биће признати кроз остали резултат (OCI) као акумулирани износ обезвређења, и утицаће на Биланс успеха.

Сегмент 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, биће обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9, али се очекује да буду на вишем нивоу услед немогућности умањења основице за обрачун исправке вредности за процењену вредност колатерала.

Сегмент 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика биће класификовани у сегмент 2 и трошкови обезвређења биће обрачунате на основу очекиваних губитака за цео животни век инструмента, што представља нови концепт у односу на МРС 39. Резултат наведеног биће повећање трошкова обезвређења у односу на ниво на крају 2016. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем лифе-тима вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Процена је базирана на будућим догађајима који узимају у обзир различита економска сценарија како би се узела у обзир вероватноћа већих губитака повезаних са негативном економским дешавањима. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на систему интерног рејтинга. Методологијом Банке ће се предвидети и узимање у обзир и других расположивих будућих информација.

Сегмент 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти ће бити укључени у сегмента 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и не очекује се да ће се обухват кредита класификованих у наведени сегмент променити. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Очекује се да ће инструменти у сегменту 3 бити исти као у складу са МРС 39. У случају када су реструктурирани пласмани резултат погоршања првобитног пласмана, нов пласман ће бити класификован као обезвређен.

Информације о очекивањима

Банка ће укључити информације о очекиваним трендовима у процену значајног погоршања кредитног ризика, као и у процену очекиваних губитака (ECL). Информацијама о очекиваних трендовима Банка ће сматрати макроекономске факторе (као што су незапосленост, стопа раста БДП-а, каматне стопе и цене некретнина) и процене економских кретања.

Ограничења техника процене

Модел који ће Банка примењивати не могу увек укључити све карактеристике тржишта у тренутку када не осликавају на исти начин трендове тржишних услова. Очекују се интерна прилагођавања док се модели не унапреде. Банка ће користити тренутно расположиве информације и прилагођавање ће се вршити за значајне догађаје који се реализују до извештајног периода. Прилагођавања су још увек у поступку развоја.

Управљање капиталом

Банка је у процесу процене утицаја ефеката нових трошкова обезвређења на регулаторни капитал и о чему ће детаљи бити познати после финализације пројекта. Ниво ефекта зависиће, између осталог, и од тога да ли ће се одредбе за обрачун капитала мењати у складу са применом МСФИ 9 или ће се укључити прелазне одредбе везане за ефекте примене МСФИ 9.

2.4. Начело сталности пословања

Финансијски извештаји су припремљени у складу са начелом сталности пословања, што подразумева да ће Банка наставити да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Рачуноводствене политике дате у наставку Банка конзистентно примењује у свим периодима презентираним у овим финансијским извештајима.

(а) **Консолидација**

Банка има контролу над следећим правним лицима, чија консолидација није извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд	100%

Консолидовани финансијски извештаји се посебно припремају и обелодањују.

У појединачним финансијским извештајима улагања у повезана лица се вреднују по набавној вредности.

(б) **Прерачунавање девизних износа**

Пословне промене у страном валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у страном валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у страном валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страном валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2016.	У динарима 2015.
USD	117.1353	111.2468
EUR	123.4723	121.6261
CHF	114.8473	112.5230
JPY	1.00441	0.92400

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Банка процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Приходи и расходи од камата исказани у оквиру извештаја о укупном резултату укључују:

- Камате обрачунате за финансијска средства и финансијске обавезе вредноване по амортизованој вредности уз коришћење ефективне каматне стопе и
- Камате по основу инвестиционих хартија од вредности расположивих за продају.

Приходи и расходи од камата за сва средства и обавезе којима се тргује сматрају се споредним за послове трговања Банке и приказују се заједно са свим осталим променама у фер вредности средстава и обавеза којима се тргује у оквиру нето прихода од трговања.

(д) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) Нето приходи од трговања

Нето приходи од трговања обухватају добитке умањене за губитке проистекле из трговања средствима и обавезама, укључујући и све реализоване и нереализоване промене фер вредности и курсне разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха

Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха се односе на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и укључују све реализоване и нереализоване промене у њиховој фер вредности.

(г) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали приходи.

(х) Оперативни и финансијски лизинг

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(и) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(ии) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Порески расходи (наставак)

(иии) Остали порези и доприноси

У складу са важећом регулативом у Републици Србији, Банка плаћа различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале пословне расходе".

(ј) Финансијска средства и обавезе

(и) Признавање

Банка врши почетно признавање пласмана, депозита, зајмова и субординираних обавеза онда када су пласирана или примљена.. Сва остала финансијска средства и обавезе се почетно признају на датум када Банка ступа у уговорни однос у складу са условима датог финансијског инструмента.

Почетно вредновање финансијских средстава или финансијских обавеза се врши по фер вредности увећаној за ставке које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха, за трошкове трансакције који се могу директно приписати њиховој куповини или издавању.

(ии) Класификација

Банка класификује финансијска средства у следеће категорије: финансијска средства намењена трговини, кредите и потраживања и инвестиционе хартије од вредности. Видети рачуноводствене политике З(л), З(м) и З(н).

Банка вреднује своје финансијске обавезе по амортизованој вредности или их класификује као обавезе које се држе ради трговине. Погледати рачуноводствене политике.

(иии) Престанак признавања

Банка престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Банка трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Банка нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Банка створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет), и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Банка обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом извештају о финансијској позицији, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Банка, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Банка наставља да признаје средство у мери у којој њена повезаност са средством се наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ј) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(ив) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које Банка има по основу трговања.

(в) Вредновање по амортизованој вредности

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

(ви) Вредновање по фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измирити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Кад год је могуће, Банка мери фер вредност употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције под тржишним условима.

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, Банка одређује фер вредност употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализа дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, и у складу је са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и фактора ризика-приноса који су садржани у финансијском инструменту. Банка подешава методе процене и тестира њихову исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основи других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији, тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (тј. без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабиле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказује у билансу успеха, у зависности од појединих чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ј) *Финансијска средства и обавезе (наставак)*

(ви) *Вредновање по фер вредности (наставак)*

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је то релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Банка сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

(виџ) *Идентификација и вредновање обезвређења*

На датум биланса стања Банка процењује да ли постоје објективни докази о обезвређењу финансијских средстава која нису евидентирана по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијско средство или група финансијских средстава се сматрају обезвређеним када докази указују на настанак догађаја губитка, након почетног признавања средства, као и да догађај губитка утиче на будуће токове готовине везане за средство који се могу поуздано проценити.

Објективни докази да су финансијска средства (укључујући и власничке хартије од вредности) обезвређена могу се састојати од значајних финансијских тешкоћа дужника или издаваоца, неиспуњавања или кршења уговорних обавеза дужника, рефинансирања кредита од стране Банке на начин који Банка иначе не би узела у разматрање, индикација да се против дужника или издаваоца покреће стечајни поступак, нестанак активног тржишта за хартију од вредности, или других уочљивих података који се односе на групу средстава, као што су неповољне промене у кредитном статусу дужника или издаваоца у оквиру групе, или економски услови који се подударују са кршењима обавеза у оквиру групе. Надаље, за инвестиције у власничке хартије од вредности, значајно или континуирано смањење њихове фер вредности испод њихове набавне вредности представља објективан доказ обезвређења.

Банка разматра доказе о обезвређењу пласмана, као и хартија од вредности које се држе до доспећа, како на нивоу појединачног средства, тако и на групном нивоу. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа се процењују појединачно на обезвређење. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа за које се установи да нису појединачно обезвређени се групно процењују на обезвређење које је настало, али није идентификовано. Кредити и хартија од вредности које се држе до доспећа који нису појединачно значајни се групно процењују на обезвређење груписањем кредита и хартија од вредности које се држе до доспећа по сличним карактеристикама.

У процењивању групног обезвређења Банка користи статистичке моделе историјских кретања у вероватноћи да ће доћи до кршења обавеза, времена потребног за повраћај и износа насталог губитка, коригованих за процену руководства о томе да ли су текући економски и кредитни услови такви да постоји вероватноћа да стварни губици могу бити већи или мањи од оних на које указују историјски модели. Стопа кршења обавеза, стопа губитка и очекивано време будућег повраћаја редовно се пореде са стварним резултатима да би се установило да ли су одговарајући.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ј) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(ви) Идентификација и вредновање обезвређења (наставак)

Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој набавној вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и рефлектовани су на конту резервисања за губитке по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на износ смањења износа губитка због обезвређења, такво смањење губитка због обезвређења се сторнира кроз биланс успеха. Губици због обезвређења хартија од вредности расположивих за продају се признају преносом збирног износа признатог губитка на остали укупни резултат у билансу успеха. Збирни губитак који се преноси са осталог укупног резултата на биланс успеха представља разлику између набавне цене умањене за износ враћене главнице и амортизације, и садашње фер вредности умањене за губитке због обезвређења претходно признате у билансу успеха. Промене у резервисањима за губитке због обезвређења које се приписују временској вредности су укључене као компонента каматне стопе.

Ако се у будућем периоду фер вредност обезвређених дужничких хартија од вредности расположивих за продају повећа и повећање може да се објективно припише догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења у билансу успеха, онда се губитак због обезвређења сторнира, а сторнирани износ се признаје у билансу успеха. Међутим, накнадни повраћај фер вредности обезвређених власничких хартија од вредности расположивих за продају се признаје у оквиру осталог укупног резултата.

Банка врши отпис одређених кредита, пласмана и хартија од вредности за које је утврђено да неће бити наплаћени (видети напомену 4.1.1).

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

(л) Средства и обавезе намењене трговини

Средства и обавезе намењене трговини представљају средства и обавезе које Банка набавља или која су настала преваходно у циљу продаје или поновног откупа у блиској будућности, или које Банка држи у оквиру портфолија којим се јединствено управља у циљу краткорочне добити или регистрација позиције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) Средства и обавезе намењене трговини (наставак)

Средства и обавезе намењене трговини се почетно признају и накнадно мере по фер вредности у извештају о финансијској позицији, са трошковима трансакције директно признатим у билансу успеха. Све измене у фер вредности се признају у оквиру нето прихода од трговања у билансу успеха. Средства и обавезе намењене трговини се не рекласификују након њиховог почетног признавања, осим што се недериватна средства намењена трговању, изузев оних која су означена по фер вредности кроз биланс успеха приликом почетног признавања, могу рекласификовати из категорије намењене трговању, уколико се више не држе са циљем продаје или поновног откупа у блиској будућности, и ако су следећи услови испуњени:

- Ако финансијско средство испуњава дефиницију пласмана и потраживања (ако финансијско средство није морало да се класификује као намењено трговању приликом почетног признавања), онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, само уколико правно лице има намеру и могућност да држи финансијско средство у догледној будућности или до његовог доспећа.
- Ако финансијско средство не испуњава дефиницију пласмана и потраживања онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, али само у ретким случајевима.

Деривати

Финансијски деривати обухватају *forward* и *swap* трансакције. Финансијски деривати иницијално се признају по набавној вредности и накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Финансијски деривати се рачуноводствено приказују у оквиру активе уколико је њихова тржишна вредност позитивна, односно у оквиру пасиве уколико је њихова тржишна вредност негативна. Промене у тржишној вредности финансијских деривата исказују се у извештају о укупном резултату, у оквиру нето прихода од трговања.

(м) Кредити и потраживања

Кредити и потраживања су недериватна финансијска средства са фиксним или одређивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која Банка не намерава да прода у кратком року. Кредити и потраживања настају када Банка пласира новац или услуге дужнику без намере да даље тргује овим пласманима. Кредити и потраживања обухватају пласмане банкама и пласмане клијентима. Кредити и потраживања се иницијално вреднују по набавној вредности увећаној за директне трансакционе трошкове. Након иницијалног признавања, кредити и потраживања се вреднују по амортизованим вредностима применом метода ефективне каматне стопе.

Кредити одобрени у динарима, за које је уговорена заштита од ризика путем везивања за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или раст индекса цена на мало прерачунати су у динаре на дан биланса у складу са одредбама конкретног уговора за кредит. Ефекти извршеног прерачуна су исказани у оквиру прихода и расхода од трговања. Кредити се приказују у износу умањеном за појединачна и групна резервисања по основу обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. Ако у будућем периоду дође до смањења обезвређења због губитка, а смањење се може објективно приписати догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења (као што је побољшање у кредитном рејтингу дужника), онда се за претходно признат губитак због обезвређења сторнира резервисање за обезвређење. Сторнирани износ се признаје у извештају о укупном резултату у оквиру прихода од укидања трошкова обезвређења за кредитне губитке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) Инвестиционе хартије од вредности

Инвестиционе хартије од вредности се иницијално вреднују по фер вредности, укључујући и све директне трансакционе трошкове, за све хартије од вредности које се не исказују по фер вредности кроз биланс успеха, док се њихово накнадно вредновање врши у зависности од њихове класификације као хартија које се држе до доспећа, као хартија по фер вредности кроз биланс успеха или као хартија расположивих за продају.

(ии) Финансијска средства која се држе до доспећа

Финансијска средства која се држе до доспећа су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања и фиксним роковима доспећа, за које Банка има намеру и могућност да држи до рока доспећа и која нису исказана као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха или као средства расположива за продају.

Финансијска средства које се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе. У случају да дође до продаје значајног дела финансијских средстава која се држе до доспећа, цела категорија ће бити рекласификована као расположива за продају, односно Банка неће бити у могућности да изврши поновну класификацију финансијских средстава која се држе до доспећа, ни у текућем, ни у наредна два извештајна периода. Међутим, продаја и рекласификација у неком од наведених случајева неће угрозити рекласификацију:

- Продаја или рекласификација који су извршени непосредно пре рока доспећа, тако промене у тржишним каматним стопама не би имале значајан утицај на фер вредност финансијског средства,
- Продаја или рекласификација који су извршени након што је Банка наплатила највећи део главнице финансијског средства и
- Продаја или рекласификација који се односе на појединачне случајеве, за које се не очекује да ће се поновно догодити, односно који нису под контролом Банке и као такви се не могу предвидети у разумној мери.

(иии) Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су финансијска средства класификована као средства које се држи ради трговања или која су после почетног признавања назначена од стране Банке као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су средства која су стечена или настала првенствено ради продаје или куповине у блиској будућности, која су део портфолија финансијских инструмената којима се заједно управља и за која постоји доказ о недавном остварењу добити у кратком року или деривати.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) Инвестиционе хартије од вредности (наставак)

(иии) Финсијска средства расположива за продају и учешћа у капиталу

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају или која нису класификована ни у једну другу категорију финансијских средстава. Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.

Уколико за финансијска средства расположива за продају не постоји активно тржиште, њихово вредновање се врши по набавној вредности. Сва остала финансијска средства расположива за продају се вреднују по фер вредности.

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Приходе од дивиденди Банка признаје у моменту прилива економске користи. Приходи и расходи по основу курсних разлика који настају по основу хартија од вредности расположивих за продају признају се у оквиру извештаја о укупном резултату.

Остале промене у фер вредности се признају у оквиру осталог укупног резултата до тренутка продаје или обезвређења хартије од вредности, када се кумулирани приходи и расходи, претходно признати у оквиру осталог укупног резултата, рекласификују и исказују у оквиру прихода и расхода, као корекција по основу рекласификације.

У случају када финансијска средства расположива за продају забележе пад фер вредности, уз постојање објективних доказа умањења вредности средстава (дуготрајан и континуиран пад вредности у периоду дужем од дванаест месеци, као и пад вредности изнад 30% набавне вредности средстава), акумулирани губитак који је признат директно у капитал искњижава се из капитала и признаје као расход обезвређења, иако признавање финансијског средства није престало (МРС 39.59, МРС 39.67 и МРС 39.68).

Недеривативна финансијска средства се могу рекласификовати из категорије средстава расположивих за продају у категорију кредита и потраживања у случају када задовоље критеријуме дефинисане за ту категорију и уколико Банка има намеру и могућност да та средства држи у предвидивом временском периоду у будућности или до њиховог доспећа.

У 2016. години Банка је изменила Методологију вредновања ових хартија од вредности због исправке грешке од прошле године (Напомена 3.1).

(о) Некретнине и опрема

(и) Признавање и вредновање

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(о) Некретнине и опрема (наставак)

(и) Признавање и вредновање (наставак)

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ии) Накнадни трошкови

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у Банку и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(иии) Амортизација

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2.50%
Компјутерска опрема	4	25%
Намештај и остала опрема	5 - 15	6.7%-50%
Улагања на туђим основним средствима	1 - 23	4.25%-86.2%

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(п) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 7 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 14.29% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(љ) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Банка користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(р) Лизинг

По основу уговора о лизингу Банка се појављује као корисник лизинга. Банка класификује лизинг као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи по основу власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре Банке, углавном се односе на оперативни лизинг. Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у извештају о укупном резултату равномерно праволинијски током периода трајања лизинга.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства Банке по њиховој фер вредности или, ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(с) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средстава превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средстава се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средстава и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средстава се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средстава већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средстава. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средстава не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средстава, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(т) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Банке.

Банка класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(у) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Банка, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Банку. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(в) Бенефиције запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, Банка је у обавези да исплати накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2016. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напомени 34(б).

(ђ) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(х) Капитал и резерве

Капитал Банке обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном и неовчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

(ж) Зарада по акцијама

Банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(з) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Банке који се бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим деловима Банке, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Банке су доступне засебне финансијске информације.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Банка обелодањује и информације о пословању сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности.

Приликом утврђивања сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1) Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешака

Као резултат корекције грешке, Банка је променила почетна стања и резултат за 2015. годину и направила корекције као у табели испод:

Преглед корекција на позицијама Биланса стања	У РСД '000		
	Пре корекције	Корекција у 2015	Кориговано стање
Хартије од вредности расположиве за продају	127.173.383	1.583.025	128.756.408
УКУПНА АКТИВА	127.173.383	1.583.025	128.756.408
Одложене пореске обавезе	23.592	201.713	225.305
Резерве-порески ефекти		(201.713)	(201.713)
Губитак	(6.299.631)	238.273	(6.061.358)
Резерве-ефекат преноса премије и дисконта	27.542.265	(238.273)	27.303.992
Резерве-измена методологије		1.583.025	1.583.025
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ	21.242.634	1.583.025	22.825.659

Преглед корекција на позицијама Биланса успеха	У РСД '000		
	Пре корекције	Корекције у 2015.	Кориговано
Приходи од камата	18.856.309	238.273	19.094.582
Нето губитак	(6.299.631)	238.273	(6.061.358)

На основу захтева МРС 39 Финансијски инструменти: признавање и одмеравање, МСФИ 13 Мерење фер вредности и МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке, Банка је изменила методологију калкулације фер вредности хартија од вредности расположивих за продају, првенствено обвезница издатих од Републике Србије.

Претходна методологија вредновања хартија од вредновања расположивих за продају

За трезорсе записе Републике Србије емитованих у валути ЕУР крива приноса се конструисала на основу извршних стопа са последње доступних аукција примарног трговања док се за купонске обвезнице емитоване у валути ЕУР крива приноса конструисала на основу еурибор каматних стопа рочности од 1д до 12м и на основу своп каматних стопа за валуту ЕУР рочности преко једне године уз додавање ризико премије која је једнака разлици купонске стопе и безризичне каматн стопе чији тенор кореспондира дурацији обвезнице.

У случају трезорских записа Републике Србије емитованих у валути РСД крива приноса се конструисала на основу Белибор каматних стопа рочности од 1д до 6м и извршних стопа са последње доступних аукција примарног трговања за рочности дуже од 6 месеци док у случају купонских обвезница Републике Србије емитованих у валути РСД наведена крива је транслирана за ризико премију која је једнака:

- Фиксној маргини у случају обвезница чији купони зависе од референтне стопе Народне банке Србије увећане за непроменљиви спред (фиксна маргина),
- Разлици купонске стопе и безризичне каматне стопе чији тенор кореспондира дурацији обвезнице у случају обвезница са фиксним купоном.

Фер вредност хартија је одређивана дисконтовањем сваког појединачног тока готовине различитим дисконтним факторима кореспондирајућих тенора из криве приноса.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1) Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешака (наставак)

Разлози за измену методологије и главне претпоставке нове методологије

Претходна методологија за фер вредновање хартија није узимала у обзир околности на локалном тржишту хартија од вредности нити захтеве преовлађујућих рачуноводствених стандарда:

- Банка је користила различите дисконтне стопе за различите токове готовине генерисане на једној хартији од вредности док, по стандардима, једна дисконтна стопа треба да се користи за дисконтовање свих будућих токова готовине једна хартије од вредности с обзиром да једна каматна стопа (која кореспондира доспећу хартије) одражава све ризике те хартије;
- За трезорске записе Банка је користила дисконтну стопу од нула с обзиром да примарно тржиште није било развијено за ове хартије што је довело до ситуације да је њихова фер вредност једнака њиховој номиналној вредности;
- За купонске обвезнице у еврима, безризична каматна стопа је била заснована на еурибор/своп стопама док би требало користити стопе које су инхерентне домаћем тржишту (стопе које су применљиве за еурске обвезнице издате од стране државе на домаћем тржишту).

Основне претпоставке нове методологије су (1) заснованост модела на стварним условима на домаћем тржишту и (2) измењени параметри за утврђивање јединствене дисконтне стопе свих будућих новчаних токова за појединачне хартије.

Нова методологија вредновања хартија од вредновања расположивих за продају

Према измењеној методологији приликом одређивања фер вредности трезорских записа и купонских обвезница Републике Србије емитованих у валути ЕУР крива приноса се конструише од последње доступних (у односу на датум вредновања) извршних стопа хартија од вредности Републике Србије емитованих у валути ЕУР са примарног трговања за теноре који су већи или једнаки од годину дана и последње доступних извршних стопа са секундарног трговања хартија од вредности Републике Србије чија је преостала рочност мања од годину дана.

Такође у случају хартија од вредности издатих од стране Републике Србије у валути РСД унапређена методологија за обрачун фер вредности се базира на криви приноса конструисаној на основу Белибор каматних стопа за рочности од 1д до 6м (каматне стопе се узимају са датума вредновања) и извршних стопа са последње доступних аукција са примарног трговања за теноре преко 6 месеци.

Фер вредност хартија се одређује дисконтовањем сваког новчаног тока дисконтом стопом чији тенор одговара преосталом доспећу хартије.

Ефекте промене методологије обрачуна фер вредности Банка је књижила и у текућој години и примењена је ретроспективна измена, а ефекте претходне године приказала на позицији ХОВ расположивих за продају (напомена 21) и у оквиру капитала: добитак претходног периода и ревалоризационе резерве (напомена 36).

Корекцијом података претходног извештајног периода Банка је применила захтев МРС 8 који се односи на ретроспективно преправљање података приликом корекције грешака из претходних периода и обелодањивање за сваку линијску ставку финансијских извештаја на коју се то односи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произилази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је изложена, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и усклађивање профила ризичности са склоношћу Банке за преузимање ризика, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2016. године извршила организационе и процесне промене у оквиру функције управљања ризицима (са посебним акцентом на процес превенције и управљања потенцијално ризичним пласманима и лошом активом), као и измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима. Изменом Стратегије и Политике управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање и основна начела управљања лошом активом, као и највиши прихватљив ниво ненаплативих кредита за Банку.

Банка тренутно примењује Базел II стандарде и перманентно прати све најаве и измене у законској регулативи, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, а у складу са прихватљивим нивоом ризика за Банку. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових производа Банка анализира утицај свих нових услуга и производа на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Банка је утврдила основне принципе управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

У 2016. години Банка је извршила усклађивање интерних аката (процедуре и методологије) са изменама регулативе Народне банке Србије, које се односе на управљање кредитним ризицима у делу свеобухватности дефиниције ризичних пласмана, укидања репрограма и промене дефиниције и начина класификације реструктурираних пласмана, као и имплементације одредби којима се омогућава релаксација обрачунатог нивоа потребне резерве за процењене губитке, на основу проактивног управљања и смањења нивоа проблематичних пласмана. Поред наведеног, ближе су дефинисани критеријуми за материјалну значајност пласмана који се појединачно процењују, процењене вредности колатерала, проценитеља, haircut-а, промену динамике процене вредности пословних непокретности код НПЛ-а и годишњу анализу кретања тржишних вредности, као услов за адекватност наведеног колатерала.

Такође, усвојена је Процедура превенције ризичних пласмана правних лица у циљу идентификовања потенцијално ризичних (Watch List-а) клијената, ублажавања кредитног ризика код потенцијално ризичних клијената и предузимања мера и акција у циљу заштите интереса Банке и спречавања негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом усвајањем процедура за управљање ризицима, односно идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивањем њихове примене и извештавањем Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање једном тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаним са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и *предлаже начин на који ће се оне отклонити.*

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произилазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође *предлаже мере Извршном одбору* Банке.

Одбор за наплату потраживања надлежан и одговоран за управљање ризичним пласманима, доноси одлуке о отпису ризичних пласмана до дефинисаног лимита одлучивања и *предлаже отпис пласмана Извршном одбору и Управном одбору преко свог лимита.*

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за управљање ризицима и извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и у управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматном ризику и девизном ризику.

Сектор унутрашње ревизије је одговоран за континуиран надзор спровођења политика и процедура управљања ризицима, испитује адекватност процедура и усаглашености пословања са њима. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Сектор контроле усклађености пословања дужан је да најмање једном годишње идентификује и процени ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења које омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем и склоношћу ка ризицима.

Праћење и контрола ризика се заснива и на лимитима које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Процес управљања ризицима (наставак)

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима Банке.

Врсте ризика

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирање потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима. Одобравање кредита врши се у зависности од циљаног тржишта, карактеристика дужника, као и намене кредита.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежни одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености: за пласмане у оквиру дефинисаног лимита, одлуке доносе кредитни одбори филијала, а у одређеним случајевима неопходна је сагласност организационог дела за управљање ризицима. У надлежности централних кредитних одбора (у зависности од врсте клијената) су пласмани изнад дефинисаних лимита, који одлуке доносе уз претходно мишљење организационог дела за управљање ризицима. Извршни одбор и Управни одбор доносе одлуке у складу са дефинисаним лимитима изложености.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у иностраној валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложеностју послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

У анализи кредитног ризика поред Интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. Примена ових критеријума омогућава Банци да покрије неочекиване губитке који могу настати услед немогућности и неспособности клијента да своје обавезе измирује о року доспећа према уговором дефинисаним условима. У том смислу Банка врши класификацију потраживања и обрачун потребног нивоа резерви за процењене губитке, редовном анализом портфолија. Анализа обухвата мерење адекватности резерви за процењене губитке по клијентима, категоријама ризика, деловима портфолија и укупном портфолију.

У 2016. години Банка је у складу са изменама регулативе Народне банке Србије, ускладила начин класификације реструктурираних пласмана, изменила начин обрачуна резерве за процењене губитке за новоодобрене пласмане након 30.09.2016. године, класификоване у Б категорију, као и начин обрачуна потребне резерве која представља одбитну ставку од капитала, у складу са смањењем процента НПЛ-а у нефинансијском и недржавном сектору у односу на стање на дан 30.06.2016. године.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, ризик земље, инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, редовно и врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редефинисање истих у случају промене фактора ризика.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног усклађивања пословања са дефинисаним системом лимита, као и у условима када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, односно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу којих има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања

Банка прати квалитет портфолиа на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се прате на регуларној временској основи и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и НПЛ клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Сврха праћења квалитета портфолиа је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиревању обавеза преко 90 дана, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиревању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи, као и потенцијалне обавезе по основу издатих гаранција (ако постоји вероватноћа да ће бити активирани) и преузетих неопозивих обавеза (уколико би њиховим повлачењем дошло до настанка потраживања за које Банка сматра да не би било наплаћено у целости без реализације средстава обезбеђења). Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиревања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Полугодишњи мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиривању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4 и 5).

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања одавеза - defaulta (ризичан пласман, категорија ризика 4 према интерном систему рејтинга који има статус defaulta и категорија ризика 5) и том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолиа по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на индивидуалној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматрају се:

- финансијско стање, односно кредитна способност дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању и Банка је проценила да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости.
- неиспуњавање уговорних обавеза, учестало кашњење у отплати камата/главнице и других уговорених одредби (докази о пропустима или кашњењу у плаћању),
- информација о блокади рачуна дужника,
- уступци које Банка пружа дужнику услед економских и правних разлога (докази о одобреном одлагању наплате, реструктурирању потраживања и други одобрени уступци услед финансијских тешкоћа у пословању дужника),
- значајне потешкоће у пословању дужника (докази о банкротству, ликвидацији, стечају, финансијској реорганизацији дужника, смањењу рејтинга дужника, значајаном паду прихода, значајном смањењу капитала, штети коју је дужник претрпео услед дејства више силе, губитку лиценце, промени менаџмента и др.),
- унутрашњи и спољни фактори који могу утицати на наплативост потраживања (докази о неповољним променама услова пословања у неким привредним гранама који се одражавају на платежну способност дужника, докази о макроекономским кретањима: пад тражње, пад цена, дефицит буџета, пословање у условима кризе или рецесије и сл.),
- локални економски фактори који узрокују проблеме у наплати.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Појединачно процењивање (наставак)

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, тада се износ обезвређења процењује дисконтовањем будућих новчаних токова из пословања. У обрачун очекиваних будућих новчаних токова улазе и средства од реализације колатерала (секундарни извори), уколико се процени да не постоје објективни докази да кредит може да буде намирен из очекиваних будућих токова из редовног пословања и да ће реално бити намирен из средстава обезбеђења.

Групно процењивање

Исправке вредности се процењују групно по пласманима који нису појединачно значајни, за појединачно значајне пласмане који немају статус defaulta, за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ исправки вредности, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Израчунавање групних процената обезвређења се врши на основу вероватноће настанка статуса неизмиревања обавеза дужника (PD) која се добија на основу миграција категорија ризичности у статус неизмиревања обавеза по врстама клијената или производа.

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, банке и предузетнике.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (ЦЦФ) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

Приликом процене резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансним ставкама признају се средства од реализације колатерала, уколико је потпуно извесно да ће одлив средстава по основу потенцијалних обавеза бити намирен из колатерала.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Количина и тип потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите – залоге на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залоге на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретносима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита и друго.

Приликом процене непокретности или залоге на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залоге морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залога, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (ПЕ), хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (НПЕ), хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)
4.1. Кредитни ризик (наставак)
Управљање кредитним ризиком (наставак)

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолиа Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2016. и 2015. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

	31.12.2016		31.12.2015	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	442,110,850	400,017,469	438,107,185	393,439,874
Готовина и средства код централне банке	55,153,209	55,153,209	63,523,715	63,523,715
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	40,911,287	40,601,413	17,243,760	16,844,000
Кредити и потраживања од комитената	180,056,414	150,411,409	199,026,572	162,742,565
Финансијска средства	136,532,653	136,366,773	129,705,503	129,607,464
Остала средства	8,901,845	6,252,855	7,981,150	6,040,483
Немонетарна имовина	20,555,442	11,231,810	20,626,485	14,681,646
II. Ванбилансне ставке	31,819,175	31,388,234	28,081,278	27,541,155
Плативе гаранције	3,635,706	3,572,933	4,702,206	4,548,918
Чинидбене гаранције	6,728,901	6,695,266	6,503,652	6,392,930
Преузете неопозиве обавезе	20,862,103	20,811,873	16,303,173	16,303,173
Остало	592,465	308,162	572,247	296,133
Укупно (I+II)	473,930,025	431,405,703	466,188,463	420,981,029

Највећи кредитни ризик за Банку настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Банка изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2016	У хиљадама динара								
	Недоспели необезвређени	Доспели, а необезвређени	Групно обезвређени	Појединачно обезвређени	Укупно	Група исправка вредности	Појединачна исправка вредности	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	-	-	37,886,559	1,377,239	39,263,798	227,609	798,117	1,025,726	38,238,072
Готовински	-	-	19,158,862	733,472	19,892,334	251,092	731,087	982,179	18,910,155
Пољопривреда	-	-	6,133,843	415,510	6,549,353	70,421	362,217	432,638	6,116,715
Остало	-	-	5,252,237	650,232	5,902,469	72,444	650,240	722,684	5,179,785
Микро бизнис	-	-	6,647,544	1,049,660	7,697,204	120,475	663,981	784,457	6,912,748
Становништво	-	-	75,079,045	4,226,113	79,305,159	742,041	3,205,643	3,947,684	75,357,475
Велика предузећа	-	-	32,748,652	24,027,084	56,775,736	319,008	19,521,746	19,840,754	36,934,982
Средња предузећа	-	-	16,393,603	3,048,236	19,441,839	191,212	2,173,057	2,364,269	17,077,570
Мала предузећа	-	-	6,661,894	1,856,370	8,518,264	108,851	1,130,266	1,239,117	7,279,146
Држава	775,175	-	7,912,023	1,674,358	10,361,556	64,686	562,870	627,556	9,734,000
Остало	-	-	4,028,278	1,625,583	5,653,861	42	1,625,583	1,625,625	4,028,236
Привредни клијенти	775,175	-	67,744,450	32,231,631	100,751,255	683,800	25,013,521	25,697,321	75,053,934
Укупно	775,175	-	142,823,495	36,457,744	180,056,414	1,425,841	28,219,164	29,645,005	150,411,409
Потраживања од банака	40,601,413	-	-	309,874	40,911,287	-	309,874	309,874	40,601,413

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2015	У хиљадама динара								
	Недоспели необезвређени	Доспели, а необезвређени	Групно обезвређени	Појединачно обезвређени	Укупно	Групна исправка вредности	Појединачна исправка вредности	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	-	-	37,037,879	1,286,423	38,324,302	300,803	588,041	888,843	37,435,459
Готовински	-	-	16,598,429	698,664	17,297,093	285,996	698,664	984,660	16,312,433
Пољопривреда	-	-	5,261,149	411,036	5,672,185	62,177	346,831	409,008	5,263,177
Остало	-	-	5,776,215	630,915	6,407,131	90,747	630,914	721,661	5,685,470
Микро бизнис	-	-	5,381,398	1,771,644	7,153,042	126,332	923,537	1,049,869	6,103,173
Становништво	-	-	70,055,071	4,798,682	74,853,753	866,054	3,187,987	4,054,041	70,799,712
Велика предузећа	-	-	29,888,613	33,235,310	63,123,923	239,080	19,462,909	19,701,989	43,421,934
Средња предузећа	-	-	18,952,872	6,194,571	25,147,444	103,343	3,914,854	4,018,197	21,129,247
Мала предузећа	-	-	6,154,894	5,051,099	11,205,994	37,082	3,717,555	3,754,637	7,451,357
Држава	2,296,663	136,129	15,781,903	3,229,726	21,444,421	17,841	2,796,528	2,814,369	18,630,052
Остало	-	-	1,263,852	1,987,185	3,251,038	454	1,940,320	1,940,775	1,310,263
Привредни клијенти	2,296,663	136,129	72,042,135	49,697,892	124,172,819	397,800	31,832,166	32,229,966	91,942,853
Укупно	2,296,663	136,129	142,097,206	54,496,574	199,026,572	1,263,854	35,020,153	36,284,007	162,742,565
Потраживања од банака	15,620,284	1,223,716	-	399,760	17,243,760	-	399,760	399,760	16,844,000

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

	У хиљадама динара				
	31.12.2015.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене*	31.12.2016.
Становништво	4,054,041	2,005,367	(1,859,729)	(251,995)	3,947,684
Привредни клијенти	32,229,966	19,375,522	(8,327,007)	(17,581,160)	25,697,321
Укупно	36,284,007	21,380,889	(10,186,736)	(17,833,155)	29,645,005
Потраживања од банака	399,760	-	-	(89,886)	309,874

*Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

Обезвређени кредити и потраживања

Обезвређени кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које Банка утврди да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату укупне доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту. Обезвређење се врши на појединачној и групној основи. Кредити и потраживања који су 100% обезвређени налазе се у појединачно обезвређеним кредитима и потраживањима.

Значајно повећање исправки вредности пласмана у 2016. години у највећем делу последица је погоршања квалитета кредитног портфолиа, нових ризичних пласмана, нижих процена вредности хипотека и покретања стечајних поступака.

Пласмани који касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Доспели, а неисправљени кредити и потраживања представљају оне кредите и потраживања код којих се јавља кашњење у измирењу обавеза по основу уговорене камате или главнице (извештај приказује као доспело, укупно потраживање које има било коју доспелу обавезу по основу главнице или камате). За наведена потраживања Банка верује да није адекватно формирати обезвређење имајући у виду да се односе на потраживања за која постоји извесност у наплати дуга (потраживања од Републике Србије). У 2016. години, Банка није имала доспеле, а неисправљене пласмане.

Пласмани који не касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Недоспели неисправљени кредити и потраживања односе на пласмане за које је утврђено да није адекватно формирати обезвређење имајући у виду вероватноћу настанка статуса неизмиривања обавеза и извесност у наплати потраживања од стране Банке (кредити и потраживања од Републике Србије).

Банка је пратила Смернице за објављивање података и информација банке који се односе на квалитет активе у припреми табела кредитног ризика. Форма и садржај табела су условљени поменутих смерницама.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње

31.12.2016	У хиљадама динара					Укупно
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	
По врсти кредита						
Стамбени	-	-	-	-	-	-
Готовински	-	-	-	-	-	-
Пољопривреда	-	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	-	-	-
Микро бизнис	-	-	-	-	-	-
Становништво	-	-	-	-	-	-
Велика предузећа	-	-	-	-	-	-
Средња предузећа	-	-	-	-	-	-
Мала предузећа	-	-	-	-	-	-
Држава	775,175	-	-	-	-	775,175
Остало	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	775,175	-	-	-	-	775,175
Према категоријама потраживања						
Непроблематична потраживања	535,531	-	-	-	-	535,531
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-
Проблематична потраживања	239,644	-	-	-	-	239,644
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-
Укупно	775,175	-	-	-	-	775,175
Потраживања од банака	40,601,413	-	-	-	-	40,601,413

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње

31.12.2015	У хиљадама динара					Укупно
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	
По врсти кредита						
Стамбени	-	-	-	-	-	-
Готовински	-	-	-	-	-	-
Пољопривреда	-	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	-	-	-
Микро бизнис	-	-	-	-	-	-
Становништво	-	-	-	-	-	-
Велика предузећа	-	-	-	-	-	-
Средња предузећа	-	-	-	-	-	-
Мала предузећа	-	-	-	-	-	-
Држава	2,296,663	-	-	-	136,128	2,432,791
Остало	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	2,296,663	-	-	-	136,128	2,432,791
Према категоријама потраживања						
Непроблематична потраживања	1,934,651	-	-	-	-	1,934,651
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-
Проблематична потраживања	362,012	-	-	-	136,128	498,140
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-
Укупно	2,296,663	-	-	-	136,128	2,432,791
Потраживања од банака	15,627,732	1,216,268	-	-	-	16,844,000

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње

31.12.2016	У хиљадама динара					Укупно
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	
По врсти кредита						
Стамбени	36,669,540	459,350	144,202	293,472	1,697,234	39,263,798
Готовински	17,691,368	1,178,012	118,689	58,529	845,736	19,892,334
Пољопривреда	5,845,278	188,304	49,179	18,329	448,263	6,549,353
Остало	4,928,681	287,545	23,343	13,204	649,696	5,902,469
Микро бизнис	5,716,370	870,835	28,826	15,573	1,065,600	7,697,204
Становништво	70,851,237	2,984,047	364,239	399,106	4,706,529	79,305,158
Велика предузећа	35,161,014	3,575,993	49,512	-	17,989,216	56,775,736
Средња предузећа	15,216,062	1,534,555	-	13,254	2,677,968	19,441,839
Мала предузећа	6,388,799	740,738	7,518	26,523	1,354,687	8,518,264
Држава	8,754,250	234,309	-	-	597,822	9,586,381
Остало	5,563,821	1,239	-	-	88,801	5,653,861
Привредни клијенти	71,083,946	6,086,834	57,030	39,777	22,708,494	99,976,081
Према категоријама потраживања						
Непроблематична потраживања	135,841,998	5,403,288	311,907	315,777	3	141,872,973
од чега: реструктурирана	2,014,929	176,746	10,745	9,734	-	2,212,153
Проблематична потраживања	6,093,185	3,667,593	109,362	123,106	27,415,020	37,408,266
од чега: реструктурирана	2,841,737	3,579,359	60,187	7,057	20,125,424	26,613,763
Укупно	141,935,183	9,070,881	421,269	438,883	27,415,023	179,281,239
Потраживања од банака	309,874	-	-	-	-	309,874

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње

31.12.2015	У хиљадама динара					Укупно
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	
По врсти кредита						
Стамбени	35,666,670	441,598	211,258	300,381	1,704,395	38,324,302
Готовински	15,363,373	943,022	104,969	80,396	805,333	17,297,093
Пољопривреда	4,907,278	231,435	58,294	26,503	448,675	5,672,185
Остало	5,458,262	276,732	27,077	14,034	631,026	6,407,131
Микро бизнис	4,711,624	616,266	52,076	22,906	1,750,170	7,153,042
Становништво	66,107,207	2,509,053	453,674	444,220	5,339,599	74,853,753
Велика предузећа	34,710,493	4,374,258	-	-	24,039,172	63,123,923
Средња предузећа	17,537,600	858,503	95,966	656,781	5,998,594	25,147,444
Мала предузећа	5,677,657	462,908	20,295	-	5,045,133	11,205,993
Држава	15,546,999	273,911	7,613	-	3,183,107	19,011,630
Остало	2,766,301	-	-	-	484,737	3,251,038
Привредни клијенти	76,239,050	5,969,580	123,874	656,781	38,750,743	121,740,028
Према категоријама потраживања						
Непроблематична потраживања	140,416,983	8,335,991	530,920	1,030,988	508	150,315,390
од чега: реструктурирана	4,278,373	4,250,230	6,158	653,587	-	9,188,348
Проблематична потраживања	1,929,274	142,642	46,628	70,013	44,089,834	46,278,391
од чега: реструктурирана	292,652	82,678	6,636	3,555	17,947,547	18,333,069
Укупно	142,346,257	8,478,633	577,548	1,101,001	44,090,342	196,593,781
Потраживања од банака	294,297	-	-	-	105,463	399,760

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене обезвређених потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016	Бруто 31.12.2015.	Обезвређена у току године	Престала да буду обезвређена у току године	Утицај курса	Друге промене	Бруто 31.12.2016.	Нето 31.12.2016.
Стамбени	38,324,302	3,715,858	(866,533)	607,843	(2,517,671)	39,263,798	38,238,071
Готовински	17,297,093	12,489,635	(7,559,188)	7,943	(2,343,148)	19,892,335	18,910,155
Пољопривреда	5,672,185	3,616,561	(1,818,958)	64,752	(985,188)	6,549,353	6,116,715
Остало	6,407,131	1,018,658	(1,373,918)	3,404	(152,806)	5,902,469	5,179,786
Микро бизнис	7,153,042	5,544,236	(3,620,560)	77,885	(1,457,399)	7,697,204	6,912,748
Становништво	74,853,753	26,384,948	(15,239,157)	761,827	(7,456,212)	79,305,158	75,357,475
Велика предузећа	63,123,923	4,230,794	(11,285,694)	748,943	(42,230)	56,775,736	36,934,982
Средња предузећа	25,147,444	2,384,813	(5,961,302)	303,486	(2,432,602)	19,441,839	17,077,570
Мала предузећа	11,205,994	1,735,841	(4,450,900)	120,347	(93,018)	8,518,264	7,279,146
Држава	19,011,630	1,112,715	(6,871,069)	258,199	(3,925,094)	9,586,381	8,958,825
Остало	3,251,037	1,787	(395,510)	41,298	2,755,249	5,653,861	4,028,236
Привредни клијенти	121,740,028	9,465,950	(28,964,475)	1,472,273	(3,737,695)	99,976,081	74,278,759
Укупно	196,593,781	35,850,898	(44,203,632)	2,234,100	(11,193,907)	179,281,239	149,636,234
Потраживања од банака	399,760	-	(105,463)	-	15,578	309,874	-

*Друге промене се односе на редовна измирења потраживања у току 2016. године која су проузруковала смањење изложености.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

31.12.2016	У хиљадама динара						
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	79,305,158	3,947,684	5,167,534	977,774	3,511,877	6,52%	2,996,972
Стамбени	39,263,798	1,025,727	1,992,031	443,673	938,529	5,07%	1,650,185
Готовински	19,892,334	982,179	924,303	38,240	846,686	4,65%	149,499
Пољопривреда	6,549,353	432,638	467,403	39,015	383,758	7,14%	267,251
Остало	5,902,469	722,683	662,682	130	650,164	11,23%	17,631
Микро бизнис	7,697,204	784,457	1,121,115	456,716	692,740	14,57%	912,406
Привредни клијенти	100,751,256	25,697,321	32,480,376	25,635,989	25,014,126	32,24%	25,106,244
Пољопривреда	6,762,592	286,096	345,824	41,950	223,879	5,11%	342,194
Прерађивачка индустрија	34,794,713	10,138,902	14,174,435	12,737,641	9,907,593	40,74%	12,748,120
Електрична енергија	83,227	41,674	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	3,137,703	1,393,284	1,351,493	1,122,734	1,276,404	43,07%	1,296,338
Трговина на велико и мало	28,424,037	4,290,343	5,149,413	3,981,786	4,153,320	18,12%	4,527,842
Услугне делатности	10,983,232	2,502,551	2,884,345	2,876,445	2,435,674	26,26%	2,240,244
Активности у вези са некретнинама	1,716,719	688,574	1,409,119	954,401	683,881	82,08%	1,332,954
Остало	14,849,033	6,355,897	7,165,745	3,921,032	6,333,375	48,26%	2,618,552
Укупно	180,056,414	29,645,005	37,647,910	26,613,763	28,526,003	20,91%	28,103,216
Потраживања од банака	40,911,287	309,874	309,874	-	309,874	0,76%	-

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

31.12.2015	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	У хиљадама динара	
						Учешће проблематичних у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	74,853,753	4,054,041	5,639,921	646,783	3,551,316	7,53%	3,218,821
Стамбени	38,324,302	888,843	1,855,829	175,907	800,944	4,84%	1,558,377
Готовински	17,297,093	984,660	868,355	21,191	808,220	5,02%	86,189
Пољопривреда	5,672,185	409,008	468,476	18,943	363,409	8,26%	247,216
Остало	6,407,131	721,661	646,710	343	631,257	10,09%	18,956
Микро бизнис	7,153,042	1,049,869	1,800,551	430,399	947,488	25,17%	1,308,083
Привредни клијенти	124,172,819	32,229,966	41,137,236	17,686,286	30,680,436	33,13%	31,060,241
Пољопривреда	5,265,631	142,875	408,726	-	120,641	7,76%	324,299
Прерађивачка индустрија	42,484,186	7,804,853	7,821,625	6,513,072	6,357,455	18,41%	6,635,533
Електрична енергија	3,581,804	129	12	-	12	0,00%	-
Грађевинарство	3,266,142	706,920	1,417,299	247,809	646,679	43,39%	1,433,650
Трговина на велико и мало	29,679,297	4,653,353	6,079,969	1,009,499	4,297,644	20,49%	4,914,681
Услугне делатности	10,242,259	1,270,914	2,946,890	2,738,471	1,257,165	28,77%	2,493,221
Активности у вези са некретнинама	2,038,985	559,444	1,122,121	734,457	553,172	55,03%	967,141
Остало	27,614,515	17,091,478	21,340,593	6,442,978	17,447,668	77,28%	14,291,716
Укупно	199,026,572	36,284,007	46,777,157	18,333,069	34,231,752	23,50%	34,279,062
Потраживања од банака	17,243,760	399,760	399,760	-	399,760	2,32%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

	У хиљадама динара							
	Бруто 31.12.2015.	Нова проблематична потраживања	Смањење проблематичних потраживања	Утицај курса	Друге промене*	Бруто 31.12.2016.	Нето 31.12.2016.	
Стамбени	1,855,829	568,280	(360,711)	25,352	(96,720)	1,992,030	1,053,503	
Готовински	868,355	174,529	(88,401)	968	(31,148)	924,303	77,617	
Пољопривреда	468,476	70,482	(48,627)	2,579	(25,506)	467,404	83,645	
Остало	646,710	86,091	(58,300)	162	(11,981)	662,682	12,518	
Микро бизнис	1,800,551	125,007	(797,076)	20,003	(27,370)	1,121,115	428,375	
Становништво	5,639,921	1,024,389	(1,353,115)	49,064	(192,725)	5,167,534	1,655,658	
Велика предузећа	24,408,453	7,388,272	(8,179,517)	221,903	187,974	24,027,084	4,505,337	
Средња предузећа	6,004,311	978,043	(3,693,111)	53,308	(294,315)	3,048,236	875,179	
Мала предузећа	5,056,234	551,665	(3,578,501)	45,039	(208,967)	1,865,471	734,600	
Држава	3,681,053	1,076,536	(2,752,808)	42,094	(132,873)	1,914,002	1,351,133	
Остало	1,987,185	-	(380,987)	22,129	(2,744)	1,625,583	-	
Привредни клијенти	41,137,236	9,994,516	(18,584,924)	384,473	(450,925)	32,480,376	7,466,249	
Укупно	46,777,157	11,018,905	(19,938,039)	433,537	(643,650)	37,647,910	9,121,907	
Потраживања од банака	399,760	-	(105,463)	-	15,578	309,874	-	

*Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Непроблематична потраживања

	31.12.2016					31.12.2015					У хиљадама динара
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	
Стамбени	36,697,560	568,687	5,520	37,271,767	36,280,871	36,117,378	340,010	11,085	36,468,473	34,986,221	
Готовински	18,905,257	61,140	1,635	18,968,032	13,486,892	16,340,028	87,416	1,294	16,428,738	8,872,077	
Пољопривреда	6,054,901	24,463	2,586	6,081,950	5,549,102	5,176,534	27,175	-	5,203,709	4,750,326	
Остало	5,194,917	40,824	4,046	5,239,787	160,510	5,725,121	33,819	1,480	5,760,420	207,293	
Микро бизнис	6,095,662	288,095	192,331	6,576,088	7,684,003	4,912,072	376,055	64,364	5,352,491	6,412,908	
Становништво	72,948,297	983,209	206,119	74,137,624	63,161,378	68,271,133	864,475	78,223	69,213,831	55,228,825	
Велика предузећа	28,720,712	4,027,940	-	32,748,652	40,339,321	28,244,306	10,471,255	-	38,715,561	47,239,513	
Средња предузећа	16,034,901	358,702	-	16,393,603	22,435,244	17,169,861	1,946,232	27,084	19,143,177	24,247,260	
Мала предузећа	6,190,681	431,993	30,119	6,652,793	9,185,646	5,495,680	114,321	539,761	6,149,762	8,259,782	
Држава	6,638,454	500,825	1,308,275	8,447,554	6,226,630	5,163,952	10,506,909	2,092,951	17,763,812	12,041,513	
Остало	216	4,027,641	421	4,028,278	4,872,186	1,613	1,261,248	411	1,263,272	1,811,054	
Привредни клијенти	57,584,964	9,347,101	1,338,815	68,270,880	83,059,027	56,075,412	24,299,965	2,660,207	83,035,584	93,599,122	
Укупно	130,533,261	10,330,310	1,544,934	142,408,504	146,220,405	124,346,545	25,164,440	2,738,430	152,249,415	148,827,947	
Потраживања од банака	40,601,413	-	-	40,601,413	223,425	16,844,000	-	-	16,844,000	53,267	

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Становништво	79,305,159	3,947,684	1,287,124	977,774	407,116	1,62%	1,197,996
Стамбени	39,263,799	1,025,726	738,398	443,672	193,064	1,88%	686,215
Готовински	19,892,334	982,179	47,301	38,240	23,734	0,24%	28,450
Пољопривреда	6,549,353	432,638	39,016	39,016	22,796	0,60%	35,917
Остало	5,902,469	722,684	130	130	130	0,00%	130
Микро бизнис	7,697,204	784,457	462,279	456,716	167,392	6,01%	447,284
Привредни клијенти	100,751,256	25,697,321	27,538,792	25,635,989	20,608,449	27,33%	23,084,897
Пољопривреда	6,762,592	286,096	41,950	41,950	553	0,62%	41,950
Прерађивачка индустрија	34,794,713	10,138,901	12,891,752	12,737,641	9,552,934	37,05%	11,559,544
Електрична енергија	83,227	41,674	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	3,137,703	1,393,284	1,122,734	1,122,734	1,072,398	35,78%	1,122,734
Трговина на велико и мало	28,424,037	4,290,343	5,629,395	3,981,786	3,286,892	19,81%	5,589,845
Услугне делатности	10,983,232	2,502,551	2,977,528	2,876,445	2,427,775	27,11%	2,337,301
Активности у вези са некретношћу	1,716,719	688,574	954,401	954,401	644,009	55,59%	889,803
Остало	14,849,032	6,355,898	3,921,032	3,921,032	3,623,888	26,41%	1,543,720
Укупно	180,056,414	29,645,005	28,825,916	26,613,763	21,015,565	16,01%	24,282,893
Потраживања од банака	40,911,287	309,874	-	-	-	0,00%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

	У хиљадама динара						
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
31.12.2015							
Становништво	74,853,753	4,054,041	903,281	646,783	183,755	1,21%	822,698
Стамбени	38,324,302	888,843	402,533	175,908	89,711	1,05%	365,485
Готовински	17,297,093	984,660	40,604	21,191	17,275	0,23%	20,264
Пољопривреда	5,672,185	409,008	28,824	18,943	3,550	0,51%	28,347
Остало	6,407,131	721,661	343	343	343	0,01%	343
Микро бизнис	7,153,042	1,049,869	430,977	430,398	72,876	6,03%	408,259
Привредни клијенти	124,172,819	32,229,966	26,618,137	17,686,286	13,276,122	21,44%	23,505,308
Пољопривреда	5,265,631	142,875	-	-	-	0,00%	-
Прерађивачка индустрија	42,484,186	7,804,853	13,649,514	6,513,072	6,645,530	32,13%	12,587,599
Електрична енергија	3,581,804	129	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	3,266,142	706,920	247,809	247,809	199,036	7,59%	247,809
Трговина на велико и мало	29,679,297	4,653,353	2,804,908	1,009,499	235,050	9,45%	2,782,776
Услугне делатности	10,242,259	1,270,914	2,738,471	2,738,471	1,051,677	26,74%	2,452,008
Активности у вези са некретношћу	2,038,985	559,444	734,457	734,457	366,723	36,02%	734,457
Остало	27,614,515	17,091,478	6,442,978	6,442,978	4,778,106	23,33%	4,700,659
Укупно	199,026,572	36,284,007	27,521,418	18,333,069	13,459,877	13,83%	24,328,006
Потраживања од банака	17,243,760	399,760	-	-	-	0,00%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

	У хиљадама динара						
	Бруто 31.12.2015.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	Бруто 31.12.2016.	Нето 31.12.2016.
Стамбени	402,532	404,140	(57,049)	7,796	(19,021)	738,399	545,334
Готовински	40,604	15,252	(3,931)	329	(4,952)	47,301	23,567
Пољопривреда	28,824	17,602	(4,936)	324	(2,798)	39,016	16,220
Остало	343	-	(213)	3	(3)	130	-
Микро бизнис	430,977	109,938	(80,072)	6,014	(4,578)	462,279	294,888
Становништво	903,280	546,932	(146,201)	14,466	(31,352)	1,287,125	880,009
Велика предузећа	22,101,853	4,685,250	(2,256,377)	271,206	38,383	24,840,314	5,948,685
Средња предузећа	1,505,441	805,395	(610,452)	18,794	(26,819)	1,692,358	618,801
Мала предузећа	367,568	462,454	(144,634)	2,356	(164,027)	523,718	270,358
Држава	2,643,276	276,218	(2,452,568)	36,217	(20,742)	482,401	92,498
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	26,618,138	6,229,317	(5,464,031)	328,573	(173,205)	27,538,791	6,930,342
Укупно	27,521,418	6,776,249	(5,610,232)	343,039	(204,557)	28,825,916	7,810,351
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

**Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење граце периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинансирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, али у наредном периоду Банка ће пажљиво размотрити оправданост и ове мере у поступку реструктурирања уколико је основана, у циљу свођења обавеза дужника на реални ниво који је могуће отплатити из новчаног тока, при чему ће се свакако сагледавати компаративно и колатерална позиција Банке уз пројекцију могућности наплате, како би Банка наплатила своје потраживање у максималном могућем износу.
- конвертовање дуга у капитал - такође није вршено у протеклом периоду, а у наредном периоду вршиће се појединачна процена оправданости реализације ове мере уколико је то једина могућност спровођења реструктурирања тј наплате потраживања Банке.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија.

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

31.12.2016	Непроблематична потраживања					У хиљадама динара				
						Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	74,137,624	-	-	-	-	5,167,534	-	-	-	-
Стамбени	37,271,766	-	-	-	-	1,992,031	-	-	-	-
Готовински	18,968,032	-	-	-	-	924,303	-	-	-	-
Пољопривреда	6,081,950	-	-	-	-	467,403	-	-	-	-
Остало	5,239,787	-	-	-	-	662,682	-	-	-	-
Микро бизнис	6,576,089	-	-	-	-	1,121,115	-	-	-	-
Привредни клијенти	64,243,239	4,027,641	-	-	-	32,412,891	-	-	-	67,485
Пољопривреда	6,416,768	-	-	-	-	345,825	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	20,620,278	-	-	-	-	14,174,435	-	-	-	-
Електрична енергија	83,227	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Грађевинарство	1,786,210	-	-	-	-	1,351,493	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	23,274,624	-	-	-	-	5,149,413	-	-	-	-
Услугне делатности	8,098,887	-	-	-	-	2,884,345	-	-	-	-
Активности у вези са некретношћу	307,600	-	-	-	-	1,409,119	-	-	-	-
Остало	3,655,645	4,027,641	-	-	-	7,098,261	-	-	-	67,485
Укупно	138,380,863	4,027,641	-	-	-	37,580,425	-	-	-	67,485
Потраживања од банака	9,000,010	8,934	187,594	8,248,451	23,156,425	-	-	-	-	309,874

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

31.12.2015	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
	У хиљадама динара									
Становништво	69,213,833	-	-	-	-	5,639,922	-	-	-	-
Стамбени	36,468,473	-	-	-	-	1,855,830	-	-	-	-
Готовински	16,428,738	-	-	-	-	868,355	-	-	-	-
Пољопривреда	5,203,709	-	-	-	-	468,476	-	-	-	-
Остало	5,760,421	-	-	-	-	646,710	-	-	-	-
Микро бизнис	5,352,492	-	-	-	-	1,800,551	-	-	-	-
Привредни клијенти	81,786,283	1,249,299	-	-	-	41,054,988	-	-	-	82,247
Пољопривреда	4,856,905	-	-	-	-	408,726	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	34,662,561	-	-	-	-	7,821,625	-	-	-	-
Електрична енергија	3,581,791	-	-	-	-	12	-	-	-	-
Грађевинарство	1,848,843	-	-	-	-	1,417,299	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	23,599,328	-	-	-	-	6,079,969	-	-	-	-
Услугне делатности	7,295,369	-	-	-	-	2,946,890	-	-	-	-
Активности у вези са некретношћу	916,863	-	-	-	-	1,122,121	-	-	-	-
Остало	5,024,623	1,249,299	-	-	-	21,258,346	-	-	-	82,247
Укупно	151,000,116	1,249,299	-	-	-	46,694,910	-	-	-	82,247
Потраживања од банака	2,841,536	8,705	602,028	9,403,690	3,988,041	105,463	-	-	-	294,297

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2016		У хиљадама динара 31.12.2015	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	242,920	242,920	851,056	851,056
- расположива за продају	136,205,563	136,123,853	128,756,778	128,756,408
- која се држе до доспећа	84,169	-	97,669	-
Укупно	136,532,652	136,366,773	129,705,503	129,607,464

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market). Свап трансакције и обвезнице Републике Србије које се такође воде по фер вредности кроз биланс успеха вреднују се методологијом интерно развијених модела (mark to model).

Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од трезорских записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака. Хартије од вредности расположиве за продају иницијално се процењују по набавној вредности, а на кварталном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа. У току 2016. године Банка је унапредила интерну методологију за вредновање хартија од вредности (mark to model) расположивих за продају. Унапређење методологије се састоји у њеном поједностављивању у погледу дисконтних фактора и измене дисконтне криве.

Финансијска средства која се држе до доспећа у целости се односе на есконтване менице, које су 31.12.2015. године у целости исправљене.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У следећим прегледима вредност колатерала је приказана према фер вредности колатерала, тако да је вредност колатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност колатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност колатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност колатерала.

Вредност колатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

31.12.2016	Обезвређена потраживања				У хиљадама динара
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно
По врсти кредита					
Стамбени	36,574,200	-	-	1,356,856	37,931,056
Готовински	111,094	394,843	-	13,130,454	13,636,391
Пољопривреда	3,288,779	4,251	45,025	2,478,299	5,816,354
Остало	10,918	79,205	-	88,018	178,141
Микро бизнис	2,279,301	646,958	3,477	5,666,673	8,596,407
Становништво	42,264,292	1,125,256	48,502	22,720,300	66,158,350
Велика предузећа	35,580,913	77,499	2,327,661	22,133,666	60,119,739
Средња предузећа	11,146,400	633,427	195,042	12,869,558	24,844,427
Мала предузећа	3,982,500	487,924	10,050	6,338,013	10,818,486
Држава	529,607	18,859	2,274,486	4,685,422	7,508,373
Остало	3,298	-	-	4,870,947	4,874,246
Привредни клијенти	51,242,718	1,217,709	4,807,238	50,897,606	108,165,271
Према категоријама потраживања					
Непроблематична потраживања	75,589,848	2,336,165	2,013,691	66,280,701	146,220,405
од чега: реструктурирана	2,176,611	5,563	-	5,993	2,188,167
Проблематична потраживања	17,917,162	6,800	2,842,049	7,337,205	28,103,216
од чега: реструктурирана	14,157,312	4,337	1,892,942	6,040,136	22,094,726
Укупно	93,507,010	2,342,965	4,855,740	73,617,906	174,323,621
Потраживања од банака	-	-	223,425	-	223,425

*Остали колатерали се односе на золеге на роби, золеге на потраживањима, залога на опреми, јемства.

Необезвређена потраживања Банке на дан 31. децембар 2016. године односе се на кредити и потраживања од Републике Србије, која нису покривена средствима обезбеђења.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

31.12.2015	Обезвређена потраживања				У хиљадама динара
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно
По врсти кредита					
Стамбени	35,134,055	12,377	-	1,398,167	36,544,599
Готовински	84,645	309,672	-	8,563,949	8,958,266
Пољопривреда	3,206,414	18,503	59,870	1,712,754	4,997,541
Остало	13,007	51,640	-	161,602	226,249
Микро бизнис	2,495,833	536,818	-	4,688,339	7,720,990
Становништво	40,933,954	929,010	59,870	16,524,811	58,447,645
Велика предузећа	40,520,986	75,407	2,375,203	26,330,220	69,301,816
Средња предузећа	12,920,787	1,000,651	199,585	14,660,636	28,781,660
Мала предузећа	5,449,448	250,335	10,408	5,386,296	11,096,487
Држава	1,987,767	4,059	5,200,602	6,333,197	13,525,624
Остало	130,334	1,788	-	1,821,655	1,953,777
Привредни клијенти	61,009,322	1,332,240	7,785,798	54,532,004	124,659,364
Према категоријама потраживања					
Непроблематична потраживања	82,328,417	2,236,793	6,552,375	57,710,364	148,827,948
од чега: реструктурирана	8,627,405	126	-	92,509	8,720,040
Проблематична потраживања	19,614,859	24,457	1,293,293	13,346,452	34,279,061
од чега: реструктурирана	9,217,734	11,438	-	6,378,793	15,607,966
Укупно	101,943,276	2,261,250	7,845,668	71,056,815	183,107,009
Потраживања од банака	-	53,267	-	-	53,267

* Остали колатерали се односе на злоге на роби, злоге на потраживањима, залога на опреми, јемства.

Необезвређена потраживања Банке на дан 31. децембар 2015. године односе се на кредити и потраживања од Републике Србије, која нису покривена средствима обезбеђења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio - LTV рацио.

Преглед кредита и потраживања обезбеђени хипотекама према распону LTV рација

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Мање од 50%	28,108,827	27,427,847
50% - 70%	20,622,962	21,223,457
71% - 100%	22,710,195	21,908,453
101% - 150%	8,938,248	10,720,320
Већи од 150%	24,810,723	35,543,409
Укупна изложеност	105,190,955	116,823,486
Просечни ЛТВ	66,60%	53,58%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране Банке у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

	У хиљадама динара				
	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Укупно
31.12.2015.	81,622	2,608,385	107,018	160,021	2,957,046
Стицање	-	402,372	4,786	6,323	413,481
Продаја	-	(363,998)	(180)	(3,455)	(367,633)
31.12.2016.	81,622	2,646,759	111,624	162,889	3,002,894
Исправке вредности	23,208	897,867	72,424	25,219	1,018,719
Нето	58,414	1,748,892	39,200	137,670	1,984,175

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Банке, услед немогућности Банке да измирује доспеле обавеза, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Банка у свом пословању поштује основне принципе управљања ликвидношћу, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру обавеза одговарајуће рочности и цене, и потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежано или немогуће прибављање ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију валутне и рочне структуре извора средстава;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање фактора ризика који могу довести до настанка ризика ликвидности, а подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за ублажавање. Контрола ризика ликвидности се спроводи на свим нивоима управљања ризиком ликвидности, укључујући и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности	
	2016.	2015.	2016.	2015.
На дан 31. децембар	2.86	2.73	2.54	2.51
Просек за период	3.00	3.11	2.59	2.82
Максималан за период	3.62	3.97	3.16	3.62
Минималан за период	1.88	1.85	1.67	1.65

Током 2016. године показатељ ликвидности и ужи показатељ ликвидности су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2016.	2015.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	7.00%	5.54%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	10.02%	6.84%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне банке	55,153,209	-	-	-	-	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	36,219,153	3,388,184	-	994,076	-	40,601,413
Кредити и потраживања од Комитената	9,113,791	10,092,590	36,823,101	57,483,448	36,898,479	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	4,850,950	13,068,035	47,072,509	69,558,081	1,817,198	136,366,773
Остала средства	2,067,974	-	-	1,124,843	-	3,192,817
Укупно	107,405,077	26,548,809	83,895,610	129,160,448	38,715,677	385,725,621
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,425,106	1,086,006	1,532,903	2,767,720	23,227	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,058,611	16,265,810	63,184,786	25,278,902	1,833,251	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390
Остале обавезе	4,556,539	-	1,047,493	-	-	5,604,032
	223,040,256	17,351,816	71,943,572	28,046,622	1,856,478	342,238,744
Нето рочна неусклађеност	(115,635,179)	9,196,993	11,952,038	101,113,826	36,859,199	43,486,877
На дан 31.12.2016. године	<u>(115,635,179)</u>	<u>9,196,993</u>	<u>11,952,038</u>	<u>101,113,826</u>	<u>36,859,199</u>	<u>43,486,877</u>
На дан 31.12.2015. године	<u>(71,477,632)</u>	<u>(2,982,662)</u>	<u>(8,306,378)</u>	<u>96,443,642</u>	<u>33,765,604</u>	<u>47,439,769</u>

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2015. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	63,523,715	-	-	-	-	63,523,715
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	14,615,376	1,126,873	3,652	1,098,099	-	16,844,000
Кредити и потраживања од Комитената	15,807,775	8,391,445	36,648,636	66,823,364	35,071,345	162,742,565
Финансијска средства (ХоВ)	4,925,002	10,249,631	40,165,116	71,671,154	2,596,561	129,607,464
Остала средства	2,168,378	-	-	393,589	-	2,561,967
Укупно	101,040,246	19,767,949	76,817,404	139,986,206	37,667,906	375,279,710
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,711,643	1,104,174	3,931,734	7,731,135	1,680,631	17,159,317
Депозити и остале обавезе према депонентима	166,106,632	21,646,437	80,294,892	29,733,467	2,224,475	300,005,903
Субординиране обавезе	-	-	-	6,077,962	-	6,077,962
Остале обавезе	3,699,603	-	897,156	-	-	4,596,759
	172,517,878	22,750,611	85,123,782	43,542,564	3,905,106	327,839,941
Нето рочна неусклађеност	(71,477,632)	(2,982,662)	(8,306,378)	96,443,642	33,762,800	47,439,769
На дан 31.12.2015. године	<u>(71,477,632)</u>	<u>(2,982,662)</u>	<u>(8,306,378)</u>	<u>96,443,642</u>	<u>33,762,800</u>	<u>47,439,769</u>
На дан 31.12.2014. године	<u>(3,769,819)</u>	<u>(6,065,212)</u>	<u>(17,450,353)</u>	<u>41,594,475</u>	<u>38,237,797</u>	<u>52,546,888</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, уз конзервативну претпоставку да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне Банке	55,153,209					55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	36,237,653	3,390,001	7,248	1,002,018	-	40,636,920
Кредити и потраживања од комитената	9,845,162	11,486,494	41,909,912	70,955,160	49,915,395	184,112,123
Финансијска средства (НОВ)	4,945,855	13,525,370	48,495,096	71,540,868	1,990,445	140,497,634
Остала средства	2,067,974	-	-	1,124,843	-	3,192,817
Укупно	108,249,853	28,401,865	90,412,256	144,622,889	51,905,840	423,592,703
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,427,393	1,127,564	1,589,883	2,831,253	23,445	7,999,538
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,507,660	16,449,411	64,273,297	26,275,487	2,295,137	325,800,992
Субординиране обавезе	-	-	6,463,613	-	-	6,463,613
Остале обавезе	4,556,539	-	1,047,493	-	-	5,604,032
Укупно	223,491,592	17,576,975	73,374,286	29,106,740	2,318,582	345,868,175
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2016. године	<u>(115,241,739)</u>	<u>10,824,890</u>	<u>17,037,970</u>	<u>115,516,149</u>	<u>49,587,258</u>	<u>77,724,528</u>
На дан 31.12.2015. године	<u>(71,327,156)</u>	<u>(802,003)</u>	<u>(2,473,971)</u>	<u>116,292,731</u>	<u>43,632,913</u>	<u>85,322,515</u>

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2015. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне Банке	63,523,715	-	-	-	-	63,523,715
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	14,616,485	1,126,973	12,907	1,116,435	-	16,872,800
Кредити и потраживања од комитената	16,697,658	10,016,816	42,658,427	85,902,240	45,084,636	200,359,777
Финансијска средства (НОВ)	5,113,448	11,204,504	42,564,165	75,717,394	2,749,372	137,348,884
Остала средства	2,168,378	-	-	393,589	-	2,561,967
Укупно	102,119,684	22,348,293	85,235,499	163,129,658	47,834,008	420,667,143
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,716,226	1,191,392	4,250,655	8,386,021	1,822,993	18,367,287
Депозити и остале обавезе према депонентима	167,031,011	21,958,904	82,561,659	31,786,929	2,378,102	305,716,605
Субординиране обавезе	-	-	-	6,663,977	-	6,663,977
Остале обавезе	3,699,603	-	897,156	-	-	4,596,759
Укупно	173,446,840	23,150,296	87,709,470	46,836,927	4,201,095	335,344,628
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2015. године	<u>(71,327,156)</u>	<u>(802,003)</u>	<u>(2,473,971)</u>	<u>116,292,731</u>	<u>43,632,913</u>	<u>85,322,515</u>
На дан 31.12.2014. године	<u>3,644,125</u>	<u>(3,836,777)</u>	<u>(11,891,739)</u>	<u>55,623,843</u>	<u>52,081,954</u>	<u>95,621,406</u>

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата. У случају трансакционих и депозита по виђењу који су у складу са конзервативним приступом распоређени на рочност до једног месеца недисконтовани новчани токови обухватају само токове по основу главнице дуга.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, Инвестициони одбор као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

4.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено препознавање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	<u>Лимити</u>	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Релативни GAP	Max 15%	1.33%	1.38%
Коефицијент диспаритета	0.75 - 1.25	1.02	1.02

Током 2016. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значајним валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
На дан 31. децембар	4.61%	5.23%
Просек за период	4.58%	8.68%
Максималан за период	5.03%	10.70%
Минималан за период	3.96%	5.23%
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP-у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

Извештај о GAP-каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2016. године

	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	У хиљадама динара	
							Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	20,295,058	-	-	-	-	20,295,058	34,858,151	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	35,907,789	3,388,185	-	193,259	13,333	39,502,566	1,098,848	40,601,414
Кредити и потраживања од комитената	56,317,055	12,953,807	36,168,045	31,319,055	13,560,096	150,318,058	93,351	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	12,387,360	11,818,310	40,638,128	69,418,074	1,861,982	136,123,854	242,919	136,366,773
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,192,817	3,192,817
Укупно	124,907,262	28,160,302	76,806,173	100,930,388	15,435,411	346,239,536	39,486,086	385,725,622
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,481,677	4,048,224	1,265,781	16,051	23,227	7,834,962	-	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	219,997,555	18,179,102	60,479,981	21,300,253	1,244,250	321,201,141	1,420,219	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390	-	6,178,390
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	5,604,032	5,604,032
Укупно	222,479,232	22,227,326	67,924,152	21,316,304	1,267,477	335,214,493	7,024,251	342,238,744
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембра 2016. године	(97,571,970)	5,932,976	8,882,021	79,614,084	14,167,934	11,025,043	32,461,835	43,486,878
31. децембра 2015. године	(55,855,531)	18,627,271	(24,339,430)	57,696,895	13,686,001	9,815,107	37,624,664	47,439,771

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2015. године

У хиљадама динара

	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	25,890,773	-	-	-	-	25,890,773	37,632,942	63,523,715
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	14,507,978	1,126,871	3,651	155,331	11,554	15,805,385	1,038,615	16,844,000
Кредити и потраживања од комитената	77,872,503	12,871,354	37,449,509	20,425,020	12,239,018	160,857,404	1,885,161	162,742,565
Финансијска средства (ХоВ)	4,236,527	28,895,691	28,273,260	63,933,906	2,599,364	127,938,748	1,669,216	129,607,464
Остала средства	-	-	-	-	-	-	2,561,967	2,561,967
Укупно	122,507,781	42,893,916	65,726,420	84,514,257	14,849,936	330,492,310	44,787,902	375,280,211
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,610,050	5,203,165	8,322,180	-	23,922	17,159,317	-	17,159,317
Депозити и остале обавезе према депонентима	174,753,361	19,063,480	75,665,708	26,816,862	1,140,013	297,439,424	2,566,479	300,005,903
Субординиране обавезе	-	-	6,077,962	-	-	6,077,962	-	6,077,962
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	4,596,759	4,596,759
Укупно	178,363,411	24,266,645	90,065,850	26,816,662	1,163,935	320,676,703	7,163,238	327,839,941
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембра 2015. године	<u>(55,855,531)</u>	<u>18,627,271</u>	<u>(24,339,430)</u>	<u>57,696,895</u>	<u>13,686,001</u>	<u>9,815,607</u>	<u>37,624,664</u>	<u>47,440,270</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног гета, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Банке.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Банка процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Банка је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедње становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.). Анализа осетљивости Банке, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	У хиљадама динара	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2016.		
На дан 31. децембра	543,200	(292,709)
Просек за период	417,955	(417,955)
Максималан за период	543,200	(543,200)
Минималан за период	292,709	(292,709)
2015.		
На дан 31. децембра	762,372	(114,096)
Просек за период	562,665	(238,527)
Максималан за период	762,372	(362,957)
Минималан за период	362,957	(114,096)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у страниој валути и злату, као и динарске позиције индексирани валутном клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања девизним ризиком врше надлежни одбори у оквиру својих надлежности, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test ;
- backtesting.

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.3. Тржишни ризик (наставак)****4.3.2. Девизни ризик (наставак)**

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Укупна ризична девизна позиција	1,366,855	4,072,802
Показатељ девизног ризика	<u>2.96%</u>	<u>10.60%</u>
Регулаторно прописан лимити	<u>20%</u>	<u>20%</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне aktive и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	30,320,285	148,391	641,510	421,985	31,532,171	-	-	-	23,621,038	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	9,277,053	2,539,540	2,770,321	1,977,720	16,564,634	-	-	-	24,036,779	40,601,413
Кредити и потраживања од комитената	9,151,906	28	-	-	9,151,934	100,525,385	-	4,983,042	35,751,048	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	81,213,474	9,346,992	1,818,930	-	92,379,396	431,303	-	-	43,556,074	136,366,773
Остала средства	829,122	210,115	320	35	1,039,592	6	-	-	2,153,219	3,192,817
Укупно	130,791,840	12,245,066	5,231,080	2,399,741	150,667,727	100,956,694	-	4,983,042	129,118,158	385,725,621
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	6,807,932	198,158	108,161	12,672	7,126,923	7,646	-	-	700,393	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,383,033	10,870,036	10,135,682	2,266,886	239,655,637	319,995	22,325	-	82,623,404	322,621,360
Субординиране обавезе	6,186,827	-	-	-	6,186,827	-	-	-	(8,437)	6,178,390
Остале обавезе	1,161,729	545,298	47,482	13,996	1,768,505	-	-	-	3,835,527	5,604,032
Укупно	230,539,521	11,613,492	10,291,325	2,293,553	254,737,891	327,641	22,325	-	87,150,886	342,238,744
Нето девизна позиција 31.12.2016.	(99,747,681)	631,574	(5,060,245)	106,188	(104,070,164)	100,629,053	(22,325)	4,983,042	41,967,272	43,486,877

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2015. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,713,773	188,162	1,630,087	199,194	34,731,216	-	-	-	28,792,499	63,523,715
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	8,525,684	3,184,027	1,833,686	1,582,495	15,125,892	-	-	-	1,718,108	16,844,000
Кредити и потраживања од комитената	10,120,993	31,452	-	-	10,152,445	106,711,689	129	5,393,075	40,485,227	162,742,565
Финансијска средства (ХоВ)	76,833,947	7,478,087	1,665,663	343,861	86,321,558	446,242	-	-	42,839,664	129,607,464
Остала средства	352,502	90,285	592	34	443,413	14	-	-	2,118,540	2,561,967
Укупно	128,546,899	10,972,013	5,130,028	2,125,584	146,774,524	107,240,389	129	5,393,075	115,954,038	375,297,710
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	16,189,225	132,585	90,466	9,610	16,421,886	13,740	-	-	723,691	17,159,317
Депозити и остале обавезе према депонентима	213,522,048	10,120,278	10,272,417	1,996,867	235,911,610	1,955,483	5,844	-	62,132,966	300,005,903
Субординиране обавезе	6,077,962	-	-	-	6,077,962	-	-	-	-	6,077,962
Остале обавезе	889,733	22,539	71,276	87,092	1,070,640	-	-	-	3,526,119	4,596,759
Укупно	236,678,968	10,275,402	10,434,159	2,093,569	259,482,098	1,969,223	5,844	-	66,382,776	327,839,941
Нето девизна позиција 31.12.2015.	(109,418,896)	696,611	(5,304,131)	32,015	(114,085,221)	105,274,246	(5,715)	5,393,075	48.775.095	45,856,745

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед десетодневног VaR-а

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Банка израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на динарским позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2016. и 2015. годину је приказан као што следи:

	У хиљадама динара			
	На дан 31. децембра	Просек	Максималан	Минималан
2016				
Девизни ризик	15,565	28,025	78,636	9,782
2015				
Девизни ризик	52,582	32,312	179,472	5,924

4.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационам и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, агенцијске услуге и управљање имовином.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Оперативни ризик (наставак)

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на изложеност оперативном ризику Банке.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијским сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

4.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком кретала се у оквиру прописаних лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земаљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

Банка има три оперативна сегмента - профитна центра, који представљају стратешке организационе делове Банке и њихово пословање је предмет извештавања по сегментима.

У наставку је приказан преглед оперативних сегмената са активностима сваког од оперативних сегмената:

Послови са правним лицима	Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака
Послови са становништвом	Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микроклијентима, предузетницима и пољопривредницима
Инвестиционо банкарство и	Укључује пословање са хартијама од вредности и другим међу-банкарско пословање финансијским инструментима, као и трансакције са банкама

При сагледавању профитабилности / резултата сваког сегмента, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују се и приходи и расходи из интерних односа обрачунати помоћу трансферних цена које се утврђују на основу одговарајућих тржишних цена (нето приходи/расходи из интерних односа).

Пресудан утицај на резултат у 2016. години имали су расходи индиректних отписа који су износили 14,907,539 хиљада динара (од чега се на сегмент послова са привредом односило 11,021,735 хиљада динара, а на исправку вредности удела у зависним банкама 2,869,029 хиљада динара).

На висину резултата пре индиректних оперативних расхода у 2016. години значајан утицај су имали и нето расходи по основу промене вредности основних средстава и инвестиционих некретнина, тако да је Банка за пословну 2016. годину остварила губитак по основу осталих прихода и расхода у износу од 654,005 хиљада динара.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковних центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Банке износе 7,385,702 хиљада динара и чине 66.6% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом односи се износ од 5,250,911 хиљада динара директних трошкова (71.1% укупних директних трошкова), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У пословној 2016. години Банка је и поред стабилног нивоа нето прихода од камата и накнада, као резултата већ наведеног високог износа нето расхода индиректних отписа, забележила негативан резултат пре пореза у износу од 8,377,636 хиљада динара.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2016. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,622,978	3,806,948	6,259,149	-	16,689,075
Расходи од камата	(1,680,595)	(409,129)	(1,136,617)	-	(3,226,341)
Нето приход по основу камата	4,942,383	3,397,819	5,122,532	-	13,462,734
Нето приходи/расходи из интерних односа	(434,154)	(1,166,544)	1,600,698	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,040,383	1,335,521	441,410	-	4,817,314
Резултат пре исправки вредности	7,548,612	3,566,796	7,164,640	-	18,280,048
Нето приходи/расходи исправке вредности	(858,376)	(11,021,735)	(3,027,428)	-	(14,907,539)
Резултат пре оперативних трошкова	6,690,236	(7,454,939)	4,137,212	-	3,372,509
Директни оперативни трошкови	(5,250,911)	(1,841,981)	(292,810)	-	(7,385,702)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(9,282)	-	(9,282)
Нето остали приходи и расходи	(18,075)	(555,513)	(80,417)	-	(654,005)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,421,250	(9,852,433)	3,754,703	-	(4,676,480)
Индиректни оперативни трошкови	(2,020,778)	(1,340,184)	(340,194)	-	(3,701,156)
Резултат пре пореза	(599,528)	(11,192,617)	(3,414,509)	-	(8,377,636)
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	55,153,209	-	55,153,209
Пласмани банкама	-	-	40,601,413	-	40,601,413
Пласмани комитентима	75,323,551	75,087,858	-	-	150,411,409
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	136,366,773	-	136,366,773
Остало	-	-	2,611,859	14,872,806	17,484,665
	75,323,551	75,087,858	234,733,254	14,872,806	400,017,469
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	7,834,962	-	7,834,962
Обавезе према комитентима	232,633,347	78,399,262	11,588,751	-	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	6,178,390
Остало	-	-	-	7,958,455	7,958,455
	232,633,347	78,399,262	25,602,103	7,958,455	344,593,167

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2015. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	7,139,614	5,629,550	6,325,418	-	19,094,582
Расходи од камата	(2,888,157)	(792,233)	(1,646,110)	-	(5,326,500)
Нето приход по основу камата	4,251,457	4,837,317	4,679,308	-	13,768,082
Нето приходи/расходи од камата из интерних односа	418,841	(2,990,460)	2,571,619	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	2,856,272	1,337,960	705,715	-	4,899,947
Резултат пре исправке вредности	7,526,570	3,184,817	7,956,642	-	18,668,029
Нето приходи / расходи исправке вредности	(369,263)	(12,631,988)	(7,275)	-	(13,008,526)
Резултат пре оперативних трошкова	7,157,307	(9,447,171)	7,949,367	-	5,659,503
Директни оперативни трошкови	(5,633,246)	(1,717,832)	(294,841)	-	(7,645,919)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(13,439)	-	(13,439)
Нето остали приходи и расходи	(153,080)	(872,718)	3,358	-	(1,022,440)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,370,981	(12,037,721)	7,644,445	-	(3,022,295)
Индиректни оперативни трошкови	(1,726,360)	(1,107,322)	(319,908)	-	(3,153,590)
Резултат пре пореза	(355,379)	(13,145,043)	7,324,537	-	(6,175,885)
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	63,523,715	-	63,523,715
Пласмани банкама	-	-	16,844,000	-	16,844,000
Пласмани комитентима	70,750,545	91,992,020	-	-	162,742,565
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	129,607,464	-	129,607,464
Остало	-	-	5,480,888	15,241,242	20,722,130
	70,750,545	91,992,020	215,456,067	15,241,242	393,439,874
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	17,159,317	-	17,159,317
Обавезе према комитентима	221,167,282	55,719,125	23,119,496	-	300,005,903
Субординиране обавезе	-	-	6,077,962	-	6,077,962
Остало	-	-	-	7,358,646	7,358,646
	221,167,282	55,719,125	46,356,775	7,358,646	330,601,828

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ - РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Банка нема материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи од камата се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Пласмани банкама	379,351	162,882
Пласмани комитентима	10,430,418	12,769,151
Централна банка	475,643	667,426
Инвестиционе хартије од вредности	5,403,663	5,495,123
Приходи од камата	16,689,075	19,094,582
Обавезе према банкама	266,437	186,963
Обавезе према комитентима	2,206,177	4,060,560
Примљени кредити	753,727	1,078,977
Расходи од камата	3,226,341	5,326,500
Нето приходи од камата	13,462,734	13,768,082

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

У складу са захтевом МРС 8 у делу обелодањивања података претходне године, кориговани су упоредни износи презентовани претходне године на позицији прихода од камата по основу инвестиционих хартија од вредности у износу од 238,273 хиљаде динара. У истом износу коригован је и укупан нето пословни приход као и губитак пре и након опорезивања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
9. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи/расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,050,088	2,880,097
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-становништво	27,006	21,407
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	183,068	205,396
Накнаде по основу купопродаје девиза	453,082	617,338
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	63,605	78,838
Накнаде по пословима са картицама	1,540,404	1,348,534
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	88,011	88,021
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	603,584	599,104
	6,008,848	5,838,735
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	102,541	96,130
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	4,884	2,458
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	9,011	7,353
Накнаде по пословима са картицама	127,036	59,233
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	50	197
	243,522	165,371
	6,252,370	6,004,106
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	121,816	162,025
Накнаде по основу купопродаје девиза	33,396	66,890
Накнаде по пословима са картицама	520,990	334,689
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	72,978	73,013
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	149,251	132,337
	898,431	768,954
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	63,302	50,749
Накнаде по пословима са картицама	290,972	255,592
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	182,351	28,864
	536,625	335,205
	1,435,056	1,104,159
Нето приходи од накнада и провизија	4,817,314	4,899,947

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

10. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ТРГОВАЊУ

Нето добитак од трговања се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности - обвезнице	-	2,055
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности - инвестиционе јединице	2,920	9,640
Приходи од промене вредности хартија од вредности - акције	-	952
Добици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	70,138	4,661
	73,058	17,308
Расходи од промене вредности хартија од вредности - акције	-	(52)
Расходи од промене вредности хартија од вредности - Обвезнице	-	(11,217)
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности инвестиционе јединице	-	-
Губици по основу продаје хартија од вредности и осталих финансијских средстава који су намењени трговању	(2,580)	(2,853)
	(2,580)	(14,122)
Нето добитак од трговања	70,478	3,186

11. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА РАСПОЛОЖИВИХ ЗА ПРОДАЈУ

Нето добитак/губитак од продаје се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	69,927	44,155
Губици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	(865)	(52,819)
Нето добитак/губитак од продаје	69,062	(8,664)

Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају у износу од 69,927 хиљада динара односе се на добитке од продаје обвезница старе девизне штедње (серија 2016. године) у износу од 13,925 хиљада динара, записе Републике Србије у износу од 18,490 хиљада динара и обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 4,193 хиљаде динара и иностраној валути у износу од 2,603 хиљаде динара као и обвезнице страних банака у износу од 30,716 хиљада динара.

Губици по основу хартија од вредности расположивих за продају у износу од 865 хиљада динара односе се на губитке од продаје обвезница Републике Србије у износу од 860 хиљада динара и обвезница банака у износу од 5 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

12. НЕТО РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	2,510,561	3,911,977
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности - уговорена девизна клаузула	13,227	40,516
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	13,173	184,665
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	1,281,370	2,935,203
Приходи по основу позитивних курсних разлика	<u>2,343,797</u>	<u>1,864,243</u>
	6,162,128	8,936,604
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	(1,437,016)	(3,403,198)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности - уговорена девизна клаузула	(5,290)	(37,868)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза - уговорена валутна клаузула	(37,809)	(228,029)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	(616,606)	(2,041,942)
Расходи по основу негативних курсних разлика	<u>(4,074,689)</u>	<u>(3,239,006)</u>
	(6,171,410)	(8,950,043)
Нето расход	<u>(9,282)</u>	<u>(13,439)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

13. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

а) Остали оперативни приходи се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Остали приходи оперативног пословања	156,919	165,385
Остали приходи	383,901	295,034
Приходи од промене вредности основних средстава	32,415	-
Укупно	573,235	460,419

У оквиру позиције прихода оперативног пословања највећи износи се односе на: накнаде по основу давања у закуп непокретности у износу од 90,459 хиљада динара, а од тога 66,534 хиљаде динара је приход по основу давања у закуп непокретности за пословне намене, приход од наплате судских трошкова у износу од 27,928 хиљада динара, рефундације - наплате комуналних трошкова у износу од 19,515 хиљада динара, наплаћене трошкове службених мобилних телефона у износу 9,028 хиљада динара и накнадну штету од осигуравајућих друштава у износу од 6,387 хиљада динара.

У току 2016. године Банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 15,712 хиљада динара (2015: 4,927 хиљада динара) и чине део позиције осталих прихода.

У оквиру позиције осталих прихода у 2016. години, најзначајније ставке чине приходи од:

- укидања обавеза у износу од 127,012 хиљада динара по основу приходовања материјално безначајних средстава на рачунима клијената банке који на дан 31.12.2016. године испуњавају услове прописане одлуком Извршног одбора Банке,
- укидање обавеза по извршеним преплатама, од укупног износа 75,845 хиљада динара износ од око 70,649 хиљада динара се односи на приходовање по основу плаћених пореза по основу уговора и испостављених фактура са Visa и MasterCard за 2014. и 2015. годину, а за које према мишљењу Министарства финансија РС није постојала обавеза плаћања,
- Приходи од закупа из ранијих година по основу приходовања уплата из 2014. и 2015. године од стране клијента Политика новине и магацини у износу од 62,480 хиљада динара,
- продаје средстава стечених наплатом потраживања 4,320 хиљада динара,
- продаје непокретности и опреме за вршење делатности у износу од 506 хиљада динара.

б) Нето добитак по основу инвестиција

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Приходи по основу продаје акција АИК банке Ниш	5,143	-
Укупно	5,143	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

14. НЕТО РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО РИЗИЧНИХ ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ

Нето расходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара	
	2016.	2015.
	За годину која се завршава 31. децембра	
Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција	25,447,320	22,921,869
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	522,126	599,089
Приходи од укидања индиректних отписа пласмана	(10,372,904)	(9,884,868)
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	(631,308)	(627,390)
Приход од наплате отписаних потраживања	(57,695)	(174)
Укупно	14,907,539	13,008,526

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Банка је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 427,099 хиљада динара (напомена 32) на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћеног проценитеља.

До краја јануара 2017. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности сходно захтевима из МРС 10.

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 23.2)	Пласмани комитентима (напомена 24.2)	Инвестиционе хартије од вредности (напомене 21 и 22)	Инвестиц. зависна друштва (напомена 25)	Остала актива (напомена 32)	Ванбил. обавезе (напомена 36)	Укупно
Стање 1. јануара 2016. године	399,760	36,284,007	98,039	-	1,808,525	540,123	39,130,454
Нова исправка Вредности	-	21,380,889	82,166	2,869,029	1,115,236	522,126	25,969,446
Смањење исправке Вредности	-	(10,186,735)	(941)	-	(185,228)	(631,308)	(11,004,212)
Курсне разлике	15,577	453,211	115	-	3,140	-	472,043
Трајни отписи	(105,463)	(18,912,206)	(13,500)	-	(114,838)	-	(19,146,007)
Остале промене	-	625,839*	-	-	(94,147)	-	531,692
Стање 31. децембра 2016. године	309,874	29,645,005	165,879	2,869,029	2,532,688	430,941	35,953,416

*примена алтернативног концепта ИРЦ метод односи се на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Банка је у 2016. години, извршила повећање нето расхода исправке вредности и резервисања у укупном износу од 14,965,234 хиљаде динара. Приход од наплаћених отписаних потраживања у износу од 57,695 хиљада динара највећим делом се односи на клијенте ХИ Жупа Крушевац, Југотехника Нови Сад и Нитекс Ниш.

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 19,146,007 хиљада динара односи се на смањење по основу трајног отписа преносом у ванбиланс.

У 2016. години извршена је процена фер вредности трајних удела (инвестиција) у зависна друштва и признат расход по основу умањења вредности удела (исправки вредности) у износу од 2,869,029 хиљада динара.

На основу извештаја ангажованог проценитеља, извршена је исправка улога у зависне банке: Будву у износу од 1,269,120 хиљада динара и Бања Луку у износу од 1,599,909 хиљада динара што чини укупно 2,869,029 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

15. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Трошкови зарада	2,703,672	2,491,119
Трошкови накнада зарада	444,472	404,518
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	395,782	364,452
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	800,724	761,840
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	13,934	11,201
Резервисања за отпремнине - нето (напомена 36)	64,866	33,856
Остали лични расходи	74,762	54,604
Укупно	4,498,212	4,121,590

16. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Трошкови амортизације - нематеријална улагања (напомена 26.2)	203,330	248,615
Трошкови амортизације - некретнине и опрема (напомена 27.2)	409,824	495,442
Трошкови амортизације - инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	52,871	53,344
Укупно	666,025	797,401

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

17. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Трошкови материјала	348,681	434,084
Трошкови производних услуга	2,067,603	2,179,222
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,690,370	2,442,010
Трошкови пореза	125,828	134,656
Трошкови доприноса	729,322	693,494
Остали трошкови	25,683	30,910
Остали расходи	305,835	964,020
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји (напомене 28 и 31)	632,721	43,607
Расходи по основу резервисања по судским обавезама (напомена 36)	368,501	435,896
Укупно	7,294,544	7,357,899

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 305,835 хиљада динара између осталих евидентирани су:

- расходи по основу одлива средстава по изгубљеном судском спору са клијентом „Република Србија Министарство финансија у вези предмета Интерекспорт у стечају “у износу од 125,567 хиљада динара (напомена 34а),
- расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 85,500 хиљада динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима и
- трошкови по основу стицања материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 19,972 хиљаде динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 368,501 хиљада динара (напомена 34) односе се на :

- Повећање расхода за нове судске спорове - нове тужбене захтеве (за тридесетак појединачних предмета) у току 2016. године од којих је само по основу тужбе једног физичког лица, за тужбу по основу неоснованог богаћења и задржавања износа нето дивиденди, на терет расхода формирано резервисање у износу од 163,756 хиљада динара и
- повећања расхода за активне предмете из ранијих година од којих се износ од 24,739 хиљада динара односи на повећања резервисања за спор за Агенцијом за приватизацију по основу активирања гаранције за добро извршење посла (од 14. јануара 2005. године по налогу Вектра М д.о.о., Београд), а расход од 36,221 хиљаду динара на повећање резервисања за спор са Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) по основу свођења обавезе на садашњу вредност, и то по основу: раста курса динара у односу на USD као и обрачунате камате за протеклу годину по законској затезној каматној стопи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ - текући и одложени порез

18.1 Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Добитак по основу одложених пореза	314,453	114,554
Губитак по основу одложених пореза	-	(27)
Укупно	314,453	114,527

У 2015. и 2016. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

18.2 Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2016.	2016.	2015.	2015.
(Губитак) / Добитак пре опорезивања		(8,377,636)		(6,175,885)
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	-15%	(1,256,645)	-15.00%	(926,383)
Расходи који се не признају у пореске Сврхе	7.82%	655,221	22.77%	1,406,244
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.07%	(6,169)	-0.09%	(5,773)
Порески ефекат усклађивања прихода	-0.12%	(9,686)	-0.06%	(3,749)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	0.07%	6,169	0.09%	5,773
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-10.11%	(846.851)	-12.54%	(774,755)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-3.75%	(314.453)	-1.85%	(114,527)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		314,453		114,527

Расходи који се не признају у пореске сврхе у износу од 655,221 хиљаде динара, највећим делом се односе на расходе по основу обезвређења имовине у износу од 589,327 хиљада динара (15% на износ од 3,928,849 хиљада динара).

18.3 Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Стање на дан 1. јануара	(329,258)	(150,407)
Настанак и укидање привремених разлика	305,666	(178,851)
Стање на дан 31. децембра	(23,592)	(329,258)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ - текући и одложени порез (наставак)

18.4 Текућа пореска средства

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Текућа пореска средства (уплаћене месечне аконтације пореза на добит за 2016. годину прописане законом о порезу на добит правних лица)	-	37,017

У току 2016. године Банка није плаћала порез на добит, јер је у 2015. исказала порески губитак.

Преплату из прошлих периода користила је у компензацији приликом плаћања пореза на додату вредност. Текућа пореска средстава су до краја 2016. искоришћена у целости.

18.5 Одложена пореска средства и обавезе

18.5.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2016.			У хиљадама динара 2015.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	77,473	-	77,473	-	(30,336)	(30,336)
Ефекат повећања одложених пореских обавеза по основу ХОВ расположивих за продају и учешћа у капиталу	899	(566,448)	(565,549)	40,225	(511,754)	(471,529)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	41,978	-	41,978	36,180	-	36,180
Обезвређење имовине	284,297	-	284,297	136,427	-	136,427
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а не плаћена у пор.периоду	1,134	-	1,134	-	-	-
Средства по резервисањима за судске спорове	137,075	-	137,075	-	-	-
Укупно	542,856	(566,448)	(23,592)	212,832	(542,090)	(329,258)

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 20,492,211 хиљада динара и односе се на порески губитак остварен у 2014.-2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 15,692 хиљада динара ни по основу пореских кредита за међукомпанијске дивиденди у износу од 13.154 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ - текући и одложени порез (наставак)

18.5 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

18.5.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	Износ на дан 31.12.2015	Износ на дан 31.12.2016	У хиљадама динара	
				Година истека коришћења	
	2014	388,385	388,385	2019	
	2015	10,384,084	10,384,084	2020	
Пренети порески губици	2016	-	9,719,742	2021	
Укупно порески губици			20,492,211		
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (20,492,210 * 15%)			3,073,832	од 2019 -2021	
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	15,692	15,692	2023	
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	19,323	13,154	2019	
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит			3,102,678		

18.5.3 Кретања у оквиру привремених разлика током 2016. и 2015. године су приказана као што следи:

2016	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоређ ену добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	(30,336)	104,920	(3,073)	5,962	77,473
Хартије од вредности	(471,529)	-	(94,020)	-	(565,549)
Дугорочна резервисања за отпремнине	36,180	5,254	544	-	41,978
Запослених	136,427	147,870	-	-	284,297
Обезвређење имовине	-	1,134	-	-	1,134
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	-	55,275	-	81,800	137,075
Средства по резервисањима за судске спорове	-				
Укупно	(329,258)	314,453	(96,549)	87,762	(23,592)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ - текући и одложени порез (наставак)

18.5 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

2015	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	(64,287)	34,022	(71)	(30,336)
Хартије од вредности	(173,039)	-	(298,490)	(471,529)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	26,750	4,247	5,183	36,180
Обезвређење имовине	60,142	76,285	-	136,427
Средства по основу обрачуна јавних дажбина	27	(27)	-	-
Укупно	(150,407)	114,527	(293,378)	(329,258)

18.6 Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	2016			У хиљадама динара 2015		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	364,619	(54,693)	309,926	1,987,947	(298,105)	1,689,842
Нето смањење по основу актуарских губитака	(3,626)	544	(3,082)	(34,552)	5,183	(29,369)
Промене вредности некретнина	58,580	(3,073)	55,507	(234)	(71)	(305)
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	262,184	(39,327)	222,857	2,568	(385)	2,183
Укупно	681,757	(96,549)	585,208	1,955,729	(293,378)	1,662,351

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
У динарима		
Готовина у благајни	3,325,905	2,907,703
Жиро рачун	20,295,034	20,884,697
Депоновани вишак ликвидних средстава	-	5,000,000
Остала динарска новчана средства	100	100
	23,621,039	28,792,500
У иностраној валути		
Готовина у благајни	3,092,751	3,972,283
Девизна обавезна резерва	28,439,396	30,752,857
Остала новчана средства	23	6,075
	31,532,170	34,731,215
Укупно	55,153,209	63,523,715
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 23.1)	8,231,797	8,456,806
Девизна обавезна резерва	(28,439,396)	(30,752,857)
Депоновани вишак ликвидних средстава	-	(5,000,000)
	(20,207,599)	(27,296,051)
Готовина из извештаја о токовима готовине	34,945,610	36,227,664

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана (Сл.Глас. 135/2014).

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у висини од 1.75% годишње.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године (Сл.Глас. 102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20% (била 22%);
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13% (била 15%);
- на динарске депозите индексирани валутном клаузулом стопа је 100% (била 50%) без обзира на рочност

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну.

Остала новчана средства у иностраној валути у износу од 23 хиљаде динара (2015: 6,075 хиљада динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

20. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНА ТРГОВАЊУ

Финансијска средства намењена трговању се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Хартије од вредности намењене трговању (у динарима)	242,920	798,788
Хартије од вредности намењене трговању (у иностраној валути)	-	52,268
Укупно (напомена 4.1.6)	242,920	851,056

Структура финансијских средства намењених трговању је приказана у табели испод:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Обвезнице Републике Србије	-	183,121
Акције предузећа	-	4,520
Акције банака	-	275
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови	242,920	663,140
Укупно	242,920	851,056

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2016. године у укупном износу од 242,920 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
21. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ

Финансијска средства расположива за продају се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	43,826,167	42,487,488
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)	92,379,396	86,269,290
Укупно (напомена 4.1.6 и 3.1)	136,205,563	128,756,778
Исправка вредности	(81,710)	(370)
Укупно	136,123,853	128,756,408

Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима) на дан 31. децембра 2016. године се односе на записе Републике Србије у износу од 9,407,495 хиљада динара (2015: 11,669,519 хиљада динара), обвезнице Републике Србије у износу од 33,905,659 хиљада динара (2015: 29,948,565 хиљада динара), обвезнице - буџет града Панчева и општина Стара Пазова и Шабац у износу од 431,302 хиљаде динара (2015: 443,283 хиљаде динара), обвезнице компаније Тигар а.д., Пирот у износу од 81,710 хиљада динара (2015: 79,442 хиљаде динара).

Од укупног износа исправке вредности на Компанију Тигар а.д., Пирот односи се 81,710 хиљада динара (2015: 366 хиљада динара).

Хартије од вредности расположиве за продају (у иностраној валути) на дан 31. децембра 2016. године се односе на записе Републике Србије у износу од 4,786,597 хиљада динара (2015: 11,854,135 хиљада динара), дугорочне обвезнице Владе Републике Србије у износу од 85,773,869 хиљада динара (2015: 72,238,381 хиљаду динара) обвезнице страних банака Raiffeisen Banka International у износу од 1,818,930 хиљада динара (2015: од 2,017,859 хиљада динара).

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ расположиве за продају	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	370	494
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	81,230	618
Ефекти промене курса (напомена 14)	115	6
Ослобођено у току године (напомена 14)	(5)	(748)
Укупно појединачна исправка	81,710	370

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
22. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ДРЖЕ ДО ДОСПЕЋА

Финансијска средства која се држе до доспећа се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Хартије од вредности које се држе до доспећа (есконтване менице) (напомена 4.1.6)	84,169	97,669
Исправка вредности	(84,169)	(97,669)
Укупно	-	-

Исправка вредности ХОВ која се држе до доспећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	(2,715)	18,213
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	-	672
Рекласификовано из појединачне у групну	-	-
Ослобођено у току године (напомена 14)	-	(21,600)
Трајни отпис	(5,500)	-
Укупно појединачна исправка	(8,215)	(2,715)

Исправка вредности ХОВ која се држе до доспећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	100,384	101,514
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	936	7,350
Рекласификовано са појединачне на групну	-	-
Ослобођено у току године (напомена 14)	(936)	(7,350)
Трајни отпис	(8,000)	(1,130)
Укупно групна исправка	92,384	100,384
Укупно исправка појединачна и групна	84,169	97,669

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

23.1 Пласмани банкама укључују

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	20,000,000	1,200,000
Кредити за обртна средства	3,000,000	100,000
Овернигхт кредити	1,000,000	500,000
Остали пласмани	14,580	8,686
Активна временска разграничења	22,199	14,885
Исправка вредности	-	(105,463)
	24,036,779	1,718,108
Кредити дати у иностраној валути		
Девизни рачун код страних банака (напомена 19)	8,231,797	8,456,806
Овернигхт кредити	585,677	1,279,338
Остали пласмани у страним банкама	641,235	600,328
Дати депозити у иностраној валути	6,177,432	3,494,424
Активна временска разграничења	2,290	2,611
Остала потраживања	8,824	15,265
Кредити страним банкама (зависне банке)	176,389	573,380
Покривена јемства у иностраној валути	1,050,864	998,037
Исправка вредности	(309,874)	(294,297)
	16,564,634	15,125,892
	40,601,413	16,844,000

На дан 31. децембра 2016. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од 20,000,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 2.54% до 3.09%.

Краткорочно орочени депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 2.55 % до 3.30% годишње. Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.10% до 0.30% годишње за EUR, од 0.15% до 0.50% за USD и 0.02% до 0.80 за CHF.

Каматне стопе на пласиране кредите на дугорочни револвинг кредит страним зависним банкама кретале су се у распону од 2.568% до 2.738% што је представљало 3М EURIBOR плус фиксни део 2.87. Дугорочни кредити зависним банкама пласирани су по стопи од 2.559% до 2.710% што је представљало 3М EURIBOR плус фиксни део 2.75.

23.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели

Појединачна исправка вредности	2016.	2015.
Стање на дан 1. јануара	399,760	368,589
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	-	1
Ефекти промене курса (напомена 14)	15,577	31,171
Трајни отпис	(105,463)	-
Ослобођено у току године (напомена 14)	-	(1)
Стање на дан 31. децембра	309,874	399,760

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

24.1 Пласмани комитентима

	2016.		2015.		У хиљадама динара	
	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност
Привредна друштва						
Кредити по трансакционим рачунима	599,731	(77,830)	521,901	587,564	(187,201)	400,363
Кредити за обртна средства	43,540,645	(8,036,684)	35,503,961	42,334,657	(10,195,536)	32,139,121
Извозни кредити	2,171,791	(2,039,330)	132,461	2,275,456	(1,525,569)	749,887
Инвестициони кредити	27,338,065	(3,676,973)	23,661,092	25,708,395	(3,002,823)	22,705,572
Купљени пласмани- факторинг	298,788	(807)	297,981	217,372	(12,412)	204,960
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,306,016	(2,097,996)	208,020	5,372,720	(4,365,328)	1,007,392
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	479,893	(297,408)	182,485	2,107,567	(1,451,712)	655,855
Остали кредити и пласмани	38,179,610	(10,567,868)	27,611,742	57,995,185	(12,954,715)	45,040,470
Активна временска разграничења	223,015	(127,098)	95,917	575,670	(205)	575,465
Пасивна временска разграничења	(190,394)	-	(190,394)	(222,964)	-	(222,964)
	114,947,160	(26,921,994)	88,025,166	136,951,622	(33,695,501)	103,256,121
Становништво						
Кредити по трансакционим рачунима	3,922,335	(649,424)	3,272,911	4,049,323	(644,649)	3,404,674
Стамбени кредити	39,297,529	(963,039)	38,334,490	38,360,446	(839,267)	37,521,179
Готовински кредити	19,954,272	(904,510)	19,049,762	17,245,192	(911,791)	16,333,401
Потрошачки кредити	160,580	(42,266)	118,314	285,596	(44,912)	240,684
Остали кредити и пласмани	2,113,275	(160,734)	1,952,541	2,344,367	(144,053)	2,200,314
Активна временска разграничења	207,135	(3,038)	204,097	203,027	(3,834)	199,193
Пасивна временска разграничења	(545,872)	-	(545,872)	(413,001)	-	(413,001)
	65,109,254	(2,723,011)	62,386,243	62,074,950	(2,588,506)	59,486,444
Стање на дан 31. децембра	180,056,414	(29,645,005)	150,411,409	199,026,572	(36,284,007)	162,742,565

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	35,020,153	10,989,768
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	11,070,613	13,905,073
Рекласификовано из групне исправке вредности	(3,253,505)	13,382,109
Ефекти промене курса (напомена 14)	104,278	(12,069)
Ослобођено у току године (напомена 14)	(2,944,495)	(3,244,827)
Трајни отпис	(11,816,533)	-
Остало (напомена 14)	38,653	99
Укупно појединачна исправка	28,219,164	35,020,153
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,263,854	12,095,209
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	10,310,276	8,276,559
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	3,253,505	(13,382,109)
Ефекти промене курса (напомена 14)	348,933	138,272
Ослобођено у току године (напомена 14)	(7,242,240)	(6,401,996)
Трајни отпис (напомена 14)	(7,095,673)	(3,383)
Остало (напомена 14)	587,186	541,302
Укупно групна исправка	1,425,841	1,263,854
Стање на дан 31. децембра	29,645,005	36,284,007

Кредити становнишву

Током 2016. краткорочни кредити становништву одобрени су на рок од 30 дана до дванаест месеци у динарима са номиналним каматним стопама у распону од 2.5% до 17.5% годишње.

Дугорочни кредити становништву одобрени су на рок од тринаест месеци до тристотинешездесет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 2.5% до 13.95% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобрени су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 0.3% до 1.0% на месечном нивоу. У иностранству краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 0.125% до 0.65% на месечном нивоу. Дугорочни кредити у динарима одобрени су на период од осамнаест месеци до двадесетчетири месеца уз каматну стопу од 1.5 до 6.25% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у иностранству су одобрени на период до деведесетшест месеци уз каматну стопу за EUR од 1.5% до 6.25% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Ризици и неизвесности

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке на основу свих познатих и предвидљивих ризика на датум састављања финансијских извештаја. Класификација потраживања из кредитног портфолија извршена је на основу последњих релевантних расположивих финансијских информација, као и на основу очекиваних ефеката процеса реструктурирања. Уколико ови ефекти не резултирају у могућностима измиривања обавеза према Банци, потраживања Банке су највећим делом обезбеђена хипотекама на непокретностима дужника, као и залогом на покретној имовини. У случају да ове активности предузете од стране руководства Банке не дају очекиване резултате, у наредним извештајним периодима ће бити неопходно да се издвоје додатна резервисања за могуће губитке по основу процене ненаплативости.

25. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банке а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банке а.д., Будва	2,366,273	2,366,273
Исправка вредности	(2,869,029)	-
Укупно	2,611,859	5,480,888

Ефекти извршених процена удела у зависна друштва Банке

На основу процене фер вредности трајних удела (инвестиција) у зависна друштва Банке и примљених извештаја назависног проценитеља укупни негативни ефекти процене у износу од 2,869,029 хиљада динара признати су као расходи обезвређења (исправке вредности) у билансу успеха 2016. године, и то по следећим основама:

Опис	Вредност у пословним књигама у динарима (у 000)	Процена у ЕУР (у 000)	Процена у динарима (у 000)	Исправка вредности 31.12.2016. (2-4) (у 000)
1.	2.	3.	4.	5.
Удео у КБ Будва	2,366,273	8,886	1,097,153	1,269,120
Удео у КБ Б. Лука	2,974,615	11,134	1,374,706	1,599,909
Удели у капиталу зависних банака	5,340,888	20,020	2,471,859	2,869,029

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
26. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА**26.1 Нематеријална улагања се састоје из**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Нематеријална улагања	361,442	209,807
Нематеријална улагања у припреми	1,065	7,023
Укупно	362,507	216,830

26.2 Промене на нематеријалним улагањима у току 2016. и 2015. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2015. године	1,542,943	16,999	1,559,942
Набавке у току године	-	59,670	59,670
Пренос	69,646	(69,646)	-
Стање на дан 31. децембра 2015. године	1,612,589	7,023	1,619,612
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,612,589	7,023	1,619,612
Набавке у току године	-	349,007	349,007
Пренос	354,965	(354,965)	-
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,967,554	1,065	1,968,619
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2015. године	1,154,167	-	1,154,167
Амортизација (напомена 16)	248,615	-	248,615
Стање на дан 31. децембра 2015. године	1,402,782	-	1,402,782
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,402,782	-	1,402,782
Амортизација (напомена 16)	203,330	-	203,330
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,606,112	-	1,606,112
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2015. године	209,807	7,023	216,830
Стање на дан 31. децембра 2016. године	361,442	1,065	362,507

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

27.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Некретнине	5,221,254	5,393,184
Опрема	586,365	702,923
Инвестиције у току	48,839	43,465
Укупно	5,856,458	6,139,572

Банка је ангажовала независне проценитеље који су извршили процене и сачинили Извештај о процени вредности 82 некретнине у власништву Банке, од тога 69 некретнина за употребу у пословне сврхе и 13 инвестиционих некретнина.

Предмет процене нису биле некретнине расположиве за продају и некретнине стечене наплатом потраживања, с обзиром да се оне вреднују у складу са МСФИ 5 и интерним упутством Банке, најмање једном годишње на основу обезвређења процене њихове фер вредности од стране независног реномираног проценитеља.

Ефекти извршених процена некретнина у власништву Банке

На основу Извештаја независних проценитеља укупан негативан ефекат процене износи 538,690 хиљада динара (већа смањења вредности од повећања) који је признат као:

- нето расход у билансу успеха за 2016 у износу од 597,270 хиљада динара и
- нето повећање ревалоризационих резерви у оквиру капитала 58,590 хиљада динара и то по следећим основама:

Збирни ефекти процене непокретности у власништву Банке			
Процена	Смањење/Повећање	Ефекти	
		Биланс успеха	Биланс стања
Смањење вредности	(746,955)	(629,685)	(117,270)
- основна средства	(509,838)	(392,568)	(117,270)
- инвестиционе некретнине	(237,117)	(237,117)	-
Повећање вредности	208,265	32,415	175,850
- основна средства	208,265	32,415	175,850
УКУПНО:	(538,690)	597,270	58,580

У поступку усклађивања књиговодствене вредности некретнина за употребу у пословне сврхе са њиховом фер вредности, повећања се врше у корист ревалоризационих резерви у оквиру капитала, а смањује на терет биланса успеха, односно на терет ревалоризационих резерви ако су у претходним годинама формирана за то средство.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

27.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2016. и 2015. године приказане су у наредној табели

	У хиљадама динара			
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Укупно
Набавна вредност				
Стање на дан 1. јануара 2015. године	7,012,069	3,195,750	24,084	10,231,903
Набавке у току године	-	-	321,347	321,347
Преноси са средстава стечених наплатом потраживања	-	-	259,752	259,752
Преноси са основних средстава у припреми (напомена 28.1)	109,451	192,515	(561,718)	(259,752)
Отуђење и расходовање	(19,368)	(95,771)	-	(115,139)
Продаја	(12,278)	(24,874)	-	(37,152)
Остало	(306)	-	-	(306)
Стање на дан 31. децембра 2015. године	7,089,568	3,267,620	43,465	10,400,653
Стање на дан 1. јануара 2016. године	7,089,568	3,267,620	43,465	10,400,653
Набавке у току године	-	-	366,518	366,518
Пренос са основних средстава у припреми	64,470	118,654	(183,124)	-
Пренос на инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	-	-	(79,470)	(79,470)
Пренос са инвестиционих некретнина	339,823	-	-	339,823
Преноси на средства намењена продаји	(77,669)	-	(98,550)	(176,219)
Расходовање	(10,182)	(16,933)	-	(27,115)
Продаја	-	(2,446)	-	(2,446)
Процена повећање	295,623	-	-	295,623
Процена смањење	(643,585)	-	-	(643,585)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	7,058,048	3,366,895	48,839	10,473,782
Исправка вредности				
Стање на дан 1. јануара 2015. године	1,545,214	2,357,612	-	3,902,826
Амортизација (напомена 16)	169,658	325,784	-	495,442
Отуђење и расходовање	(16,213)	(94,590)	-	(110,803)
Продаја	(2,204)	(24,109)	-	(26,313)
Остало	(71)	-	-	(71)
Стање на дан 31. децембра 2015. године	1,696,384	2,564,697	-	4,261,081
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,696,384	2,564,697	-	4,261,081
Амортизација (напомена 16)	175,068	234,756	-	409,824
Преноси са инвестиционих некретнина (Напомена 28.1)	68,698	-	-	68,698
Пренос на средства намењена продаји	(48,397)	-	-	(48,397)
Расходовање	(8,570)	(16,667)	-	(25,237)
Продаја	-	(2,256)	-	(2,256)
Процена ревалоризација (повећање)	87,358	-	-	87,358
Процена ревалоризација (смањење)	(133,747)	-	-	(133,747)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,836,794	2,780,530	-	4,617,324
Садашња вредност				
Стање на дан 31. децембра 2015. године	5,393,184	702,923	43,465	6,139,572
Стање на дан 31. децембра 2016. године	5,221,254	586,365	48,839	5,856,458

Банка нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

Услед непотпуних катастарских књига, на дан 31. децембра 2016. године, Банка за 34 грађевинска објекта садашње вредности 555,855 хиљаде динара још увек нема доказе о власништву (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради прибављања власничких листова.

У току 2016. године Банка је искњижила трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности у износу од 1,878 хиљада динара.

Банка је у току 2016. године продала опреме укупне садашње вредности у износу од 190 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

28.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2016. и 2015. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара
	<u>Укупно</u>
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2015. године	2,810,832
Пренос са основних средстава у припреми (напомена 27.2)	259,752
Пренос са основних средстава (напомена 27.2)	-
Продаја	(2,783)
Процена - смањење	(42,798)
	<u>3,025,003</u>
Стање на дан 31. децембра 2015. године	
Стање на дан 1. јануара 2016. године	3,025,003
Пренос са основних средстава у припреми (напомена 27.2)	79,470
Пренос на основна средства	(339,823)
Продаја	(46,045)
Процена - смањење (напомена 17)	(269,621)
	<u>2,448,984</u>
Стање на дан 31. децембра 2016. године	
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2015. године	229,688
Амортизација (напомена 16)	53,344
Продаја	(1,178)
Процена - смањење	(877)
	<u>280,977</u>
Стање на дан 31. децембра 2015. године	
Стање на дан 1. јануара 2016. године	280,977
Амортизација (напомена 16)	52,871
Пренос на основна средства	(68,698)
Продаја	(1,478)
Процена - смањење (напомена 17)	(32,504)
	<u>231,168</u>
Стање на дан 31. децембра 2016. године	
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2015. године	<u>2,744,026</u>
Стање на дан 31. децембра 2016. године	<u>2,217,816</u>

На дан 31. децембра 2016. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 2,217,816 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

На основу закључених уговора о дугорочном закупу Банка је у 2016. години извршила пренос са инвестиционих некретнина на позиције основних средстава за пословне сврхе дела објекта на Тргу Политике број 1 у вредности од 382,811 хиљада динара.

У току 2016. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено смањење вредности инвестиционих непокретности у износу од 237,117 хиљада динара.

Банка је у току 2016. године продала пословни објекат у Ресавској 29 и по том основу извршено је умањење инвестиционих некретнина садашње вредности 44,568 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

28.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2016. и 2015. године приказане су у следећој табели (наставак)

Процена вредности инвестиционих непокретности :

Назив објекта	Површина у M ²	Књигов. вр. пре процене у 000 динара	Процењена вредност		Разлика вредности у 000 динара
			у 000 EUR	у 000 динара	
Београд, Трг политике 1	3,354	809,997	6,560	701,408	(108,589)
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	40,174	326	32,498	(7,676)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,890	163,968	1,328	158,168	(5,800)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	16,930	137	16,714	(216)
Нови Сад, Вардарска 1/Б	291	46,998	381	29,139	(17,859)
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88, 3 локала	367	150,935	1,222	53,958	(96,977)
УКУПНО		1,229,002		991,885	(237,117)

28.2 На дан 31. децембра 2016. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је негативан и износи 25,938 хиљада динара

Назив објекта	Површина у m ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(21,456)	8,783	(12,673)
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(2,358)	2,114	(244)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(803)	4,387	3,584
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(15,285)	2,540	(12,745)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,037)	293	(744)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,890	(3,833)	2,462	(1,371)
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(922)	122	(800)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(282)	75	(207)
Београд, Радничка 22	7,190	(16,295)	17,979	1,684
Београд, Београдска 39	460	(3,095)	777	(2,318)
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,849)	1,893	44
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88, 3 локала	367	(2,341)	2,748	407
Котор, половни простор, згр.бр.1 *	207	(555)	-	(555)
Београд, Луке Војводића 77а*	80	-	-	-
		(70,111)	44,173	(25,938)

*пословни простори у Котору и Београду признати су као инвестициона непокретност дана 31.12.2016. године

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

29. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	183,170	63,314
Укупно	183,170	63,314

Стална средства намењена продаји:

Назив објекта	Површина у м ²	Књиговодствена вредност
Јасика, пословни простор	75.87	580
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	790.82	30,050
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	24,865
Београд, Тоше Јовановића 7, пословни простор	24.05	2,089
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	3,767
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	98,550
Јастребац, зграда одмаралишта	687.00	21,206
Јастебац, летњиковац	108.00	1,729
Јастребац, кућица за агрегат	65.00	334
Укупно		183,170

У току 2016. године продат је један објекат (стан у Крушевцу) и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 6,004 хиљаде динара.

Укупна продајна цена стана износи 6,237 хиљада динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

У току 2016. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 1,963 хиљаде динара (напомена 17).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	93,096	131,512
Залихе	131,309	179,683
Средства стечена наплатом потраживања	3,002,894	2,957,046
Унапред плаћени трошкови	100,407	145,919
Учешће у капиталу	1,380,551	1,375,601
Остала потраживања у динарима	2,938,357	2,565,712
	7,646,614	7,355,473
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада - остала средства	(44,608)	(68,028)
Средства стечена наплатом потраживања	(1,018,719)	(653,745)
Учешћа у капиталу	(503,761)	(448,581)
Осталих потраживања у динарима	(866,263)	(588,049)
	(2,433,351)	(1,758,403)
У иностраној валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	77	-
Остала потраживања из пословања	384,464	315,279
Потраживања у обрачуну	868,544	289,723
Остала потраживања у иностраној валути	2,146	20,675
	1,255,231	625,677
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(134,418)	(102,261)
Потраживања у обрачуну	(81,221)	(80,003)
	(215,639)	(182,264)
Укупно	6,252,855	6,040,483

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

На основу извршеног годишњег пописа извршен је отпис на терет расхода залиха материјала у укупном износу од 22 хиљаде динара.

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	(104,131)	-
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	374,702	11,326
Ефекти промене курса (напомена 14)	394	(312)
Ослобођено у току године (напомена 14)	(3,925)	(115,145)
Трајни отпис	(62,482)	-
Укупно појединачна исправка	204,558	(104,131)
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,912,656	1,306,301
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	740,534	720,270
Ефекти промене курса (напомена 14)	2,746	3,057
Ослобођено у току године (напомена 14)	(181,303)	(93,201)
Трајни отпис (напомена 14)	(52,356)	(284)
Остало (напомена 14)	(94,147)	(23,487)
Укупно групна исправка	2,328,130	1,912,656
Стање на дан 31. децембра	2,532,688	1,808,525
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	116,302	132,142
Стање на дан 31. децембра	2,648,990	1,940,667

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	82,536	143,467
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	468,277	455,922
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	829,738	776,212
	<u>1,380,551</u>	<u>1,375,601</u>
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	(81,863)	(26,683)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	(421,898)	(421,898)
	<u>(503,761)</u>	<u>(448,581)</u>

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Јубмес банку а.д. Београд у износу 2,266 хиљада динара, Унион банку ад у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 66,042 хиљаде динара и Политика а.д. Београд 31,246 хиљада динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 683,882 хиљаде динара и MASTER Card International у износу од 145,856 хиљада динара.

Исправка вредности учешћа у капиталу у износу од 503,761 хиљада динара односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износ односи на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,634 хиљаде динара, Политика а.д., Београд у износу од 28,484 хиљаде динара и Компанија Дунав осигурање а.д.о., Београд у износу од 28,828 хиљада динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 864,220 хиљада динара, потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања, потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 18,779 хиљада динара, потраживања по основу закупнине 372,270 хиљада динара, потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 219,069 хиљада динара и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у страниој валути од укупног износа 868,544 хиљада динара најзначајнији износ од 756,435 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у износу 3,002,894 хиљаде динара, уз прокњижену исправку вредности у износу од 1,018,719 хиљада динара што чини садашњу вредност у износу од 1,984,175 хиљада динара односе се на:

I Непокретности стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године - које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
И.Ц.П Крушевац, пословни објект	12,836	47,174	08.06.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,784	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива IV класе	14,452	1,634	10.08.2012.
Младеновац, Неменикуће, њива III класе	16,633	268	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њива	10,017	1,054	11.07.2012.
Гњилица, њива седме класе	2,638	113	15.04.2008.
Хотел Президент, Чачак, ул. Булевар ослобођења бб	2,278.92	104,705	21.01.2009.
Стамбена зграда, Чачак ул. Ратка Митровића б	195	2,357	12.05.2009.
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,840	27.09.2006.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда, објект у изградњи и гаража	277	5,202	23.12.2009.
Тутин, Буче шума, IV класе	8,292	331	12.10.2010.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	321	27.09.2012.
Будва шума, IV класе	974	4,023	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,732	27.05.2011.
Стамбена зграда, Галатеа	925.35	244,494	21.11.2011.
Пријеполје, Карошевина, стругара	450	1,063	08.11.2013.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	872	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,298	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,406	04.06.2013.
Вранић, Милијане Матић 2, пословна зграда, помоћне зграде и земљиште	10,584.24	25,790	09.07.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	494	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, складиште-помоћна зграда	2,062	42,088	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, магацин, траф станица, магацин	7,959	<u>23,663</u>	01.10.2013.
Укупно I		<u>525,706</u>	

II Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године - вредности која улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Котор, пословни простор, зграда бр.1	106	24,891	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	81,014	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	<u>81,014</u>	<u>22.12.2016.</u>
Укупно II		<u>186,919</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

III *Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године - вредности која улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Ваљево, Рађево село, магацин	394	455	11.06.2014.
Вуковац, Милатовац, пољ. земљиште	132,450	573	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, магацин, хала	3,823	61,916	08.05.2014.
Суботица, Магнетна 17, хала и магацин	2,492	48,007	18.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, земљиште-камењар	1,363.20	19,954	22.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, шума	5,638.54	82,528	22.07.2014.
Бајина Башта, Војводе Мишића 72, стамбена зграда	110.25	2,643	01.08.2014.
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,289	31.01.2014.
Копаоник, кућа са земљиштем	337	4,235	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	3,122	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,737	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,768	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,660	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	4,199	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	28,152	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	31,485	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	9,013	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	5,106	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,980	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	25,720	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда и земљиште	9,144	36,157	14.08.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објекат	434.58	4,692	17.04.2013.
Младеновац, њиве III и IV класе	7,768	254	03.10.2014.
Бела Црква, шума	4,187	84	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	539	03.10.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	11,158	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда и магацин	1,452.73	13,738	14.03.2013.
Ваљево, Војводе Мишића 170, стамбени објекат	106	1,777	25.09.2014.
Београд, Ресавска 31, зграда	3,411	370,417	03.06.2014.
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	104,334	16.06.2014.
Ваљево, Радничка б, стан	69	2,888	28.05.2015.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,879	04.12.2014.
Мионица, Андре Савчић 8, породична кућа	107	1,806	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	291	11.06.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	24,561	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	706	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	9,304	31.07.2012.
Сокобања, пољопривр. земљиште и воћњак IV класе	417,908	15,082	31.07.2012.
Београд, Б.Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	65,233	23.08.2012.
Прокупље, њива III класе	12,347	774	28.08.2015.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,270	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамб. посл. објекат	768.42	5,927	27.08.2015.
Лозница, Липница, стамб. посл. зграда са земљ.	146	2,149	15.10.2015.
Врх поље, зграда угоститељства и земљиште	1,334	2,456	16.05.2013.
Крушевац, Ст. село, Бетонска база са земљиштем	100,560	141,143	11.03.2016.
Зрењанин, Багијаш, пашњак II класе	230	49	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, Посл. зграда, хала и земљиште	10,462	33,893	26.02.2016.
Александрово, Меровина, зграда са земљиштем	8,866.39	15,211	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	12,444	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	232	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	360	19.05.2016.
Укупно III		1,232,350	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

IV *Опрема стечена у периодима пре 30. децембра 2013. године вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	9,643	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	12,816	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	3,822	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	5,135	09.07.2013.
Укупно IV	31,416	

V *Опрема стечена после 30. децембра 2013. године- вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	4,786	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,812	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	799	13.05.2014.
Покретне ствари (сејалица)	18	08.12.2015.
Остало	370	
Укупно V	7,784	

УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV+V

1,984,175

У току 2016. године продат је објекат у Ресавској 29 укупне садашње вредности исказане на материјалним вредностима стеченим наплатом у износу од 288,314 хиљада динара. Део непокретности био је исказан на позицији инвестиционих непокретности у износу од 44,567 хиљада динара. Укупна садашња вредност објекта износила је 332,881 хиљаде динара, а продајна цена наведеног објекта 326,688 хиљада динара.

У току 2016. године продато је осам објеката и по том основу извршено је умањење материјалних вредности стечених наплатом потраживања укупне вредности 139,261 хиљаду динара (три стана на Новом Београду, кућа у Новом Пазару и земљиште у Новом Пазару, Нишу, Тутину и Режевићима). Укупна продајна цена наведених објеката износи 145,294 хиљаде динара.

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

	У 000 динара
Ефекат обезвређења непокретности	377,012
Ефекат обезвређења опреме	50,087
УКУПНО	427,099

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 427,099 хиљада динара (напомена 14) и то:

- за непокретности у износу од 354,760 хиљада динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и 20,237 хиљада динара у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци, и поред чињенице да је процењена вредност виша од књиговодствене и 2,015 хиљада динара на основу интерне одлуке;
- за опрему у 50,040 хиљада динара по основу процењене ниже тржишне вредности и 47 хиљада динара по основу интерне одлуке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Ресавска 31, зграда	3,411	564,467	3,000	370,417	(194,050)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	110,921	848	104,705	(6,216)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	31,258	228	28,152	(3,106)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	39,285	255	31,485	(7,800)
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	206,764	845	104,334	(102,430)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434,58	4,830	38	4,692	(138)
Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1363.33	24,262	162	19,954	(4,308)
Режевићи, Црна Гора, шума 5 класе	5,638.80	85,821	668	82,528	(3,293)
Нови Пазар, Кеј Скопских жртава 44, локал	82,95	3,019	23	2,840	(179)
Вранић, Милијане Матић 2, пословне зграде и земљиште	10,584.24	26,758	209	25,790	(968)
Лебане, Бранка Крсмановића 17, стамбено пословни објекат	768,42	6,246	48	5,927	(319)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	9,661	73	9,013	(648)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	7,275	35	4,289	(2,986)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	7,825	41	5,106	(2,719)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	7,632	40	4,980	(2,652)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	44,637	208	25,720	(18,917)
Копаоник, кућа са земљиштем	337	8,212	34	4,235	(3,977)
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	252,316	2,100	244,494	(7,822)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објекат	12,836	48,683	420	47,174	(1,509)
Суботица, Магнетна 17, производна хала и магацин	2,492	49,542	482	48,007	(1,535)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278,52	67,320	584	65,233	(2,087)
Бор, Николе Пашића 21, зграда, магацин и хала	3,823	63,896	570	61,916	(1,980)
Зрењанин, Багљаш, Новосадски пут 4, зграде, пумпа, земљиште	9,374	37,364	431	36,207	(1,157)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	20,109	164	19,486	(623)
Сипех, производна хала, земљиште, воћњак	429,419	51,009	749	49,653	(1,356)
Кула, Железничка бб, пословни простор са земљиштем	7,959	24,420	243	23,663	(757)
Ниш, Чајничка, стамбена зграда	825.74	11,515	176	11,158	(357)
Ниш, Сјеничка, пословна зграда, магацин и радионица	1,452.73	14,178	200	13,738	(440)
Ниш. Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,939	70	1,879	(60)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.69	5,468	56	5,298	(170)
Ниш, Триглавска 3, стан	79.8	3,515	36	3,406	(109)
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,981	35	2,888	(93)
Чачак, Ратка Митровића 6, кућа	195	2,433	20	2,357	(76)
Мионица, Андре Савчића 8, кућа	107	1,863	28	1,805	(58)
Мајур, Табановачка, њива 4 класе	14,452	1,656	23	1,634	(22)
Дивчибаре, ливада 5 класе	8,012	4,326	97	4,270	(56)
Обреновац, Мислођин, њиве 3 класе	5,320	1,068	24	1,054	(14)
Прокупље, Облачина, њиве 3 и 4 класе	12,347	784	29	774	(10)
Бела Црква, Кајтасово, шума	4,187	85	1	84	(1)
Остало (70 објеката)	-	71,838	-	69,824	(2,014)
УКУПНО		1,927,181		1,550,169	(377,012)

Г1.2. Процењена вредност опреме стечених наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	1,766	854	(912)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	2,338	1,812	(526)
Остало	80,161	31,512	(48,649)
УКУПНО	84,265	34,178	(50,087)

За два објекта и аутомобил у укупној вредности од 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (објекти евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

31. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Депозити по виђењу	1,676,878	2,441,632
Орочени депозити	1,191,809	1,259,004
Обавезе по основу кредита	4,992,338	13,555,171
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(43,055)	(108,817)
Остало	16,992	12,327
Стање на дан 31. децембра	7,834,962	17,159,317

У току 2016. године, орочени депозити у иностраној валути депоновани су по стопи за CHF 0.01% и EUR 0.00.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
EFSE фонд	-	5,203,165
GGF	406,224	1,199,233
FMO	-	2,027,102
IFC	-	1,824,391
EBRD	4,586,114	3,301,280
Стање на дан 31. децембра	4,992,338	13,555,171

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са, у табели изнад, наведеним иностраним кредиторима, Банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

Банка је током 2016 године вратила кредитну линију EBRD у износу од 17,143 хиљаде EUR и узела нову у износу од 30,000 хиљада EUR под повољнијим условима што је резултирало повећању кредита у износу од 1,284,834 хиљаде динара.

У току 2016. године по основу кредитних линија EFSE, FMO и IFC Банка је извршила превремену отплату главнице у укупном износу од 9,054,658 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Привредна друштва		
Депозити по виђењу	77,425,520	48,595,259
Остали и овернигхт депозити	9,343,359	14,869,789
Обавезе по основу кредита	8,034,834	11,687,719
Наменски депозити	888,281	7,317,913
Депозити по основу датих кредита	651,072	773,109
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	518,268	761,349
Становништво		
Депозити по виђењу	22,047,442	18,688,616
Штедни депозити	196,260,703	190,518,492
Наменски депозити	4,021,364	2,745,406
Депозити по основу датих кредита	1,992,364	1,654,322
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	1,326,108	2,329,681
Остали депозити	112,045	64,248
Стање на дан 31. децембра	322,621,360	300,005,903

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2016. годину ови депозити су каматоносни. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи од 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути су некаматоносни, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2016. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 4 процентна поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 2.05 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.0 % до 0.40% на годишњем нивоу за EUR односно 0.0 % до 1.00% за USD.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 1.85 процентна поена до 1.70 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50% до 0.70% на годишњем.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Депозити становништва

Динарски *а виста* штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу од 0.15% на годишњем нивоу. Девизни *а виста* штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу од 0.00% на годишњем нивоу за EUR односно 0.10% на годишњем нивоу за остале валуте. Од септембра 2016. године ови депозити су бескаматни.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 2.00% до 4.50% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.05% до 0.45% за EUR, а за остале валуте у распону од 0.10% до 1.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 4.75% до 5.00% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.75% до 1.00% за EUR, а за остале валуте у распону од 1.00% до 1.50% на годишњем нивоу.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
<i>Дугорочни кредити</i>		
LEDIB 1 и 2 (Кредит Краљевине Данске)	18,660	39,696
Влада Републике Италије	374,774	649,398
Европска инвестициона банка (EIB)	5,426,479	5,852,951
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	194,465	280,630
KfW	-	4,865,044
<i>Краткорочни кредити</i>		
KfW	2,020,456	-
Стање на дан 31. децембра	8,034,834	11,687,719

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2017. до 2028. године.

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW), Банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

33. СУБОРДИНИРАНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Субординиране обавезе у иностраној валути	6,173,615	6,081,305
Остале обавезе (разграничене обавезе за камате)	13,212	13,532
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(8,437)	(16,875)
Стање на дан 31. децембра	6,178,390	6,077,962

У складу са прописима Народне Банке Србије везаним за капиталне захтеве и имплементацију Базел II стандарда, Банка је у 2011. години извршила јачање капиталне базе узимањем субординираног кредита од IFC-а. Износ примљеног субординираног кредита на дан 31. децембра 2016. године износи 6,173,615 хиљада динара односно EUR 50,000 хиљада. Кредит је одобрен од International Finance Corporation са датумом доспећа 15. децембар 2017. године.

34. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	430,941	540,123
Резервисања за судске спорове (напомена 37.4)	913,837	1,194,874
Резервисања за примања запослених МРС 19	442,516	374,023
Стање на дан 31. децембра	1,787,294	2,109,020

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	У хиљадама динара							
	2016.				2015.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	Резервисања за судске спорове (напомена 37.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција	Резервисања за судске спорове	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	540,123	1,194,874	374,023	2,109,020	568,424	766,556	305,615	1,640,595
Повећање	522,126	368,501	64,866	955,493	599,089	435,896	33,856	1,068,841
Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	-	-	3,627	3,627	-	-	34,552	34,552
Коришћење	-	(649,538)	-	(649,538)	-	(7,578)	-	(7,578)
Укидање резервисања	(631,308)	-	-	(631,308)	(627,390)	-	-	(627,390)
Стање на дан 31. децембра	430,941	913,837	442,516	1,787,294	540,123	1,194,874	374,023	2,109,020

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

а) Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 37 спорова на дан 31.12.2016. износи 913,837 хиљада динара.

Најзначајније ставке односе се на:

- Резервисање по основу аранжмана са Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) - по покривеним акредитивима из 1991. године у износу од 368,221 хиљаду динара .

Предмет овог спора је пред судом раздвојен у два одвојена предмета - тужбе због измиривања обавезе Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) од стране државе и то:

А) Република Србија, у износу од: USD 4,773 хиљаде за главницу (и USD 1,132 хиљада за камату до тренутка плаћања предметног спора). Судски спор плаћен 10. октобра 2016. године, и износ резервисања сведен на нулу.

На основу инструкције Министарства финансија Републике Србије 10.10.2016. Банка је извршила плаћање износа од 7,030 хиљада USD и 638 хиљада динара на име трошкова спора (4,773 хиљаде USD за главницу и 2,257 хиљада USD по основу камате). Банка је извршила плаћање на терет резервисања у износу од 649,538 хиљада динара а разлику од 125,567 хиљада динара на терет расхода текућег периода. Укупан износ плаћања по пресуди био је 775,105 хиљада динара.

Б) По извршеном плаћању на резервисању је остао износ за део спора према Интерекспорт а.д. Београд (у стечају) и то Интерекспорт а.д., Београд (у стечају), у износу од USD 1,946 хиљада за основу и USD 1,047 хиљада за камату. На дан 31.12.2016. године динарска противвредност резервисања по основу спора Интерекспорт износи 368,221 хиљаду динара.

- Агенција за приватизацију (предмет Вектра М д.о.о., Београд) у износу од 226,536 хиљада динара за камату.

На предлог Агенције за приватизацију од 15. маја 2015. године Привредни суд у Београду је дана 20. маја 2015. године донео решење о извршењу Ив 3750/15, којим је Банка обавезна да исплати износ од 196,523 хиљаде динара са каматом од 4. јула 2007. године до дана исплате као и трошкове поступка.

Предмет спора је гаранција за добро извршење посла на износ од EUR 2,471 хиљаду издата по основу Уговора о продаји друштвеног капитала ДП Жупа, закљученог 13. јануара 2004. године између Агенције за приватизацију Републике Србије и Предузећа "Вектра М" д.о.о., Београд.

Банка је решење о извршењу примила 25. маја 2015. године и по извршеном приговору на решење о извршењу предмет је прешао у парницу.

У књигама Банке за износ предметног спора извршена је резервација по гаранцији (резервисање за ванбиланс) у износу од 260,686 хиљада динара. Обрачуната камате из предметног спора закључно са 31. децембром 2016. године у износу од 226,356 хиљада динара призната је у корист резервисања за судске спорове.

- Резервисање по основу тужбе физичког лица за неосновано богаћење и задржавања износа нето дивиденди, извршено је на терет расхода у износу од 163,756 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Дисконтна стопа	5.00%	5.25%
Стопа раста зараде Банке	5.00%	2.00%
Флуктуација запослених	4.00%	5.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од владе Републике Србије.

35. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Обавезе према добављачима	268,295	187,831
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	303,250	269,768
Примљени аванси	27,835	30,061
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	94,184	86,234
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	449,353	237,375
Обавезе у обрачуну	2,027,862	1,306,880
Обавезе из добитка	2,490,770	2,586,716
Обавезе за порезе и доприносе	68,253	66,427
Остале обавезе	417,767	149,076
Стање на дан 31. децембра	6,147,569	4,920,368

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 2,027,862 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 864,306 хиљада динара и обавезе у инострану валути по основу спот трансакција у износу од 752,996 хиљада динара.

Обавезе из добитка у укупном износу од 2,490,770 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 56,467 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 1,934,065 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 500,237 хиљада динара

Одлуком Скупштине Банке 9520/Зд од 24.05.2016. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде за преференцијалне акције у износу од 23,531 хиљаду динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2016. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014. и 2015. годину због наведеног ограничења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године
36. КАПИТАЛ**36.1 Капитал се састоји из:**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	18,791,828	24,935,440
Ревалоризационе резерве	4,311,409	3,749,864
Акумулирани резултат	349,698	179,550
Губитак текућег периода	(8,063,183)	(6,061,358)
Стање на дан 31. децембра	55,424,302	62,838,046

Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком, као и право учешћа у расподели добити. На дан 31. децембра 2016. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

Структура акција је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2016. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	7,020,346	41.74
EBRD, Лондон	4,109,440	24.43
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	10.15
Deg Deutsche Investitions	772,850	4.60
Swedfund International Aktiebo	386,420	2.30
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
East capital (lux)-Balkan fund	245,106	1.46
Инвеј д.о.о., Београд	230,000	1.37
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	171,380	1.02
UniCredit bank, а.д., Србија (custody рачун)	128,604	0.76
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
UniCredit bank, а.д., Србија	100,879	0.60
Европа осигурање а.д., Београд у стечају	86,625	0.52
UniCredit bank, а.д., Србија	83,303	0.50
Остали (1,184 акционара)	1,337,058	7.51
	16,817,956	100.00

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

36.1 Капитал се састоји из (наставак)

Структура акционара Банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2016. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (614 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

Ревалоризационе резерве у износу од 4,311,409 хиљада динара (2015: 3,749,864 хиљаде динара) се односе ефекте по основу повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 1,030,557, хиљада динара, нето добитке од вредновања хартија од вредности расположивих за продају у износу од 3,204,783, хиљаде динара и актуарске добитке у износу од 76,069 хиљада динара.

У току 2016. године исплаћене су дивиденде за преференијалне акције за акционара IFC из 2013. године, у износу од 196,477 хиљада динара.

Одлуком Скупштине Банке број 9520/3ц од 24.05.2016. године извршено је покриће губитка из 2015. године у износу од 6,299,631 хиљаду динара на следећи начин:

- из дела нераспоређеног добитка ранијих година у износу од 156,019 хиљада динара и
- резерви из добити Банке за процењене губитке по билансној активи у износу од 6,143,612 хиљада динара.

Банка у 2016. години није вршила исплату дивиденди из 2014. и 2015. године.

Укупна обавеза по основу дивиденди утврђених расподелом добити за 2014. и 2015. годину и ранијих година износи :

- на преференцијалне акције 56,467 хиљада динара и
- на обичне акције 1,934,065 хиљада динара.

24. новембра 2014. године преференцијалне акције са стопом од 6.29% замењене у обичне акције.

Обрачун за исплату дивиденди на приоритетне акције по Годишњем рачуну за 2016. годину базиран на каматној стопи на штедне улоге у динарима орочених на дванаест месеци износи 16,808 хиљада динара.

Корекција података претходне године - губитак и резерве (веза напомена 3.1)

У складу са захтевом МРС 8 који се односио на алокацију ефеката промене методе признавања прихода од камата, есконта и премија хартија од вредности расположивих за продају, кориговани су упоредни износи презентовани претходне 2015. године на позицији прихода од камата по основу инвестиционих хартија од вредности у износу од 238,273 хиљаде динара. У истом износу коригован је и укупан нето пословни приход као и губитак пре и након опорезивања. Губитак периода након свих корекција износи 6,061,358 хиљада динара. Корекција позиције ревалоризационих резерви за 2015. годину извршена је у износу од 1,143,039 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

36.2. Зарада-губитак по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се губитак (добитак) који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Губитак увећан за приоритетне дивиденде (коригована предколона)	(8,079,990)	(6,084,889)
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>16,817,956</u>	<u>16,817,956</u>
Основна зарада-губитак по акцији - коригована (у динарима без пара)	<u>(480)</u>	<u>(362)</u>

Основни губитак по акцији за 2016. годину износи 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2015. годину коригован губитак по акцији износио 362 динара или 36.18% на номиналну вредност обичне акције. Повећање губитка зараде по акцији у 2016. години у односу на 2015. годину проузрокован је исказаним губитком Банке текућег пословања у износу од 8,377,636 хиљада динара.

Умањени (разводњени) губитак по акцији за 2016. годину износи 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2015. годину губитак износио 362 динара или 36.18% на номиналну вредност обичне акције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,418,079	4,444,445
Преузете будуће обавезе	32,543,235	27,670,176
Друге ванбилансне позиције	483,408,961	548,292,589
Укупно	520,370,275	580,407,210

37.1 Гаранције и акредитиви

Банка издаје гаранције и акредитиве, којим гарантује трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	3,635,706	4,702,206
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	6,728,901	6,503,652
Акредитиви	84,143	54,165
Стање на дан 31. децембра	10,448,750	11,260,023

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би Банка остварила на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената Банке не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

37.2 Структура преузетих обавеза је следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	9,355,501	9,036,547
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	11,368,665	7,036,513
Остале неопозиве обавезе	547,811	337,093
Остале преузете обавезе по уговореној вредности ХОВ	822,508	-
Стање на дан 31. децембра	22,094,485	16,410,153

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива.

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,418,079 хиљада динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу од 3,683,170 хиљада динара, док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 483,408,961 хиљаду динара, Банка између осталог евидентира номиналну вредност хартија по *custody* пословима за клијенте Банке у износу од 61,574,024 хиљаде динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Банке у износу од 138,520,987 хиљада динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 20,000,000 хиљада динара и обвезнице старе девизне штедње, као и износ трајног отписа билансних позиција - кредита и пласмана преносом у ванбиланс у износу од 18,879,642 хиљаде динара. Банка сагласно издатом дозволом за обављање кастоди послова чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција. По основу ових послова Банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са новом законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 230,409,673 хиљаде динара.

37.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код спорова који се воде против Банке у току 2016. године руководство Банке је извршило резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 913,837 хиљада динара (2015: 1,194,874 хиљада динара) (напомена 34).

На дан 31. децембра 2016. године, потенцијалне обавезе по основу спорова - основица тужбеног захтева који се воде против Банке, процењена је на износ од 1,635,241 хиљаду динара (за 321 активан предмет).

Поред тога, Банка води спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 166,446,926 хиљада динара (за 560 предмета највеће појединачне вредности - предмети преко појединачне вредности 10,000 хиљада динара). Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.5 Преузете обавезе по основу оперативног лизинга су дате у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Преузете обавезе са доспећем до годину дана	421,135	435,302
Преузете обавезе са доспећем од 1 до 5 година	847,610	905,851
Преузете обавезе са доспећем после 5 година	153,341	132,031
Укупно	1,422,086	1,473,184

37.6 Порески ризици

Порески системи у Републици Србији је у процесу континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководство Банке сматра да су пореске обавезе евидентирани у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2016. године Банка није имала пореских контрола.

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се изванредан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

Трансакције са повезаним лицима обављене су по комерцијалним и тржишним условима.

38.1 Матична и зависна лица

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.74% обичних акција Банке и EBRD, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Будва, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк Инвест а.д., Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

Трансакције са зависним лицима су приказане кроз следеће табеле:

А . Стање на дан 31. децембра 2016. године

ПОТРАЖИВАЊА

Зависна лица	Пласмани и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Нето	Ванбиланс	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	6,786	937	-	7,723	-	7,723
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	176,389	42	1,580	178,011	370,417	548,428
КомБанк Инвест а.д., Београд	-	163	-	163	200	363
УКУПНО:	183,175	1,142	1,580	185,897	370,617	556,514

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	438,612	-	1,724	440,336
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	139,615	-	-	139,615
КомБанк Инвест а.д., Београд	145,354	1	2	145,357
УКУПНО:	723,581	1	1,726	725,308

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Будва	96	4,213	-	(2,056)	2,253
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	5,109	1,823	-	(781)	6,151
КомБанк Инвест а.д., Београд	-	1,407	(4)	-	1,403
	5,205	7,443	(4)	(2,837)	9,807

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2016. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 20,944 хиљаде динара (2015: нето негативне курсне разлике у износу од 18,622 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

Б . Стање на дан 31. децембра 2015. године

ПОТРАЖИВАЊА

Зависна лица	Пласмани и кредити	Кamate и накнаде	Остала средства	Нето	Ванбиланс	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	6,582	868		7,450	-	7,450
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	573,380	-	2,599	575,979	-	575,979
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	77	-	77	200	277
УКУПНО:	579,962	945	2,599	583,506	200	583,706

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Кamate и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	875,044	-	1,698	876,742
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	104,350	-	-	104,350
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	8,323	2	-	8,325
УКУПНО:	987,717	2	1,698	989,417

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Приходи од дивид.	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Будва	103	2,227	-	-	(1,770)	560
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	8,956	2,297	-	-	(1,020)	10,233
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	702	-	(12)	-	690
Укупно	9,059	5,226	-	(12)	(2,790)	11,483

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2015. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 18,622 хиљаде динара (2014: нето позитивне курсне разлике у износу од 202 хиљаде динара).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.2. Остала повезана лица

Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2016.			2015.			У хиљадама динара
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно	
Ласта д.о.о., Сомбор	347	-	347	1,010	-	1,010	
ВИШ траде д.о.о., Вршац	-	-	-	1,763	919	2,682	
Адвокат Ристић Саша, Крушевац	1	-	1	1	-	1	
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	1	-	1	132	-	132	
МЕНТА д.о.о., Ниш	1	6,000	6,001	1	6,000	6,001	
ЈОУ М&М д.о.о., Београд	-	-	-	1	-	1	
GP Company doo	-	-	-	1	-	1	
НОВА ПЕКАРА доо УЖИЦЕ	1	-	1	1	-	1	
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	1	-	1	-	-	-	
Физичка лица	452,323	66,722	519,045	76,550	15,864	92,414	
Укупно	452,675	72,722	525,397	79,460	22,783	102,243	
Обавезе	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно	
Ласта д.о.о., Сомбор	2,600	-	2,600	1,618	-	1,618	
ВИШ траде д.о.о., Вршац	13	-	13	6	-	6	
Адвокат Ристић Саша Крушевац	2	-	2	1	-	1	
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	733	-	733	1,240	-	1,240	
МЕНТА д.о.о., Ниш	1,237	-	1,237	516	-	516	
АВД СОМРАЊУ д.о.о., Београд - у ликвидацији	-	-	-	12	-	12	
Анфибија	-	-	-	4	-	4	
ЈОУ М&М д.о.о., Београд	-	-	-	26	-	26	
Нова пекара д.о.о., Ужице	801	-	801	788	-	788	
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	21	-	21	22	-	22	
Горан Дамњановић, МАРВИН+АЗАМИТ КРУШЕВАЦ	7	-	7	12	-	12	
МАТО СЗР УЖИЦЕ	-	-	-	1	-	1	
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	800	-	800	14	-	14	
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	16	-	16	-	-	-	
ЕВБРД (напомена 33)	-	4,586,114	4,586,114	-	3,301,280	3,301,280	
International Finance Corporation (напомена 33, 35)	-	6,173,615	6,173,615	-	7,905,696	7,905,696	
Физичка лица	491,541	-	491,541	323,032	-	323,032	
Укупно	497,771	10,759,729	11,257,500	327,292	11,206,976	11,534,268	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.2. Кредити и потраживања од повезаних лица (наставак)

	2016.		
	Камате	Накнаде	Укупно
Приходи			
ABD COMPANY д.о.о., Београд - у ликвидацији	-	2	2
Ласта д.о.о., Сомбор	61	188	249
ВИШ траде д.о.о., Вршац	14	10	24
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	6	6
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	2	55	57
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	333	333
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	73	73
Горан Дамњановић МАРВИН+АЗАМИТ, Крушевац	-	25	25
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	28	28
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	6	6
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	56	56
Физичка лица	27,636	9,116	36,752
Укупно приходи	27,713	9,898	37,611
Расходи			
Ласта д.о.о., Сомбор	2	-	2
ЕВБРД	134,645	914	135,559
International Finance Corporation	374,220	35,354	409,574
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	1	-	1
МЕНТА д.о.о., Ниш	1	-	1
Нова пекара д.о.о., Ужице	1	-	1
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	1	-	1
Физичка лица	5,701	6,184	11,885
Укупно расходи	514,572	42,452	557,024
Нето расходи	(486,859)	(32,554)	(519,413)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.2. Кредити и потраживања од повезаних лица (наставак)

	2015.		
	Камате	Накнаде	Укупно
Приходи			
ABD COMPANY д.о.о., Београд - у ликвидацији	-	1	1
Ласта д.о.о., Сомбор	259	212	471
ВИШ траде д.о.о., Вршац	59	88	147
ДЕСК д.о.о., Београд	-	33	33
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	6	6
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	43	46	89
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	308	308
МАТО СЗР УЖИЦЕ	-	6	6
JOY M&M д.о.о., Београд	-	11	11
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	150	150
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	3	3
Горан Дамњановић МАРВИН+АЗАМИТ, Крушевац	-	19	19
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	4	4
Универзитет Сингидунум	-	1	1
EBRD	-	77	77
Физичка лица	6,210	5,518	11,728
Укупно приходи	6,571	6,483	13,054
Расходи			
	Камате	Накнаде	Укупно
Ласта д.о.о., Сомбор	7	37	44
ВИШ траде д.о.о., Вршац	-	63	63
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	5	-	5
МЕНТА д.о.о., Ниш	5	-	5
EBRD	136,345	-	136,345
International Finance Corporation	371,601	585	372,186
Физичка лица	6,747	4,636	11,383
Укупно расходи	514,710	5,321	520,031
Нето расходи	(508,139)	1,162	(506,977)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.3 Бруто и нето примања Извршног одбора Банке, Управног одбора и Одбора за ревизију су следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Бруто примања		
Извршни одбор	156,079	110,522
Нето примања		
Извршни одбор	136,966	96,255
Бруто примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	39,414	29,720
Нето примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	24,223	18,783

У току 2016. године дошло је до измене чланова Извршног одбора и по том основу исплаћене су уговорене накнаде за споразумни раскид са третманом зараде, што је директно утицало на пораст исказаних бруто и нето примања.

На дан 31. децембра 2016. године укупно кредита и осталих потраживања од чланова Извршног, Управног и Одбора за ревизију износи 36,251 хиљаду динара (2015: 119,185 хиљада динара).

39. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2016. године, Банка има неусаглашене изводе отворених ставки за 24 клијента са наведеним разлогом оспоравања.

Неусаглашени изводи за седам клијената односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура, потраживања по основу закупнине у укупном износу од 15,186 хиљада динара. Потраживања по овом основу исправљена су у пуном износу.

За четири клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке исказаних неопозивих обавеза за неповучене кредите, оспоравање износа приказаних у писму о намерама, оспоравање салда на појединим партијама гаранција на дан 31.12.2016. у укупном износу од 28,355 хиљада динара. Тринаест клијента оспорава износе: потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, износ доспелог ануитета, начина обрачуна затезне камате у укупном износу од 2,113 хиљада динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

39. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ (наставак)

Нереализоване дивиденде

Нереализоване дивиденде за исплату у 2016. години износе:

- из 2014. године 1,934,065 хиљада динара за преференцијалне акције и 28,686 хиљада динара за приоритетне) (напомена 36.1).
- Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2015. годину износе 23,530 хиљада динара (напомена 36.1).

Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2016. годину износе 16,808 хиљада динара (напомена 36.1).

40. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

У складу са пресудом Врховног касационог суда Прев.бр 275/2015 од 06.10.2016. године којом је усвојена ревизија Комерцијалне банке, а ради исплате Банци свих средстава која су путем принудне наплате скинута са рачуна Банке у корист клијента Интерекспорт-стечајна маса Београд, (по основу Решења о извршењу привредног суда у Београду И-166/15 од 17.09.2015. године), Банка је дана 24.02.2017. године примила уплату у износу од 562,745 хиљада динара. Уплатом на рачун Банке клијент Интерекспорт – стечајна маса извршио је надокнаду претходно примљеног износа од 560,837 хиљада динара увећаног за судске трошкове и таксе у износу од 1,907 хиљада динара.

На редовној седници Скупштине Банке која је одржана дана 25.01.2017. године донета је одлука о продаји акција из портфолиа Банке у следећим правним лицима: Јубмес банка а.д. Београд, Политика а.д. Београд, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд, Београдска берза ад Београд и Тржиште новца а.д. Београд.

Банка је у поступку избора новог члана Извршног одбора задуженог за позицију CFO (Главни финансијски извршилац).

Није било других значајних догађаја после датума извештајног периода који би захтевали корекције или обелодањивање у Напоменама уз приложене Финансијске извештаје Банке на 31. децембар 2016. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

41. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2016. и 2015. године за поједине главне валуте су:

	<u>31. децембар 2016.</u>	<u>31. децембар 2015.</u>
USD	117.1353	111.2468
EUR	123.4723	121.6261
CHF	114.8473	112.5230

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 22. марта 2017. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора Банке

Alexander Picker
Председник Извршног одбора

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ЗА 2016. ГОДИНУ

Март 2017. године

САДРЖАЈ

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА	2
2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА	5
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ	9
4. ОРГАНИ БАНКЕ И ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА	12
5. ОГРАНЦИ БАНКЕ	15
6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2016. ГОДИНИ	16
7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	34
8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	34
9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ	34
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ	40
11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА	41
12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА	41
13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА	42
14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ	46
15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2016. ГОДИНУ	49
<hr/>	
МИШЉЕЊЕ СПОЉНОГ РЕВИЗОРА БАНКЕ (Ernst & Young d.o.o. Beograd) ЗА 2016. ГОДИНУ	
ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ БАНКЕ	
Биланс стања на дан 31. децембра 2016. године	
Биланс успеха за период од 01. јануара до 31. децембра 2016. године	
Извештај о осталом резултату за 2016. годину	
Извештај о променама на капиталу за период од 01. јануара до 31. децембра 2016. године	
Извештај о токовима готовине за период од 01. јануара до 31. децембра 2016. године	
Напомене уз финансијске извештаје за 2016. годину	
Статистички извештај за 2016. годину	

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ

БИЛАНС УСПЕХА (у хиљадама РСД)	2016.	2015.	Индекс 16/15	2014.	2013.	2012.
Позиције						
Добитак/губитак пре опорезивања	-8.377.636	-6.175.885	135,7	4.757.589	4.588.375	4.572.662
Нето приходи од камата	13.462.734	13.768.082	97,8	13.298.586	12.929.237	10.910.317
Нето приходи од накнада	4.817.314	4.899.947	98,3	4.717.757	4.565.148	4.554.466
Оперативни трошкови	11.086.858	10.799.510	102,7	10.745.910	10.161.794	9.812.888
Нето расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	14.907.539	13.008.526	114,6	2.725.389	3.220.075	1.444.299

1

БИЛАНС СТАЊА (у хиљадама РСД)	2016.	2015.	Индекс 16/15	2014.	2013.	2012.
Билансна актива	400.017.469	393.439.874	101,7	406.261.524	362.786.319	323.384.909
СТАНОВНИШТВО						
Кредити	75.522.465	70.784.957	106,7	69.039.387	61.848.487	55.917.000
Депозити	231.312.395	218.836.847	105,7	207.430.548	186.766.804	164.532.866
ПРИВРЕДА						
Кредити	74.083.897	89.204.275	83,0	112.768.251	112.261.312	118.860.421
Депозити	78.300.568	55.503.896	141,1	57.437.462	42.131.535	40.526.379
Хартије од вредности	136.366.773	129.607.464	105,2	95.654.325	57.001.465	41.347.719

2

ПОКАЗАТЕЉИ	2016.	2015.	Индекс 16/15	2014.	2013.	2012.
РАЦИО КРЕДИТИ/ДЕПОЗИТИ						
Бруто кредити/депозити	58,7%	67,4%		72,4%	77,8%	80,2%
Нето кредити/депозити	50,7%	57,2%		66,3%	72,0%	75,2%
КАПИТАЛ (000 РСД)	55.424.302	62.838.046	88,2	69.546.804	64.962.218	59.866.560
Адекватност капитала	26,97%	22,70%		17,70%	19,00%	21,90%
Број запослених	2.858	2.877	99,3	2.906	2.966	2.989
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ						
РОА	-2,1%	-1,6%		1,25%	1,33%	1,51%
РОЕ-на укупан капитал	-13,9%	-9,0%		7,05%	7,33%	9,44%
Нето каматна маржа на укупну активу	3,3%	3,5%		3,5%	3,7%	3,6%
Cost / income рацио	60,7%	57,9%		59,6%	58,0%	63,5%
Актива по запосленом (000 ЕУР)	1.134	1.124	100,9	1.067	951	871

3

¹ У оквиру оперативних трошкова приказани су трошкови зарада, материјални и нематеријални оперативни трошкови

² Позиција кредити не укључује остале пласмане и потраживања, позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

³ по захтеву ревизора у 2017. години урађена је корекција биланса за 2015. годину

Пословање банкарског сектора Републике Србије у 2016. години било је условљено: присутним макроекономским условима пословања, смањеном тражњом за кредитима, израженим кредитним ризиком, неопходношћу решавања НПЛ кредита, смањењем каматних стопа, високом ликвидношћу банкарског сектора и прописима Народне банке Србије донетим у циљу обезбеђења стабилног и сигурног домаћег банкарског сектора.

У тим условима Банка је имала примарни циљ обезбеђење стабилности и сигурности у пословању, а успела је да задржи место системски значајне Банке, другу позицију по билансној активи у оквиру банкарског сектора Републике Србије, уз одржавање великог поверења клијената (привреде и становништва).

У 2016. години Банка је спровела све потребне активности, у складу са усвојеном Стратегијом и Ребалансом плана, а у циљу: покрића свих ризика у пословању, минимизирања потенцијалних ризика, одржавања сигурности у пословању у будућем периоду и обезбеђивања даљег одрживог развоја Банке. Остваривање ових стратешких циљева Банке у 2016. години је било неопходно због великог броја клијената Банке, значајног обима прикупљених домаћих депозита и девизне штедње, значајног положаја и великог угледа на домаћем финансијском тржишту, односно због системског значаја Банке на банкарском тржишту Републике Србије, са једне стране, и реалног исказивања редовних финансијских извештаја уз пуну примену МРС/МСФИ и обавезе испуњавања свих показатеља пословања прописаних Законом о банкама, са друге стране.

Ради спровођења наведених циљева у 2016. години извршене су одређене организационе промене које су довеле до повећања ефикасности у раду, након анализе постојећег стања извршена је рационализација пословне мреже и броја запослених радника Банке, остварен је пријем стручних радника за одређене области рада (управљање ризицима, дигитализацију пословања, управљање људским ресурсима, испитивање тржишта, увођење нових производа, унапређење продаје банкарских производа, стратешко планирање, рад интерне ревизије и безбедност Банке), а унапређени су модели и начини за

мотивисање радника на свим нивоима рада у Банци.

Одржавање сигурности у пословању, као приоритетни циљ Банке у 2016. години, је остварен. Банка, на крају 2016. године, испуњава све капиталне захтеве за све ризике у свом пословању и према интерним политикама и процедурама за управљање и процену ризика и према прописаним условима Народне банке Србије. Показатељ адекватности капитала, као најзначајнији показатељ сигурности пословања Банке, односно показатељ који представља однос капитала Банке и свих ризика, на крају 2016. године, износи 26,97% (прописано мин. 12%). Поред адекватности капитала, Банка је у 2016. години, у сваком тренутку, испуњавала и све друге параметре и оквира прописане Законом о банкама (улагања Банке, изложеност према лицима повезаним са Банком, збир велике изложености, показатељ девизног ризика, показатељ ликвидности).

Кредитни ризик је најизраженији ризик у пословању банака у Републици Србији. Управљање кредитним ризиком у свим банкама, а посебно на домаћем банкарском тржишту, је врло сложен процес. У циљу унапређења тих процеса у складу са МРС/МСФИ, регулативом Народне банке Србије, применом Базел III стандарда и увођења новог стандарда МСФИ 9 од наредне године, Банка је предузела све потребне мере ради стварања услова за квалитетно управљање кредитним ризиком у 2016. години. Менаџмент Банке је посебну пажњу посветио сигурном управљању кредитним ризиком због:

- погоршања финансијског положаја клијената и повећања броја дана доцње корисника кредита из области привреде и тенденције раста НПЛ кредита,
- смањене тржишне вредности колатерала (некретнина на које банке имају хипотеке) у односу на претходне процене вредности (hair cut), и продужених периода могућности продаје што смањује садашњу вредност некретнина (дисконтовање на садашњу вредност),
- смањене тржишне вредности стечених некретнина (нове процене стечених некретнина),
- погоршаних резултата у финансијским извештајима клијената банака,
- неизвесност решавања УППР-ова.

Поред покрића кредитног ризика, Банка је, у складу са захтевима из МРС 36, извршила и

процену вредности капитала супсидијара (чланица Групе Комерцијалне банке):

- Комерцијалне банке АД Будва у Републици Црној Гори и
- Комерцијалне банке АД Бања Лука у БиХ.

Након свих наведених активности у циљу обезбеђивања сигурности у пословању и покрићу ризика, исказани губитак Банке у 2016. години, након обрачуна пореских ефеката, износи РСД 8.063,2 милиона и највећим делом је последица забележених нето расхода по основу обезвређења финансијских средстава и к кредитно ризичних ванбилансних ставки у износу од РСД 14.907,5 милиона и нето расхода промене вредности некретнина (основна средства, инвестиционе некретнине и нематеријална улагања) у износу од РСД 600,3 милиона. Укупни нето расходи исправки вредности средстава обухватају:

-Исправке вредности пласмана	РСД -11.669,1 мил
-Обезвређење трајних улога у субсидијаре	РСД -2.869,0 мил
-Обезвређење стечене имовине	РСД -427,1 мил
-Приходи наплаћених отписаних потраживања	РСД 57,7 мил
УКУПНО	РСД 14.907,5 мил

Изостанак профитабилности у 2016. години ни на који начин не угрожава нити ће угрозити стабилност и могућност побољшања профитабилности Банке у наредном периоду:

- Адекватност капитала је значајно изнад прописаног нивоа и износи 26,97%.
- Покривеност НПЛ-а исправком вредности износи 75,2%.
- Више формираних резерви из добити од потребних резерви обрачунатих у складу са прописима Народне банке Србије (Одлука о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке), у износу од РСД 10.171,5 милиона, што ће бити искоришћено за покриће губитка из 2016. године без смањења акционарског капитала и негативних утицаја на показатељ адекватности капитала.
- Банка испуњава све параметре прописане Законом о банкама.

Све наведено је, након извршене ревизије редовних финансијских извештаја за 2016. годину, потврдио и спољни ревизор Банке и издао позитивно мишљење, односно да финансијски извештаји истинито и објективно приказују финансијски положај Банке у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања, Законом о рачуноводству и прописима Народне банке Србије. У наредном периоду, према Стратегији и Бизнис плану фокус Банке остаје на:

- Одржавању стабилности пословања и репутације Банке.
- Подизању вредности Банке.
- Одрживом расту пословања и профитабилности.

Финансијски циљеви Банке (у %)	2016. остварено	2017. план	2018. план	2019. план
Раст активе	1,7	-5,8	1,3	2,2
Добитак/Губитак пре опорезивања(РСД млн)	-8.378	4.530	5.891	7.081
РОА	-2,1	1,2	1,6	1,8
РОЕ - укупан капитал	-13,9	7,9	9,9	11,4
Каматна маржа (нето приходи од камата / укупна актива)	3,3	3,3	3,3	3,3
Breakeven маржа	5,3	2,1	1,8	1,5
ЦИР	60,7	58,9	57,5	56,4
НПЛ	19,4	16,8	15,9	14,2

2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА

Протеклу 2016. годину обележила је неизвесност на међународном финансијском тржишту, у погледу будућих мера монетарне политике водећих централних банака. Федералне резерве (ФЕД, САД) су подигле референтну стопу крајем године (0,50-0,75), Европска централна банка (ЕЦБ) је снизила референтну стопу (0,00) док Швајцарска национална банка није мењала референтну стопу у 2016. години (од -1,25% до -0,25%). На робном тржишту, настављена је неизвесност у погледу кретања цене сирове нафте. Кина је и даље главни покретач глобалног економског развоја. Настављене су геополитичке тензије на Блиском истоку.

Међународни монетарни фонд (ММФ) је ревидирао процену раста светске привреде наниже на 3,1%⁴ у 2016. години (0,1 процентни поен ниже у односу на априлску процену), што је последица изласка Велике Британије из Европске уније и слабијег раста од очекиваног привреде САД.

У Републици Србији су успешна пољопривредна сезона, раст индустријске производње, посебно раст инфраструктурних пројеката у грађевинарству подстакли укупан раст економске активности што ће, према првим проценама, резултирати растом БДП-а у 2016. години од 2,7%. Ниски инфлаторни притисци током претходне године услед ниских цена нафте и примарних пољопривредних производа, ниске инфлације из окружења, утицали су да домаћа инфлација остане испод доње границе циљане. Подаци из Анкете о радној снази показују смањење незапослености током 2016. године. Знатно бржи раст извоза роба и услуга од увоза допринео је да се смањи дефицит текућег рачуна у односу на претходне године. Нето прилив страних директних инвестиција, захваљујући развоју пословног амбијента, и у 2016. остаће на приближно истом нивоу као и претходне године. Предузете мере фискалне консолидације и ефикаснија наплата пореза резултирали су смањењем фискалног дефицита у односу на претходне године. Премија ризика земље, мерена ЕМВІ индексом, је наставила да пада током 2016. године чему је одговарајући допринос дала и позитивна оцена ММФ-а о

успешном завршетку четврте и пете ревизије „stand by“ аранжмана из предострожности.

На крају посматране године, у Скупштини Србије, усвојен је сет финансијских закона чији је циљ спровођење финансијске консолидације, борба против „сиве економије“ и економски развој. Усвојени су Закон о изменама и допунама Закона о ПДВ-у, Закон о изменама и допунама Закона о акцизама, Закон о проценитељима вредности непокретности, Закон о изменама и допунама Закона о пореском поступку, Закон о регулисању јавног дуга РС по основу неисплаћене девизне штедње грађана.

Кретање БДП-а

Као резултат предузетих мера економске политике уследио је раст укупне економске активности у 2016. години, мерено бруто домаћим производом од 2,7%⁵ у односу на претходну годину. Највећи допринос расту БДП-а дали су успешна пољопривредна сезона (раст физичког обима од око 8,1%⁶), раст инфраструктурних пројеката у грађевинарству (21,5%⁷ више грађевинских дозвола него у претходној години), раст у појединим индустријским секторима, раст у прерађивачкој индустрији и раст сектора услуга: туризам (13,0%⁸), саобраћај, трговина на мало (промет робе повећан 7,5%⁹). Такође, позитиван утицај су имали ниска цена нафте на светском тржишту и стабилан прилив страних директних инвестиција. Раст запослености, зарада у приватном сектору, већи расположиви доходак домаћинстава услед нижих трошкова кредитирања и најављено повећање минималне зараде и пензија допринеће расту БДП-а. Извоз је релативно висок, а раст увоза биће спорији од раста извоза што ће дати позитиван допринос нето извоза расту БДП-а.

⁴ Извор: IMF, World Economic Outlook, октобар 2016.

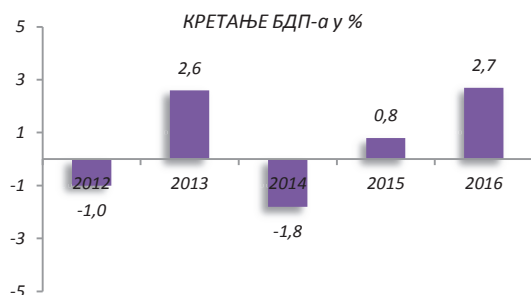
⁵ Министарство финансија РС, Текућа макроекономска кретања, фебруар 2017

⁶ РЗС, Економска кретања у Републици Србији, децембар 2016

⁷ Министарство финансија РС, Текућа макроекономска кретања, фебруар 2017

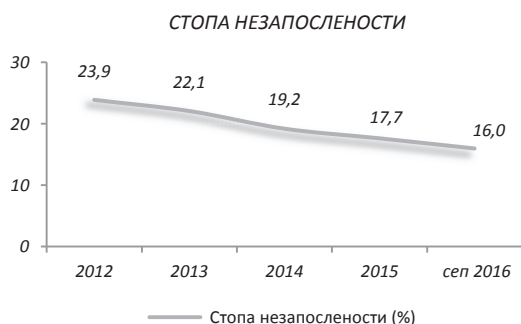
⁸ Исто као претходно

⁹ Исто

Запосленост/незапосленост

У 2016. је настављена тенденција из 2015. године, тржиште рада наставља да се опоравља. Раст економске активности се позитивно одразио и на тржиште рада повећањем броја формално запослених од почетка године. Према подацима добијеним из Анкете о радној снази, који поред формалног обухватају и неформални део тржишта рада, на крају трећег квартала 2016. дошло је до значајног смањења незапослености. Стопа незапослености на крају трећег квартала 2016. износила је 13,8% и смањена је у односу на исти период 2015. када је износила 16,6%. До раста запослености је дошло у пољопривредним делатностима и прерађивачкој индустрији што су углавном послови сезонског и привременог карактера. Са друге стране, запосленост на неодређено време, у државном сектору има тенденцију смањења. Раст запослености је делом резултат и повећане неформалне запослености која је порасла на 24,1% са 20,3%¹⁰, колико је износила у првом кварталу 2016. године. Благо побољшање на тржишту рада, последица је и реформи тржишта рада.

Извор: Републички завод за статистику (просек за период)

Инфлација

Међугодишња инфлација је и током 2016. године константно била испод доње границе циљаног коридора НБС 4,0%±1,5пп. На крају 2016. године међугодишња инфлација износи

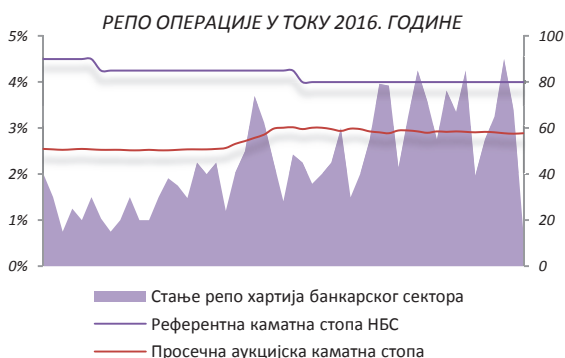
1,6%¹¹. На висину инфлације у 2016. години утицај су имали следећи фактори: ниска цена нафтних деривата и примарних пољопривредних производа, ниска тражња и спор раст регулисаних цена, ниски трошкови у производњи хране и инфлација у међународном окружењу. Знатно бољи макроекономски услови пословања за наредни период, смањење ризика улагања у Србију и постигнута ценовна стабилност утицали су на то да НБС крајем 2016. године коригује наниже циљану стопу инфлације на 3,0%±1,5пп за 2017. годину.

Репо стопа

Сprovedена фискална консолидација, структурне реформе, смањење спољнотрговинске неравнотеже и привредни раст позитивно су утицали на јачање отпорности домаће привреде на евентуалне ризике из међународног окружења. Укупна макроекономска кретања омогућила су Народној банци Србије да задржи релаксирану монетарну политику у 2016. години и да настави обарање референтне каматне стопе са 4,5% са почетка године на ниво 4,0% на крају године. Након снижења референтне каматне стопе и сужења коридора каматних стопа НБС у односу на референтну стопу на ±1,5пп, смањен је распон између просечне репо стопе и референтне стопе. Враћањем инструмента реверзних репо операција НБС је поново омогућила банкама пласирање ликвидних средстава у благајничке записе, али применом методе аукције и вишеструких каматних стопа. Ово је резултирало раздвајањем и формирањем аукцијске (ниже) и референтне (више) каматне стопе. Просечна репо стопа је на крају 2016. године износила 2,89%. Обим репо трансакција се кретао у распону од почетних РСД 40,0 милијарди до максималног обима од РСД 90,0 милијарди у децембру, да

би се крај године завршио са РСД 15,2 милијарде.

Стране директне инвестиције

Стране директне инвестиције су на крају децембра 2016. године достигле износ од ЕУР 1,9 милијарди¹². Највећа инвестиција је релизована у сектору металне индустрије (железара Хестил доо Смедерево), а значајан прилив инвестиција је остварен и у секторима некретнина, грађевинарства, финансијских услуга, трговине, телекомуникација и ваздушног саобраћаја.

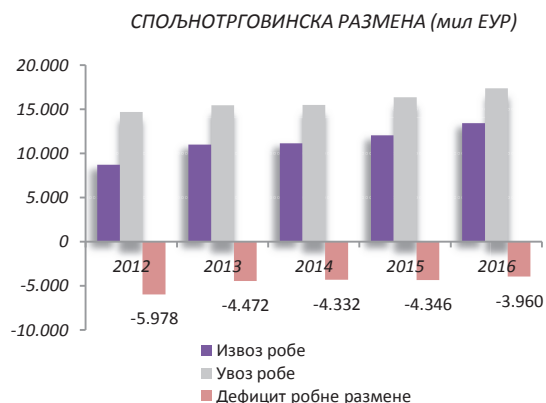

Обим страних директних инвестиција од ЕУР 1,9 милијарди био је више него довољан за покриће дефицита текућег рачуна, који се за 2016. годину процењује на 4,1% БДП-а.

Спољнотрговинска размена

Укупна спољнотрговинска размена Републике Србије, за дванаест месеци 2016. године, износила је ЕУР 30,8 милијарди¹³. Овај обим представља повећање од 8,4% у односу на исти период претходне године. Извоз робе, за дванаест месеци 2016. године, достигао је вредност од ЕУР 13,4 милијарде. Увоз робе, у истом периоду, је износио ЕУР 17,4 милијарде,

односно дефицит остварене робне размене износио је ЕУР 4,0 милијарде.

Посматрано по компанијама извозницима, компанија Фиат аутомобили Србија д.о.о., Крагујевац (ФАС), и у 2016. години је водећи извозник. До краја 2016. године обим извоза ФАС-а износио је ЕУР 1.068 милиона, а следе га Хестил Србија д.о.о., Смедерево (бивша Железара Смедерево), Tigar tyres д.о.о., Пирот и НИС а.д., Нови Сад.

Анализирајући структуру спољнотрговинске размене по регионима и земљама, са земљама ЕУ обавља се око 2/3 спољнотрговинске размене. Увоз из земаља ЕУ чини 63,1% укупног увоза, а извоз у земље ЕУ 66,1% укупног извоза¹⁴. Главни спољнотрговински партнери из ЕУ су Италија и Немачка и у 2016. као и у 2015. години, са 27,6% укупног извоза, и 23,2% укупног увоза из истих земаља.

Курс ЕУР/РСД

Курс ЕУР/РСД (123,47) на крају 2016. године је за 1,52% виши од курса са краја 2015. године. Током 2016. године курс ЕУР/РСД се кретао у распону између 121,5 и 123,9 РСД за ЕУР. Кретање курса динара у односу на стране валуте било је под утицајем знатно повољнијих макроекономских показатеља, позитивних оцена ММФ-а по питању спровођења потписаног аранжмана, побољшаног кредитног рејтинга земље од стране агенције Fitch, повећаног поверења страних инвеститора и последично раста инвестиција у динарске ХОВ Републике Србије.

Депресијација динара у 2016. години је позитивно утицала на конкурентност домаће привреде. Народна банка Србије (НБС) је интервенисала на међубанкарском девизном тржишту у оба смера, кроз куповину и тако спречавала апресијацију динара, али је

¹² Министарство финансија Републике Србије

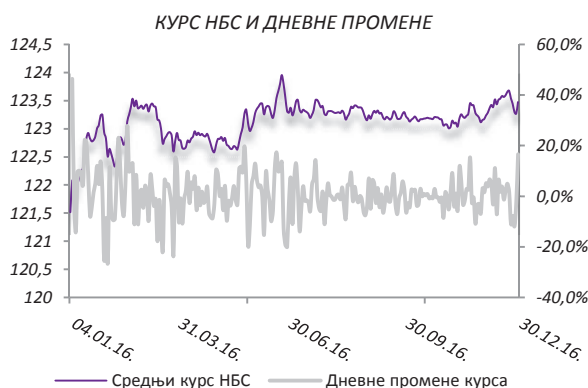
¹³ Министарство финансија Републике Србије

¹⁴ Исто, Текућа макроекономска кретања, фебруар 2017

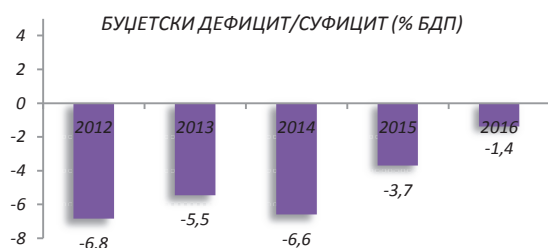
истовремено и продавала девизе, на тај начин спречавала превелике осцилације вредности домаће валуте. У току 2016. године обим куповине НБС износио је ЕУР 820 милиона, док је обим продаје износио ЕУР 980 милиона.

Девизне резерве НБС крајем године достигле су вредност ЕУР 10,2 милијарде (прелиминарно) и смањене су у односу на крај 2015. године за 1,67%.

Буџетски дефицит/суфицит

На нивоу опште државе, у периоду јануар-децембар 2016. године, забележен је дефицит у износу од РСД 57,1 милијарда¹⁵ односно 1,4% БДП, што представља бољи резултат од планираног дефицита дефинисаног Програмом са ММФ-ом (РСД 163,5 млрд или 3,9% БДП).

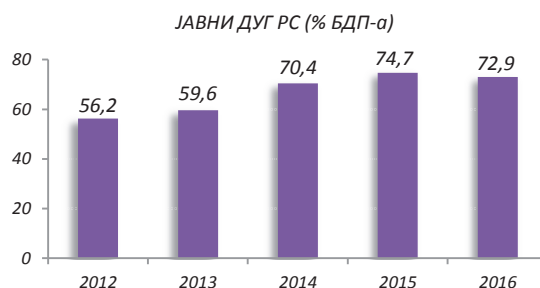
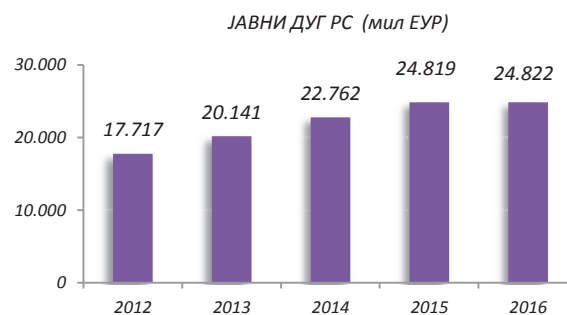
Извор: Министарство финансија РС (консолидовани фискални резултат)

У истом периоду остварен је суфицит буџета Републике у износу од РСД 5,0 милијарди. До смањења дефицита опште државе, дошло је захваљујући повећању фискалних прихода посебно једнократних непореских прихода и нижих расхода. Највећи раст су оствариле акцизе и ПДВ услед боље наплате јавних прихода и раста финалне потрошње. Остварени су и бољи приходи од пореза на добит предузећа, као и приходи од доприноса и пореза на доходак грађана. Забележени су и

већи непорески приходи. На страни расхода, смањени су расходи за запослене, за пензије и субвенције, уз истовремено повећање капиталних расхода што треба позитивно да утиче на привредни раст.

Јавни дуг

Јавни дуг Републике Србије на крају децембра 2016. године износио је ЕУР 24,8 милијарди односно 72,9% БДП. Према расположивим подацима, у односу на крај 2015. године, јавни дуг је повећан за ЕУР 3,2 милиона. Највећа претња за смањење учешћа јавног дуга у БДП-у лежи у дешавању у међународном окружењу, а пре свега у кретању курса долара (око 33% дуга је у доларима) и промени каматних стопа.

Спољни дуг

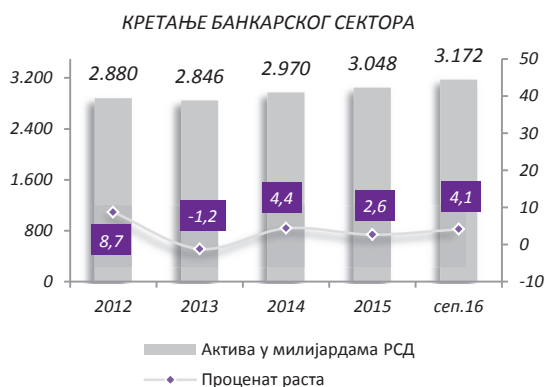
Према подацима НБС на крају септембра 2016. године укупан спољни дуг, јавног и приватног сектора, је износио ЕУР 25,7 милијарди и у односу на септембар 2015. године смањен је за ЕУР 383,4 милиона. Спољни дуг чини 76,0% БДП. Спољни дуг приватног сектора, у посматраном периоду, је смањен ЕУР 415,8 милиона, док је дуг јавног сектора повећан ЕУР 32,4 милиона. Индикатор екстерне солвентности, који се рачуна стављањем у однос износа спољног дуга и вредности извоза робе и услуга, на крају септембра 2016. године је благо побољшан, и износи 153,4%, (почетак године 167,8%).

3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ

3.1. Банкарски сектор

Банкарски сектор Републике Србије, крајем септембра 2016. године, чини укупно 30 банака са 24.021 запослених, укупном активом од РСД 3.172,0 милијарди и укупним капиталом од РСД 649,2 милијарде. Десет највећих банака по активи учествује са 77,5% у укупној секторској активи.

У првих девет месеци 2016. године билансна актива банкарског сектора је порасла за 4,1% у односу на крај претходне године, укупан капитал је повећан 4,9%, док је број запослених смањен за 1,0%.

Током 2016. године настављен је тренд смањења каматних стопа, што је допринело да је реализован раст укупних кредита, при чему су кредити становништву забележили већи раст, док су кредити привреди повећани у мањем износу. Банкарски сектор располаже значајним вишковима ликвидних средстава, имајући у виду основне показатеље ликвидности. Вишак ликвидних средстава сектора се пласира углавном у државне ХоВ и

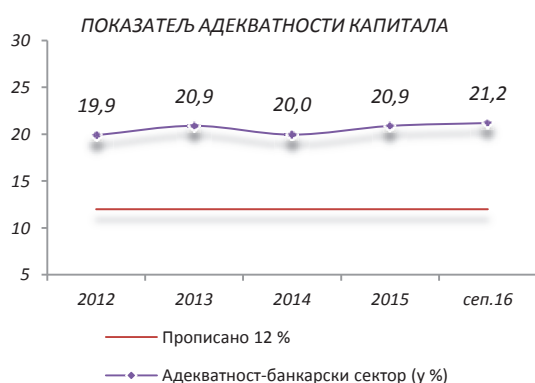
реверзне репо операције НБС. На крају септембра 2016. године стање пласмана банака по репо трансакцијама износило је РСД 65,0 милијарди. Што се тиче државних ХоВ, укупна вредност портфолија, на крају септембра, је износила РСД 613,6 милијарди. Удео хартија од вредности износио је 20,5% aktive банкарског сектора, а готовине и средстава код Централне банке 13,3% (на 30. септембар 2016. године).

Учешће бруто НПЛ кредита (кредити са кашњењем преко 90 дана) у укупним бруто кредитима, на крају трећег квартала 2016. износи 19,5% док је крајем децембра 2015. износио 21,6%. Посматрано по секторској структури, највећи део бруто НПЛ-а се односи на привредна друштва. На крају септембра 2016. покриће бруто НПЛ кредита обрачунатом резервом за процењене губитке по билансним потраживањима износи 114,5%. Исправке вредности укупних кредита покривају 69,5% бруто НПЛ кредита¹⁶. Бруто НПЛ кредити физичким лицима на крају трећег тромесечја износе РСД 87,5 милијарди и незнатно су смањени у односу на друго тромесечје 2016. године.

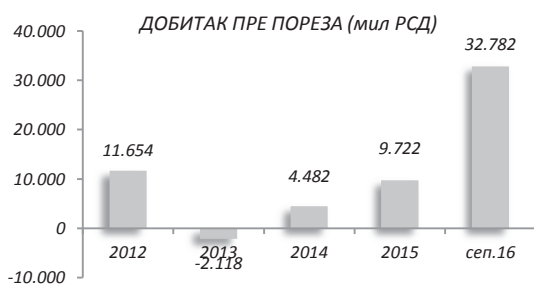
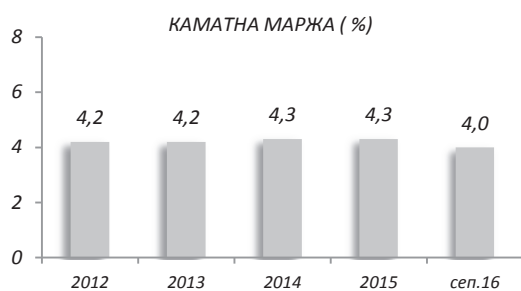
Девизна штедња грађана је имала тенденцију раста и у септембру 2016. године достиже износ од ЕУР 8,5 милијарди, што представља повећање у односу на крај 2015. године (4,1%).

Адекватност капитала, на дан 30. септембра 2016. године износи 21,2% што значи да је банкарски сектор адекватно капитализован. Остварена капитална адекватност је знатно изнад прописаног минимума од 12,0%. На крају септембра 2016. године, регулаторни капитал банкарског сектора износи ЕУР 3,2 милијарде што представља раст у односу на крај 2015. године у износу од ЕУР 0,2 милијарде.

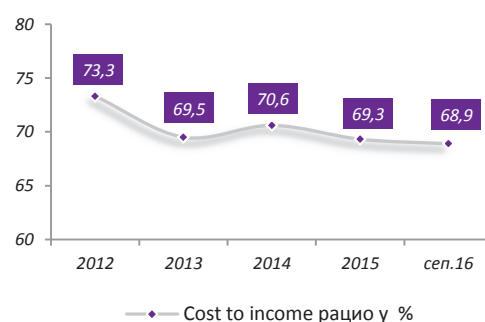
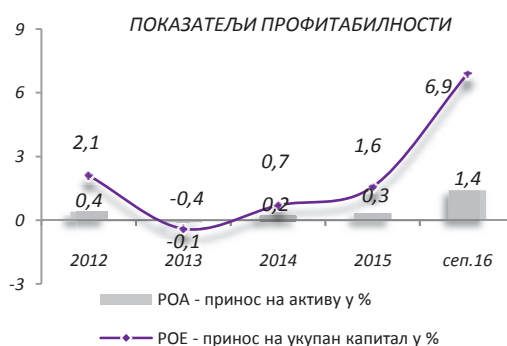
И у 2016. години, присутна је тенденција смањења кредитног задужења банкарског сектора у иностранству. До краја септембра 2016. године забележено је смањење укупног задужења банака према иностранству за 23,9% у односу на крај 2015. године.

У првих девет месеци 2016. године банке су забележиле раст профитабилности. На крају трећег квартала 2016. оставрен је позитиван нето финансијски резултат, пре опорезивања, у износу од РСД 32,8 милијарде. У посматраном периоду 22 банке су пословале позитивно са укупним резултатом РСД 37,3 милијарде, док је 8 банака пословало са укупним губитком од РСД 4,5 милијарде. Један од главних покретача раста нето добитка је и мањи износ нето кредитних губитака. Трошкови исправки вредности су забележили смањење у односу на исти период прошле године (септембар 2016. – РСД 15,6 милијарди, септембар 2015. – РСД 28,6 милијарде).

Напомена: резултат на крају 2012. године укључује и губитак Развојне банке Војводине од ЕУР 128 милиона, а

резултат на крају 2013. године укључује губитак Универзал банке од ЕУР 13 милиона.

Cost-to-Income рацио наставља тренд снижавања, након повећања у 2014. години, и достиже вредност од 68,9%.

3.2. Финансијски положај Банке у односу на сектор

Банка је са износом билансне активе од РСД 409.980,2 милиона, на дан 30. септембар 2016. године заузимала 12,9% српског банкарског тржишта и била је другорангирана по овом параметру. Идентично тржишно учешће је остварено и на крају 2015. године.

Дати кредити и потраживања Банке на дан 30. септембра 2016. године износе РСД 195.433,2 милиона што чини 9,9% тржишног учешћа. Постигнути резултат је скоро исти у односу на резултат на крају 2015. године када је Банка имала 9,8% учешћа у банкарском сектору (РСД 179.586,6 милиона).

Према позицији укупан капитал Банка је умањила учешће у банкарском сектору, са 10,1% (РСД 62.838,0 милиона на крају 2015. године) на 9,2% банкарског тржишта на дан 30. септембар 2016. године (РСД 59.679,5 милиона).

Позиција прикупљени депозити и остале обавезе такође, је незнатно промењена у периоду од краја 2015. године до 30. септембра 2016. године. Учешће депозита и осталих обавеза Банке у укупним депозитима банкарског сектора износило је 13,7% на крају 2015. године (РСД 317.165,2 милиона), док је 30. септембра 2016. износило 13,8% укупних депозита банкарског сектора (РСД 335.483,7 милиона).

4. ОРГАНИ БАНКЕ И ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

4.1. Управни одбор Банке

Управни одбор Банке је формиран у складу са Законом о банкама и Уговором између акционара – Републике Србије и групе међународних финансијских институција (EBRD, IFC, DEG, SwedFund) и чини га девет чланова, укључујући и председника, од којих су три члана лица независна од Банке. Чланове Управног одбора Банке именује Скупштина акционара Банке на период од четири године.

Надлежности Управног одбора Банке дефинисане су чланом 73. Закона о банкама и чланом 27. Статута Банке. Чланови Управног одбора Банке на дан 31. децембар 2016. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АКЦИОНАР / ЧЛАН НЕЗАВИСАН ОД БАНКЕ	ФУНКЦИЈА
Др Владимир Круљ	Република Србија	Председник
Мирјана Ђојбашић	Република Србија	Члан
Љилја Јовановић	Република Србија	Члан
Andreas Klinge	ЕБРД	Члан
Philippe Delpal	ЕБРД	Члан
Khosrow Zamani	ИФЦ	Члан
Оливера Матић Брбора	Члан независан од Банке	Члан
Мила Коругић Милошевић	Члан независан од Банке	Члан
Mats Kjaer	Члан независан од Банке	Члан

4.2. Извршни одбор Банке

Извршни одбор се састоји од председника Извршног одбора, заменика председника Извршног одбора и најмање три члана.

Мандат чланова Извршног одбора Банке укључујући и председника и заменика председника је четири године од дана именованја.

Надлежности Извршног одбора дефинисане су чланом 76. Закона о банкама и чланом 31. Статута Банке.

Чланови Извршног одбора Банке на дан 31. децембар 2016. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
Dr Alexander Picker	Председник
Слађана Јелић	Заменик председника
Драгиша Станојевић	Члан
Др Дејан Тешић	Члан

4.3. Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију)

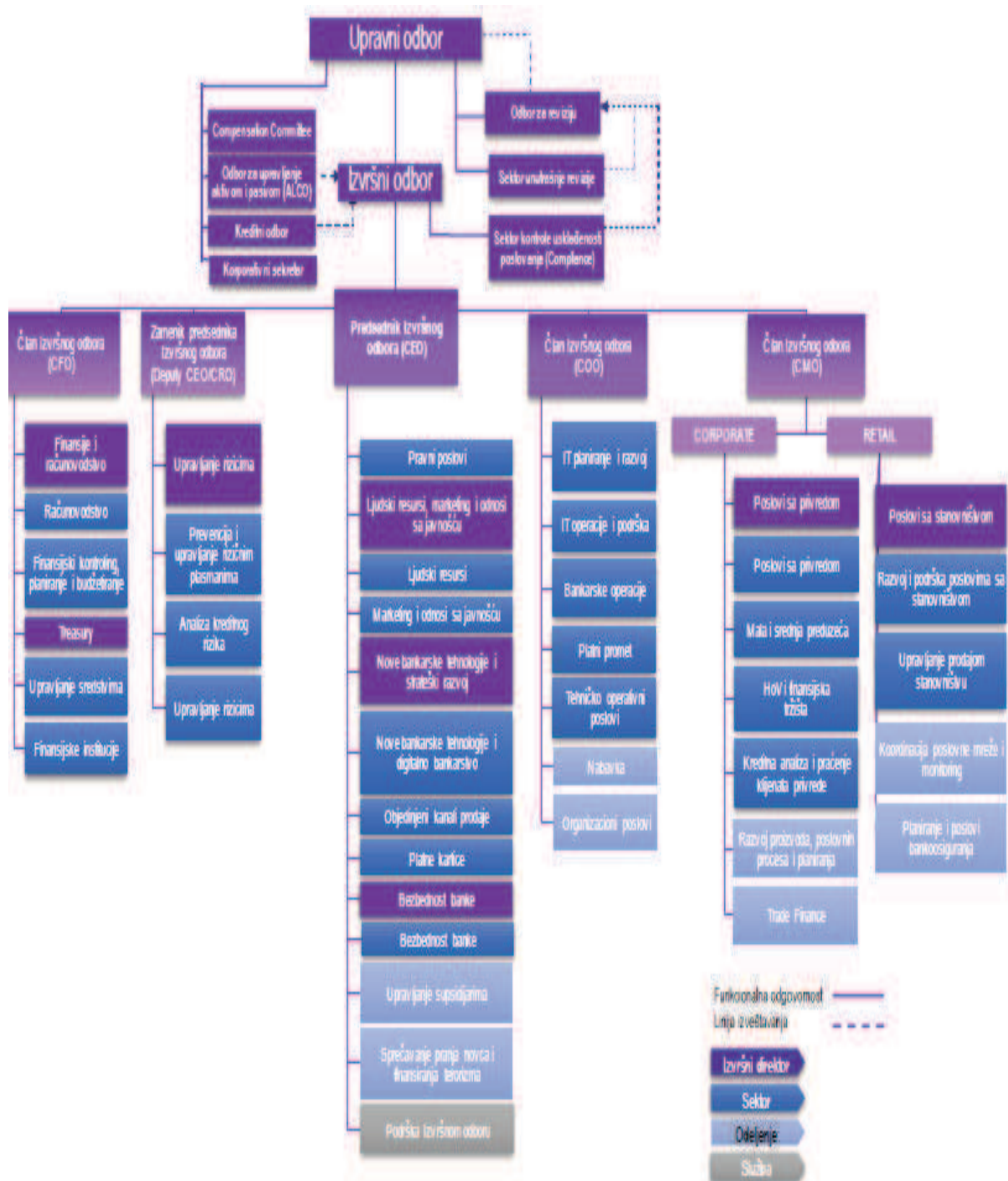
Одбор за праћење пословања Банке чине три члана, од којих су два чланови Управног одбора Банке који имају одговарајуће искуство из области финансија. Један члан Одбора за праћење пословања је лице независно од Банке. Чланови Одбора се бирају на период од четири године.

Дужности Одбора за праћење пословања дефинисане су чланом 80. Закона о банкама и чланом 34. Статута Банке.

Чланови Одбора за праћење пословања на дан 31. децембар 2016. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
Mats Kjaer	Председник
Andreas Klinge	Члан
Милена Ковачевић	Члан

4.4.Организациона структура Банке

4.5. Регионални распоред филијала Банке

Банка је своје пословне активности, и у 2016. години, обављала кроз мрежу филијала и експозитура чији се број мењао и прилагођавао тржишним потребама.

Крајем 2016. године (октобар) менаџмент Банке је започео процес реорганизације пословне мреже филијала и експозитура гашењем Филијале Смедерево и отварањем два пословна центра, Пословни центар Београд 1 и Пословни центар Београд 2 у оквиру Филијале Београд. Намера менаџмента је да се садашња мрежа од 24 филијале и преко 200

експозитура, замени са ефикаснијом и рационалнијом пословном мрежом која ће покрити и постојеће и нове циљне групе.

На крају 2016. године пословну мрежу Банке су чиниле 23 филијале, 2 пословна центра (Београд 1 и Београд 2 у оквиру Филијале Београд) и 205 експозитура, чиме је постигнута покривеност територије Републике Србије. У току 2016. године угашене су четири експозитуре, једна филијала и основана су два нова Пословна центра.

5. ОГРАНЦИ БАНКЕ

Банка своје пословне активности обавља кроз мрежу филијала и експозитура чији се број мења и прилагођава тржишним потребама. Пословање се, у току 2016. године обављало у Централни банке у Београду, 23 Филијале и 205 Експозитура и два нова Пословна центра, Београд 1 и Београд 2, формиран крајем године.

Банка има и три зависна друштва који заједно чине Групу Комерцијална банка а.д., Београд и то:

1. Комерцијална банка а.д., Будва у Републици Црној Гори (100% власништва),
2. Комерцијална банка а.д., Бања Лука у Босни и Херцеговини (99,998% власништва) и
3. КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, друштво за управљање инвестиционим фондовима (ДЗУИФ) (100% власништва).

5.1. Значајни послови са повезаним лицима

Укупна изложеност према лицима повезаним с Банком, на дан 31. децембра 2016. године износила је РСД 532,1 милиона, што је у односу на регулаторни капитал од РСД 46.230,7 милиона представљало 1,2% (максимална вредност укупних пласмана свим лицима повезаним с Банком по Закону о банкама износи 20% капитала).

Највећи део изложености према лицима повезаним с Банком на дан 31. децембра 2016. године, износ од РСД 525,5 милиона односно 1,1% регулаторног капитала Банке, односи се

на пласмане физичким лицима која су лица повезана с Банком.

У складу са чланом 37. Закона о банкама, лицима повезаним с банком, Банка није одобравала кредите по условима који су повољнији од услова одобрених другим лицима која нису повезана с Банком, односно нису лица запослена у Банци.

6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ У 2016. ГОДИНИ

6.1. Увод

На пословање Банке у 2016. години пресудно су утицали почетак процеса приватизације и у складу са тим наставак коначне корекције кредитног портфолија. И даље висок износ исправки вредности пласмана утицао је на негативан финансијски резултата, али и на повећање покривености НПЛ-а изнад 75%. Поменуто би, у наредном периоду, требало да допринесе бољем управљању портфолијом НПЛ-а. Негативан резултат исказан у 2016. години није утицао на сигурност, стабилност и ликвидност Банке. Остварени нето приходи од камата и накнада у 2016. години су незнатно нижи у односу на крај 2015. године. Политика менаџмента Банке издвајања значајног дела оствареног добитка у резерве, у претходном периоду, сада даје могућност да се изврши покриће целокупног губитка без умањења акцијског капитала.

Билансна сума

Билансна сума (нето актива) на крају 2016. године је достигла износ од РСД 400.017,5 милиона (ЕУР 3,2 милијарде) и представља повећање 1,7% у односу на претходну годину. Фокус и даље остаје на одрживом пословању, кроз балансирање између профитабилности и квалитета портфолија, даљој оптимизацији структуре и квалитета активе, изналажењу нових извора прихода и бржем упошљавању средстава.

Извори

И у току 2016. године настављен је раст девизне штедње становништва од око ЕУР 20,8 милиона, депозити привреде забележили су раст у односу на крај 2015. године за РСД 22.796,7 милиона. Депозити банака и других финансијских организација су смањени у току 2016. године за РСД 8.683,8 милиона.

Током 2016. године, Банка је вратила ино кредиторима ЕУР 136 милиона док је узела ЕУР 34 милиона кредитних линија. Стање обавеза Банке, по основу примљених кредитних линија на крају 2016. године износи РСД 12.984,1 милиона и смањено је у односу на крај 2015. за РСД 12.149,9 милиона.

Субординиране обавезе на крају посматране године износе РСД 6.178,4 милиона.

Пласмани

Банка је на крају посматраног периода забележила пад пласмана привреди (у износу од РСД 15.120,4 милиона односно 17,0%) првенствено као последицу смањене тражње квалитетних клијената, превремених отплата, као и значајног обезвређења пласмана. Истовремено остварен је раст пласмана становништву (раст од РСД 4.737,5 милиона) где доминирају готовински кредити и кредити за рефинансирање. Значајан део ликвидних средстава Банке пласиран је у динарске и девизне ХоВ. На крају 2016. године, у ХоВ расположиве за продају пласирано је РСД 136.123,8 милиона, што је повећање од РСД 7.367,4 милиона у односу на исти период 2015. године (повећање од 5,7%).

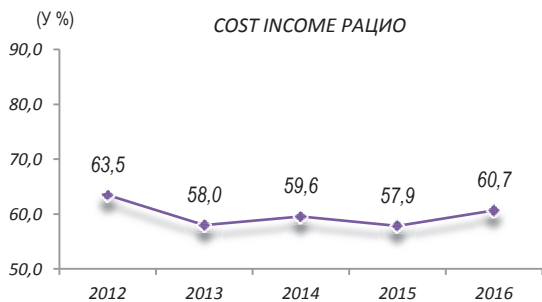
Профитабилност

На резултат у 2016. као и 2015. години највећи утицај су имали расходи обезвређења пласмана и кредитно ризичних ванбилансних ставки (РСД 14.907,5 милиона).

На крају 2016. године Банка је забележила пад нето прихода од камата и нето прихода од накнада, уз раст ЦИР-а, док је са друге стране забележила једнократно повећање исправки вредности пласмана, што је на крају резултирало губитком пре опорезивања у износу од РСД 8.377,6 милиона.

Губитак Банке је нижи од износа више издвојених резерви из добитка за процењене губитке од укупно потребних резерви обрачунатих по прописима Народне банке Србије. Банка је, на крају 2016. године имала више формираних резерви од потребних резерви у износу од РСД 10.171,5 милиона.

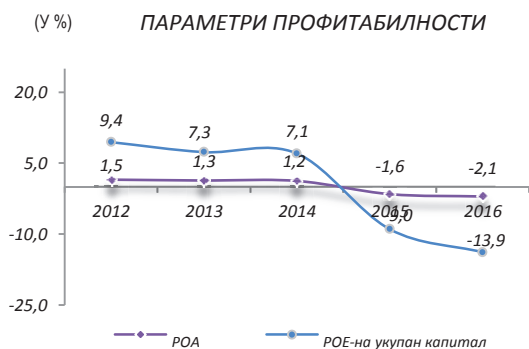
Cost Income рацио је у оквиру планираног за 2016. годину (ребаланс).

Добитак по основу камата, у току 2016. године бележи пад од 2,2% у односу на крај 2015. године, истовремено и добитак од накнада бележи пад од 1,7%.

Даљом оптимизацијом цене и структуре извора средстава остварена је каматна маржа у складу са планом (3,3%) и поред константног пада активних и пасивних каматних стопа и током 2016. године.

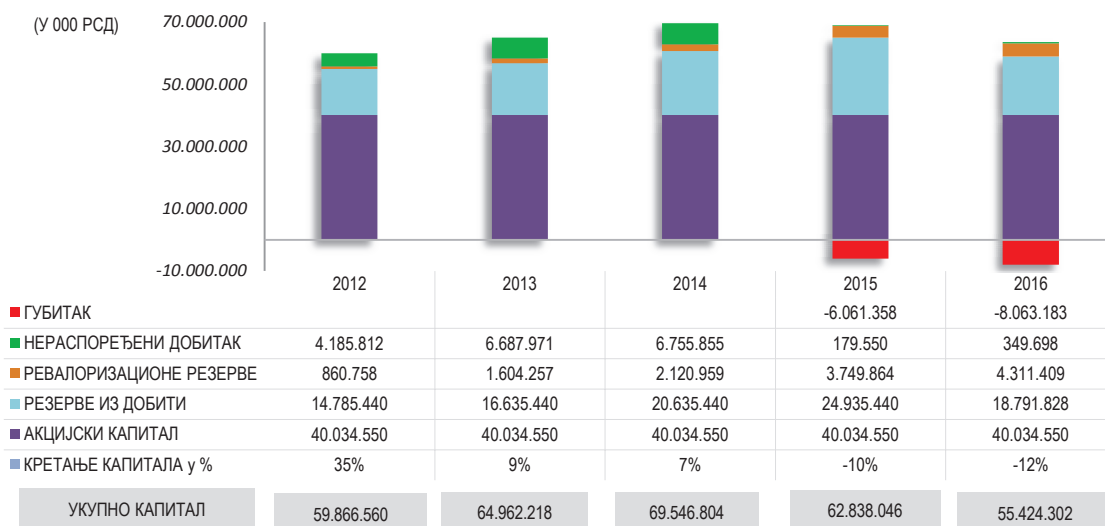

Капитал Банке

Промене на капиталу у периоду од 2012. до 2016. године:

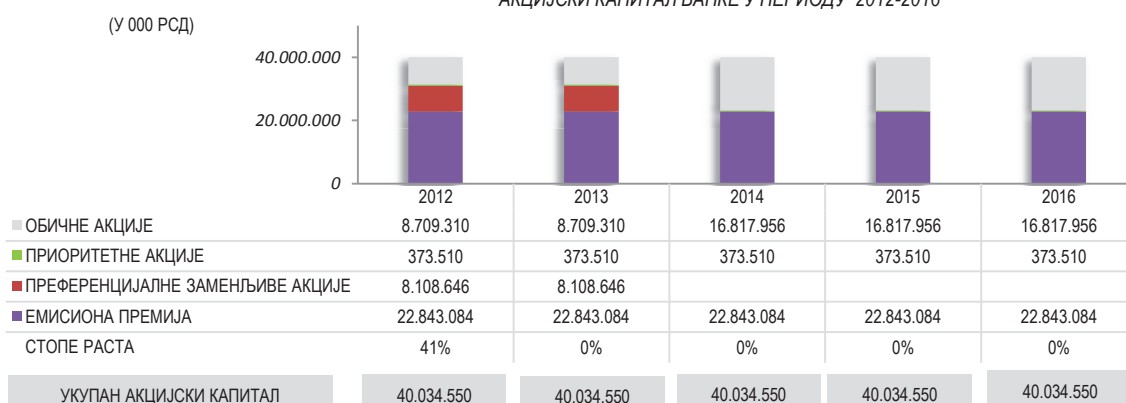
ОПИС	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.
КАПИТАЛ БАНКЕ (У 000 РСД)					
Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	40.034.550	40.034.550	40.034.550
Резерве из добити	18.791.828	24.935.440	20.635.440	16.635.440	14.785.440
Ревалоризационе резерве	4.311.409	3.749.864	2.120.959	1.604.257	860.758
Нераспоређени добитак	349.698	179.550	6.755.855	6.687.971	4.185.812
Губитак	8.063.183	6.061.358	-	-	-
УКУПАН КАПИТАЛ	55.424.302	62.838.046	69.546.804	64.962.218	59.866.560

УКУПАН КАПИТАЛ БАНКЕ У ПЕРИОДУ 2012-2016

Укупан капитал Банке на крају 2016. године износи РСД 55.424,3 милиона и смањен је 11,8% у односу на крај 2015. године. У периоду од 2010. до 2016. године укупан капитал Банке је повећан 35,0%. Акцијски капитал, у истом периоду, је повећан 40,7% односно РСД 11.572,0 милиона. Банка је до сада повећала акцијски капитал по основу две емисије преференцијалних заменљивих акција (2010. године у износу од РСД 11.400 милиона и 2012. године РСД 11.572 милиона). Банка је у току претходних десет година, највећи део оствареног добитка распоређивала у резерве за процењене губитке у циљу одржавања сигурности у пословању и адекватности капитала, односно за заштиту акционарског капитала од евентуалних губитака али и за повећање основног капитала. Банка је у току последњих пет година из оствареног добитка и по основу ревалоризације, повећала укупне резерве у износу од РСД 7.457,0 милиона. Резерве из добити на крају 2016. године су умањене у односу на 2015. годину за РСД 6.143,6 милиона с обзиром да је банка део искористила за покриће губитка из 2015. године.

АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ БАНКЕ У ПЕРИОДУ 2012-2016

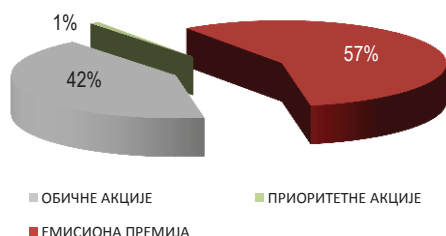

Обичним (редовним) акцијама Банке се тргује на Стандард листингу Београдске берзе од 2010. године. Током 2014. године извршена је конверзија преференцијалних замењивих акција у обичне акције и од тада није било промена у структури акционарског капитала. Банка на дан 31. децембар 2016. године има 16.817.956 обичних акција (редовних) и 373.510 приоритетних (преференцијалних) акција појединачне номиналне вредности РСД 1.000. На крају 2016. године обичне акције Банке поседује 1.199 акционара, а приоритетне акције 616 акционара.

Акционари Банке на дан 31. децембар 2016. године су:

АКЦИОНАРИ	Обичне акције	% УЧЕШЋА	Приоритетне акције	% УЧЕШЋА	УКУПНО АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА У АКЦ. КАПИТАЛУ
Република Србија	7.020.346	41,7	-	0,00	7.020.346	40,8
EBRD	4.109.440	24,4	-	0,00	4.109.440	23,9
IFC	1.706.810	10,2	-	0,00	1.706.810	9,9
DEG	772.850	4,6	-	0,00	772.850	4,5
SWEDFUND	386.420	2,3	-	0,00	386.420	2,3
ОСТАЛИ	2.822.090	16,8	373.510	100,00	3.195.600	18,6
УКУПНО	16.817.956	100,0	373.510	100,0	17.191.466	100,0

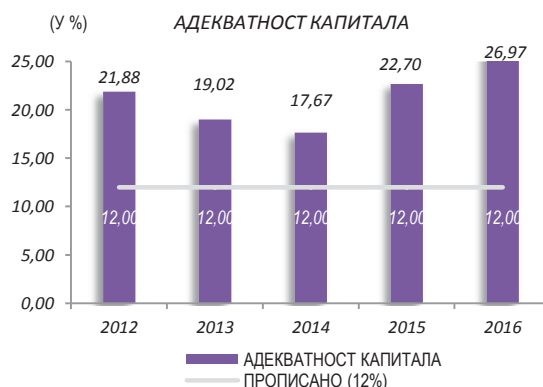
СТРУКТУРА АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА НА ДАН 31.12.2016.

Адекватност капитала

Показатељ адекватности капитала Банке на крају 2016. године, поред и даље значајних исправки вредности и резервисања, износи 27,0%, што најбоље показује да је Банка успела да одржи адекватну капитализованост. Банка

је, у посматраном временском периоду као и у току 2015. године, испунила све параметре пословања прописане Законом о банкама, и испунила све обавезе, што је поуздан индикатор стабилног и сигурног пословања.

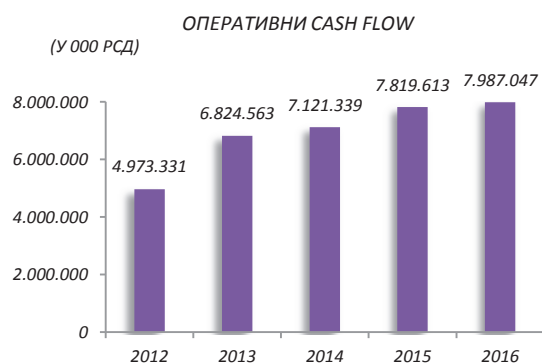

Показатељи пословања

РБ	ОПИС	ПРОПИСАНО	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.
1.	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА	мин 12%	26,97%	22,70%	17,67%	19,02%	21,88%
2.	ПОКАЗАТЕЉ УЛАГАЊА У ЛИЦА КОЈА НИСУ У ФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ И ОСНОВНА СРЕДСТВА	макс 60%	17,47%	23,13%	27,60%	24,67%	18,38%
3.	ПОКАЗАТЕЉ ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ	макс 400%	38,48%	79,76%	160,59%	97,78%	107,37%
4.	ПОКАЗАТЕЉ ДЕВИЗНОГ РИЗИКА	макс 20%	2,96%	10,60%	2,90%	2,12%	0,82%
5.	ПОКАЗАТЕЉ ЛИКВИДНОСТИ	мин 0,8	2,86	2,73	2,84	3,45	2,18

Оперативни cash flow

Оперативни cash-flow на крају 2016. године у односу на исти период претходне године је већи РСД 167,4 милиона (повећање 2,1%). На крају 2016. године остварен је раст прилива од накнада за РСД 343,3 милиона односно 5,8%, док су приливи од камата забележили пад у истом периоду од РСД 1.225,5 милиона односно 6,5%, првенствено због пада активних каматних стопа. На страни одлива готовине из пословних активности, исплате по основу камата су реализоване на нижем нивоу за РСД 1.617,6 милиона односно смањене за 27,3%, првенствено из разлога пада просечне каматне стопе на орочене депозите.

Опис промена у пословним политикама друштва

У току 2016. године Банка није вршила промене у документу Пословна политика. Пословна политика Банке усвојена је на Скупштини акционара Банке дана 26.01.2012. године.

Пословном политиком утврђују се основна начела пословања и дефинишу послови које

Банка обавља у циљу испуњења пословних резултата и приоритета дефинисаних важећом Стратегијом и бизнис планом Банке, а која је заснована на:

- положају Банке на финансијском тржишту и стеченом поверењу клијената у Банку,
- пројекцијама основних параметара макроекономске политике и
- развојним циљевима Банке.

Пословна политика Банке је усаглашена и са Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, као и са политикама управљања појединачним ризицима.

Банка послује самостално, по тржишним принципима, уз примену начела ликвидности, профитабилности и сигурности, уз поштовање закона, других прописа и општих принципа банкарског пословања у остваривању својих циљева на друштвено одговоран начин, у складу са темељним вредностима и пословном етиком.

6.2. Пословање са привредом

Тржиште-основне тенденције

Тренд пада активних каматних стопа који се бележи од 2014. године наставио се и у 2016. години, као последица конкуренције између банака и смањења цене извора за кредите. У 2016. години забележене су историјски најниже активне каматне стопе (кредити са валутном клаузулом испод 1,5%, динарски кредити испод 4,0%).

Као последица ублажавања ценовних услова забележен је раст тражње за кредитима од стране привреде. Повећана тражња привреде и

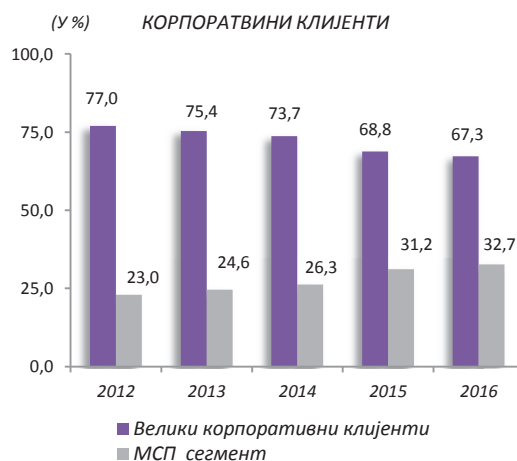
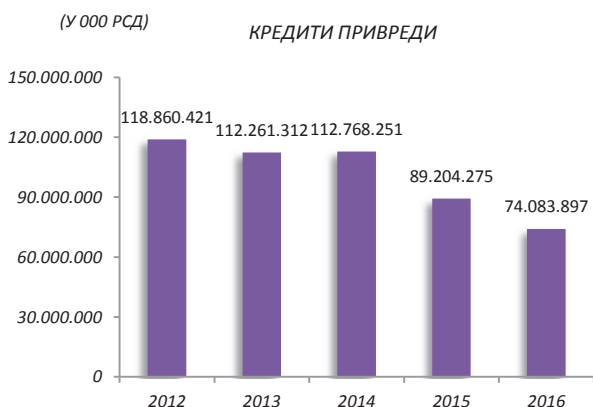
за динарским и за девизним кредитима произашла је из потребе за финансирањем обртних средстава и капиталних инвестиција, а у мањој мери од потребе за рефинансирањем постојећих кредита.

С друге стране, укупно посматрано, кредитни стандарди банака су додатно прилагођавани тржишној ситуацији. Банке су показале мању спремност да преузимају кредитни ризик, повећале су стандарде у погледу колатерала. Посматрано по рочној структури новоодобрених кредита учава се да су стандарди поштрени пре свега за дугорочне кредите, док су остали непромењени за краткорочне.

И поред раста тражње и појачане кредитне активности ниво кредита привреди у банкарском сектору 2016. године је био нижи у односу на крај 2015. године. Ни у 2016. години, као ни у 2015. није било субвенционисаних кредита привреди.

Кредити¹⁷ - пословање Банке

Фокус активности био је на сектору малих и средњих предузећа, те су у току 2016. године предузете бројне радње како би се одржао портфолио у овом сегменту: акцијска понуда кредита са фиксном каматном стопом, кредитирање из EIB APEX III/A кредитне линије, KOM DIN PROGRESSIVE кредитна линија, WeBSEFF кредитна линија за енергетску ефикасност.

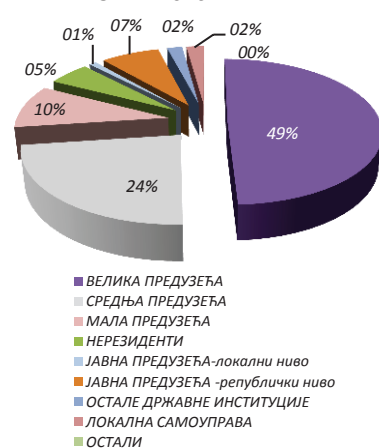

Стабилност курса у условима додатно снижених камата на кредите са валутном клаузулом довела је до даљег смањења учешћа динарских кредита у кредитном портфолију (31. децембар 2016. године учешће динарских кредита је 9,7%).

Огроман притисак конкуренције на смањење каматних стопа, пад портфолија услед превремених отплата кредита и одустајања од коришћења одобрених кредита (РСД 5 милијарди) довели су до значајног смањења прихода од камата у 2016. години.

У погледу конкуренције током целе 2016. године најактивније су биле Banca Intesa a.d. Beograd и UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, уз повремене акције на тржишту и следећих банака: ProCredit a.d. Beograd, Erste banka a.d. Нови Сад, Societe Generale Banka a.d. Београд. Код свих конкурената је приметан знатно флексибилнији приступ (каматне стопе, рокови доспећа, тражена обезбеђења) при одобравању кредита, у односу на претходне године.

СТРУКТУРА КЛИЈЕНАТА НА ДАН
31.12.2016.

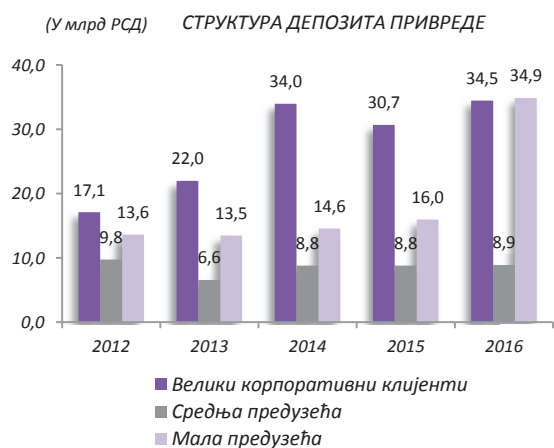
¹⁷ Позиција датих кредита и депозита не укључује остале пласмане

Депозити ¹⁸

И поред даљег смањења пасивних каматних стопа на крају 2016. године у односу на 2015. годину дошло је до повећања депозита правних лица од 41,1%.

Раст депозита уследио је након две године (2014. и 2015. године) релативне стабилности износа прикупљених депозита. Износ прикупљених депозита у 2016. години највећи је у претходних шест година.

СТРУКТУРА ДЕПОНЕНАТА НА ДАН
31.12.2016.

¹⁸ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

6.3. Пословање са становништвом

Пословање са становништвом остварило је у 2016. години планиране циљеве. Раст кредита становништва остварен је захваљујући константном иновирању понуде производа у циљу прилагођавања захтевима тржишта и одржавања конкурентности, увођењем нових, акцијских и производа из кредитне линије Банке. Значајан допринос су пружиле и конкурентне ино кредитне линије за микро и агро сегмент, посебно ЕБРД кредитна линија.

Тржиште – основне тенденције

Опште чињенице које су од утицаја на кредитну активност, а карактерисале су 2016. годину су:

- Висока просечна стопа незапослености од готово 16% током 2016. године (13,8% у трећем кварталу).
- Просечна задуженост је повећана и износи ЕУР 986¹⁹ или 2,5 просечне зараде (у 2015.- ЕУР 897), али је и даље релативно ниска у поређењу са земљама у региону.
- И даље је на снази Одлука о смањењу пензија и зарада у јавном сектору. Ова Одлука је утицала на смањење могућности задужења ових клијената, а исти су у фокусу банака због редовних примања.
- Пад активних и пасивних каматних стопа, што погодује кредитним клијентима пошто су кредити све јефтинији.
- Због спорог опоравка кредитирања привреде, банке су преусмериле своје пословање на физичка лица те је у овом сегменту најдинамичнија конкуренција на целом банкарском тржишту.

Такође, због спорог раста нето зарада велики број грађана узима готовинске и кредите за рефинансирање како би уз помоћ истих обезбедили додатна средства за побољшање животног стандарда. Тако је према подацима Удружења банака Србије (УБС), број корисника кредита физичких лица у односу на 2015. годину повећан за 90.151.

С друге стране, иако је присутно благо повећање корисника кредита у кашњењу за 1.999 (број корисника који касне преко 90 дана повећан је за 1.561 и износи 123.322), због повећаног кредитирања грађана на нивоу банкарског сектора приметан је пад учешћа НПЛ пласмана у укупним пласманима становништву и износи 10% (последњи податак

¹⁹ Удружење банака Србије

на дан 30. септембар 2016. године), док је 31. децембра 2015. године износио 10,9% (званични подаци НБС).

Акцент банака је био на привлачењу нових клијената али и на очувању постојећег портфолија од покушаја преузимања од стране других банака које су клијентима пре свега нудиле повољне каматне стопе за различите кредитне производе, са посебним акцентом на кредите за рефинансирање обавеза према другим банкама. Поједине групе клијената, пре свега запослени у државним институцијама (МУП, Војска Србије и остали буџетски корисници) били су предмет специјалних понуда са још повољнијим условима, пре свега по висини каматне стопе. Имајући у виду све напред наведено, број корисника кредита за рефинансирање повећан је за чак 106.355.

У сегменту стамбених кредита, први пут након четири године пада, дошло је до раста кредитирања. Према подацима НКОСК, у 2016. години укупан износ реализованих стамбених кредита је за 47% већи у односу на 2015. годину, при чему су несубвенционисани кредити имали изражен раст од 52%, а субвенционисани пад од 3%. Код субвенционисаних кредита актуелна је била једино субвенција намењена војним лицима, у којој Комерцијална банка и осталих пет главних конкурентских банака, учествују са 9% реализације.

Стамбени кредити осигурани код НКОСК без субвенције у 000 ЕУР

Година	Банкарски сектор		КБ		Учешће КБ
	Број	Износ	Број	Износ	
2016	6.940	249.060	879	29.125	11,69%

Субвенционисани стамбени кредити у 000 ЕУР

Година	Банкарски сектор		КБ		Учешће КБ
	Број	Износ	Број	Износ	
2016	471	17.381	6	268	1,54%

Укупно осигурани стамбени кредити у 000 ЕУР

Година	Банкарски сектор		КБ		Учешће КБ
	Број	Износ	Број	Износ	
2016	7.411	266.441	885	29.394	11,03%

Поред субвенционисаних стамбених кредита, током 2016. године били су актуелни, као и више година уназад и субвенционисани кредити за пољопривреднике.

Кредити – пословање Банке

У 2016. години је реализовано РСД 31,6 милијарди кредита, што је 27% више у односу на 2015. годину. Реализација је повећана у свим сегментима. Највеће повећање је остварено у **микро сегменту** (32%), захваљујући

пре свега акцијским производима Банке и средствима из ЕБРД кредитне линије.

Банка је остварила раст пласмана и **пољопривредних кредита** за 30%, садејством акцијских кредита, кредита из редовне понуде, субвенционисаних кредита, средствима из кредитних линија, али и уз сарадњу са дилерима пољопривредне механизације. Посебан допринос овом успеху дао је акцијски краткорочни динарски кредит осмишљен у циљу адекватне кредитне подршке до почетка одобравања субвенционисаних кредита (одобравање субвенционисаних кредита почело је крајем априла док је акцијски кредит Банке важио од почетка године до средине маја). Овим је Банка постигла тржишно учешће од 21% у структури свих пољопривредника који користе кредите.

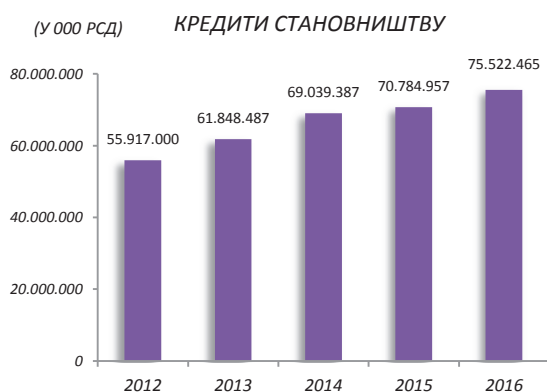
У сегменту **стамбених кредита** остварено је повећање реализације за 30%, пре свега због акцијских услова одобравања који су били знатно повољнији него понуда претходне године. Додатно, а имајући у виду присутан тренд пада каматних стопа на тржишу, Банка је омогућила постојећим кредитно уредним клијентима смањење каматне стопе на кредите у отплати са циљем очувања квалитета и износа портфолија.

Банка је по први пут кренула и са одобравањем субвенционисаних кредита професионалним војним лицима.

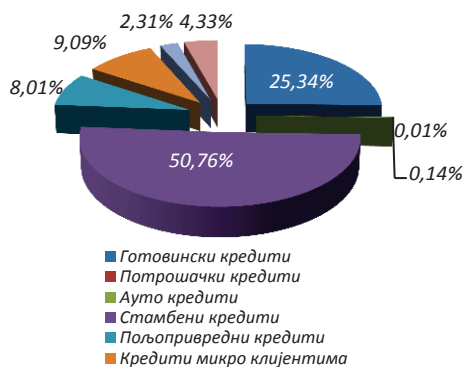
Повећање реализације **готовинских кредита** износило је 23%. Понуда у овом сегменту је константно мењана и прилагођавана током године пошто је ово најатрактивнији сегмент тржишта у делу становништва. У циљу што бољег задовољења потреба клијената, продужени су рокови и повећани максимални износи, а иновирана је и понуда за пензионере као значајан сегмент клијената. Извршена је нова сегментација клијената како би сваки клијент добио оптималне услове, а креирана је и посебна понуда за премијум клијенте.

У 2016. години од укупно одобрених кредита највише је реализовано готовинских кредита (50%), а затим следе кредити микро клијентима (25%) и пољопривредни кредити (13%). Од укупно реализованих кредита у 2016. години, 63% је одобрено у динарском знаку. Са друге стране учешће динарских кредита у укупним кредитима становништва износе 36%.

СТРУКТУРА САЛДА НЕТО ПЛАСМАНА НА ДАН 31.12.2016.

Депозити²⁰ - пословање Банке

На нивоу банкарског сектора, у 2016. години, остварен је раст укупних девизних депозита од ЕУР 334 милиона, док је Банка растом од ЕУР 34 милиона у 2016. години и поред извршеног смањења каматних стопа, задржала лидерску позицију на тржишту са благо смањеним тржишним учешћем које износи 19,11% (19,46% на дан 31.12.2015. године).

²⁰ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

У овим тржишним условима успостављен је прави однос између цене, имиџа односно брэнда Банке и жељеног и стабилног раста депозита.

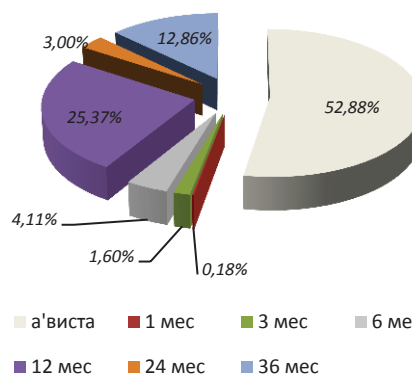
*Приказана девизна штедња не укључује наменске девизне рачуне (пензионере) и предузетнике

*Приказана ПКС на девизна штедња не укључује наменске девизне рачуне (пензионере) и предузетнике

Цена депозита становништва наставља да пада у складу са тржишним околностима. Банка је и даље перципирана од стране клијената као институција од највећег поверења, стога депозити константно расту иако пасивна каматна стопа опада (каматна стопа на а виста штедњу у потпуности укинута у септембру).

СТРУКТУРА ДЕВИЗНЕ ШТЕДЊЕ НА ДАН 31.12.2016.

У девизној штедњи стабилно је учешће орочене штедње на рок од и преко 12 месеци и износи 41,23%, као и доминација улога до ЕУР 50.000 (по броју преко 99%, по износу 77,2%).

Остали производи

2016. годину карактеришу и активности на унапређењу понуде производа и услуга Банке пре свега за физичка лица. Уведени су нови производи из области дигиталног банкарства, али и сетови производа и услуга. Сетови рачуна су прилагођени најзначајнијим сегментима клијената (запослени, пензионери, премијум и млади клијенти Банке). Значајне активности посвећене су и даљем развоју послова банкоосигурања у циљу комплетније понуде финансијских услуга за клијента на једном месту као и остварења додатних прихода од накнада.

Пословна мрежа

На крају 2016. године пословну мрежу Банке чинило је 23 филијале и 205 експозитура по чему је Банка лидер на тржишту у покривености истог и доступности клијентима. Имајући у виду потребе клијената, Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитура, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем радног времена и сл. У циљу даљег унапређења пословања, подизања квалитета услуга и задовољства клијената, на начин да се више времена посвети комуникацији и саветовању клијената, покренут је пројекат реорганизације пословне мреже.

Профитабилност

Приходи од камата износе РСД 6.623 милиона и бележе пад у односу на 2015. годину од 7,2% иако је пондерисана каматна стопа нижа за 14,7% у односу на 2015. годину, док приходи од накнада износе РСД 3.986 милиона што је раст од 9,9% у односу на претходну годину. Укупни нето приходи од камата и накнада износе РСД 7.983 милиона што представља значајан раст од 11,9%.

6.4. Управљање средствима

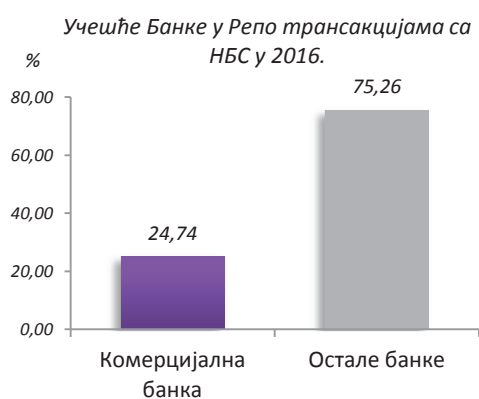
Полазећи од стратешке оријентације Банке, активност пословне функције Трезор усмерена је на активно управљање средствима и ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке и задовољење пословних потреба клијената.

Окружење у коме је Трезор пословао обележено је снижавањем референтне каматне стопе током 2016. године са 4,5% на 4,0% сукцесивно, стабилизацијом каматних стопа на релативно ниском нивоу, трендом пада приноса на домаће државне хартије од вредности и негативним каматним стопама на ЕУР и ЦХФ на ино тржиштима, што је имајући у виду расположива средства, представљало веома значајан изазов у управљању ликвидношћу.

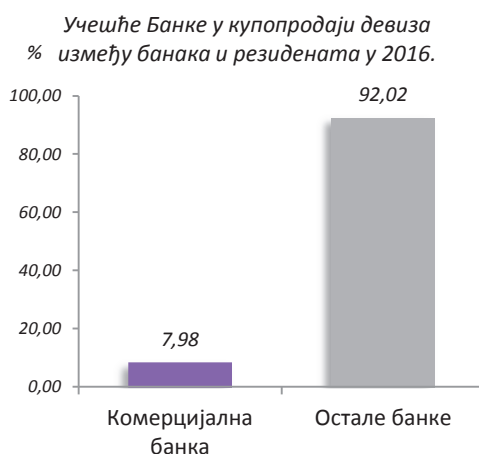
У 2016. години, ликвидносна позиција Банке била је стабилна, а ликвидна средства пласирана су претежно у државне хартије од вредности Републике Србије, затим кроз седмодневне реверзне РЕПО операције и преконоћне депозите са Народном банком Србије као и кроз краткорочне позајмице на међубанкарском тржишту.

Високо учешће Банке на примарним аукцијама државних хартија од вредности Републике Србије било је праћено и врло активним учешћем на секундарном тржишту, док је имајући у виду рочну структуру извора, највећи део краткорочне ликвидности био пласиран кроз реверзне РЕПО операције са Народном банком Србије.

Активности Трезора на девизном тржишту такође су биле интензивне. У пословању са резидентима са укупним откупом девиза у износу од ЕУР 857 милиона (увећање за 2,5% у односу на претходну годину) и са укупном продајом девиза у износу од ЕУР 850 милиона (увећање за 13,0% у односу на претходну годину), Банка је једна од најактивнијих учесника на девизном тржишту.

Како је Банка суочена са значајним падом активних каматних стопа, а пословала је у условима стабилне ликвидности, у циљу оптимизације извора и стварања предуслова за дугорочно профитабилно пословање, током 2016. године реализована је превремена отплата четири кредитне линије у укупном износу од преко ЕУР 85 милиона.

Стратегија Трезора у наредном периоду биће фокусирана на опрезно упосљивање

ликвидних средстава у безризичне и нискоризичне финансијске инструменте и на даље снижавање цене извора.

Нове банкарске технологије и стратешки развој

Тржиште – основне тенденције

У 2016. години приметно је смањење цене извора финансирања уз истовремено повећање кредитних активности у сегменту становништва. Најчешћи избор клијената је готовински кредит или рефинансирајући кредит уз исплату додатне готовине и уз продужење рока отплате кредита.

Евидентна је повећана активност конкуренције поготово код поменутих кредитних производа. Банке су ушле у ценовну борбу, нудећи готовинске кредите под изузетно повољним условима. На атрактивност понуде утицало је снижење цене извора финансирања али и смањење маржи. Што се тиче старосне структуре клијената, банке таргетирају клијенте средње и старије старосне доби. Неретко, банке прибегавају проширењу циљне групе, нудећи кредите клијентима од 70 – 75 година старости уз одговарајуће животну осигурање.

Важно је поменути да паралелно са повећањем кредитних активности и заоштравања конкуренције, неминовно долази и до повећања трошкова ризика иако званично, све банке на тржишту, држе углавном непромењене кредитне стандарде.

Стратегија Функције нових банкарских технологија и стратешког развоја

Почетком 2016. године Комерцијална банка заузимала је доминантно место на тржишту по броју пословница и својој посвећености пословима са становништвом. Структура клијената Банке, према животном добу, је таква да велики део портфолија чине клијенти старије животне доби. Имајући у виду наведено, јасно је стратешко усмерење Комерцијалне банке да се систематично и структурирано окрене према аквизицији нових клијената.

Тренутна тржишна ситуација, која се огледа у смањењу потенцијала за даље кредитно задуживање уз истовремено смањивање маржи по кредитним пословима, отвара ново поглавље у пословању. Као одговор на развој тржишне ситуације, је активност Банке на раст путем таргетирања неискоришћеног

потенцијала – клијената веће платежне моћи и млађе генерације клијената тзв. Миленијалса. Ове групе клијената имају другачија очекивања и можемо рећи захтеве за услугом вишег квалитета и за иновативним банкарским производима.

Стратешко опредељење банке је дигитализација производа и сервиса. Стратегија се може сумирати у активностима приближавања Комерцијалне банке концепту „Utility“ банке, уз иновативан приступ и коришћење дигиталних технологија као и повећање прихода од накнада.

6.5. Сектор нових банкарских технологија и дигиталног банкарства

У марту 2016. формиран је тим за постављање циљева и задатака дигитализације. Иницијални фокус је на дигитализацији и развоју производа и услуга за становништво, а у плану је и проширење активности развоја за привредне субјекте. Да би одговорила на све ове захтеве, Комерцијална банка, је формирала организациону јединицу, у оквиру Функције нових банкарских технологија и стратешког развоја-Сектор нових банкарских технологија и дигиталног банкарства, са циљем да води програм дигитализације, прати најновије позитивне светске трендове у банкарству и Финтек индустрији, усклађује их са условима на домаћем тржишту и ствара иновативна и савремена решења за потребе циљних група клијената.

Кроз програм „дигитализације“ постављени су следећи циљеви:

- привлачење клијената веће куповне моћи,
- привлачење млађих клијената,
- повећање просечног броја производа по клијенту,
- повећање прихода од накнада и
- повећање коришћења сервиса/производа које је банка ставила на располагање клијентима.

Циљеви дигитализације преточени су у низ активности које су груписане у тзв. „pro-digi“ програм. „Pro-digi“ програм састоји се од пет пројектних токова, од којих сваки има за циљ развој одређених нових производа, стратешко груписање производа ради боље продаје или побољшање постојећих производа, што је реализовано у 2016. години.

Ток А. „Рачуни“- Развој и имплементација сетова рачуна са посебним додатним вредностима за кориснике.

Ток Б. „Картице“- Оптимизација пословања и понуде, затим развој и имплементација ХЦЕ картица за безконтактна плаћања, електронске трговине, П2П трансфера, исплата ЕУР на банкоматима, мПос и динамичке конверзије валута.

Ток Ц. „Кредити“- развој пројекта намењеног задржавању клијената и развој и имплементација пројекта за аквизицију нових микро пословних клијената.

Ток Д. „Услуге“- развој и имплементација новог модела банкоосигурања и пројекта конверзије валута за додатну вредност у сетовима рачуна.

Ток Е. „Фронтенд“ - развој, визуелно и функционално унапређење и имплементација дигиталних сервиса, новог дизајна корисничког искуства, електронског и мобилног банкарства.

Кључни резултати пословне функције са њеним посебним деловима

У марту 2016. године започет је програм дигитализације и рад Сектора за нове банкарске технологије и дигитално банкарство који води програм дигитализације, а кључни резултати спроведених активности су (по датуму):

- Мај 2016. (Ток Б. „Картице“) - Допринос у дигитализацији државе – Комерцијална банка добила је посао преко тендера који је организовао АПР са намером да се корисницима услуга АПР-а омогући лако плаћање такси и трошкова према АПР-у преко интернета платним картицама (е-комерц). Реализација овог посла зависи искључиво од АПР, а очекује се у првом кварталу 2017.
- Јун 2016. пилот, старт са сетовима рачуна (Ток Д. „Услуге“) - Повећање трансакција мењачких послова путем е-банке и м-банке- кроз пројекат „Конверзија валуте“ за нуђење најбољег курса на тржишту. Само у току пилот фазе, број трансакција је повећан за 500%, а волумен за 1000%, а до краја 2016. године, у односу на 2015. годину, повећање волумена је било близу 900%, повећан је број трансакција за више од 400%, док је зарада повећана за 23%.
- Август 2016. (Ток Б. „Картице“) - Увођење е-комерц система плаћања на рате преко интернета- који је први на тржишту. Уведен је по моделу плаћања на рате преко интернета. Уведен је као алат за повећање задовољства клијената и повећање промета.
- Август 2016. (Ток Б. „Картице“) - Увођење услуге динамичке конверзије валута на ПОС („DCC“), повећава се задовољство клијената који користе ино картице издања MasterCard зато

што им је позната тачна вредност трансакције коју обаве, а од сваке трансакције Банка остварује додатни приход.

- Септембар 2016. (Ток Б. „Картице“) - Остварење додатних трансакција плаћања путем П2П плаћања (КОМеКЕШ сервис).
- Децембар 2016. (пилот у новембру) (Ток А. „Рачуни“) - На основу стратешке одлуке о повећању просечног броја производа по клијенту и повећању прихода од накнада, конципирани су сетови текућих рачуна „Старт“ (намењен младима), „Актив“ (намењен запосленима), „Класик“ (намењен пензионерима) и „Премијум“ (намењен клијентима који очекују највише стандарде и погодности услуга). Сви ови сетови рачуна, нуде груписане производе, од рачуна, преко картица до електронских сервиса и осталих услуга. Током првог месеца продаје продато је чак 16.083 сета текућих рачуна. Како би понуда сетова рачуна била што атрактивнија, али и како би Банка повећала приходе од банкоосигурања, успешно је реализовано партнерство са „Бенерали“ осигуравајућом кућом за производе банкоосигурања. Увођењем банкоосигурања у овој форми у сваки од сетова рачуна како је осмишљено, стварају се услови за бољу продају сетова рачуна и планирано је повећање прихода Банке од банкоосигурања за више од девет пута у првој години у односу на претходну годину, РСД 6.300.000. Ово све кумулативно изузетно доприноси ефекту који ће Банка имати од продаје сетова рачуна.
- Децембар 2016. (Ток Е. „Фронтенд“) - Пројектом „Фронтенд“ се стварају услови за реализацију пуног ефекта продаје сетова рачуна клијентима. У преговорима које је тим програма дигитализације успешно спровео са вендорима у склопу преговора за Ток Е. Тим програма дигитализације је успешно спровео уштеде у трошковима имплементације система електронског и мобилног банкарства за 32%. Први ефекат и потврда доброг рада се огледа у томе да је овај тим успешно извршио побољшања на постојећој мБанк апликацији и нову побољшану верзију пустио у употребу у јуну 2016. године. Тако је остварено повећање броја корисника у 2016. од чак 77% у односу на 2015. годину. На основу тог побољшања са правом очекујемо да ће се након комплетног редизајна и осавремењавања мБанке, још побољшати раст промета и број корисника овог канала.
  - (Ток Е. „Фронтенд“) - Потпуно нова и савремена апликација мБанка која нуди поред нових сервиса као што су КОМеКЕШ, администрација профила и администрација картица и увођење дигиталне картице за безkontakтно плаћање путем мобилног

телефона („ХЦЕ“), а која се налази у склопу нове мБанка апликације. Комерцијална банка ће оваквим увођењем ХЦЕ дигиталне картице бити прва банка на тржишту са интегрисаном овом функционалношћу у саму мБанка апликацију. За разлику од конкуренције, корисници ће код нас моћи да аплицирају за ову картицу кроз мБанк апликацију, без одласка у експозитуру. Од идеје до лансирања ове услуге на тржишту, све је завршено за осам месеци (пуштање у рад – јануар 2017.)

- (Ток Е. „Фронтенд“) - Редизајн интернет сајта банке и унифицирање изгледа сајта, е-банке и м-банке, а све у циљу побољшања утиска клијента, а што ће довести до повећања продаје сетова рачуна, док ће истовремено допринети задржавању старих клијената и акативацији оних који до сада нису користили ове канале (имплементација јануар-фебруар 2017. године)

- (Ток Е. „Фронтенд“) - Отварање дигиталне „online“ пословнице којом се отвара могућност за клијенте и оне који то желе да постану да на интернету заврше скоро све послове као у физичкој експозитури али без чекања у реду и без доласка у банку:

- отварање сетова рачуна,
- подношење захтева за платне картице,
- захтев за дозвољени минус уз могуће:
- дигитално потписивање или
- доставу уговора на кућну адресу (пуштање у рад - јануар 2017. године).

- (Ток Б. „Картице“) - Увођење мПОС уређаја (мобилни ПОС уређај за платни промет) који функционише у сарадњи са апликацијом на мобилном уређају, погодан је за трговце којима је неопходан брз проток новца и ефикасно плаћање, а који корисницима пружа мобилност, флексибилност и брзину, са циљем повећања задовољства пословних клијената (као нпр. доставне службе, такси службе и сл.) (Пуштање у рад је планирано за први квартал 2017. године).

У четвртном кварталу 2016. године у оквиру Сектора нових банкарских технологија и дигиталног банкарства основано је одељење и формиран је тим за развој производа. Први циљ је састављање Каталога свих производа банке и постављање основа за праћење профитабилности производа. Каталог производа је састављен у јасној и транспарентној форми и постављене су основе за развој функционалности за праћење профитабилности производа.

6.6. Сектор обједињених канала продаје

Сектор обједињених канала продаје активно је учествовао и дао изузетан допринос у раду Тока Е. „Фронтенд“, а поред ових резултата, реализовано је и следеће:

- Повећање броја продајних позива нашег позивног центра је повећан за скоро четири пута у односу на 2015. годину.
- Повећање броја корисника мБанк апликације за чак 77% у односу на 2015. годину. Ово, како је већ поменуто, приписујемо побољшаној мБанка апликацији коју смо пустили у употребу у јуну 2016. године. Овај податак је још значајнији ако знамо да је повећање броја корисника мБанка апликације од 2014. до 2015. године било 30%.
- Остварен је раст промета у мБанци за чак 124% у односу на 2015. годину.

6.7. Сектор платних картица

Сектор платних картица активно је учествовао и својим радом дао је изузетан допринос остварењу резултата у оквиру Тока Б. „Картице“, а поред ових резултата, у односу на 2015. годину остварен је:

- раст броја ПОС терминала 6%;
- раст промета на ПОС терминалима 15%;
- раст промета на АТМ 12,5%;
- раст броја издатих картица за 2,7%;
- раст промета картицама 12,6%;
- продаја на рате без камате се реализовала на укупно 1.626 локација што представља раст од 16,5% у односу на 2015. годину када је број локација био 1.396, док је пораст промета на рате износио 30,0%.

Све наведено доприноси да Банка послује стабилно и да продаја има квалитетне производе и аргументе за задржавање постојећих клијената, али пре свега аквизицију нових клијената.

6.8. Људски ресурси Банке

Мисија управљања људским ресурсима у Комерцијалној банци је развој и одржавање високог нивоа стручности и мотивације запослених у циљу реализације пословних планова Банке. Уз континуирану оптимизацију броја и структуре запослених последњих година, значајно је расла и ефикасност Банке, мерено активом по запосленом. Овај показатељ је привремено забележио благи пад крајем 2015. да би се опет повећао на крају

2016. године. Банка у континуитету инвестира у обуку и развој запослених.

Крајем 2016. године Банка је представила интерни програм развоја талената дизајниран са циљем препознавања и развоја лидерских потенцијала запослених, Комбанк академију. Први модул Академије окренут је развоју и унапређењу професионалних знања полазника. Структуриран, мултидисциплинарни приступ полазницима пружа увид у целину банкарских процеса и активности подршке и дубље разумевање банкарског пословања. Учесници током програма имају прилику да раде са предавачима и менторима који су запослени у Банци, укључујући чланове менаџмент тима Банке. У наредним модулима, планирано је даље развијање способности и вештина запослених кроз тренинге, радионице и на крају, имплементација стечених знања и вештина најбољих полазника кроз учешће на неком од развојних пројеката у Банци. Уз то, овакав интегративни приступ управљању и развоју способности и вештина запослених утиче на унапређење мотивације, лојалности, међуљудских односа и тимског духа међу запосленима који раде у различитим организационим деловима.

Развојне активности у 2016. години указују на наставак квалитативног и проактивног приступа реализацији обука, заснованог пре свега на идентификацији тренинг потреба и прилагођавању садржаја тренинга, дефинисању и обезбеђивању интерних тренинга, организацији интерних и екстерних тренинга, мерењу и унапређењу квалитета тренинга и тренинг процеса.

Број запослених	2.858			
Филијале	1.783			
Сектори	1.075			
Пол	Мушкарци		Жене	
	781		2.077	
Статус радног односа	Неодређено	Одређено	Мировање	
	2.779	76	3	
Образовна структура	ВСС	ВШС	ССС	НК/ПК /ВКВ
	1.226	651	938	43
Старосна структура	20-30	31-40	41-50	51-60
	95	1.086	777	846
			61+	54

Посматрано према предмету обучавања, најзаступљеније су професионалне обуке, које за циљ имају стицање нових и унапређење постојећих знања. Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, најважније обуке током 2016. године су: Познавање и унакрсна продаја производа банке; Спречавање прања новца и финансирања тероризма, Спречавање преварних радњи, Банкоосигурање–континуирана едукација; Вештине продаје и презентације производа; Coaching у функцији унапређења продаје, Лидерске вештине.

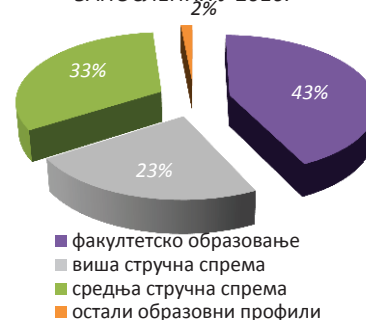
У овој години организоване су четири интерне on-line обуке и тестирање за 5.627 запослених и то: Информациона безбедност; Обрада готовог новца у складу са Одлуком НБС; Осигурање депозита; Пословне активности и апликација ЦХД-а. Банка посебну пажњу придаје организовању интерних професионалних обука као и екстерних skills обука које имају за циљ развој способности запослених које су им неопходне за успешно обављање посла (вештине продаје, презентације, руковођења итд.)

Банка од 2008. године спроводи оцену радног учинка на основу постављених годишњих

циљева, праћења остварења тих циљева, али и исказаних способности запослених приликом остварења циљева. Годишња оцена радног учинка је и основа за награђивање (систем награђивања је развијен у сарадњи са немачким консултантом АДГ), планирање каријере запослених и планирање буџета и Програма обуке запослених.

Принципи награђивања запослених су јасно дефинисани Политиком зарада и других примања запослених које је донео Управни одбор Банке на предлог Compensation Committee, органа Управног одбора. Циљ ове политике је не само адекватно награђивање запослених, већ и њихово мотивисање за постизање бољих резултата рада.

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА
ЗАПОСЛЕНИХ У 2016.

6.9. Биланс стања Банке на дан 31. децембра 2016. године

(У 000 РСД)

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2016.	31.12.2015.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2016.
1	2	3	4	5	6
АКТИВА					
1.	Готовина и средства код централне банке	55.153.209	63.523.715	86,82	13,79
2.	Заложена финансијска средства	-	-	-	-
3.	Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	242.920	851.056	28,54	0,06
4.	Финансијска средства која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	-
5.	Финансијска средства расположива за продају	136.123.853	128.756.408	105,72	34,03
6.	Финансијска средства која се држе до доспећа	-	-	-	-
7.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	40.601.413	16.844.000	241,04	10,15
8.	Кредити и потраживања од комитената	150.411.409	162.742.565	92,42	37,60
9.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
10.	Потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
11.	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-	-
12.	Инвестиције у зависна друштва	2.611.859	5.480.888	47,65	0,65
13.	Нематеријална улагања	362.507	216.830	167,18	0,09
14.	Некретнине, постројења и опрема	5.856.458	6.139.572	95,39	1,46
15.	Инвестиционе некретнине	2.217.816	2.744.026	80,82	0,55
16.	Текућа пореска средства	-	37.017	-	-
17.	Одложена пореска средства	-	-	-	-
18.	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	183.170	63.314	289,30	0,05
19.	Остала средства	6.252.855	6.040.483	103,52	1,56
УКУПНА АКТИВА (од 1. до 19.)		400.017.469	393.439.874	101,67	100,00

(у 000 РСД)

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2016.	31.12.2015.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2016.
1	2	3	4	5	6
ПАСИВА					
1.	Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	-	-	-	-
2.	Финансијске обавезе које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	-
3.	Обавезе по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
4.	Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	7.834.962	17.159.317	45,66	1,96
5.	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	322.621.360	300.005.903	107,54	80,65
6.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
7.	Издате сопствене хартије од вредности и друга позајмљена средства	-	-	-	-
8.	Субординиране обавезе	6.178.390	6.077.962	101,65	1,54
9.	Резервисања	1.787.294	2.109.020	84,75	0,45
10.	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-	-
11.	Текуће пореске обавезе	-	-	-	-
12.	Одложене пореске обавезе	23.592	329.258	7,17	0,01
13.	Остале обавезе	6.147.569	4.920.368	124,94	1,54
14.	УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ (од 1. до 13.)	344.593.167	330.601.828	104,23	86,14
КАПИТАЛ					
15.	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,00	10,01
16.	Сопствене акције	-	-	-	-
17.	Добитак	349.698	179.550	194,76	0,09
18.	Губитак	8.063.183	6.061.358	133,03	2,02
19.	Резерве	23.103.237	28.685.304	80,54	5,78
20.	Нереализовани губици	-	-	-	-
21.	Учешћа без права контроле	-	-	-	-
22.	УКУПНО КАПИТАЛ (од 15. до 21.)	55.424.302	62.838.046	88,20	13,86
23.	УКУПНО ПАСИВА (14.+22.)	400.017.469	393.439.874	101,67	100,00

6.10. Биланс успеха Банке за 2016. годину

(У 000 РСД)

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2016.	31.12.2015.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
1.1.	Приходи од камата	16.689.075	19.094.582	87,40
1.2.	Расходи од камата	-3.226.341	-5.326.500	60,57
1.	Добитак по основу камата	13.462.734	13.768.082	97,78
2.1.	Приходи од накнада и провизија	6.252.370	6.004.106	104,13
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.435.056	-1.104.159	129,97
2.	Добитак по основу накнада и провизија	4.817.314	4.899.947	98,31
3.	Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	70.478	3.186	2.212,12
4.	Нето добитак / (губитак) по основу заштите од ризика	-	-	-
5.	Нето добитак / (губитак) по основу финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-
6.	Нето (губитак) / добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	69.062	-8.664	-
7.	Нето расходи од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	-9.282	-13.439	69,07
8.	Нето добитак / губитак по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	5.143	-	-
9.	Остали пословни приходи	573.235	460.419	124,50
10.	Нето расходи по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	-14.907.539	-13.008.526	114,60
11.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	4.081.145	6.101.005	66,89
12.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-4.498.212	-4.121.590	109,14
13.	Трошкови амортизације	-666.025	-797.401	83,52
14.	Остали расходи	-7.294.544	-7.357.899	99,14
15.	(ГУБИТАК) / ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (од 1. до 14.)	-8.377.636	-6.175.885	135,65
16.	Порез на добитак	-	-	-
17.	Добитак по основу одложених пореза	314.453	114.554	274,50
18.	Губитак по основу одложених пореза	-	-27	-
19.	ДОБИТАК/ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (од 15. до 18.)	-8.063.183	-6.061.358	133,03
20.	Нето добитак пословања које се обуставља	-	-	-
21.	Нето губитак пословања које се обуставља	-	-	-
22.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА – (ГУБИТАК) / ДОБИТАК (од 19. до 21.)	-8.063.183	-6.061.358	133,03

7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Банка поштује највише међународне стандарде и вредности у креирању финансијских производа и услуга, развија и спроводи активности на пољу заштите животне средине и заштите људских и радних права. Усвајањем Политике и Процедуре у овим областима, Банка је дефинисала стандарде за идентификовање, праћење и управљање ризицима животне и друштвене средине у процесу одобравања и праћења кредита. Циљ система управљања ризиком заштите животне средине је увођење система у процес кредитне активности и праћењу кредита, као и повећање могућности за прихватљив и одржив економски развој са становишта заштите животне средине и минимизирање могућности појаве еколошких и друштвено негативних утицаја.

Банка је дефинисала и поступак за решавање и давање одговора на приговоре по основу директног или индиректног утицаја пословних активности Банке на животну и друштвену средину.

Уговарањем кредитних линија за финансирање инвестиција за повећање енергетске ефикасности и развој обновљиве енергије, Банка је одобравала пласмане који доприносе смањењу потрошње енергије и смањењу емисије угљен диоксида.

Такође, Банка континуирано прати ванредне догађаје код својих клијената који могу имати негативан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини и о томе редовно обавештава органе управљања и акционаре Банке.

У циљу заштите животне средине и минимизирања могућности за појаву догађаја који могу имати негативан материјални утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини, Банка не финансира делатности повезане са производњом или трговином оружјем и муницијом, а минимално финансира клијенте којима је основна делатност повезана са производњом или трговином алкохолним пићима, дуваном и коцком (играма на срећу), у складу са прописаним лимитима.

Приступи управљања овим ризиком обухватају два нивоа управљања: на нивоу појединачног пласмана и на нивоу целокупног портфолија. За сваку делатност клијената Банка

дефинише ниво ризичности односно категорију ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину.

8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

Од 1. јануара 2017. године до краја фебруара 2017. године одржана је једна седница Скупштине акционара Банке.

- Редовна Скупштина акционара Банке одржана је 25. јануара 2017. године. На седници су донете следеће одлуке: Одлука о продаји акција из портфолиа Банке у следећим правним лицима: Јубмес банка ад Београд, Политика ад Београд, Компанија Дунав осигурање ад Београд, Београдска берза ад Београд, Тржиште новца ад Београд. Информација у вези са чланом 77. Закона о банкама и Извештај у складу са чланом 78. Закона о банкама.

Опис догађаја након завршетка пословне године је представљен у тачки 40. Напомена уз финансијске извештаје за 2016. годину.

9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ

Стратешки циљеви Банке у наредном периоду су:

- развој дигиталног банкарства-економичнији канали дистрибуције:
  - побољшање продаје на дигиталном каналу (увођење кредитних производа и аутоматизација процеса);
  - побољшање ефикасности Банке и задовољства корисника;
- контрола трошкова пословања, посебно оперативних трошкова:
  - банка планира читав спектар мера у циљу контроле висине оперативних трошкова како би се и на тај начин допринело побољшању укупне ефикасности;
- регионализација тржишног простора:
  - јачање присуства Банке у регионима са високим потенцијалом за развој (Војводина, Београд);
- база клијената:
  - промена структуре клијената ка клијентима са примањима изнад просека и из млађе популације;

- промена структуре пласмана у смеру физичких лица веће платежне моћи, обимније кредитирање пољопривреде и микроклијената;
- унапређење постојећих и увођење нових производа:
  - развој и побољшање кредитних производа за становништво;
  - развој и побољшање функционалности картица додавањем финансијских корисита за клијенте;
- реструктурирање портфолиа;
- фокус на раст некаматних прихода - одговор на изазове окружења ниских и опадајућих каматних стопа.

Након спроведене транзиције у управљању, посебно у 2016. години, наставиће се активности трансформације начина пословања посебно у правцу даљег унапређења продајно мотивисане културе дисциплинованог и профитабилног раста, којим се управља у циљу максимизације вредности оснивачког капитала.

СТАНОВНИШТВО

- повећање броја активних клијената, пре свега путем ослањања на тренутну базу клијената;
- активна промена структуре клијената Банке циљајући млађу популацију и оне са вишим стандардом и бољом кредитном способношћу;
- континуирани фокус на cross selling;
- повећање лојаности клијената и прихода по клијенту.

Кредитну активност ће и у наредном периоду доминатно чинити готовински и стамбени кредити обезбеђени хипотеком. Активности Банке ће бити усмерене на задржавању постојећих клијената уз потпуније искоришћење њиховог кредитног потенцијала, али и на привлачењу нових квалитетних клијената од конкурената.

Банка ће настојати да клијенте усмерава на коришћење савремених комуникационих канала - интернет и електронско банкарство, а у циљу даљг развоја дигиталног пословања. У наредном периоду циљ Банке је поправљање структуре клијената физичких лица у смеру повећања учешћа запослених и пензионера. Циљ је ширење клијентске базе са редовним месечним примањима којима се може понудити шира палета банчаних производа (кредити, картице, веб банка...).

Учешће Банке у потенцијалу тржишта је различито по регионима Србије, с тим да је најниже на територији Војводине, с обзиром да банке чије је седиште на територији Војводине имају развијенију пословну мрежу на овом подручју и клијенти су традиционално усмерени ка њима. Из овог разлога Банка ће појачати активности на аквизицији клијената са територије Војводине и Београда.

ПОЉОПРИВРЕДА

- значајан потенцијал за раст;
- дугорочно кредитирање, одобравање кредита са роком доспећа дужим од 10 година.

Кредитирање пољопривреде је сегмент где ће Банка, с једне стране, учинити напоре да очува постојећу тржишну позицију, клијенте, односно с друге стране, покушати да искорисити идентификоване могућности за раст и у наредном периоду. У наредном периоду, циљ Банке је придобијање клијената са већим поседима и већом кредитном способношћу са подручја Војводине и дела Централне Србије. Планира се увођење кредитних линија за откуп земљишта са доспећем од 10 и више година, као и кредита за набавку опреме са флексибилнијим колатералима.

МИКРО КЛИЈЕНТИ

- веома значајан сегмент, ниског степена кредитног ризика;
- предузетници и микроклијенти са вишим нионом прихода у фокусу.

Кредитирање микро клијената биће у фокусу Банке, како због дисперзије ризика, тако и због ограничене кредитне тражње од стране кредитно способних великих привредних субјеката.

Имајући у виду препознат потенцијал који постоји као и потребу да се направи адекватан приступ пре свега према клијентима са значајнијим приходима Банка је знатно повећала број продаваца у front office, а спроводе се и активности у циљу реализације кредитне анализе и одобравања кредита у најкраћем могућем времену (оптимизација садржаја кредитног предлога и већи степен аутоматизације кредитног процеса - примена прелиминарног одборања кредита).

Фокус ће бити на највећим градским центрима: Београд, Ниш и Нови Сад. Акцент је на предузетнике и микро клијенте са приходима већим од ЕУР 500.000 и акцијским понудама Банке и промоцији пакета унакрсне продаје

(cross selling) које ће се кориговати према потребама тржишта.

КАРТИЦЕ

- дигитализација пословања;
- понуда картица заснованих на најновијим технологијама.

У наредном периоду акценат Банке ће бити на дигитализацији услуга у домену картичарства и даљој рационализацији услуга Банке условљеној захтевима клијената и модерним трендовима.

План за наредни период је увођење нове технологије у пословима са картицама, ХЦЕ технологије (бесконтактна плаћања путем мобилних телефона). Увођењем ХЦЕ технологије, Банка ће постати лидер у банкарском сектору, с обзиром да се ради о најновијој технологији плаћања која је у Србији на самом зачетку. Упоредо са увођењем ХЦЕ технологије, Банка ће развијати и бесконтактну прихvatну мрежу. Развој иновативних производа треба да привуче млађе и технолошки напредније клијенте са вишим стандардом, кредитном способношћу и да истовремено повећа број производа по клијенту. Све ово треба да допринесе даљем јачању конкурентске позиције Банке и потврђивању позиције једног од лидера на тржишту у овом сегменту пословања.

ШТЕДЊА

- задржати лидерску позицију у учешћу у укупној девизној штедњи;
- сетови текућих рачуна - нове услуге за различите сегменте.

Циљ Банке је задржавање лидерске позиције у делу девизних депозита физичких лица, као и даље повећавање износа и броја тзв. „ситнијих улога“ који су, што је показао претходни период, лојалнији Банци, и имају ниску сензитивност у односу на висину каматне стопе. Све ово треба да допринесе да Банка и у наредним годинама задржи лидерску позицију на тржишту девизне штедње уз смањење трошкова камата.

Банка ће развијати производе намењене платежно способнијим клијентима, први корак у том смислу је учињен кроз нове „сетове текућих рачуна“ - циљ је понудити поред стандардног текућег рачуна већи број других банкарских производа, односно повољности за власника текућег рачуна.

ПРОФИТАБИЛНОСТ

- остварити раст оперативног профита;
- контрола трошкова пословања.

Претходни период је у банкарском сектору обележен значајним снижавањем активних и пасивних каматних стопа, односно дошло је до значајног снижавања каматне марже. Не очекују се даља значајнија снижавања активних и пасивних каматних стопа. Банка ће уложити напор да понуди нове производе и унапреди постојеће производе, а у циљу повећања прихода од накнада.

ПОСЛОВАЊЕ СА ПРИВРЕДОМ

- побољшано коришћење постојеће базе клијената;
- повећана ефикасност у процесу одобравања кредита;
- раст билансног и ванбилансног портфолија заједно са променом структуре;
- одржавање профитабилности;
- увођење нових производа.

Фокус Банке у наредном периоду биће ка бољем коришћењу постојеће базе корпоративних клијената, појачање кредитних активности у сегменту МСП са тенденцијом повећања учешћа у портфолију привреде, константан мониторинг тржишних кретања и ценовно прилагођавање, увођење нових кредитних производа (укључивање Банке у пројектно финансирање), одржавање профитабилности, централизација Middle office у функцији управљања ризицима.

Такође, планиран је и проактиван приступ и поновни покушај успостављања односа са групом клијената који тренутно немају кредитних потреба или послују искључиво са другим банкама. Планира се и развој модела пројектног финансирања, имајући у виду нова законска решења везана за убрзање издавања грађевинских дозвола, постојање тражње и недостатак ексклузивног пословног простора и нових станова адекватне структуре на бољим локацијама, као и чињеницу да су цене некретнина релативно стабилизоване.

Велики привредни субјекти, локална самоуправа, велики и специјални пројекти

- синдицирано финансирање;
- прекогранични кредити;
- пројектно финансирање;
- гаранције и акредитиви - ванбилансно пословање.

Велики привредни субјекти биће подражани корз синдицирано кредитирање, Банка ће заједно са једном или више банака заједнички приступати реализацији кредитних захтева велике појединачне вредности.

Као једина банка из Србије која има субсидијаре у Босни и Херцеговини и Републици Црној Гори, Банка ће и у наредном периоду део кредитне активности обављати и ван територије Републике Србије, кроз одобравање прекограничних (cross border) кредита. На овај начин ће Банка кредитирати квалитетне клијенте, које субсидијари Банке, због капиталних ограничења, не могу самостално да кредитирају.

Јединице локалне самоуправе ће и у наредној години бити у фокусу посматрања, посебно у светлу чињенице да се код дела јединица јавља потреба за рефинансирањем кредита у циљу замене скупих кредита јефитнијим кредитима са дужим роковима враћања. Овакви договори реализоваће се кроз билатералне преговоре са руководством локалних самоуправа.

Банка ће кредитно пратити пројекте, учествоваће у пројектном финансирању посебно пројеката везаних за мини хидро централе, постројења на биогаз и унапређење енергетске ефикасности.

Као резултат значајније спољнотрговинске размене очекује се и раст захтева за издавање гаранција и акредитива од стране великих привредних субјеката.

Мала и средња предузећа (МСП)

- реорганизација мреже - директна комуникација: централа - продавци - клијенти;
- измена и убрзавање процеса одобрења кредита (pre approval + scoring);
- наставак ангажовања на инфраструктурним пројектима - ванбилансне активности;
- очување здравог дела клијентске базе и повећање пласмана првокласним клијентима;
- повећање броја малих клијената у портфолију Банке, док је раст средњих предузећа заснован на постојећој клијентској бази и могућем повећању изложености кредитно способним клијентима;
- продужење просечне рочности кредита малим и средњим предузећима на 36 месеци, у односу на тренутну рочност од 23 месеца за мала предузећа и 27 месеци за средња предузећа;

- фокус на раст портфолија и број клијената у Београду и Новом Саду, с обзиром на то да је у тим градовима тренутна пенетрација значајно мања у односу на остатак мреже.

Основни циљеви у делу пословања са малим и средним предузећима су: очувати постојећи ниво кредитног портфолија и клијентску базу уз раст броја клијената и портфолија поготово у филијалама Београд и Нови Сад.

У сегменту малих предузећа Банка ће настојати да повећа учешће овог сегмента портфолија у укупном кредитном портфолију, посебно кроз интензивније кредитирање трајних обртних средстава и кроз кредите за инвестиције, као и кроз значајније одобравање гаранција.

Пословна мрежа је једна од најзначајнијих конкурентских предности банке у пословању са МСП клијентима.

УПРАВЉАЊЕ СРЕДСТВИМА (*Treasury*)

- активно управљање средствима и ликвидношћу;
- адекватне резерве ликвидних средстава;
- некаматни приходи.

Активност пословне функције Treasury биће и у наредном периоду усмерена на активно управљање средствима и ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке и задовољење пословних потреба клијената. Полазећи од стратешке оријентације Банке, основни циљеви и пословне активности Treasury-ја у наредном периоду биће усмерени на: даљу оптимизацију извора финансирања и унапређење структуре и односа сопствених и позајмљених средстава, прибављање одговарајућих извора имајући пре свега у виду њихову дугорочну стабилност и цену, одржавање текуће ликвидности кроз ангажовање средстава адекватног нивоа и валутне структуре за несметано извршавање свих доспелих обавеза, обезбеђење адекватне резерве ликвидности (buffer-a) у виду висококвалитетне aktive која се брзо може конвертовати у готовину, пласирање ликвидних средстава на тржишту новца и капитала ради остваривања профита и одржања каматне марже, појачан фокус на реализацију некаматних врста прихода, разматрање могућности превремене отплате дела ино-кредитних линија.

Депозитни потенцијал

- девизна штедња становништва остаје доминантан извор;

- активно управљање средствима из иностранства (кредитне линије и субординирани дуг).

Најзначајнији извор и даље ће представљати девизна штедња становништва. Стратешко опредељење Банке је да и даље буде лидер у овом сегменту и одржи имиџ највеће домаће банке, уз истовремено настојање да оптимизује цену и структуру овог извора. Улагања средстава у ХоВ се пре свега односи на обвезнице и трезорске записе Републике Србије у РСД и ЕУР.

Имајући у виду висок кредитни рејтинг Банке на располагању су и средства кредитних линија и средства која се могу прикупити у форми субординираног дуга. Банка ће ове изворе финансирања корисити према потреби.

Управљање ризицима

Пословање Банке у наредном периоду биће усмерено на одржавање стабилног тржишног учешћа уз прихватљив ниво кредитног ризика. Пласмани банке биће усмерени на средње и мале привредне клијенте. Када се говори о потенцијалу финансирања у сектору становништва, у наредном периоду, Банка ће бити усмерена на финансирање физичких лица, кредитно способних и платежнијих клијената са уредном кредитном историјом, финансирања пољопривредних газдинстава у складу са кредитном способношћу, имајући у виду цикличност производње, честе промене тржишних цена у пољопривреди као и финансирање микро клијената. У 2017. и 2018. години, у складу са очекивањима раста привреде, очекује се и постепени раст сегмента становништва због очекиваног повећања броја запослених у приватном сектору, тако да ће се стратегија Банке у наредним годинама заснивати на привлачењу што већег броја клијената из приватног сектора, а као додатно Банка ће да се орјентише ка млађој популацији и клијентима веће платежне способности.

У наредном периоду, наставиће се опрезна, конзервативна, политика одобравања пласмана, где ће акценат првенствено бити на стабилности и квалитету кредитног портфолија, са појачаним мониторингом пословања клијената, финансираних пројеката и колатерала, како би се благовремено идентификовали сви сигнали упозорења који могу указати на немогућност клијената да измирују своје обавезе, односно указали на потешкоће у наплати потраживања Банке. Стратегија Банке за предстојећи период и даље ће бити окренута ка активној наплати пласмана и њиховом регулисању у најранијој фази

доспелости потраживања као и интензивирању активности на продаји средстава стечених наплатом. Наставиће се репрограмирање пласмана на дуже рокове и смањење ануитета како би се олакшала наплата пласмана. Такође, Банка ће преузимати колатерале како би се очувала њихова вредност до стицања повољних тржишних услова за њихову продају. Предуслови за успешно управљање ризиком ликвидности у наредном периоду леже у: вођење опрезне политике одобравања пласмана са акцентом на стабилности и квалитету кредитног портфолија уз појачани мониторинг наплате пласмана, у циљу смањења изложености кредитном ризику са директним утицајем на ризик ликвидности; разматрање продаје потраживања (углавном НПЛ кредита) односно уступања краткорочних и дугорочних потраживања другим финансијским институцијама у циљу обезбеђења ликвидних средстава.

РАЗВОЈ МРЕЖЕ

- мрежа пословних центара, уместо филијала; банка ће мрежу организовати кроз мањи број пословних центара;
- централизација позадинских активности; смањење управљачке структуре; централизована подршка рада експозитура;
- унапређење ефикасности кредитног процеса и рада кредитних одбора;
- оптимизација појединих пословних процеса - оптимизација процедуре и извршена аутоматизација процеса који доводе до скраћења трајања процеса и времена запослених;
- типизација експозитура;

Након периода ширења и раста пословне мреже у складу са стратегијом Банке, наступио је период консолидације и квалитативног развоја. Намера нам је да и у наредном периоду повећавамо клијентску базу и јачамо тржишно учешће, посебно у филијали Београд и филијалама које послују на подручју Војводине, где у постојећем тржишном потенцијалу постоји простор за повећање тржишног учешћа Банке. Имајући у виду да су општа привредна кретања и ниво привредног развоја лимитирали могућности значајнијег раста, а кретања каматних стопа ограничила каматне марже, преваходни стратешки циљеви пословне мреже су: повећање ефикасности и укупног обима пословања, промена организационе структуре пословне мреже, реприоритизација кроз постављање

нових пондера у систему оцењивања квалитета рада филијала, унапређење система управљања филијалама.

ИТ стратегија

Настављајући праксу дефинисања ИТ стратегије као окоснице управљања ИТ сервисима, Банка се опредељује за наставак транзиције са „оперативно ефикасног“ ка „стратешки фокусираном“ приступу у примени ИЦТ (информационо-комуникационих) технологија, што представља важан предуслов опстанка на тржишту које савремену банку све више посматра као дигиталну-технолошку институцију.

Поред припреме и подршке приватизације Банке, главни правци даљег стратешког развоја информационог система Банке, базирани су на следеће три целине:

- пословни и регулаторни захтеви,
- архитектура, ИЦТ инфраструктура и ИТ безбедност, и
- ИТ сервиси и организација.

Пословни и регулаторни захтеви

Стратешки правци ИТ развоја дефинишу се тако да адресирају садашње и будуће потребе Банке, односно да се базирају на унапређењу ИТ услуга пословним корисницима уз преузимање нове, проактивне улоге коју савремени ИТ треба да има у банкама. Као најзначајније активности из сегмента пословних захтева, издвајамо следеће:

- Реорганизација пословне мреже кроз формирање пословних центара ради унапређења продајних капацитета, стандардизацију пословних процеса у мрежи и оптимизације процеса рада.
- Централизација послова домаћег и девизног платног промета (нпр. отварање рачуна правних лица и предузетника, рекламације, инструменти обезбеђења итд.) уз оптимизацију централизованих процеса ради повећања продуктивности, као и смањења оперативних ризика.
- Унапређење ефикасности кредитног процеса уз укидање кредитних одбора, затим увођење јединственог процеса одлучивања приликом одобравања пласмана клијентима и стандардизација кредитне анализе.
- Наставак започетих активности у оквиру програма дигитализације Банке започетих током 2016. године: почетак рада дигиталне ескпозитуре, исплата валуте на бакоматима и даља унапређења мБанк и еБанк решења. Завршетком прве фаза дигитализације,

стварају се предуслови да се у наредном периоду разматрају активности на тзв. Интерној дигитализацији, попут увођења дигиталног потписа и примену кроз аутоматизацију и оптимизацију пословних процеса у Банци.

- Увођење, развој и примена статистичких интерних модела за управљање кредитним ризиком за поједине производе Банке.
- У домену регулаторних захтева, издвајају се следећи пројекти:
- Имплементација нове Одлуке НБС о адекватности капитала која имплементира Басел III стандард у делу обрачуна капиталних захтева за кредитни ризик, тржишни ризик, оперативни ризик и капитал.
- Имплементација новог међународног рачуноводственог стандарда извештавања ИФРС9, којим се мења методологија за класификацију билансних ставки и обрачуна резервисања за потенцијалне губитке Банке.
- Унапређење система за идентификацију сумњивих трансакција и увођење аутоматизованог праћења трансакција у супсидијарима са циљем успостављања једinstвених законских и међународних стандарда из области СПН и ФТ на нивоу КБ Групе.

Архитектура, ИЦТ инфраструктура и ИТ безбедност

Оптимизација пословања са аспекта ИТ-а подразумева унапређење система с циљем смањења трошкова оперативног рада, као и имплементацију савремених решења за подршку новим услугама и производима Банке, са оптималним односом трошкова улагања и одржавања.

Апликације, информације, мобилност - Унапређење архитектуре апликативних решења фокусирано је на увођење нових модела и канала дистрибуције услуге, имплементацију решења која за сврху имају оптимизацију пословних процеса, консолидацију сервисно орјентисане архитектуре ради интеграције различитих пословних апликација и система, као и замену старих технологија новим.

У циљу унапређења корисничког искуства у домену пословног извештавања, планира се имплементација одговарајућег алата у оквиру извештајног система Банке који испуњава критеријуме функционалности и перформантности.

У наредном периоду ће се наставити са развојем мобилних апликација и омогућити коришћење извештаја путем мобилних платформи. Фокус ће бити на дистрибуцији постојећих извештаја и интерно развијених апликација посредством имплементираних МДМ (Mobile Device Management) решења.

Спровешће се анализа и сагледати трендови расположиве тзв. „Big data“ технологије и утврдити могућности њихове примене у оквиру ИС-а Банке, са циљем увођења савремених концепата предиктивне аналитике.

Планирана су унапређења у домену аутоматизације спровођења и контроле масовних обрада података, с циљем смањења ризика утицаја људског фактора и скраћења трајања обрада.

ИЦТ инфраструктура - У инфраструктурном домену, предузеће се низ активности које за циљ имају даљу оптимизацију постојећих оперативних трошкова, затим унапређење техничких могућности испоруке сервиса, као и поставке адекватног инфраструктурног окружења за потенцијалне нове сервисе. Имајући у виду висок степен виртуализације серверске инфраструктуре, као и бенефите које је донела, овај приступ ће се наставити и у будућности. Додатно анализираће се примена флексибилне, тзв. software-defined инфраструктуре у окружењу Банке кроз редовно занављање ИЦТ опреме у Дата центрима Банке. На основу спроведене анализа алтернативних решења за тзв. storage инфраструктуру, у наредном периоду је предвиђен прелазак на технолошки савременије уређаје, који доносе боље перформансе и већи капацитет уз оптимизацију трошкова одржавања. У циљу унапређења сигурности приступа ИТ сервисима Банке предвиђена је имплементација савремених мрежних безбедносних решења, имајући у виду да постојећим тзв. „Firewall“ уређајима престаје подршка произвођача и да се повећавају трошкови одржавања. Поред тога, предвиђено је увођење нових безбедносних система, као подршке увођењу нових дигиталних производа. У циљу смањења оперативних трошкова у сегменту колаборације, планира се дефинисање финансијски исплативог концепта у виду имплементације ИП телефоније. У домену клијентске инфраструктуре, наставиће се активности унапређења у складу са трендовима са фокусом на побољшање услова рада и сигурности система. У ту сврху планиран

је прелазак на новије верзије оперативних система, пре свега Windows 10.

ИТ сервис и организација

Напредак у ИТ сфери, те иновације у виду нових канала дистрибуције банкарских услуга, као и измењене навике клијената услед технолошког развоја, створиле су комплексне системе, веома захтевне за одржавање и унапређење, где стари приступ ИТ-у постаје неодржив. Банка наставља свој успешан пут ка транзицији из традиционалне у сервисну организацију са јасно дефинисаним ИТ процесима, у циљу континуираног повећања квалитета ИТ услуга, чиме се омогућава пословним функцијама да остваре жељени пословни резултат у прихватљивим и мерљивим границама доступности и функционалности, без потребе да познаје комплексну архитектуру ИС-а. Овакв приступ помера фокус на услугу као подршку пословном процесу, а не на технологију која се налази иза тога, што чини ИТ ефикаснијим. На овај начин се идентификују компоненте које утичу на критичне пословне процесе и формирају мере за смањење ризика од њиховог утицаја, како кроз редовно одржавање, тако и кроз примену планова опоравка (BCP и DRP планова). Управљање Информационим технологијама спроводи се посредством успостављених релевантних ИТ процеса базираних на ITIL (IT Infrastructure Library) препорукама. Достигнућима у овој области у претходном периоду је створена основа за сертификацију у домену управљања ИТ услугама у складу са захтевима стандарда ISO/IEC 20000. Управо ће стицање ISO/IEC 20000 сертификата бити један од циљева у наредном периоду. Увођењем и применом поменутог стандарда се обезбеђује квалитетно управљање ИТ услугама, и самим тим осигурава усклађеност ИТ услуга са потребама пословних корисника, као и најбољом праксом, уз адекватно документовање, ефикасност, ефективност и континуирано праћење и унапређење ИТ процеса.

10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

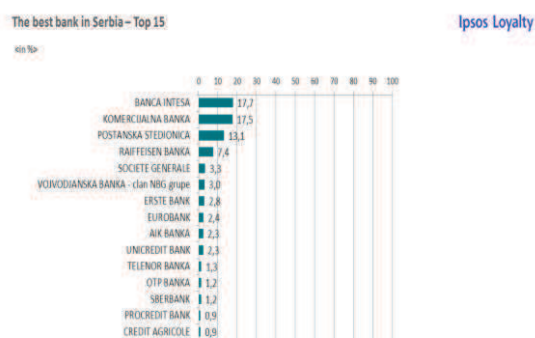
Увођење дигитализације у пословање је обележило финансијско тржиште протекле године. Пратећи ова дешавања и промене на тржишту, Банка је дала приоритет дигиталном банкарству и то на сегменту развоја нових, али и унапређењу и модификацији постојећих производа и услуга, како би задржала своју

водећу позицију на тржиštu, што показују и спроведена истраживања.

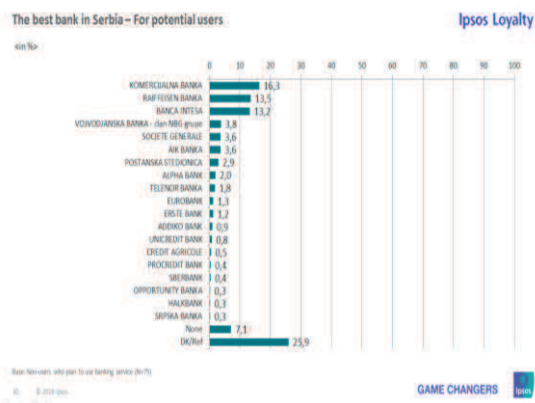
Тржишна позиционираност Банке као брeнда, њених производа и услуга, проверавана су, и током 2016. године, кроз банкарски Омнибус, који спроводи истраживачка агенција ИПСОС, специјализована за ову врсту истраживања. Истраживања показују да Банка у дужем временском периоду држи једну од водећих позиција у очима јавности, мерено критеријумима препознатљивости брeнда, квалитета и задовољства производима и услугама које клијенти користе. Сви резултати истраживања постављају се на интерни Портал Банке, а са њима се упознају и циљне групе ради додатног јачања брeнда Комерцијална банка.

Извештај последњег банкарског Омнибуса (новембар 2016.) показује да смо на другом месту најбољих банака у Србији по мишљењу испитаника (минимална је разлика у односу на првопласирану банку), а на убедљивом првом месту за потенцијалне кориснике.

Најбоље банке у Србији:

Најбоље банке за потенцијалне кориснике:

11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА

Банка нема сопствене акције на дан 31. децембар 2016. године нити их је поседовала током 2016. године.

Такође, Банка не намерава да стиче сопствене акције у наредном периоду.

12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

На крају пословне 2016. године за процену финансијског положаја Банке од кључног значаја су следећи финансијски инструменти:

- на страни активе:
  - кредити и потраживања од комитената,
  - кредити и потраживања од банака и других финансијских организација,
  - финансијска средства расположива за продају и
  - готовина и средства код Централне банке.
- на страни пасиве:
  - депозити и остале обавезе према другим комитентима,
  - депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и Централној банци,
  - субординиране обавезе и
  - капитал.

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација на крају 2016. године износе РСД 191.012,8 милиона и чине 47,8% укупне билансне активе, док су на крају 2015. године кредити и потраживања износили РСД 179.586,6 милиона и у укупној активи су учествовали са 45,6%. У току 2016. године кредити и потраживања повећани су за РСД 11.426,3 милиона односно за 6,4%. Обзиром на чињеницу да кредити и пласмани чине близу 50% укупне активе Банка је у претходном периоду посебан значај дала систему управљања ризицима, са посебним акцентом на кредитни ризик. Банка данас има кредитни портфолио, који је обезбеђен одговарајућим износом исправки вредности и резерви формираних из добити.

Финансијска средства расположива за продају на крају 2016. године износе РСД 136.123,8 милиона (34,0% укупне активе) и у односу на стање са краја 2015. године (РСД 128.756,4

милиона, 32,7% укупне активе) повећана су за РСД 7.367,4 милиона односно 5,7%. Финансијска средства расположива за продају се највећим делом односе на хартије од вредности Републике Србије.

Готовина и средства код централне банке на дан 31. децембра 2016. године износе РСД 55.153,2 милиона и у односу на почетак године смањена су за 13,2%, односно за РСД 8.370,5 милиона. У структури ове позиције доминантан износ се односи на средства на жиро рачуну и средства издвојена код Народне банке Србије у форми обавезне резерве.

Имајући у виду структуру активе може се констатовати да се актива осетљива на кредитни ризик одржава на оптималном нивоу уз разумну политику преузимања ризика. Менаџмент Банке је проценом кредитног ризика у 2016. години, на значајно рестриктивнији начин, обезбедио заштиту свог кредитног портфолија и реалност исказаних финансијских извештаја, као и улазак у 2017. годину без значајних оптерећења по основу ове врсте расхода.

Депозити и остале обавезе према другим комитентима (укључујући и средства узета у форми кредитних линија) на дан 31. децембар 2016. године износе РСД 322.621,4 милиона и у укупној пасиви учествују са 80,7%. У односу на почетак године депозити и остале обавезе према другим комитентима су повећани за РСД 22.615,5 милиона или 7,5%. Депозитни потенцијал Банке доминантно чине девизни депозити физичких лица, при чему постоји велика диверсификација депозита односно велики број депозита мањег износа. Банка је задржала обим депозита физичких лица и поред смањења пасивних каматних стопа у односу на претходне године. Девизни депозити физичких лица су забележили и раст на крају 2016. године од ЕУР 20,8 милиона у односу на крај 2015. године.

Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци на дан 31. децембар 2016. године износе РСД 7.835,0 милиона што представља 2,0% укупне пасиве Банке.

Банка је у циљу јачања капиталне базе прибавила део средстава у форми субординираног дуга од стране ИФЦ-а. На дан 31. децембра 2016. године субординиране обавезе износе РСД 6.178,4 милиона и чине 1,5% укупне пасиве.

Укупан капитал Банке на крају 2016. године износи РСД 55.424,3 милиона што чини 13,9% укупне пасиве. У посматраној пословној години укупан капитал је умањен за РСД 7.413,7 милиона односно за 11,8%. Умањење капитала је резултат укњиженог губитка од РСД 8.063,2 милиона. Банка је постигла адекватност капитала од 26,97% на крају 2016. године што је изнад законског минимума од 12,0%.

На бази наведеног може се закључити да је Банка обезбедила потребну диверсификацију извора финансирања.

13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

13.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима

Управљање ризицима је кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произилази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан систем управљања свим ризицима којима је изложена, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Банке, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Банка може предузети мере, односно применити дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор или побољшање већ погоршаног финансијског стања. Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира

прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Банка перманентно прати очекиване измене регулаторног оквира и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, као што су имплементација Базел III стандарда и међународних стандарда финансијског извештавања 9 (МСФИ 9). Кроз јасно дефинисан процес увођења нових производа Банка анализира утицај свих нових услуга и производа на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке. Детаљнији приказ циљева и политика управљања ризицима Банке је представљен у тачки 4. Напомена уз финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Банка примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући, и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу благовременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате. Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника, и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Банка је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Приликом процене вредности колатерала, Банка ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залоге морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку уз полисе осигурања винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у

зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Банка посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега, код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала. У циљу унапређења процеса управљања ризицима, Банка је извршила организационе и процесне промене у оквиру функције управљања ризика (обухватајући активности анализе кредитног ризика при одобрењу пласмана, праћења и управљања ризицима, као и процес превенције и управљања ризичним пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и преузимање мера и акција у циљу заштите интереса Банке и спречавања негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке. Унапређена је методологија за обрачун трошкова обезвређења и вредновање колатерала, у циљу доследне примене рачуноводствених стандарда и измењених захтева регулативе, као и у делу адекватне примене средстава обезбеђења приликом обрачуна исправки вредности и резервисања за ванбилансне ставке. Изменом Стратегије и Политике управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

У складу са измењеним захтевима регулативе, унапређено је управљање кредитним ризицима у делу свеобухватности дефиниције ризичних пласмана, укидања репрограма и промене дефиниције и начина класификације реструктурираних пласмана, као и имплементације одредби којима се омогућава релаксација обрачунатог нивоа потребне резерве за процењене губитке, а на основу проактивног управљања и смањења нивоа проблематичних пласмана. У циљу укључивања тржишно релевантних информација приликом процене фер вредности хартија од вредности унапређена је и методологија за њихово вредновање. Значајно повећање исправки вредности пласмана у 2016. години у највећем делу последица је погоршања квалитета кредитног портфолиа, нових ризичних пласмана, нижих процена вредности хипотека

и покретања стечајних поступака. Такође, на повећање нивоа укупних исправки вредности утицала је и нова процена средстава стечених наплатом и инвестиционих некретнина, као и обезвређење учешћа у капиталу код субсидијара (КБ Будва, КБ Бања Лука) на основу процене вредности извршене од стране независног процењивача у складу са MPC 36.

13.2.Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефективности

Банка је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

1. Кредитном и са њим повезаним ризицима.
2. Ризику ликвидности.
3. Тржишном ризику.
4. Каматном ризику у банкарској књижи.
5. Оперативном ризику.
6. Ризику улагања.
7. Ризику изложености.
8. Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Банке.

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке, услед неизвршења обавеза дужника према Банци. Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према Банци, као и квалитетом инструмента обезбеђења. Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолиа Банке, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик измирења и испоруке и ризик друге уговорне стране у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банка одобрава пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процењује да су кредитно способни вршећи анализу, односно квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика заснован је на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и на примени регулативе Народне банке Србије, која захтева класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. У том смислу Банка врши

класификацију потраживања и обрачун потребног нивоа резерви за процењене губитке. Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Банка врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета активе (кретање НПЛ-а, степен покривености НПЛ исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним лимитима. Процес праћења квалитета кредита омогућава Банци да процени потенцијалне губитке, као резултат ризика којима је изложена и да предузме корективне мере. С друге стране, Банка не улаже у високо-ризичне пласмане као што су улагања у потенцијално профитабилне пројекте али с високим ризиком, у инвестиционе фондове високо ризичног портфолија и слично.

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед немогућности Банке да испуни своје доспеле обавезе о року доспећа, као и да у кратком року обезбеди ликвидна средства без већих трошкова. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве. Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности, формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал. Ризик ликвидности, испољава се и у немогућности Банке да трансформише поједине делове активе у ликвидна средства у кратком року. Банка врши анализу ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Банка неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег

прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка активно предузима превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава. У току 2016. године, Банка је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала.

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Банка на свеобухватан начин благовремено утврђује узроке текуће и процењује факторе будуће изложености каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве. Управљање каматним ризиком има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности.

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски

резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступка. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Банка наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против Банке, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Ризик улагања Банке представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом Народне банке Србије прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Банке. На овај начин се обезбеђује да улагање Банке у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Банке, те да улагања Банке у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не пређу 60% капитала Банке.

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Банке. У току 2016. године, Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Банке ризику земље је на прихватљивом нивоу.

Детаљан приказ и објашњење ризика којима је Банка изложена у свом пословању је представљен у тачки 4. Напомена уз финансијске извештаје.

14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ

Управљање пројектима и пројектним портфолиом

У 2016. години, реализовано је укупно 7 пројеката са укупним буџетом од ЕУР 911.400, док је на дан 31. децембар 2016. године остало 9 пројеката у портфолију Банке.

Затворени пројекти у 2016. години

Категорија	Број пројеката
Регулаторни	1
Оптимизација и унапређење	1
ИТ пројекти	5
Укупно	7

Најважнији затворени пројекти у 2016. години су:

- Увођење сетова - односи се на унапређење core banking апликације Банке која подразумева имплементацију решења за активацију и рад са пакетима рачуна у core banking апликацији која ће пакете рачуна учинити доступним и у шалтерској апликацији у свим пословницама Банке.
- Увођење услуге Ком@Кеш - омогућено је клијентима Банке да врше трансфере новчаних средстава путем мобилног телефона примаоцима које они изаберу, а који не морају бити клијенти Банке. У питању су „cash out“ трансфери, а реализација, тј. подизање готовине ће бити омогућено на свим АТМ банкоматима Комерцијалне банке без присуства платне картице. На тржишту Србије ову услугу тренутно нико не нуди.
- Имплементација ДЦЦ (dynamic currency conversion) решења на ПОС терминалима Банке - ова функционалност омогућава конверзију валуте плаћања у валуту коју клијент изабере у реалном времену. Ова функционалност је намењена пре свега страним држављанима који користе картице страних банака издаваоца. Оваква функционалност већ постоји на банкоматима Комерцијалне банке, а банка остварује приход од марже приликом конверзије. Такође, Банка разматра могућност увођења м-ПОС терминала (мобилних ПОС терминала који користе мобилну апликацију за процесирање трансакција, тачније

надограђују се на мобилне телефоне и таблет уређаје).

- Увођењем напредних технологија (OCR/ICR технологије) извршена је оптимизација у раду са чековима и налозима за пренос у експозитурама и реорганизација наведеног посла у позадинским службама на начин којим се увела аутоматизација и убрзање послова, а уједно и велико растерећење ФО (front office-а).
- Имплементација SMARAGD TCM модула "PEP identification"- пројектом је постигнуто ефикасније управљање финансијским, репутационим и регулаторним ризиком Банке нарочито у делу који подразумева идентификацију физичких и правних лица умешаних у прање новца и финансирање тероризма, мито, корупцију и екстерне преваре.
- Имплементација SAP ERP модула (Real Estate management) - Флексибилним управљањем некретнинама SAP ERP модул је дизајниран да покрије све пословне захтеве у процесима везаним за некретнине, пружајући комплетну слику свих пословних трансакција у животном циклусу сваке некретнине обухваћене овим модулом.

Иницирани пројекти на дан 31. децембар 2016. године:

Категорија	Број пројеката
Стратешки	4
Регулаторни	2
Стандардни	6
Нижи приоритет	3
Укупно	15

Најважнији иницирани пројекти на дан 31. децембар 2016. године су:

- Имплементација МСФИ9 стандарда - У складу са новим међународним стандардима финансијског извештавања који су објављени 24.07.2014. године од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде Банка ће од 01.01.2018. године бити у обавези да своју класификацију и методологију обрачуна трошкова резервисања (методологију обезвређивања) прилагоди правилима из стандарда МСФИ9. У питању је регулаторни захтев који обухвата ниво Банке и ниво Групе.
- Нова структура мреже - Пројекат је инициран са циљем да се унапреди продаја производа и самим тим остваре већи приходи из пословања. Пројектом је

предвиђено да се све активности које се тренутно обављају у Филијалама, а нису продајног карактера реорганизују и обављају у Централи. На овај начин ће запослени у Продајним центрима и Експозитурама имати више времена за продају додатних производа клијентима што ће довести до побољшавања пословних резултата Банке.

- Пројекат централизације позадинских активности – инициран је са циљем да се пословање банке у делу позадинских послова које се тренутно у највећем делу обавља у Филијалама Банке премести у Централну. Овај пројекат је у директној корелацији са пројектом нове организационе структуре становништва који за циљ има формирање нове структуре мреже Банке, а која ће се превасходно бавити продајним активностима и сарадњом са клијентима.
- Надоградња РМС и АЛМ алата - Пројектом иницијативом предвиђена је имплементација РМС и АЛМ алата, што је био део делокруга програма Базел II. Додатном иницијативом је обухваћено увођење Базел III стандарда.
- MDS решење 4.11 - Циљ пројекта је имплементација software-а за извршавање законске обавезе праћења пословања и анализа клијената и трансакција. Пројектом је обухваћена надоградња и прелазак на SMARAGD MDS 4.11 нову верзију software-а код КБ Београд, као и имплементација ове верзије software-а код субсидијара КБ Бања Лука и КБ Будва.
- Унапређење интерних модела - Укључује делокруг постојећег пројекта у оквиру програма Базел II у делу унапређења интерних модела и набавку software неопходних за унапређење интерних модела управљања кредитним ризицима. Услед техничке комплексности унапређења интерних модела неопходан је статистички алат.
- Имплементација „storage“ решења - Обзиром да је storage један од кључних елемената у информационо комуникационој инфраструктури од чијег рада зависи стабилност сервиса које ИТ пружа, набавка нових storage-а је потребна и са финансијског и са технолошког становишта. У међувремену од задње куповине storage-а пре пет година догодила се драматична промена у концепту самих storage увођем ултра брзих дискова што потенцијално може да

обезбеди бржи одзив ИТ сервиса, односно услуга које Банка пружа клијентима.

Маркетинг и ЦСР активности

Маркетинг планом за 2016. годину се наставило са промоцијом производа и услуга, како постојећих, тако и нових, уз константно подсећање и освежавање брэнда.

Прву половину 2016. године обележиле су кампање везане за постојеће производе и услуге Банке и то кампања за готовинске кредите, кампања за кредите за пензионере и кампања за аграр кредите. У августу месецу је почела кампања за готовинске и кредите за рефинансирање са повољнијим условима – акцијска понуда, која је трајала до краја године. Акцент у другој половини године је био на промоцији нових производа и услуга. У септембру је кренула кампања за нову и јединствену услугу на нашем тржишту КОМЕКЕШ, а у децембру кампања за нове текуће рачуне.

Спроведене кампање су биле интегрисане, што значи да су координисале бројне комуникацијске канале путем којих смо слали јасну и привлачну поруку о Банци и њеном производу. Поред традиционалних канала комуникације настављена је свеобухватна комуникација преко друштвених мрежа: Facebook, Twiter, Youtube, Google+, Instagram, LinkedIn. На овај начин су ефекти промоције били на највишем нивоу, с обзиром да су се искористиле предности и традиционалних и модерних медија.

Аграр кредите смо промовисали на Сајму пољопривреде у Новом Саду, Сајму шљива у Осечини и Шумадијском сајму пољопривреде у Крагујевцу.

Посебан допринос очувању и повећању вредности корпоративног имиџа дале су ЦСР активности, које је Банка пажљиво одабрала и подржавала и у којима је активно сарађивала са својим партнерима. Акција „Заједно за бебе“ се наставила и током целе 2016. године, као и подршка Ивани Шпановић, Милицы Мандић, Тијани Богдановић и другим спортистима, који су постигли одличне резултате у 2016. години. Били смо присутни и на Међународном витешком фестивалу „Деспот Стефан Лазаревић – Манасија 2016“, Спортским играма за младе у Сплиту, Данима комедије у Јагодини и Вуковом сабору у Тршићу.

Настављена је изузетно квалитетна експлоатација насловног спонзорства Комбанк

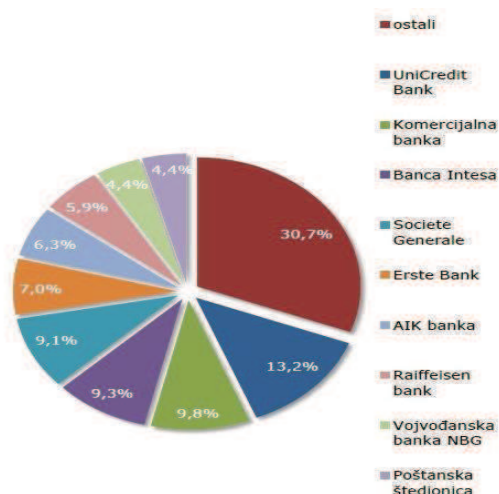

арене, као најпрестижнијег спортског и концертног објекта у земљи.

КОМБАНК АРТ ХОЛ, наш галеријски простор, је и током 2016. године привлачио пажњу медија и јавности кроз 18 концептуално различитих изложби, организованих у сарадњи са Факултетом примењених уметности.

Савремено тржишно пословање се не може замислити без одговарајуће ПР подршке. Банка је квалитетно, јасно и циљано комуницирала са својим стејкохледерима како би постигла међусобно разумевање и повољно мишљење о компанији и на тај начин одржала стечен имиџ и репутацију. Важну улогу односа са јавношћу, више него претходних година, допринеле су изјаве чланова управе о пословању и плановима Банке за наступајући период.

Процентуална заступљеност пословних банака у медијима (децембар 2016.)

Све маркетиншке активности су пропраћене на нашој веб страници: www.kombank.com

Правила корпоративног управљања

Правила корпоративног управљања у Банци су заснована на одговарајућим законским

прописима (првенствено Закон о банкама и Закон о привредним друштвима).

Надлежности и овлашћења свих органа Банке (Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију, Одбор за управљање активом и пасивом (АЛКО Одбор), Compensation Committee, кредитни одбори и други одбори), су заснована на одговарајућим законским прописима и дефинисана у интерним актима (Уговор о оснивању, Статут Банке, пословници о раду органа Банке и другим интерним актима).

Банка у свом пословању, у складу са Одлуком Извршног одбора Банке бр. 8373 од 09.04.2013. године, примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије („Сл. гласник РС“, бр. 99/2012), који је усвојила Скупштина Привредне коморе Србије.

Правила корпоративног управљања имплементирана су кроз интерна акта Банке и у самој примени истих не постоје одступања.

Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којима се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања Банке. Циљ Кодекса је увођење добрих пословних обичаја у области корпоративног управљања, равноправан утицај свих заинтересованих страна, постојећих и потенцијалних акционара, запослених, клијената, органа Банке, државе и др. Коначан циљ је обезбеђење дугорочног и одрживог развоја Банке.

Текст Кодекса корпоративног управљања је јавно објављен на интернет презентацији Привредне коморе Србије (www.pks.rs/PoslovnoOkruzenje.aspx?id=1412&p=3) као и на интернет презентацији Банке (www.kombank.com/korporativno-upravljanje).

15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2016. ГОДИНУ

15.1. Реализација плана биланса стања за 2016. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА АКТИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2016.	ПЛАН ЗА 2016.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	АКТИВА (у милионима РСД)			
1.	Готовина, гот.еквив. и депозити код ЦБ	55.153	61.142	90,2
2.	Хартије од вредности	136.367	131.045	104,1
3.	Кредити и потраж. од банака и др.фин.орг.	40.601	13.624	298,0
3.1.	кредити	10.630	7.074	150,3
3.2.	остали пласмани и потраживања	29.971	6.550	457,6
4.	Кредити и потраж. од комитената	150.411	156.474	96,1
4.1.	Привреда (кредити)	74.084	78.696	94,1
4.2.	Становништво (кредити)	75.522	76.114	99,2
4.3.	Остали пласмани и потраживања (прив+стан)	805	1.664	48,4
5.	Инвестиције у зависна и придружена друштва	2.612	5.481	47,7
6.	Основна средства и инвестиционе некретнине	8.074	8.026	100,6
7.	Остала актива	6.799	6.538	104,0
8.	УКУПНА АКТИВА	400.017	382.330	104,6

- Стање готовине и депозита код ЦБ је ниже у односу на планирану вредност услед већег пласирања слободних средстава у хартије од вредности.
- Позиција хов је забележила раст у односу на план за РСД 5.321,8 милиона као резултат повећане инвестиционе активности у хов Републике Србије.
- Пласмани и потраживања од банака и других финансијских организација су већи од плана првенствено услед раста пласмана средстава у репо трансакције, већег износа кредита одобрених банкама и већег износа средстава на текућим девизним рачунима у иностранству.
- Кредити привреди остварени су на нижем нивоу у односу на планирани услед изостанка пласмана великим корпоративним клијентима, као и значајног износа исправки вредности пласмана.
- Пласмани становништву су незнатно мањи у односу на планиране величине.
- Изостанак раста кредитног портфолија надомештен је растом пласмана средстава у хартије од вредности.
- Основна средства и инвестиционе некретнине су у оквиру планираних величина.
- Остала актива је реализована на нивоу планских величина.

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА ПАСИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2016.	ПЛАН ЗА 2016.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	ПАСИВА (у милионима РСД)			
1.	Депозити и обавезе према банкама, фин.орг. и ЦБ	19.424	25.580	75,9
1.1.	Депозити	6.438	10.738	60,0
1.2.	Кредитне линије	12.984	14.812	87,7
1.3.	Остале обавезе	1	30	3,9
2.	Депозити и остале обавезе према комитентима	311.033	287.678	108,1
2.1.	<u>Привреда</u>	<u>78.399</u>	<u>57.974</u>	135,2
2.1.1.	Депозити	78.301	57.834	135,4
2.1.2.	Остале обавезе	99	140	70,5
2.2.	<u>Становништво</u>	<u>232.633</u>	<u>229.704</u>	101,3
2.2.1.	Депозити	231.312	227.500	101,7
2.2.2.	Остале обавезе	1.321	2.204	59,9
3.	Субординиране обавезе	6.178	6.175	100,1
4.	Резервисања	1.787	2.127	84,0
5.	Остале обавезе	6.171	6.007	102,7
6.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ	344.593	327.567	105,2
7.	Акцијски капитал и емисиона премија	40.035	40.035	100,0
8.	Резерве из добити и нераспоређени добитак	15.390	14.728	104,5
9.	УКУПНО КАПИТАЛ	55.424	54.763	101,2
10.	УКУПНО ПАСИВА	400.017	382.330	104,6

- Депозити и обавезе према банкама и финансијским организацијама су мањи у односу на план услед нижих депозита финансијских организација и нижих кредитних линија због превремене отплате ИФЦ кредитне линије.
- Депозити привреде су изнад планираних величина услед депоновања средстава предузећа у стечају.
- Депозити становништва остварени су нешто изнад планираних величина.
- Укупан капитал, је већи од планираног због повећања резерви.

15.2. Реализација плана биланса успеха за 2016. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА	ОСТВАРЕНО У 2016.	ПЛАН ЗА 2016.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	(у милионима РСД)			
1.1.	Приходи од камата	16.689	16.694	100,0
1.2.	Расходи по основу камата	-3.226	-3.360	96,0
1.	Добитак по основу камата (1.1.-1.2)	13.463	13.334	101,0
2.1.	Приходи од накнада и провизија	6.252	6.319	98,9
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.435	-1.303	110,1
2.	Добитак по основу накнада и провизија (2.1.-2.2.)	4.817	5.016	96,0
3.	Нето курсне разлике и промена вредности (девизна клаузула)	-9	0	-
4.	Нето расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	-14.908	-13.627	109,4
5.	Остали пословни приходи	721	591	122,1
6.	Оперативни и остали пословни расходи	-12.462	-11.699	106,5
7.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ПОРЕЗА	-8.378	-6.385	131,2

- У периоду јануар-децембар 2016. нето добитак по основу камата је већи од планиране величине за 1,0%. Приходи од камата из послова са привредом нижи су од планираних због нереализованих пласмана али су надокнађени већим приходима од камата остварених у оквиру пословне функције становништво и трезор. Због поменутог, остварени приходи од камата су мањи од планираних за РСД 4,9 милиона. Укупни расходи од камата нижи су од планираних за РСД 133,7 милиона.
- Нето добитак од накнада и провизија, у периоду јануар-децембар 2016. године, је нижи од планираног за 4,0%. На поменути резултат највише је утицала непланирана, превремена отплата кредитне линије ИФЦ.
- Нето расходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања на крају 2016. године износе РСД 14.907,5 милиона што је више од планираних за РСД 1.280,5 милиона и последица је пре свега нове процене вредности улога у субвенцијаре.
- Оперативни и остали пословни расходи су већи у односу на планирану величину за РСД 763,2 милиона као резултат нове процене вредности основних средстава и инвестиционих некретнина.
- У периоду јануар-децембар 2016. године остварен је губитак пре пореза од РСД 8.377,6 милиона, што је више од планираног. Значајан износ исправки вредности пласмана и резервисања, у износу од РСД 14.907,5 милиона, је пресудно утицало на исказани губитак.
- И поред оствареног губитка, Банка је стабилна и добро капитализована.

ПРЕДЛОГ ЗА ПОКРИЋЕ ГУБИТКА БАНКЕ ИЗ 2016. ГОДИНЕ И РАСПОДЕЛУ ДЕЛА НЕРАСПОРЕЂЕНОГ ДОБИТКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА ЗА ДИВИДЕНДЕ ЗА ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНЕ АКЦИЈЕ

У претходном периоду, до 2014. године, Банка је остваривала планирани раст пословања и профитабилности у складу са Стратегијом и бизнис плановима. У тим условима Банка је највећи део оствареног добитка, просечно годишње 83,6%, распоређивала у резерве за процењене губитке, у циљу одржавања сигурности пословања и адекватности капитала, односно за заштиту акционарског капитала од евентуалних губитака и за повећање основног капитала у складу са прописима Народне банке Србије (Одлука о адекватности капитала банке и Одлука о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке), што се показало исправним.

У складу са спроведеном стратегијом расподеле оствареног добитка у циљу обезбеђења сигурног и стабилног пословања у претходним годинама, Банка већ има укупне издвојене (формиране) резерве из добитка у износу од РСД 18.791,8 милиона, што је на дан 31. децембра 2016. године више за РСД 10.171,5 милиона од укупно потребних резерви обрачунатих по прописима Народне банке Србије.

Због израженог кредитног ризика на домаћем банкарском тржишту, Банка је у 2016. години забележила значајно повећање обима исправки вредности по основу ризичних пласмана, у износу РСД 14.907,5 милиона и других непланираних расхода у износу од РСД 600,3 милиона (смањење вредности основних средстава, инвестиционих некретнина и нематеријалних улагања). Ови неопходни пословни потези менаџмента Банке су обезбедили значајну заштиту од кредитног и других ризика, али су, у исто време, довели Банку у ситуацију да у 2016. години исказе губитак, након обрачуна пореских ефеката, у износу од РСД 8.063,2 милиона.

Циљ акционара и менаџмента је био да Банка у 2016. години покрије потенцијале губитке по основу НПЛ кредита и да 2017. годину започне са активом у којој су кредитни и други ризици сведени на минимум. Исказани губитак није имао утицаја на смањење адекватности капитала, с обзиром да је износ губитка мањи од смањења потребне резерве из добити за процењене губитке, која, у складу са прописима Народне банке Србије, представља одбитну ставку регулаторног капитала.

Покриће губитка из нераспоређеног добитка из ранијих година и вишка већ формираних резерви из добитка, као неопходно пословно решење, неће угрозити сигурност Банке у будућем периоду и неће довести Банку у позицију да има недостајуће резерве према прописима Народне банке Србије. Након покрића губитка, на овај начин, Банка ће и даље имати формиране резерве из добитка изнад нивоа прописаног од стране Народне банке Србије за преко РСД 2.441,3 милиона. Банка ће и даље испуњавати све параметре прописане Законом о банкама.

У складу са чланом 18. Уговора о оснивању Банке губитак по годишњим финансијским извештајима Банка покрива се из нераспоређене добити, а уколико нераспоређена добит није довољна на терет резерви Банке.

Након покрића губитка Банке из 2016. године из нераспоређеног добитка и резерви Банке, акцијски капитал остаје непромењен, те се не примењују одредбе из Закона о привредним друштвима:

- члана 314. о доношењу одлуке о смањењу основног капитала Банке,
- члана 319. о заштити поверилаца Банке,
- чланови 322. и 323. о обавези Банке за упис смањења основног капитала и регистрације смањења основног капитала у Централном регистру Хов.

Предлаже се Скупштини Банке да, у складу са изнетим разлозима, усвоји:

1. Одлуку о покрићу губитка из 2016. године у износу од РСД 8.063,2 милиона из нераспоређеног добитка из ранијих година и резерви формираних расподелом добитка у ранијим годинама,
2. Одлуку о исплати дивиденди за преференцијалне акције (ISIN: RSKOBBE19692, CFI: EPNXAR), у складу са Одлуком о емисији (хомогенизацији) преференцијалних акција, по стопи у висини просечне стопе на штедне улоге орочене на 12 месеци, што за 2016. годину износи 4,5% годишње, односно укупно РСД 16,8 милиона из нераспоређеног добитка из ранијих година.

(у РСД)

Р.БР.	ОПИС	Губитак из 2016.	Нераспоређени кумулирани добитак из ранијих година
1	2	3	4
1.	ГУБИТАК	8.063.182.500,38	349.697.665,55
2.	Дивиденде за преференцијалне акције (ISIN: RSKOBBE19692, CFI: EPNXAR) по просечној стопи на штедне улоге на 12 месеци		16.807.950,00
	Дан дивиденди за који се сачињава листа акционара је _____ године у складу са чланом 13а.Уговора о оснивању Банке		
3.	Покриће губитка из нераспоређеног добитка из ранијих година	332.889.715,55	332.889.715,55
4.	Покриће губитка из формираних резерви из добитка	7.730.292.784,83	

Након покрића губитка из 2016. године, биће створене реалне претпоставке за остварење постављених циљева из Стратегије и Бизнис плана за период 2017. – 2019. година. На овај начин, у 2017. години, били би обезбеђени услови за сигурно и стабилно пословање Банке, уз већ сведени кредитни ризик на прихватљиву меру и на ниво домаћег банкарског сектора, као и услови за одржавање адекватности капитала значајно изнад прописаног минимума, односно у оквиру од 21% до 23% и стабилну динарску и девизну ликвидност.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд:

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора

Dr. Alexander Picker
Председник Извршног одбора

Светог Саве 14
11000 Београд
Бр.10025
29.03.2017.

На основу члана 50. Закона о тржишту капитала („Сл. Гласник РС“ бр. 31/2011, 112/2015, 108/2016)
Комерцијална банка АД Београд доноси следећу

ИЗЈАВУ

Изјављујем да је, према сопственом најбољем сазнању и на основу мишљења спољног ревизора, годишњи финансијски извештај састављен уз примену одговарајућих међународних стандарда финансијског извештавања и да даје истините и објективне податке о имовини, обавезама, финансијском положају и пословању, добицима и губицима, токовима готовине и променама на капиталу јавног друштва.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Слађана Јелић

Заменик председника Извршног одбора

Alexander Picker

Председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
СКУПШТИНА БАНКЕ

Број: 9760/2а

Београд, 27.04.2017. године

На основу члана 14. Статута Комерцијалне банке АД Београд (пречишћен текст), Скупштина Комерцијалне банке АД Београд на редовној седници одржаној дана 27.04.2017. године доноси

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД И РЕДОВНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА СА МИШЉЕЊЕМ СПОЉНОГ РЕВИЗОРА ЗА 2016. ГОДИНУ

I

Усваја се Годишњи извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд за 2016. годину, са мишљењем спољног ревизора Банке (Ernst & Young d.o.o. Beograd), у тексту који је саставни део ове одлуке.

II

Усвајају се редовни финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за 2016. годину, са извештајем и мишљењем спољног ревизора Банке (Ernst & Young d.o.o. Beograd):

1. Биланс стања на дан 31.12.2016. године,
  2. Биланс успеха за период од 01.01. до 31.12.2016. године,
  3. Извештај о осталом резултату у 2016. години,
  4. Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01. до 31.12.2016. године,
  5. Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01. до 31.12.2016. године,
  6. Напомене уз финансијске извештаје за 2016. годину,
  7. Статистички извештај за 2016. годину
- у тексту који је саставни део ове одлуке.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења..

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ БАНКЕ

Јованка Косановић

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

СКУПШТИНА БАНКЕ

Број: 9760/2b

Београд, 27.04.2017. године

На основу члана 14. Статута Комерцијалне банке АД Београд (пречишћен текст), Скупштина Комерцијалне банке АД Београд на редовној седници одржаној 27.04.2017. године доноси

ОДЛУКУ О ПОКРИЋУ ГУБИТКА БАНКЕ ИЗ 2016. ГОДИНЕ

I

Губитак Банке исказан у ревидираним редовним финансијским извештајима за 2016. годину (Биланс стања на дан 31.12.2016. године и Биланс успеха Банке за период 01.01. – 31.12.2016. године), пре обрачуна пореза, износи 8.377.635.543,38 динара. Након обрачуна пореских ефеката у складу са Законом о порезу на добит, нето исказани губитак Банке у 2016. години износи 8.063.182.500,38 динара.

Укупан износ нераспоређеног добитка Банке из ранијих година, након распоређивања дела нераспоређеног добитка за дивиденде за преференцијалне акције, износи 332.889.715,55 динара.

Укупне формиране резерве, из оствареног добитка Банке у претходним годинама на дан 31.12.2016. године, износе 18.791.827.671,09 динара, што је за 10.171.548.678,20 динара више од потребних резерви обрачунатих у складу са прописима Народне банке Србије (Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке).

II

У складу са чланом 18. Уговора о оснивању Банке одобрава се покриће укупно исказаног губитка Банке из 2016. године у износу од 8.063.182.500,38 динара на терет:

РАЧУН	ОПИС	ИЗНОС
1. 831-Добитак ранијих година	Нераспоређени добитак из ранијих година-део	332.889.715,55
2. 811-Остале резерве	Резерве из добити за процењене губитке-део	7.730.292.784,83
3. УКУПНО (1+2)		8.063.182.500,38

Покриће губитка Банке, у складу са ставом 1. ове тачке, извршиће се даном доношења ове одлуке.

III

Након покрића губитка из 2016. године, из тачке II ове одлуке, укупно формиране резерве Банке из оствареног добитка из ранијих година износиће 11.061.534.886,26 динара.

IV

Након покрића губитка Банке из 2016. године, у складу са тачком II ове одлуке, акцијски (основни) капитал Банке остаће непромењен.

V

О извршењу ове одлуке стараће се Извршни одбор Банке.

VI

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ БАНКЕ

Јованка Косановић

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

СКУПШТИНА БАНКЕ

Број: 9760/2с

Београд, 27.04.2017. године

На основу члана 14. Статута Комерцијалне банке АД Београд (пречишћен текст), Скупштина Комерцијалне банке АД Београд на редовној седници одржаној дана 27.04.2017. године доноси

ОДЛУКУ

О РАСПОРЕЂИВАЊУ ДЕЛА НЕРАСПОРЕЂЕНОГ ДОБИТКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА ЗА ДИВИДЕНДЕ ЗА ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНЕ АКЦИЈЕ БАНКЕ

I

Нераспоређени добитак Банке из ранијих година, на дан 31.12.2016. године, износи 349.697.665,55 динара.

II

Одобрава се распоређивање дела нераспоређеног добитка из ранијих година, из тачке I ове одлуке, за дивиденде за преференцијалне акције (ISIN: RSKOBBE19692, CFI: EPNNAR) за 2016. годину, у складу са Одлуком о емисији (хомогенизацији) преференцијалних акција, по стопи у висини просечне стопе на штедне улоге орочене на 12 месеци, што за 2016. годину износи 4,50% годишње, односно укупно 16.807.950,00 динара.

Дан дивиденди на који се сачињава листа акционара је 17.04.2017. године у складу са чланом 13а. Уговора о оснивању Банке.

Исплата дивиденди за преференцијалне акције, из става 1. ове тачке, извршиће се у складу са Законом о банкама и Политиком дивиденди Банке.

III

Након распоређивања дела нераспоређеног добитка за дивиденде за преференцијалне акције из тачке II ове одлуке, нераспоређени добитак Банке из ранијих година износи 332.889.715,55 динара.

IV

О извршењу ове одлуке стараће се Извршни одбор Банке.

V

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ БАНКЕ

Јованка Косановић